

~~13902. 66. H.~~
H A T H A N G Ú E N E K.

A V A G Y;

HAT NYELVEKEN FOLYÓ,

1560/1948.

KÉRDEZKEDÉSEKRE, 'S FELELETEKRE
E G Y F O R M Á N E L-

I N T É Z T E T E T T

M A G Y A R, D E Á K, N É M E T, A N G L U S,
F R A N T Z I A, 'S O L O S Z,

S Z Ű K S É G E S S E B B

N E M Z E T I
B E S Z É L G E T É S E K.

M E L L Y E K E T

E G Y B E S Z E D E T T, É S K Ö Z Ö N S É G E S S É T E T T,
S Z Á L D O B O S S Y,

É S

M Á R K O I

N E M E S,

P A A P J Á N O S,

*A' Böltsességbéli Tudákosságnak Mestere. A. F. Angliai népes nagy
Gyűlésnek, melly a' Kristus Evangeliuma' Terjesztésében szorgal-
matos, Alleßussa, a' Fil. Királyi Társaságnak Társa, a' Hess-
Hamburgi, és Stokholmi Akadémiáknak Tagja, Bavaridban a' Me-
zei Gazdaságban eszkezkedő Tanátsnak Titoknokja, N. Erdély-
ben a' Nemes Magyar Nyelv ki pallérozására útát készí-
tő kitsin Társaságnak frigyesse.*

B U D Á N,

A' KIRÁLYI UNIVERSITÁSNAK BETŰIVEL

M. DCC. XCVI.

TSAK AZT TUDJUK, A' MIT MÁSNAK SZÓVAL KI MONDHATUNK.

Az igazságnak ki-nyomozása csak egyedül az okos lélekkel fel-ruházott embernek tulajdona. Meg-vagyon a' mi elménkbe az annak ki-keresésébe való elégséges kívánság. Annakokáért mikor a' szükséges foglalatosságok, és szorgalmatosságok meg-engedik, akkor valamit látni kívánunk, és a' dolgoknak esméretére való jutásunkot a' bődög életre szükségesnek tartjuk. A' tudományba nagyra menni szép dolognak állítjuk. - - - CICERO
KÖTELESS. I. KÖNYV. Rész IV, és VI.

NEMES, ÉS NEMZETES MIND KÉT REND-
BOL, ÉS NEMBÖL VALÓ IFIÚI KELLEMETES
SOKASÁG!

*A természet világánál tapogatózva járó
Pogány BÖLTSEK közül való Versszerző-
nek, az OVIDIUSnak, ezen szavai ötlének
Elmémre:*

„ Quae praebet latas arbor spaciantibus umbras
„ Dum posita est primum tempore virga fuit.

„ *Melly terepély fának, most vagy árnyékába;
„ Azt oda ültették, kis vessző korába.*

*Innen, a' mi tisztelettel említendő Ma-
gyar Eleink is azon köz PELDA-BESZÉ-
DET emlékezetbe hagyták:*

*Mig a' fa kis vessző ha Gusnak el-szánod,
Próbáld meg fatsarni, mert ha nő meg-bánod.*

*Ezen meg-egyezésből; mit hozbatnánk
egyenesebb következéssel le, amaz Igazság-
nál; Ne tiltsátok-el magatokat ezen könyv-
nek Olvasásától, és Tanulásától, még a'
Ti életeteknek zöldellő tavaszán, a'ma Tor-
dai Poetának, gondos Tanáts adása szerént,
bogy osztán, fel-serdült idejének ki ki gaz-
dag aratását nyerje-meg: Es a' KI . . .*

„ Mig rövid éltenek, folyamattya ki nyílt idejének,
„ Tart rabotára nyarat, görbe kaszával arat,

„ Gyűjt Tudományt melyen, vénsége telére ki kelyen,
„ Akkor ezerszer örül, faradozási körül.
„ Ifjú Minervának, meg-ölelvén édes Anyának
„ Karjai közt erejét, érzi ha szopja tejét.“

Mert az elzések nyárba gyűjtenek; de az aratás idején a' bolondok álomba merültnnek. Úgy tartották a' mesés Egyiptombéliek, kivált, azoknak (Fakir) Papjai: Hogy az ISTENEK nem pénzen, hanem szorgalmatos munkán árúlnak - el mindent. Nobát a'ma régi ösztönező Vers szerént:

„ Nulla dies abeat quin linea ducta super sit.

*Egy nap is az égre, ne derüljen néked a' végre,
Hogy benyességbe merüly, vagy beverésre
(le-üly.)*

Kövessétek a' mébeket inkább, a' mellyek nagy szorgalmatossággal, bordják tavaszal, és nyárba az ő nékiek, szükségeket ki-pótolható, virágokat, Ti is éltetek' kellemetes Tavaszán, sőt egész nyáratszaka, szorgalmatosan szedjétek, a' néktek meg-kivántató Bölts Beszédekét, hogy a' mikor ideje eljö, amaz égi Tanáts adó szavakén: őt és újjat leg ottan elő-vebessetek.

ELŐRE

ELŐRE BOTSÁTOTT BESZÉD.

§. I.

Soha lehetetlen, hogy valahányszor könyvésző szobámba, drága könyveim sorai között, a' ma nevezetes Angliai (*) Doktornak munkái kezemre kerülnek; mind annyiszor tsudáljam e', vagy helybe hagyamjam, a' maz ő nevetséget is, de megjegyzést is érdemlő tselekedetét; melly az én jelen létemben Londonban, ezen mostani papiroffal élő, és írásokat szülő, Századunknak 1788dik esztendejében történt vala. Soha lehetetlen mondom: Hogy ezen a' dologon magamban ne tufakodjam: a' mit ki akarok mondani; ime e' következendőknek rajzolatjában lehet szemlélni; Ugyan is:

Irt vala azon tudós DOKTOR a' Természeti Dologoknak vizsgálásában tapogatózva járván; és szemlélődven, két nevezetes könyveket, mellyeket ugyan a' Philosophiai Tudákosság Társaságának, még ki nyomtatattása előtt, a' meg vizsgálás' végett tulajdon kezével által is nyújtá. A' melly népes gyülekezethöl, négy külömben igen nevezetes tudományú férjfiakat rendelének, a' könyvnek meg olvasására, a' kik midőn fel vállalt hivataljokba, egynehány hasznos órákat el töltének; végre magát is a' nagy érdemű Auktort, öszve jövőfékkor elő szölliták; a' kinek is helyes, és igen tudós munkáját ditsérik vala, még is hogy a' fejünk felett látszó magoss égi Testeknek jádsainak, mozgásainak, és egyéb környül állásainak. Régulaival, nagy vissza vonással, sőt ellenek szegezett homlokokkal ellenkezne: ezt nékie, sem nem az irigységnek sárga italától, sem az ítélet tételnek lehaságától, sem nem az emberi hajlandóságnak puhaságát l; hanem valójában a' betsülletes emberségtől vísfeltetvén, titkon ki is mondanak:

§. II.

Melly ítélet tétel a' beszéd között forgó Anglus természetű Auktornak nem igen tetszvéen vissza fordul a' CA-

(*) Doktor PARADISE, a' Természet Oskoláji.

TO Unokainak kíséreiből, Lakó hajlékába, és az emlékezetben lévő Munkát diribokról darabokra el szaggatja, és háló-házába menván, el alúvék. Tsak rövid almot ki húzván fel serkene, és véghez vitt tselekedetét igen meg bána, eleven képzelődésibe juttatván magának, mennyi munkát, mennyi gyertyát, külső és belső töredelmekkel együtt, költött volna el, az alatt az időnek viszontagsági alatt, mig Leleményit az égi tünedekékből szedegette, és írásba (papirosra) tette volna. Így találja fel magát leg ottan: Író Deákokat kereset, a' tanuló házában széllyel szaggatott papirossakat fel szedegettetí, és tövel, hegygel, fővel, lábbal, a' mint a' sor hozzá vala magával Tzedoldit öszve illetgettetí, és egynéhány hónapok alatt újra mennél sűrűbb homályba, és mennél nagyobb zürzavarba hozhatja; a' nyomtató sajtó alá el is készíti. És ezen hulló borsó forma munkának, egy okos beszédet eleibe intéz. Mellyben tudtára adja mind azoknak, a' kiknek ezen rovás e', vagy Hyeroglyphikai írás mestersege, kezekre kerülendene, azoknak illő lenne meg tudnia, hogy az ő írott könyvét, ki nyomtattatása előtt, a' ma nevezetes négy elmés Professzorck, kik a' Tudományoknak széles egén, a' fényesebb csillagok között tündöklének, ezen formába hozták volna. Közé tészí a' hirlelő Levelekben, hogy az ő régen várt könyve ezen 's ezen Tudósoknak színes etsetje által ki paléroztatva, fog tsudára ki tétettetni. A' melly jádxi dolgot illy meg jegyzésre méltó kimenetel követe.

§. III.

Hogy alig végeződék el a' Nyomtatvány, már annyi vevők találkoznak, hogy két arrán is, új könyvet nem mindenek kaphatának, mellyet osztán 7, vagy 8 ízben is kevés hónapok alatt ki nyomtattatának: sőt a' kik még is nem vehetének, azoknak kézzől kézre adattatának; ámbár senki egy szót sem értett benne, némellyik betű oldalaslag, másik hanyatt homlok, másik térdén alva, le ülve, lévén ki nyomtatva. Illyen is, és ehez hasonló az újságon szerfelett kapó emberi viselkedes Nyúghatatlanság! Keresi ez az újságokat, de sokszor, és többször az Ariadne fonalának hibás vezetése által. Eleget találunk ez idő szerént olyan könyveket, mellyeket ha az említett Anglus Tudós

Tudós széllyel tépett volna is, nagyobb homályba, és ért-
hetetlenebb állapokra nem tehetné volna: még is óh fájdal-
lom! ezek a' Vallásnak szentséges Épületit, a' Torvények-
nek drága kö falait, az emberi egyező társaságnak fel-
vont Sátorait, az Uralkodóknak tsendességeinek régen plá-
tált élő-fáit nyughatatlanságoknak és fejszéjével ki akar-
ni metélni nem szégyenlik. Ezek a' mi századunknak MIS-
NIKUSSAI, és Tannainyai, kiket a' ma híres Simon Ju-
stus Oroszlán vérrel írni tanitgatott, hogy így csak a'
nevéről esmérletes Jázár könyvét, mint meg annyi mostani
Mazoréták, az olvasásra erőszakos úton, módon is jova-
solyák.

§. IV.

De vigyázzatok red Könyv-Arosok, hogy az ilyen tsa-
lárdtság métellyével tellyes könyveket, melly által az ifjúság
kellemetes tavasszán, hideglelésbe szokott esni, az olvasó,
hogy a' ti áruló Bottyáitokban, Sátoraitokban ne is tar-
tsatok. Vigyázzatok rá ti is vévők, hogy az ilyen An-
glus-Kerteknek labirintusi formára ültetett tsemetái közé
tsalogató, nogató okokkal tellyes írásokra, se ne vágya-
kozzatok, se ne alkudozzatok. Szemeskedjete elsőbb Tiszt-
viselők, hogy az ilyen köz betegséget okozható ragadó
nyavalyák a' Nemzetbe el ne tenyészzenek, jó előre ki irta-
ni fő kötelekségeiteknek esmérjétek. Mert nints egy közön-
ségesebb ebben a' szemmel látott dolgoknak, ér vágas nél-
kül szükölködő mivólta között annál, hogy ma egynehány
sorból álló nyomtatványt lásson az ember. Ez más nyelv-
vekből könyvet által fordít, csak annak a' sovány vágyó-
dásnak, és ösztövére képzelődésnek tzeljából, hogy ő is már
a' világ piatszára ki állván nem Istvánnak, vagy Gábor-
nak, hanem AUTHORNAK neveztessek. A'maz a' maga
nyelvének tulajdona szerént, minket Magyarokat magya-
rúl (*) akar tanítani. Itt most olly könyveket láthatunk, és
olvashatunk, mellyeknek nagy bé folyamattyaik vagyon a'
Nemzetek Törvénnyeibe, és szokásába. Amott ollyan írá-
sokra is találhatunk, mellyek az úgy is világtalan világ-
nak szemeire, hályogot húznak, félnek is attól, mind azok,

)(4

kik

(*) Lásd a' Mohátsi (Auktort.) Magyar Prosodiát, melly a'
Magyart magyarul tanítja.

kik az elme tulajdonságainak minéműségét meg tanúlták, hogy fenn maradandók, és állandók, sőt a' késő maradékra is által hatandók lesznek az illetén nyavalyák, fok időkre.

§. V.

Illő tehát gondos szemekkel bé tekinteni mind az elme viszontagságainak, és sokra hajlandó tehetségeinek körülállásaiiba. Illő be tekinteni a' természetnek eredet szerint való állaportyába. Illő bé tekinteni a' ma régi arany időnek abba a' kellemetes szokásába, mellyhen az embereknek egyenlő akarattok vala. Ezt pedig véghez lehet vinni, ha a' Tengeren utazóknak szokása szerint, valami út mutató Vezért választunk magunknak. Válasszuk hát a' ma fegyhetetlen nagy hűségű bölts Tanító Mestert, az alázatos FIGYELMETESÉGET. Ennek Vezérsége alatt e' mostani Századnak, közöttünk lévő Babeljéből, az első világhelieknek egy akaraton lévő Társaságokig emelkedjünk fel elmével. Mind a' külső, mind a' belső Írásoknak elég-séges út mutatói, akadnak kereső szemeink eleibe. Tehát határozzuk meg már valahára, a' mi Unokáinknak ki-mondhatatlan hasznokra e' következőket: Vályon a' Természetnek Ura az emberrel együtt teremtette e' a' szől-dst, éneklést, (melly a' madaraknak is tulajdona,) és más állatoknak is, akár mitsoda szóval fejeztessen is ki, azt a' tehetségét, hogy társának akarattját 's értelmét adhatya, 's veheti. Melly fel rételről:

§. VI.

Ha a' Szentséges Vallástól, és ezzel együtt a' Szent Íráshól kérdezkednénk, azok egy általán fogva a' MÓSES (*) Könyvéből ezt felelnék: Hogy az Özön víznek, az emberekre ki omlott öldöklő Habbai előtt, tsak egy nyelven beszéllettek volna a' lakható VILÁGBAN. A' Khimiaiaktól, azok, a' kik viszketeges elmével értekeznek, ezen igazságnak nap fényre való hozzásában nem sokra mennek; mert ambar a' Khimiaiak, olly írásokat akarnak emlegetni, mint ezt a' gondos KENNIKOTT, és a' tu-dós

(*) I. M6f. VI.

dós MIKHAELIS világ eleibe bocsátott könyveikben bizonyítják, mellyek Mósés élete előtt irattattak volna. De ugyan ki is hihetné azt el, hogy az Isten akaratját, a' következő világnak javára a' Szent Lélek vezérlése által tró MÓSES valamelly tzedulákra szoríttathatott volna; Azért mindenütt e' mai napig a' felelet eránt, mélységes halgatásba merült minden. Az eddig élt embereknek nem egyező vélekedéséhez ha ragaszkodnánk, azzal is tzedunkra nézve nem nagy előmenetelt kapnánk. Vessünk hozzá hát a' dologhoz minden félre való tsapongás nélkül; egyenes meg határozással, 's állassuk azt: Hogy a' késő maradék is hasznát vehesse, hogy a' mint egy felől csak egy nyelv vólt (és van) az élő emberek között; úgy más felől az emberi SZÓ, és szóra való Tulajdonság, melly a' teremtskor azokban a' részetskékben bé óltatott, mellyből az Istennek Szentséges ujjai által az ember formáltatott vala: de ez a' kellemetes, és természet szerént való Tehetség, a' maga törökéből, embertől ki beszélhetetlen sokféle útra, módra el ágazott.

§. VII.

A' Zsidó Zsidóul, az Arabs Arabidül, a' Malabáriai, Malabáriai nyelven, a' Likáóniai, Likáóniai nyelven, a' MAGYAR nem tsuda, hogy Magyar nyelven beszélni szokott, és beszélleni is fog mind világ végezetéig, de sokkal magosabb grádusban, mint má, és a' nap alatt minden népek, és Nemzetségek a' magok tulajdon módjok szerént beszélgetnek, és szóllani, vagy énekelni fognak, mind addig, míg nem a' ma Sz. PÉTER által láttatott, és nekünk is ígértetett új eget, és új földet meg fogjuk látni. Ne távozzunk el a' fellyebb említett, Szóllásbéli Tulajdonságról, mellyet a' Természetnek bölts Ars-Mestere, az emberi élő testnek közepébe el rejtett, a' melly felette igen sok hangot adható, zengést bongást, szokott szólni. Haszonlitsuk egybe ezt a' szoktatással. Próbálgassuk mint valamelly muzsikát, míg a' Szabad akaratnak ezen dologban be folyása lehet, HORATIUSNAK im e' következő szavai szerént: - - - Si volet usus

Quem penes arbitrium est, et jus, et norma loquendi.
Élő nyelvekből Példára, Te tud meg ezekből

A' mi SZOKÁS követik; hogy ha nem azt ki vetik.

Maga

Mert ha valakinek szerentséje vőlt, vagy léfzen, tsak mint nekem is vőlt, az én példát nem esmérő bújdosásimban, annyi nemzeteknek esmértségebe jutni; és beszélgetéseiket füleivel halgatni, tsudára méltó módon kellene az ítélet tételnek sinór mértékét el intézni, és ez igazságot maga akarattya ellen is, illy formán ki talaltatna ki, ki mondani szégyenlené? Minden napi Szüleménnye, a' Nyelvnek a' Szó, melly ha fok van, és egymáshoz ragasztatik, már tovább nem szó, hanem el változik; Beszéddé. A' Philosophusoknak a' ma bé vett Torvénnye, és Régulája szerént: A' szó az elme tehetségének szabadon talált mutatója. A' Beszéd pedig az elme által ki talált dolognak **MAGYARÁZÓ - MESTERE**. Innen következésképpen, nem tudhat hát; senki előbb semminémű nyelvet, hanem ha azt fel találja, meg tanulja, és (*) ki pallérozza. Már most:

§. VIII.

Ez a' kérdés méltán fordulhatna elő: A' fellyebb említett énekkel, mind egygé a' Nyelv, vagy a' Beszéd? Nem lehet azt tellyefséggel tagadni, hogy ezen két nevezet, két egymástól meg külömböztetett dolog ne vőlna első tekintettel. De ha egyenes gondolóra vesszük, mind egy valóságára nézve. Ezen igazságot eléggé bizonyittják, tsak a' mi Európánkban, egy nyelven szolló Nemzeteknek minden napi tapasztalt beszédek is. Gondoljuk meg Nemzetünkben azokat a' szélső Vármegyéket, vagy pedig a' Nemes Székekjeket, kik is félig meddig énekelve beszéllenek. Szóllottam én mászor (**) ezen dologról közönségesen; azért mostan semmi szükség nem kényszerit sem beszélni, sem énekelni. Maradjon meg tehát ez az igazság: Hogy minden állatok bizonyos mértékben beszélnek, és énekelnek. De azt mondhattya nekem méltán valaki; Hát a' Magyar Nemzetnek beszéde az e' ma, a' mi régentén

(*) Bizonyitya ezt a' mindennapi tapasztalás a' kisdedek körül, kik félbe harapott szókkal kezdnek beszélni, (kotsantanak) fogat, nyervér a' Természettől, kalapálják nyelvekkel, a' szókot, és az ajjakoknak mozgó segítségével, készítetik.

(**) In oratione Publ. 1769 dicta Enyedini. De voce humana.

gentén volt? Sokat beszéllett ezen fel tételről a' ma Japponiában hűdosott Tud s Sajnovics. Meg betsülhetetlen irást hagyott kezünknel az elmés CSÉCSY, a' Sáros Pataki Gymnasiumnak nagy tudománnyú Professzora. Ezen kérdésre mi is felelőleg beszélgettünk felebb, a' szöllásra való tehetséget, az elme adománnyának állítván; de annak naponként leendő ki pallérozását, az emberi gyakorlás tehetségének, tárgyálván, akár melly esetben nézzük má a' dolgot, bizonyossan, előre való kedvezés nélkül, úgy találjuk, hogy a' mostan. Europai nevezetesebb nyelvek között, minéműek Német, Anglus, Frantzia, és Olasz nyelvek a' **MAGYAR-NYELV** Pallérozői, és Tanító Mestereire panaszkodik, és késölli, hogy sokáig készül régén várt remekje. Panaszkodik ez a' Nemes nyelv még ezen kívül azokra is, a' kik az ő természetihez alkalmaztatott, és napkeletről született földéből ide ki-hozott negyven számot is felyül haladó betűit, mint a' nyelvények, és beszédnek meg kívántató eszközeit véle le rakatták: sőt még Kalotsán ellene szegénynek ezt a' ítéletet hozták: Hogy ha valaki Mántúl, vagy Contraktus Írásokban, vagy Kezes Levelekben, vagy akár minémű fen maradandó Rajzolatokban, ezen Scythiai, **MAGYAR-NYELVNEK** Betűivel, (mint a' Pogányságnak meg meg annyi szembe tűnő jeleivel élne) annak az embernek, ha Nemesi rendből találna lenni, 12 forintokat kellene fizetni. Ha Paraszti sorból való vólna, 12 Páltzát büntetésül kellene szenvedni. Mondhatták akkor a' mi nagy Atyáink: Arya, Anya, Szép gyöngy, öröm, 's külő, Sas, 'Sidó, 's más illyen nyelvünkhöz alkalmaztatott hangokat, minden másoktól köldült betű, öszve rakás nélkül: mondhat-ta e' felett Ábrahám, Ezékiel, ebben a' három hangzatú É t különös betűiben, a' mahban pedig három egy mástól külömböző ugyan annyi A t, formájában is: már most a' fejek feli bizonyos húzások, jelek, katapokat, ha nem teszünk: olvashatatlanok írásaink.

§. IX.

Nem volt hát a' Magyar nyelv is, más nyelvekkel együtt még a' maga polájában, tsak annyi pallérozódásba is, mint a' mennyire már má hozattatott: reméljük is

azt, hogy mivel már ma, imitt amott Nemzetünkben találatnak Minervának Nap-Számofai, mint a' Nemes MAGYAR-NYELVNEK is, mint meg annyi szorgalmatos kézi munkásai, a' kiknek ezen Nyelvnek is alkotmánya biztatott munkás kezeikre. Tsak a' Tudományokban bé folyó szoknak is állanának, elmés ATTSAI, elő; kiknek szorgalmatosságok, e' nagy hibát szembe tűnő képen pótolná ki, hogy így ne lenne szükség Tanuló ifjainknak okoskodni idegen nyelven tanulni kezdeni. Nem is lenne semmi szükség úgy vélem arra; hogy a' magában való hangzások (vulgo vocales) a' magok születtet böltsőjökbe vissza vigyük, mert azok most többülhetnek, 's majd kevesülhetnek, tsak most említett HORATIUS regulája szerént: sőt a' mint én is erről más-szor elég hosszú Traktat tettem (*) abban az időben, midőn APOLLÓNak tüzeesebb munkássai közül való voltam. *Tempus illud memoratu dignum, QVo:*

LaVDe BrItannVs beLLa saGaX AMerIca gessIt. Tsak olyanok minden hangzások, és zengés bungások, a' Nyelvek, Beszélgetések, és Éneklések között, mint a' szelek, e' világnak fenn álló nagy Teseire nézve; a' mellyek először tsak négyek valának, úgy mint Napkeletti, Napnyúgotti, Déli, és Északi, Anya Szelek, a' mellyek közzé már ma olly sok apróbb szelek belé tsuszítak, hogy azokat még tulajdon neveken nem is nevezhetjük: éppen így jár a' következendő világ is a' hangokkal, a' kiknek ARPAD, vagy SZABOLTS idejében élt ŐSEI, tsak négy hangal a' beszédben meg elégedtek, hogy ok valahára 74el sem érik be: miért kívánnék én hát má ollyan nyelven beszélgetni, mellynek minden munkája, húsz, 30. esztendőök alatt annyira megavúlna, hogy azon még tsak tekintettel is, az akkori elő világ, únalmat kapna. Bizom én ezeket a' Grammatika tsinálókra, hanem általán fogva,

§. X.

El mellőzzem e' (hogy a' Grammatikusok eszembe jutának) az ő szokásaikat, változandó, és álhatatlan vóltokot,

(*) Londonbá világ eleibe jött SCYTHUNNOLOGIÁMBA, mellyet a' Királyi Társaság ki nyomtattatott.

zokot, a' kik ámbár hóltig tanuljanak, még is utóbb is azon köz Igazságot kéntelenek léfznek meg vallani:

„Grammaticam didici, multos docuique per annos,

Declinare tamen non potui TVMVLVM, az az:
A' ki Grammatikát egész éltébe tr,

Fáradsága bére meg lessz végre a' sir.“

Mert ugyan is, ezeknek minden dolgok azért sem nyer ohajtott állandóságot, és Hálczioni tsendességet; mert egymás ellen szegezett homlokokkal ellenkeznek egymással, olly szembe tünő módon, hogy ezekről méltán lehetne má azt mondani, a' mit OVIDIUS (*) Poeta a' vas világ tselédeiről szollott:

FILIVS ante diem patrios inquirat in annos

Vivitur ex rapto, non hospes ab hospite tutus

Nec socer a genero, Fratrum quoque gratia rara est.

Mellyet úgy látszik, mintha szóról szóra a' HABAKUK Próféta (**) Könyvéből trt volna által, a' messzére látó elméjü; virgontz Vers-Szerző. Azért is, ezen egész beszédnek rendit, a' minapába Nógrád Vármegyébe egy Keresztyen POETA, e' mostani Században élő emberek állapottyára, imigyen, Schytha hat lábú Verseken szabogata:

„Már ma, sem Attyának Fiú, sem hiszen Attya Fiók

Mostoha szíve felé, nagy gyanú fért ma belé.

A' mikor azt vélnéd, hogy tsendes napjaid élne

Assa lopó kajibád, 's nem tudod ezt a' hibád.

Perbe kever jövevény idegenyt, jaj emberi rút kény.

Most van, az Aryafiak mostoha tsalsa Fiak.

Mert ezek egymással; veszekesznek vissza vonással,

Oh Atyafi szeretet! illy bosszú már hová tett?“

Bezzeg ám ha nints Atyafi szeretet, már a' világ Fiai, 's Leányi között, ugyan nints a' Grammatikusok között; mert ha a' többit ámbár el halgatom is: a' kételkedésnek kotzkáján túl járó dolog már ma az, hogy a' Deák-Nyelvet erőszakos kezekkel, a' Grammatikusok Régi virágzó állapotyából annýira el fatsarták, hogy, ha szintén maga, annak valamikor igen ditsősséges, és a' tsudálkozásig emel-

(*) OVIDIUS Metamorphosisában:

(**) HABAKUK Próféta Könyv. Réfs. I. és Mikh. VII. 2.

emeltetett Alkotmányának (*) nagy Áts-Mestere CICE-RO, a' halottaiból bár Pythagorási képzelődéssel, ez idő szakasszába által lépne, nehezen esmérne red a' magától minden napi gyakorlás által pallérozott, és annyira vitt nyelvre. Ugyan is: Minden Nemzet a' maga tulajdon szokása szerént akarná, a' Deák szöllásnak formáit ki mondani; sőt azt nem tudom, mitsoda országával méri, a' ma példa beszédde lett Lengyellel állatni: Hogy ő leg egyenesebben szóljon Deákul. Holott minden Nyelvnek van természeti ki készült úttya, azonn kell annak járni, és azt még csak egy hajszálnak temérdek vastagságával is, nem szabad a' beszédbe, vagy el kerülni; vagy pedig: hanyat homlok ellene Itélő széket ülni. De én most ezekhez a' sokféle Nemzetekhez Tanáts adással lenni éppen nem szándékoskodom, bizván azt a' viszketeges munkát AZONOKRA, a' kiknek a' e' félék kedvesek. Hanem inkább tzelomhoz közelebb szöllván:

§. XI.

Arról akarok egy rövid beszédet mondani, mi völte a' vég; ezen könyvet, (mellyet minden tekintetre nézve Erdemes Olvasó kezén tartani, és olvasni méltóztat;) illy formában ezen hat nyelveken, hogy közönségesse tettem, a' kinek külömben egy fel tett tzelom vala, minekutánna név nélkül egynéhány könyveimet világ eleiben ki adtam, nevemet többé semmi könyvnek eleire nem tenni: ezt sem tselekedtem volna, ha azoknak jóvallása erre nem birt volna, a' kiknek Tanáts adásfokat is, illő vala parantsó-
las

(*) A' ma szép NYELV hajdan nyelvek' Királynéja.

Mikor minden Várnak feje völt Tarpéja.

Az a' NYELV, melly előtt Népek le-borúltak,

Nyelvek' szépen szöllő ajakak némúltak,

Mellyen a' ma fűldnek szélével egygé lett

Roma, Világ biró székéből beszélt:

Ez a' NYELV a' méhek tenyésző rajzását,

És a' nemes elme' kész próba adását

Ki-fejezte fontos erőben egy szóval:

Költőnözvén, egyik dolgot hasonlóval.

lat gyanánt vennem, Nem is gyermek játék, olly Országba, külföldi nyelveket, Nyomtatvány áld adni, és közre bocsátani; a' holott még azok Nemzeti gyakorlásban nem jöhettek. A' ki nem hiszi; próbálja meg. Sőt a' mi nagyobb, én ezen BESZÉLGETÉSEKET nem is olly véggel készítettem volt, hogy én ezek mia, az ólalkodó rágalmozóknak martzangoló fogai közé kerüljek: hanem az, én Természet szerént való kedvesseimnek számára, a' kik közül némellyeket az én ölelgető Attyai karjaim közül, oh fájdalom! még ideit sem várván, az irigy MINERVA, ki ragadott, és egy Akedimianak veteményes kertébe, a' bölts APOLLÓNAK zöldellő tsemetái közé, dltal plántált. Némellyeket meg gyenge vótok miatt alkalmatlannak itélyén, egy kevés ideig ölmibe meg hagyott, minden napi ATYAI gyönyörűségemre. Nem vala tzelom sem az egyik, sem a' másik nyelvet, setét gondjaim között, vagy magos póltzra emelni, vagy pedig Fársangi (Theatrumi) köntösbe öltöztetni: hanem a' mint a' gyengébbeknek; akár a' Sz. Pál szavaként, téj szükség neveltetésekre, akár az erköltsi Nevelőknek szokások szerént, a' jádni tanúlgatóknak illő körülötte szemeskedőnek lenni, vezetgetésekre: így ezen hat nyelven kezedben lévő Munkát, mellyben a' Nemzeti beszélgetések között, elő fordulni szokott szükségesebb szólásnak formái, alkalmasint fel vagynak jegyezve, olvasgatni tessék, kivált valamelly elmés vetélkedő Társal (Pajtással) két nyelvet majd csak egy formán rövid idő alatt, sőt többet is, annyira lehet gyakorolni, hogy azzal másfokkúl, maga dolgairól szükséges beszélgetést tehetni.

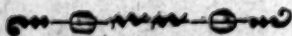
§. XII.

Nem kell azon gondolkodni, sem pedig azonokkal leg kevesebbet is bibelödni, hogy ezen hat nyelvek közül valamellyik, vagy mindenik néhol első tekintettel ellenkezőleg mutatja magát: Én is úgy nézem azt, és jó szívvel 's örömeft is meg vallom, hogy ha valamellyik nyelven különöffen irtam volna, az ékefen szollásnak mestersége szerént, egybe rakattatott szokból, éppen más formába öltöztetni, a' dolgot, köteletségemnek tartottam volna; de nekem éppen más tzelom vala: midőn ezen BE-
SZÉL-

SZÉLGETÉSEKET, mind a' hat nyelven le irtám: ha kiknek azért ez alá való eledelek, inyek szerént nem volnának, meg sórva azokat a' Magyar ékefen szollokhoz, Deák Cicerokhoz, Német Gellertekhez, és Hallerekhez, Anglus Jungokhoz, Maklaineckhez, Frantzia Journalistákhoz, és Olasz Metastáziókhoz, tiszteséges passzussal el bocsátom: Mi pedig azoknak, a' kiknek a' másokkal való beszédben, valami kíváncsú gyönyörűség fogta elméjeket, tsak ugyan ennél egy helyesebb utat, és módat nem javasolhatunk, minthogy a' grábitsnak alsóbb fogaira lépén, fellyebb fellyebb mendegelni igyekezzenek, 's ohajtyúk is, hogy kívánt tzelra illy formán el érkezenek. Mert ha igaz valahol, ez a' példa beszéd: - - - Úgy érsz el halmok tetejére, ha lépel, — Ugyan valójában igaz, ezen tzelnek el érésére nézve.

§. XIII.

Melly szerént: már utólyára e' mostani alkalmatossággal nints talán egyéb hátra, hanem hogy én a' minden Tiszteletre méltó Erdemes Olvasóimot arra kérem, hogy: vagy a' nyomtatáskor, vagy máskor ezen Tsekély Munkába bé tsúszot hibákról nekem, vagy pedig a' nyomtatónak, meg engedni ne terhelteessenek. E' béli bizodalomból általan fogva, ez egyet meg jegyzem; és mintegy közönséges intés gyantánt ajánlani bátorkodom: Hogy azért nem tettem ki, még egy hibát is, hogy a' szorgalmatos Olvasó az alást mig válogattya, és jedző táblára rakogattya, a' könyvet meg is tanulhattya, és mivel meg jobbithatók, könnyen meg is jobbithattya. Én pedig ezt követő tsekély más Munkáimat is, az É. Ok. egész bizodalommal, és azzal együtt járó alázatossággal ajánlom.

TALÁLOS MESE.

Erre legyen gondod ha Mesésém magyarázva ki mondod

Edipus, hald ha mered (rejtve beszédem ered)

HAT HANG biztomban szájjamból mégyen : azomban

Bár (van is engedelem) szóljon akárki velem :

Olvasd vigyázván, rossz végre nem is magyarázván,

Mert ha magad ki teszed : nagyra neveljük eszed.

A' vizet öblében tartván ölelé kebelében

Láddé magyar Te bajod el vesze nyári rajod,

HAT lábon járhat kis méhed **GÁ** Tra le szállhat

Szárnyakat adsz ha neki megy' verő-fényre

ma ki.

Két füleim furják szavaid jaj annyira szurják

Más szemit, ebbe töröm a' fejem : e' sem öröm!

Móftani forfokkal; mi bajod vagyon e' Lakosokkal,

Irva lesz e' *Lelemény* Van (valahára), remény.

Bár ha hajód széjjel járván küszködne veszéllyel

Mit félsz? még ha szelek funak is erre velek.

Söt soha vékabá gyertyád te ne rejtse el; *A fába*

Vágj bele *balta fokig*, Nemzet is arra szokik.

Ez igazat haljad (velem együtt hát ma ki valjad)

GÁT **AKADEK** ha meg-ált; ellene semmi sem ált.

Első Befzélgetés. <i>Az emberről, az ő idejéről, és annak külömb - külömb sorsáról, és állapotjáról.</i>	Dialogus I.	Das erste Gespräch. Von dem Menschen dessen unterschiedlichen Alter und Stand.
---	---------------------------	---

Ki amaz ember, és az az Aszszony, a' mellyet kend a' mott lát?	<i>Quis est iste homo, & ista Femina, quas (personas) ibi videt.</i>	Wer ist der Mann und die Frau, die sie da sehen?
--	---	--

Azok, a' szolgál, a' szolgálója, az Úr, és az Aszszony Nk.	<i>Sunt Famulus & ancilla Domini, & Dominus N.</i>	Es sind der Knecht und die Magd des Herrn und der Frau N.
--	---	---

Hát olyan nevezetes Úr' és Aszszonyéi e'?	<i>Ergo pertinent ne ad tam celebrem Dominum, & Dominam?</i>	Haben sie einen so vornehmen Herrn und eine so vornehme Frau?
---	---	---

Igen is Uram.	<i>Utique Domine.</i>	Ja, mein Herr.
-----------------------------	------------------------------	------------------------------

Es így hát a' gyermek is, a' mellyet ölében tart azon N. Úré e'?	<i>Sic (etiam) puer, in gremio ejus, pertinet ad Dominum?</i>	So wird also das Kind, so sie auf dem Arm hat, dem Herrn N. auch zugehören?
--	--	---

Én nem kételkedem azon.	<i>Ego nihil dubito.</i>	Ich zweifle nicht daran.
---------------------------------------	---------------------------------	--

Hát az Fiú gyermek e', vagy leány?	<i>Est ne puer, vel puella?</i>	Ist es ein Knab oder ein Mädchen?
--	--	---

Az egy fiú.	<i>Est puer.</i>	Es ist ein Knabe.
---------------------------	-------------------------	---------------------------------

Ki amaz Leány, és Legény, a' kik a' mott előttünk mentek?	<i>Qua est ista Virgo, & ille Iuuenis, qui nos praecesserunt.</i>	Was ist das für eine Jungfer und Junggesell, so allererst vor uns vorbegegengen?
---	--	--

Az vala egy Ferjsi, és egy Menyetske: <i>lier.</i>	<i>Erat maritus, & mulier.</i>	Das war ein Ehemann, mit seiner Ehefrau.
--	---	--

Azok láttzatnak mind-azáltal (igen) ifjaknak lenni.	<i>Videntur adhuc iuvenes esse?</i>	Sie scheinen aber noch sehr jung.
---	--	---

Azok még nem is idősek.	<i>Nec sunt provec-tatis.</i>	Sie sind noch nicht alt.
---------------------------------------	--------------------------------------	--

Volt e' már nekik gyermekek, házasságokban?	<i>Habueruntne jam prolem post matrimonium.</i>	Haben sie schon Kinder in Ehestand gezeugt?
---	--	---

Egyetlen egy esztendő gyermekek vagyon;	<i>Unicam duntaxat prolem habent, unius anni.</i>	Sie haben ein einziges Kind von einem Jahr.
---	--	---

The first dialogue. Premier dialogue. Dialogo primo.

Of the man, his age and divers condition. *De l'homme, de son age & de sa différente condition.* Dell' uomo, della sua età, e condizione differente.

Who is the man and woman you see there? *Qui est cet homme & cette femme que vous voyes là?* Chi è l'uomo, e la donna, che vede là?

They are the heand she servant of Mr. and Mistress N. *Ce sont le valet & la servante de Mr. & de Mad. N.* Sono il servo, e la serva del Signore e della Signora N.

Have they so conspicuous a Master and Mistress? *Ont ils un Seigneur & une dame de si grande distinction?* Hanno un padrone sì cospicuo, ed una padrona sì cospicua?

Yes Sir. *Oui Monsieur.* Si signore

The little child she holds on the arm will bellong then also to Mr. N. *L'enfant qu'elle tient sur les bras appartient dra donc aussi à Mr. N.* Dumque il bambino che ella tiene in braccio sarà anche del Signor N.?

I make no doubt on't. *Je n'en doute point.* Non ne dubito.

Is it a boy or girl? *Est-ce un garcon ou une fille?* E maschio ò femina? ragazzo ò ragazza?

It is a boy. *C'est un garcon* E un ragazzo

Who is that damsel, and that batchelour, who passed just now here? *Qui est cette fille & ce garcon qui viennent de passer devant nous?* Chi è quella donzella, e e quel Zitello, che sono passati per quà or'ora?

He was a husband with his wife. *C'etoit un mari avec son epouse.* Era un marito con sua moglie.

But they seem to me to be very young still. *Mais ils paroissent encore fort jeunes.* Mè pajono ancora molto giovani.

They are not old yet. *Ils ne sont pas encore agès.* Non sono ancor vecchi

Have they already produced children in their marriage? *Ont ils déjà eu des enfans dans leur mariage?* Hanno già generati figli nel matrimonio?

They have but one child of a year old. *Ils n'ont qu'un seul enfant agé d'un an.* Hanno una sola creatura d'un anno.

How long since are they married? *Combien de tems y a-t-il qu'ils sont marries?* Quanto tempo è, che sono maritati?
Two years age. *Environ deux ans.* Due anni incirca.

The second dialo- *Second dialogue.* Dialogo secondo.
gue.

Of the parts of man and especially of the head. *Des parties de l'homme et de la tête en particulier.* *Delle parti dell'uomo, ed in specie del capo.*

Your Servant Sir, *Votre Serviteur, Mr.* Servitor suo, Signore, are you still well? *vous portés-vous encore bien?* nore, stà bene ancora?

Yes Sir, I'm well by the mercy of God on body, soul and spirit. *Qui, Mr. je me porte bien. Dieu merci, à l'égard du corp, de l'ame et de l'esprit.* Sì Signore, stò bene, per la grazia di Dio, di corpo, di anima e di spirito.

And I also, yet I have a little head ache and my brain is a little distempered. *Et moi aussi, cependant j'ai un peu mal à la tête, et j'ai le cerveau un peu mal disposé.* Ed io ancora, però mi duole un poco la testa, ed il mio cervello è un poco mal disposto.

You mus put some drops of spirit upon the crown of the head. *Il faut vous faire répandre quelques gouttes d'esprit sur le sommet de la tête.* Lei deve farsi mettere alcune gocce di spirito sopra la cima della testa.

Is that good for? *Cela est-il bon?* È questo buono?

Yes Sir, it corroborates the brain. *Oui, Monsieur, il fortifie le cerveau.* Sì, Signore, conforta il cervello.

Can one come for the hair to it? *Y peut-on parvenir par rapport aux cheveux?* Si può arrivarvi per capegli?

Perfectly well. *Oh que oui.* Oh che sì

Is then the spirit so strong to penetrate the crown? *L'esprit a-t-il donc tant de force qu'il puisse pénétrer le crâne?* Hà dunque lo spirito tanta forza, che può penetrare il cranio?

Doubt less. *Sans doute.* Senza dubbio.

Is it not better, when I hold the spirit on the nose, or pour it on cotton which I put into the nostrils? *Nevaut-il pas mieux, si je tiens l'esprit au nez, ou que j'en verse sur du coton, et que je le fourre dans les narines?* Non e' meglio, se tengo spirito al naso o se ne dò (verso) sopra cotone, e che ne metta nelle narici?

Nem : az igen bröfs *Minime gentium, ju-* Nein, das wäre zu stark;
vólna : hanem ha az *sto fortior esset ; si au-* doch wenn sie das Gesicht
ábrázatod égett *tem facies cremato aut* mit Brandwein oder Spi-
borral, bor *Spiritus Spiritu vini lavaretur,* ritus vini waschen, oder
sal meg mosnád, *aut vero frons vel tem-* damit die Stirn oder die
vagypedig homlo- *póra illinirentur taliter* Schläfe bestreichen, das
kodat vak szemedet *ruboraretur cerebrum.* stärker auch das Gehirn.
kenegetnéd, ez ál-
tal erősfítettne az
agyvelő is.

Tehát azt fogom tsele- *Velle meum est age-* Das will ich thun ; ich
kedni : köszönöm jó *re : gratias ago pro* bedanke mich vor Dero gu-
Tanácsát. *consilio vestro.* ten Rath.

Úgy tesszik, hogy a' *Apparet, oculum* Es scheint, daß ihr
ked jobb szeme ve- *dextrum Dominationis* rechtes Aug roth ist.
res. *rubere.*

Talám a' bántja a' balt *Forſitan etiam ſini-* Vielleicht ist es das
is, mivel mind a' *ſter, quia uterque do-* linke auch, denn sie thun
kettő fáj. *let.* mir beide wehe.

A' bal felől valon nem *Nihil apparet in ſi-* An dem linken sehe ich
látok semmit : de *nistro : ſed videtur eſ-* nichts; aber es kommt mir
úgy tesszik nekem, *ſe myops.* vor, als ob sie übersichtig
mint ha az Úr homá-
lyos szemű vólna.

Nem : én sem tyúk *Non, ego nec myops,* Nein, ich bin we'er
szemű, sem bantsal *nec luscus exiſto : in-* übersichtig noch schielend,
nem vagyok : mind- *terini tamen attenden-* ich werde mich aber in acht
azáltal rá kell vi- *dum mihi eſt, ne altero* nehmen müssen, daß ich
gáznom, *hogy oculorum cæcus eva-* nicht an einen Aug blind
eggyik szememmel *dam.* werde.
meg ne vakúljak.

Miért? *Quare.* Warum?
Mivel majd csak min- *Quia omni fere tem-* Weil ich fast allezeit
den időben az egy- *pore, alterutro ex ocu-* Schaden an dem einen
gyikszememre rosz- *lis laboro.* Auge habe.
szúl vágyok.

Hát osztán? így Ki- *Quid ultra? taliter* Was wäre es mehr?
rállýá lennél? *Rex evaderes.* so würden sie ein König.

Mitsoda Király? *Qualis Rex?* Was für ein König?
Hát nem tudja e' ama' *Ergone ignorat illud* Wissen sie nicht das
péllda - beszédet: *proverbium : quod in* Sprüchwort : In dem
hogy az országba a' *Regno tam fuscí quam* Land der Blinden ist der
vakok, és a' ban- *cæci habeantur pro Re-* einäugige König.
tsák Királyok. *ge.*

Melly különös tsinta- *Quam ſingulari nequi-* Wie boßhaftig sind sie!
lan kend! *tia prætitus eſt D!*

No that would be too strong; but if you wash the face with brandy, or wine-spirit or anoint the forehead or temples with, this corroborates the brain also.	<i>Non, cela seroit trop fort; cependant si vous vous lavés le visage avec de l'eau de vie ou de l'esprit de vin, ou que vous en frot iés les temples, cela fortifie aussi le cerveau.</i>	No, questo sarrebbe troppo forte; mà se lava la faccia con ac-quavita, ò con spìrit di vino ò sene ugne la fronte ò le tempie, questo conforta ancora il cervello.
--	---	---

I shall do it then, I thank you for your good counsel.	<i>C'est ce que je ferai donc, je vous remercie de votre bon conseil.</i>	Lo farò dunque, la ringrazio del suo buon consiglio.
---	--	---

Me thinks your right eye is red. May be the left is it also, since I have a sore on both.	<i>Il paroît que votre œil droit est rouge. Peut-etre que le gauche l'est aussi; car il me font mal tous les deux.</i>	Pare, che il suo occhio dritto sia rosso. Può esser, che lo sia anché il sinistro, perchè mi dogliono ambedue.
--	---	---

I observe nothing on the left; but you look squint-eyed.	<i>Je ne vois rien à l'œil gauche; mais il me semble que vous êtes bigle.</i>	Al manco non vedo niente; mà mi sembra che lei sia losca.
---	--	--

No, I'm neither squint-eyed nor one-eyed however I schall be forced to have a care that I dont grow blind of one eye.	<i>Non je ne suis ni bigle ni louche, mais il me faudra prendre garde que je ne devienne borgne.</i>	No, non sono nè losco, nè quercio, però bisognerà quardarmi di non diventar cicco di un occhio.
--	---	--

Why? Since I have always fore of one of my eyes.	<i>Pourquoi? Parceque j'ai presque toujours mal à l'un de mes yeux.</i>	Perche? Per la cagione, che hò quasi sempre male ad uno de' miei occhj.
---	--	--

What matter would it be? yo would be made King.	<i>Qu' importeroit-il? Vous deviendriez pour cela roi.</i>	Che importerebbe? così diventerebbe re.
--	---	--

And what King? Don't yon know the proverb: In land of blinds he who has an eye is King.	<i>Eh quel roi? Ne savés-vous pas le proverbe: Au païs des aveugles les borgnes sont rois?</i>	E che re? Non sa lei il proverbio: In terra di ciechi chi hà un oèchio è re?
--	---	---

O how malicious yon are!	<i>O que vous êtes malin!</i>	O che è maliziosa!
---------------------------------	--------------------------------------	---------------------------

Tsak trefálok.	Jocor duntaxat.	Ich scherze nur — —
Jól tudom én azt.	Est mihi illud probe notum.	Ich weiß es wohl —
Ha én nem tudnám, hogy a' tréfát meg érti, nem is mon- dottam volna azt.	Nisi mihi notum fuisset D. V. intelligere lu- sum; nec protulissem illud.	Wenn ich nicht wüßte, daß sie Scherz verstehen, hätte ich es auch nicht ge- sagt.
Fáj nekém a' jobb fü- lem, és a' jobb fe- löl való fogaim is.	Doleo aurem & den- tes partis dexteræ.	Es thut mir auch das rechte Ohr und die Zähne auf der rechten Seite wehe.
Talám van már odvas foga?	Fortē habet jam den- tem concavatum?	Haben Sie da etwann einen hohlen Zahn?
Igen is: egyik odvas: Huzassa ki azt, illy formán nem fog a' füle is többé fájni.	Utique unus est cavus. Curet extrahi, taliter nec dolore aurium am- plius afficitur.	Ja, der eine ist hohl. Sie müssen ihn lassen herausreißen, so wird ih- nen alsdann das Ohr auch nicht mehr wehe thun.
Az még jobban fog fájni.	Id adhuc intensius dolebit.	Das wird aber noch mehr thun.
Igen is: de tsak egy két minutum alatt: mért mihejt a' fog kin van: megszűnik a' fájdalom.	Omnino, sed tantum per unum alterumve mi- nutum, quamprimum enim dens extrahitur, dolor evanescit.	Ja, aber nur ein oder zwei Minuten, denn so bald der Zahn heraus ist, lassen die Schmerzen nach.
Még ma a' fog vonó- hoz küldök, és ki húzatom, ha az a' fog húsnak nem ár- tana.	Adhuc hodie arcesse- ri curabo dentistam, & hodie evelli, si gingiva nocivum non foret.	Ich will noch heute zum Zahnarzt schicken und ihn heraus ziehen lassen, wenn es nur dem Zahnfleisch nicht schadet.
Nem hiszem én azt; azomban a' fog tisz- titóval megtisztitha- tja egy kis ség fogait.	Non credo: interim Dentiscalpio mundare oportet.	Ich glaube es nicht. Sie können inzwischen den Zahn ein wenig mit dem Zahnstocher ausstochern.
Nintsen fog tisztító- nékem.	Non habeo Den- tiscalpium.	Ich habe keinen Zahn- stocher.
Végy egy tollú szá- rat.	Accipe calamum.	Nehmen Sie einen Feder- stiel.
Az is jó.	Hoc etiam prodest.	Das geht auch an.
Bizonyosan az Urnak szüksége van rá:	Sine dubio opus ha- bet eo.	Sie haben gewiß oft ihre Noth.
Úgy van, néha a' fe- jem fáj, néha a' fo- gaim.	Sic est: nam capitis mox dentium dolore laboro.	Ja bald thut mir der Kopf wehe, bald die Zähne.

I do but jest, (I spoke it in jest.)	Je plaisante seulement.	Scherzo solamente.
I know it wel.	Je le sais bien.	Lo sò bene.

If I did not know you can take a jest I would never have said it.	Si je ne savois pas que vous entendiez le badinage je ne vous l'aurois pas dit.	Se non sapessi, che lei intende lo scherzo, non lo avrei detto ancora.
---	---	--

I have also a pain in my right ear and a toothach on the right side.	J'ai aussi mal à l'oreille droite, et les dents du côté droit me font mal aussi.	Mi duole anche l'orecchio destro, ed i denti al lato dritto.
--	--	--

Perhaps you have a void tooth there?	Y-avés-vous peut-être une dent creuse?	Vi hà forse un dente cavo?
--------------------------------------	--	----------------------------

Yes one has a hole.	Oui, l'une est creuse.	Sì, l'uno è bucato.
You must let draw it and then the ear will harm you no more also.	Il faut la faire arracher, alors l'oreille ne vous fera plus mal.	Deve farlo cavare allora l'orecchio ancora non la farà più male.

But this will cause a greater pain yet.	Mais cela me causera encore plus de douleur.	Mà questo cagione-rà ancor più dolori.
---	--	--

It is true but only for one or two minutes;	Oui, mais seulement une ou deux minutes.	Sì, ma solamente uno o due minuti; poi-
Since as it is said; drawn the tooth the smart is over.	car dès que la dent est de hors, la douleur cesse.	ché come si dice; fuo-ri il dente, via la pe-na.

I shall send this very day for a tooth-drawer to let draw it provided he dos not hurt the gum.	J'enverrai encore aujour d'hui chés le dentiste pour la faire arracher, pourvu que cela n'en fasse pas la gencive.	Manderò ancora oggi dal cava-denti, per farlo cavare, purché non nuo- ca alla gingi-va.
--	--	---

I don't believe it, meanwhile you can a little pick the tooth with the tooth-pick-er.	Je ne le crois pas; Vous pouvez en atten- dant curer un peu la dent avec le cure-dent.	Non lo credo; Lei può intanto stuzzicare un poco il dente collo stuzzi ca-denti.
---	--	--

I have no tooth-pick-er.	Je n'ai point de cure-dent.	Non hò uno stuzzi- ca-denti.
--------------------------	-----------------------------	------------------------------

Take a quill.	Prenez un tuyeau de plume.	Pigli un cannello id penna.
---------------	----------------------------	-----------------------------

That may be done.	Cela passe encore.	Questo si può ancora (può ancora farsi).
-------------------	--------------------	--

It appears you are often indisposed.	Vous avés à ce qu'il me semble souvent vos incommodités.	Lei hà, come pare spesso le sue incomo- dità.
--------------------------------------	--	---

Yes Sir, sometimes I have an head-ake, and somemès tooth-ach.	Oui, Monsieur, tantôt j'ai mal à la tête, a tantôt mal aux dents.	Sì Signore, tosto mi duole la testa, tosto i denti.
---	---	---

Honnan

Mi ittan a Monsieur el del vilag of ita
a layutolso fuyabon

- Honnan van az , hogy Unde est, quod cilium Moher kommt es, daß
az Urnak a' szeme & supercilium D. splen- ihre Augenwimpern und
szöre, és a' szemöl- didiora sint capillis. Augenbraunen heller sind
dökje világosabb, als ihre Haare?
mint a' haja.
- A' Kegyelmedé is úgy Pariter & Domina- Sind doch ihre es auch.
van. tionis Vestra.
- Azt én nem vettem Non observavi, unde Ich habe es nicht bemer-
észre, hogy honnan hoc proveniat. tet; woher mag es kom-
légyen az. men?
- Tsak onnan tetszik, Inde solum apparet, Es scheint nur, als ob
hogy a' szem ször, quod cilio & supercilio die Haare der Augenwim-
és szemöldök fejé- capilli sint nigriores, pern und Augenbraunen
rebb, mert a' haj quia crines sunt den- heller wären, weil sie nicht
fokkal sűrűbb. flores. so dick als die Haare sind.
- Mi lehet az Úr jobb Quid habet in pal- Was haben sie an ihren
szeme héjján, pebra dextra. rechten Augenlide?
Az úgy nevezett ár- Morbus vulgo Cala- Ein so genanntes Ger-
pa szem. sion dictus. senkorn.
Hát nem fáj e' ? Ergone afficitur ? Thut es ihnen nicht
wehe?
- Tsak egy kevésbé. Aliquantulum tantum. Nur ein klein wenig.
- Hát nem lehet Seg- Ergo nonne juvari Können sie nichts das
teni rajta? potest. vor brauchen?
- Nem szükséges. Non est necesse. Es ist nicht noth?
Miért nem? Quare non. Warum nicht?
Idejére elvész magá- Maturitate sua e- Wenn es reif ist, ver-
ba. vanescet. liert es sich von selbst.
- Kennek olly nagy sze- Dominatio tantam Sie haben einen so
me fénye van, hogy pupillum habet, ut al- grossen Augapfel, daß man
a' Fejére alig lát- bedo non appareat nisi das Weiße in ihren Augen
szik, hanem ha mi- oculum vertat. kaum siehet, außer wenn
kor félre tekint. sie auf die Seite sehen.
- Innen van, hogy az Hæc est causa quod Das macht, daß meine
én szemem héjjai mea palpebra non ex- Augenslieder nicht recht
nem feszülhetnek tendantur. gespalten sind.
- Honnan van, hogy a' Qua de causa fron- Wie kommts, daß sie
homlokán már rán- tem habet caperatam? schon Runzeln an der Stirn
tzok vagynak? haben?
- Nékem minden idő- Talia ego per omnem Ich habe allezeit welche
ben illy forma vólt. ætatem habui. gehabt.

What's the reason that *Doù vient, que vos* Donde viene, che
your eye strings and *cils et vos sourcils sont* li di lei cigli e sopra
eye-brows are clearer than your hair. *plus clairs que vos cheveux ?* cigli son più chiari de'
suoi capegli.

Yours are likewise so. *Les vôtres le sont pareillement.* I suoi lo son parimente.

I han't observed it, *Je ne l'ai pas remarqué,* Nou lo hò osservato, donde può venir
how may come that *d'où cela pourroit il venir.* quasto?

It seems only the hair of the eye-strings and eye-brows were clearer. since they are not so thick as the hair. *Il semble seulement que le poil des cils et des sourcils soit plus clair, parceq'il n'est pas si epais (touffu) que les cheveux.* Sembra solamente che li peli delle ciglia, e soprociglia siano più chiare, perche non son così spessi come i capegli.

What have you on your right eye lid? *Qu'avés-vous à votre paupiere droite ?* Che cosa hà alla palpera dritta?

They call it a barley-corn. *C'est un petit grain d'orge, comme l'on-dit.* Un così detto grano d'orzo.

Dos it not hurt you? *Ne vous fait-il pas mal ?* Non le duole?

But a little. *Seulement un peu (tant soit peu).* Solamente un tantino.

Is there no remedy to remove it? *Ne pouvés-vous pas y employer quelques remèdes.* Non può adoprar niente per toglierlo via?

It needs not. *Il n'est pas necessaire.* Non é d'uopo.

Why not? *Pourquoi pas ?* Perche nò?

When it is ripe, it loses it self. *Quand il est mur, il se perd de soi même.* Quando é maturo, si perde da se stesso.

You have so large an eyeball, that scarce one sees the white in your eyes, except when you see sideways. *Vous avés une si grande prunelle que l'on voit à peine le blanc de vos yeux, excepté quand vous regardés de côté.* Lei hà una sì gran pupilla, che a pena si vede il bianco ne' suoi occhi, eccetto quando riguarda da canto.

It is because my eye-lids are not well cut. *C'est que mes paupieres ne sont pas bien formées.* Egli è, perche le mi palpere non sono ben fesse.

How comes it to pass, that you have already wrinkles on the fore-head? *D'où vient que vous avés des rides au front.* Donde viene, che hà già rughe alla fronte?

I had always some. *Pen ai toujours eus.* Ne hò avuto sempre.

A' jobb ortzája pi- *Recta facies rubet* Ihr rechter Backen ist
rossabb, mint a' bal. *præ sinistra.* röther als ihr linker.

Kéttség kívül ez on- *Procul dubio causat* Es wird ohne Zweifel
nan van, hogy a' *calor in dextro latere* daher kommen, daß ich
jobb oldalamban *intensior.* auf der rechten Seite mehr
több hévség va- *hiqe habe.*
gyon.

Bizonyára még nem *Næ, variolis infectus* Sie haben gewiß die
vólt himlős; mert *vix fuerat; cum nul-* Stattern noch nicht ge-
az ortzáján semmi *lum in facie vestigium* habt, weil sie keine Pos-
jele nem látszik. *observetur.* tfeugruben haben?

Vóltam: de nem na- *Habui variolas, sed* Ich habe sie gehabt,
gyon. *non malignas.* aber nicht stark.

Úgy tetszik, mintha a' *Videtur labium su-* Es scheint, daß ihre
felső ajaka pirossabb *perius magis rubere* obere Lippe röther ist als
vólna az alsónál. *quam inferius.* die untere.

Talám: mivel a' me- *Forsan quia calor in-* Vielleicht weil die Hitze
legség onnan felyül *de descendit.* oben herkommt.
szall le:

Ne sajnálja a' száját *Ne gravetur os a-* Thun sie ohnbeschwert
kinyitni. *perire.* den Mund auf.

Miért? *Quare.* Warum?

Megakarom nézni be- *Volo palatum ex-* Ich will nach dem Gau-
löl az inyét. *plorare.* men sehen.

Én semmit sem érzek *Nihil sentio in pa-* Ich fühle nichts an
az inyemen. *lato.* den Gaumen.

Én sem látok semmit *Nec ego observo quid-* Ich sehe auch nichts
rajta; de a' ked *quam: sed lingua D.* daran, aber ihre Zunge
nyelve vastag: am- *V. est solida; quam vis* ist dick, sie ist doch nicht
bár nem dagadt meg *non tumeat.* geschwollen?

Nem: nekem úgy is *Neutiquam: ordina-* Mein, ich habe allezeit
mindenkor kemény *rie mea lingua solet es-* eine starke Zunge; aber
a' nyelvem: de ké- *se dura: interim tamen* ich bitte zu sehen, ob mein
rem nézze meg, ha *num fauci vis illata* Bápfein geschossen ist, denn
az én nyeldeklöm *fuerit, velit inspicere:* es wird mir das Reden
nem sértődött e' *si quidem loquelu mihi sauer.*
meg; mert a' szól- *sit molesta.*
lás nehezemre van.

Én a' nyeldeklöm sem- *Nihil video in fauce;* Ich sehe nichts an dem
mit sem veszek ész- *fortassis tons illa intu-* Bápfein, vielleicht sind
re, talám a' torok *luit, aut maxilla.* ihre Mandeln geschwol-
makkja megdagadt: *len, oder ihr Kinnbacken.*
vagy az áll kaptrá-
ja.

Az is meglehet. *Est etiam possibile.* Das kann auch seyn.
Your

Your right cheek is *Votre joue droite est* La di lei guancia
redder than the left. *plus rouge que votre* dritra è più rossa della
gauche. manca.

Doubtless the reason *Cela viendra sans* Sarà senza dubbio
may be I have mo- *douto ce que j'ai plus* di ciò, che hò piu ca-
re heat on the righ *de chaleur du côté droit.* lore al lato dritto.
side.

Surely you have not *Vous n'avez surement* Senza fallo ella non
had yet the small *pas encore eu la petite* hà ancora evuto il va-
pox since, you have *verole parceque vous n'* juolò, perchè non hà
no pock-holes in *êtes pas gravé au vis* il viso vajuolato.
the face? *age.*

I had it, but in no *Je l'ai eu mais* Lo hò avuto, mà non
great quantity. *non en grande quantité.* già in gran quantità.

Your upper lip seems *Il paroît que votre* Pare, che il suo
redder than the lo- *lèvre supérieure soit* labbro superiore sia
wer. *plus rouge que l'infé-* più rosso dell' infe-
rieure. riore.

Per haps since the heat *Peut être parceque* Forse perchè il ca-
comes from above. *la chaleur vient d'en* lore viene di sù.
haut.

Be pleaseed to open *Ouvres la bouche s'il* Apra, se le piace,
the mouth. *vous plait.* la bocca.

Why? *Pourquoi?* Perché?

I'll see your palate. *Je veux voir le pa-* Voglio veder il pa-
lais. lato.

I feel nothing on the *Je ne sens rien au* Non sento niente al
palate. *palais.* palato.

I se nothing also on it, *Je n'y vois rien non* Jo non vi vedo an-
but your tongue is *plus; mais votre lan-* che niente, mà la sua
is large, it is not *gue est epaisse n'est elle* liugua è grossa, non
swelled as I hope? *pas peut-être enflée?* è però enfiata?

No, I havd always a *Non, j'ai toujours* No, hò sempre una
great tongue; but I *la langue forte, mais* lingua forte; mà la
desire you'll see if *je vous prie de voir,* prego di vedere, se
my uvula is down *si ma luette est abat-* la mia ugola è abbat-
for I can hard- *tue, car je sens une* tuta, perchè stento à
speak. *difficulté à parler.* parlare.

I see nothing on the *Je nep vois rien à la* Non vedo niente
uvula, perhaps your *luette, ut-etree que-* alla gangola; forse son
glandules or jaw- *vos glandes sont enflées,* gonfie le sue glandole,
bone are swelled. *ou votre machoire.* 4 la sua mascella.

That may be too. *C'est se peut aussi.* Questo può esere
ancora. Tes-

Tessék a' nyakát me- *Modicum calorem col-* Sie müssen den Hals
legen tattani, és a' lo *adhibeat, gulam ve-* warm halten, und die Keh-
torkát száj mosó *ro aqua gargarizare.* le mit Gurgelwasser gura-
vízzel rottyogtatva
ki öblinteni.

Azt fogom tselekedni. *Hoc ego faciam.* Das will ich thun.
Van e' golyvája? *Habetne strumam.* Haben Sie einen Kropf?

Nem Uram; az az *Non mi Domine ;* Nein, mein Herr, es ist
Ádám almája. *est pomum Adami.* der Adams Apfel.

Az Úr ma magát való- *Certo certius hodie* Sie haben sich gewiß
jába megborotvált- *se tonderi curavit, quia* heute barbieren lassen,
tatta, mivel az álla *mentum tam mundum* weil ihr Kinn so rein ist.
ollyau tiszta. *est.*

Igen is: ma dél előtt. *Sine dubio, hodie an-* Ja, mein Herr, heute
te meridiem. Vormittag.

Hát a' nyakátis meg *Ergo cervicem etiam* Lassen Sie sich auch den
szokta borotváltat- *curat radi : namque il-* Nacken scheeren? er ist
ni; mert az egészen *la tota quanta est gla-* ja ganz bloß.
sima. *bra.*

Igen is, mintegy egy *Omnino, circiter ad* Ja, ohngefähr einen
hüvejkyire. *latitudinem unius pol-* Daumes breit.
licis.

Nevelek magamnak *Permittam crescere* Ich werde mir einen
egy kis bajuszt. *mistacem.* Stuchbart wachsen lassen.

Nüteszen magának in- *Sinat sibi potius ac-* Lassen Sie sich lieber ei-
kább felsodoritható *crescere tortilem mi-* nen Schnurbart wachsen.
bajuszt. *stacem.*

Nem: azt én nem *Non: hoc ego non* Nein, die kann ich nicht
szenvedhetem. *possum ferre.* leiden.

Harmadik Beszélgetés.

Dialogus III. Das dritte Ge- spräch.

A' Testnek belső ré- *De Interioribus(hu-* Von den innerlichen
szeiről. *mani) corporis* Theilen des Leibes.
partibus.

Mert kend olly szo- *Quare tam tristis est* Warum sind Sie so trau-
morú Uram? *mi Domine!* rig, mein Herr?

A' Szívem fáj. *Cor meum dolet.* Das Herz thut mir
wehe.

Talám a' ked Lépe *Forte lienis tumore* Vielleicht ist ihr Miltz
megvan dagadva. *laborat.* geschwollen.

Nem hiszem én azt: *Minime credo : in-* Ich glaube es nicht, ob
mindazáltal kétel- *terim tamen dubito* aber meine Lunge und Le-
kedem, hogy a' *num pulmo & jecur* ber recht gesund sind, daran
tüdöm, és májjam *(apud me) sint sani.* zweifele ich.

You must Keep the neck warm, and gargel the throat with gargel-water. *Il faut vous tenir le cou chaud, et gargariser la gorge avec du gargarisme.* Lei deve tenersi il collo caldo, e gargarizzar la gola con acqua da gargarizzare.

I will. *C'est ce que je ferai.* Lo farò.
Have you the king's evil? *Avez-vous le goutre (grosse gorge).* Ha lei una scrofolala?

No Sir, it's the Adam's bit. *Non Mr., ce sont les eccrouelles.* Signor no, è il pomo di Adamo.

You was doubtles shaved to day, since your chin is so very clean. *Vous vous êtes sans doute fait raser aujourd'hui, puisque votre menton est si net.* Senza dubbio si è fatta fare oggi la barba, perche il suo mento è tanto netto.

Yes Sir, this day before noon. *Oui Monsieur, aujourd'hui avant midi.* Si Signore, oggi avanti pranzo.

Let you shave too the nape? it is all naked. *Est ce que vous vous faites aussi raser la nuque? car elle est toute nue.* Si fa anche radere la nuca? è tutta ignuda.

Yes Sir about a thumb's breadth. *Oui Monsieur, à peu près de la largeur d'un pouce.* Si Signore, incirca della larghezza d'un police.

I shall let grow me whiskers. *Je me laisserai croître une petite moustache.* Mi lascio crescer delle basette.

Let rather grow you a mustachio. *Laissez-vous en croître plutôt une grande.* Si lasci crescer piuttosto un mustaccio, o un barbetto.

I can't suffer them. *Non je ne puis souffrir cela.* No, non posso soffrirgli.

The third dialogue. *Troisieme dialogue.* Dialogo terzo.

Of the inner parts of the body. *De parties interieures du corps.* Delle parti interiori del corpo.

Why are you so sad Sir. *Pourquoi êtes-vous si triste Mr.* Perché è così trista, mio Signore?

I'm sick at the heart. *J'ai mal au cœur.* Mi duole il cuore.

Perhaps your spleen is swelled. *Peut-etre que votre rate est gonflée.* Può esser che la sua milza è gonfia.

I believe it not, but if my lungs and liver are sound I make doubt of. *Je ne le crois pas, mais si mes poumons, et mon foie sont sains, c'est de quoi je doute.* Non lo credo, ma se il mio polmone ed il mio fegato siano sani, ne dubito.

egészségeselek gyenek.	lé-	
Hát jó e' a' ked gyom- ra.	Habetne sanum sto- machum.	Ist ihr Magen gut.
Úgy tetszik, mert al- kalmas ételbéli ki- vánságom, sőt nem quogue habeo.	Videtur : bonum ap- petitum, imo concoctio-	Es scheint so, denn ich habe ziemlichen Ap- petit zum Essen, und kann es auch gut verdauen.
emésztesemetis (ta- pasztalom).		
Bökködez e' fel az epe sár (a' gyomorból) néha ?	Nonne quandoque ascendit bilis ad os.	Steigt ihnen auch zus- weilen die Galle über ?
Nem Uram : nem igen vagyok hajlandó a' haragra.	Non mi Domine : nec enim sum proclivis ad iram.	Nein, mein Herr, ich bin nicht sehr zum Zorn geneigt.
Mindazáltal kell vala- mi hibájának lenni a' belső részének.	Interim aliquem de- fectum oportet in in- testinis habere.	Es muß doch etwas ihrem Eingeweide fehlen.
Azt hiszem magam is.	Hoc ipse etiam credo.	Das glaube ich gewiß.
Valami szakadást nem érez e' hát belől ?	Nonne aliquam ru- pturam percipit intus.	In den Gedärmen süß- len sie aber nichts.
Nem : de a' Vesém- ben érzek néha fá- dalmat.	Non : sed rem mihi causat identidem dolo- rem.	Nein, aber in den Nie- ren empfinde ich zuwei- len Schmerzen.
Hát találtatik e' a' Ve- séjében kő (calcu- lus).	Nonne calculus ha- ret in rene ?	Haben sie etwa den Nie- renstein.
Nem mondhatom.	Dicere nequeo.	Ich kann es nicht sagen.
Ottan ottan érzek va- lami fájdalmot Le- hellésemben.	Difficulter respiro, identidem.	Ich empfinde zuweilen einiges Wehe an der Bla- sen.
Talám calculus is van.	Fors calculo laborat.	Sie haben vielleicht den Nierenstein.
Nem lehetetlen.	Haud impossibile est.	Es ist nicht unmöglich.

Negyedik
Beszélgetés.

Dialogus IV. Das vierte Ge-
spräch.

Az (emberi) Test- De exterioribus cor- Von den äußerlichen
nek külső Részei- poris (humani) Theilen des Leibes.
ről. partibus.

Imé egy szépen neve- Ecce mulierem bene Sehet da ein wohlge-
kedett fejér Sze- proportionatam. staltetes Frauenzimmer.
mélly.

Is your stomach good? *Votre estomac est il bon?* 'E buono il suo stomaco?

It appears so to me, *Il le paroît ainsi,* Mi prr di sì, perche for I have stomach *car j'ai assez bon ap-* ho appetito abbastanza enough to eat, and *petit et je puis bien* per mangiare, e posso can welldigest too. *digerer ausfi.* anche ben digerire.

Dos your gall sometimes run over also? *Avés-vous aussi quelque fois le fiel épanché?* Le trabocca anche talvolta il fiele?

No Sir, I'm not much propense to anger. *Non, Mr. je ne suis pas encliné à la colère.* Nò, Signore, non son molto propenso alla còlera.

Yet it must needs ail you somewhat on your entrals. *Il faut pourtant qu'il manque quelque chose à vos viscères.* Bisogna però, che manchi qualche cosa alle sue viscere.

Surely I believe so. *Jo le crois certainement.* Questo credo certamente.

But in the bowels you feel nothing? *Mais dans les intestins ne sentis vous rien?* Mà nelle budelle non sente niente?

No but in the reins I feel sometime some pains. *Non, mais je sens quelque fois des douleurs dans les reins.* Nò, bensì nelle reni sento tal volta dolori.

You have perhaps the rein-stone? *Avés-vous peut-etre la gravelle?* Hà forse la pietra renale?

I can't say it. *Je ne saurois le dire.* Non sò dirlo.

I feel now and then some pain in the bladder. *Je sens quelque fois quelque douleur dans la vessie.* Io sento tal ora qualche dolore nella vescia.

It may be you have the bladder stone. *Vous avés peut-être la pierre.* Ella hà può esfer la pietra vesciale.

It's not impossible. *Cela n'est pas impossible.* Non è impossibile.

The fourth dialogue. *Quatrième dialogue.* Dialogo quarto.

Of the exteriour parts of the body. *Des parties extérieures du corps.* Delle parti esteriori del corpo.

There 's a' well shap'd damsel! *Voilà une demoiselle bien faite.* Ecco una donzella ben fatta!

Úgy tetszik nékem *Videtur mihi latos* Mich dünkt, daß sie zu
mint ha széles vállai *humeros habere.* breite Schultern hat.
vólnának.

Tsak széjjes mejje, és *Tantummodo pectore* Sie hat nur eine brei-
kebele van néki. & *sinu excellit.* te Brust und Busen.

Mintha a' karját igen *Quasi brachium pro-* Es scheint, daß sie den
közel, a' könyökite *pe, aſt cubitum pone* Arm zu steif, und die El-
pedig igen hatra vi- *dorsum portaret.* lenbogen zu weit hinten
selné.

Talám a' mej fűdző- *Forſitan fibulatorium* Vielleicht ist ihre
je igen bőv. *habet laxum.* Schnürbrust vorn zu breit

Meglehet. *Poſſibile eſt.* Das kann wohl seyn.

Ó melly kis keze van *Ah quam exigua ma-* O was für kleine Hände
néki! *nu prædita eſt!* hat sie!

Nem hofzszabbak ke- *Non excedit cubiti* Ich glaube, daß sie von
zei, könyök hajlásá- *ſimul digitorum longi-* Handbiege bis an das äuf-
tól fogva a', közep *tudine, manus meas cum* ferste des groſſen Fingers
újjával; mint az én *medio digito (ſatis lon-* nicht ſo lang ſind, als mei-
kezem ſeje újjaim- *gas.)* ne Hände und Finger al-
mal. *lein.*

Elhiſzem én is. *Credo ego quoque.* Ich glaub es auch.

Az ökle nem tetszik *Pugnus ejus non vi-* Ihre Fauſt ſcheinet nicht
nagyobbnak, mint *detur eſſe major, quam* gröſſer als eine Kinders
egy kis gyermek- *pueri habent.* Fauſt.
nek ökle.

Az ő hüvejkei, és *Nec pollices, aut dia-* Ihr Daumen und ihre
újjai ſem. *giti.* Finger auch nicht.

Úgy tetszik, hogy az *Crederem iſtius indi-* Ich glaube, daß ihr er-
ő mutató újja, gyű- *cem, aut annularem,* ſter Finger, oder ihr Gold-
rűs újja, vagy akár *vel ſignanter medium,* finger, ja gar ihr Mittel-
az középső újja, *non eſſe longiorem, meo* finger, nicht ſo groſß iſt wie
nem nagyobb, mint *auriculari.* mein kleiner Finger.
az én kis újjom ſzo-
kott lenni.

Bizonyoſon egy forma *Erunt ejusdem lon-* Sie werden wohl von
hofzſzaságúak leſz- *gitudinis.* gleicher Größe ſeyn:
nek.

Szükség, hogy haj- *Oportuit articulos* Sie muß ſehr ſchmeidi-
lós izetskéi legye- *flexiles habuiſſe; ſiqui-* ge Gelenke haben, denn ſie
nek; mert minden *dem omnes digitos ſa-* kann alle Finger wohl bie-
újjait könnyen moz- *cile movebat.* gen.
gathatja.

Úgy van, sőt a' tsont- *Utique etiam oſſa ejus* Ja, und ihre Knöchel
jai is (igen) véko- *sunt ſubtilia.* ſind auch ſehr ſubtil.
nyok.

Methinks, she has-too large shoulders. *Il me paroît qu'elle à les epaules trop longues.* Mi pare, che abbia le spalle troppo larghe.

She has but a large breast and bosom. *Elle à seulement la poitrine & le sein large.* Ella hà solamente il petto ed il seno largo.

It seems, she wears the arms-too close and the elbows too back wards. *Il semble qu'elle porte le bras trop serré et les coudes trop en arriere.* Sembra, che porti il braccio troppo stretto ed i gombitti troppo indietro.

Perhaps her bodice is forwards too large. *Peut-être que son corcelet est trop large,* Forse, che il suo busto è troppo largo per dinanzi.

That may be. *Cela peut bien être.* Questo può ben essere.

O what little hands she has! *O qu'elle à les mains petites!* O che ha le mani piccole!

I believe they are from the wrist to the extremity of the great finger not so long as my hands and figers alone. *Je crois que du poing jus-qu'à l'extremité du grand doigt elles ne sont pas si longues que mes mains, et mes doigts seuls.* Credo, che dal collo del braccio fin alla estremità del gran dighe, quanto le mie mani, e le mie dita sole.

I believe it also. *Je le crois aussi.* Io lo credo ancora.

Her wrist seems no longer than a child's wrist. *Son poing ne paroît pas plus long long que celui d'un enfant.* Il suo pugno non sembra più lungo di quello d'un bambino.

Neither her thumb and fingers. *Ni son pouce ni ses doigt non plus.* Nè anche il suo pollice e le sue dita.

I believe her first finger, or ring finger even her midle finger is not so great, as my little finger. *Je crois que son premier doigt, ou son doigt annulaire et même son doigt du milieu ne soient pas si grands que mon petit doigt.* Credo, che il suo primo dito, ò il suo dito annolare, anzi il suo dito mezzano non sia tanto grande, quanto il mio dito mignolo.

They will be of the same hugeness. *Il seront bien de la même longueur.* Saranno ben della medema grandezza.

Sha must have very flexible articles for she can well bend all her fingers. *Il faut qu'elle ait les jointures bien souples, puis-qu'elle peut bien flechir tous les doigts.* Bisogna, che abbia gionture ben tenaci; perche può piegar benissimo tutte le diti.

Yes and her joints are very subtile also. *Oui, et ses os sont aussi bien subtils.* Sì, ed i suoi noccoli sono anche sottilissimi.

- Valójában tud hárfáz- *Scienter ludit Nablio,* Sie spielet gewiß die
ni; mivel olly nagy *dum pollice indiceque* Harpfe, weil sie so grosse
tsomó van a' hü- *nodoso appareat.* Nägel an den Daumen
vejkén, és a' muta- und den vordersten Fin-
tó újján. gern hat.
- Igen is, én halottam *Ita est: audiui eam* Ja, ich habe sie spielen
ötet jádzani. *ludentem.* gehört.
- Egy kevésbé a' bal ol- *Aliquantulum fini-* Sie ist ein wenig auf
dala kiáll. *strum ejus latus pro-* der linken Seite ausge-
tuberat. wachsen
- Nem: én úgy hallot- *Non: ego audiui,* Nein, ich hab gehört,
tam, hogy tsak egy *unam tantum costam* daß eine Rippe nur ein we-
öldal tsontja kijebb *prominere.* nig hervorragt.
fekszik.
- Miért hajtja meg ma- *Quare tantopere se* Warum krümmen sie
gát ked annyira? *incurvat?* sich so sehr?
A' hasam fáj. *Ventris dolore affi-* Der Bauch thut mir
cior. wehe.
- Megkell a' köldökét *Umbilicus ungendus* Sie müssen ihren Na-
kenni. *est.* bel schmieren.
- Mivel? *Qualinam (unguento)* Womit?
Szeretsén dió olajjal, *Oleo myristico aut* Mit Muskatenn-Dehl
akár másféle erőss *alio forti oleo.* oder andern starken Dehlen
olajjal.
- Azért is hozatok mind- *Procurabo mihi ex-* Ich will mir gleich wel-
járt. *templo.* ches hohlen lassen.
- Mi van itt a' hátán? *Quid hic in dorso* Was haben sie hier auf
habet? den Rücken?
- A' hát gerénczim va- *Spina doffi est apud* Der Rückgrad ist mir
lamenyire görbe. *me modice incurvata.* ein wenig gebogen.
- Gondolám, hogy ki *Putabam quod ter-* Ich dachte, sie hätten
nött hátú. *gum sit gibbosum (pro-* einen Höcker.
tuberans.)
- Nem nagy a' külömb- *Haud magna diffe-* Es ist kein grosser Un-
sége. *rentia intercedit.* terscheid.
- Egy kevésbé utánna *Modice coxam post* Sie ziehen ja auch die
vonnya a' forgó *se trahit.* Hüfte ein wenig nach.
- Nem rég fitzomodott *Non ita pridem elu-* Ich habe sie neulich ver-
ki. *xatu est.* renkt.
- A' jobb szára erőf- *Crus dextrum fortius* Ist ihr rechter Schen-
sebb a' balnál? *est sinistro.* kel stärker denn der linke?
- Kételkedem felőle, de *Dubito, ubi autem* Ich zweifelte daran; a-
hogy a' jobb tér- *apperet genu dextrum* ber mein rechtes Knie ist
dem vastagabb a' *protuberare, & poplitem* dicker als das linke; und
balnál, és a' térd- *intumuisse genuum, huic* die Kniescheibe ist ein we-
flexura pessime est. Ap-

- Apparently she plays upon the harp since she has so great nails on the thumb and anterior finger. *Elle pince sans doute de la harpe, puisqu'elle a de si grands ongles au pouce et aux premiers doigts.* Suona senza dubbio la harpa, perche ha si grandi al pollice, ed alle dita anteriori.
- Yes I heard her play. *Oui je l'ai entendu jouer.* Sì, la hò udita suonare.
- She is a little crooked on the left side. *Elle est un peu sur-croue au coté gauche?* 'E un pocco escre-sciuta al lato sinistro?
- No, I heard one of her rib were a little stretched. *Non j'ai oui dire qu'une seule coute avançoit un peu.* Nò, ho inteso che una sola costa avanza un poco,
- Why do you bend so much? *Pourquoi vous courbés-vous tant?* Perche sicorya tanto V. S.
- I have a pain in my belly. *J'ai mal au ventre.* Mi duole il ventre.
- You must anoint your navel. *Il faut vous graiser le nombril.* Lei deve ungere il suo 'umbilico.
- Wherewith? *Avec quoi?* Con che?
- With nutmegoil or other strong oils. *Avec de l'huile de muscade ou avec quelque autre huile forte.* Con oglio di muscato, ò con altri ogli forti.
- I'll presently send for some. *Je m'en ferai chercher toute de suite.* Manderò a pigliarne subito.
- What have you here at the back? *Qu'avez-vous là ou dos?* Che hà quì al dosso?
- The back-bone is, a little bend. *J'ai l'épine un peu courbée.* La spina mi è un poco piegata.
- I thought you had a bunch. *Je pensois que vous aviez une bosse,* Pensavo che lei avesse una gobba.
- There is no great difference. *Il n'y a pas une grande différence.* Non vi è una gran differenza.
- You draw also the hanch a little after you. *Vous tirés aussi un peu la hanche.* Lei tira ancora l'anca un poco dietro di se.
- I have the otherday a little put out it of joint. *Je l'ai disloquée dernièrement.* La hò dislocata l'altro giorno.
- Is your right thigh stronger than the left? *Votre cuisse droite est-elle plus forte que la gauche?* 'E la sua coscia dritta più forte della manca?
- I make a doubt on it, but my right knee is bigger than the left and the ancle is a *Pen doute; mais mon genou droit est plus gros que le gauche; et la palette est un peu* Ne dubito; mà il mio ginocchio dritto è piu grosso del manco; e la noce del ginocchio haj.

- hajlása meg van-
dagadva; innem a'
térd kalátsa fáj.
- A' ked tsontyai vasta-
gabbak az enyimek-
nél.
- A' láb ikra vastagabb,
de a' tsontya nem.
- Mi okon sántál az egy
lábával?
- A' tsontok, és a' láb
hajlások nintsenek
helyén.
- Hát a' Sarka, és a'
talpa is fáj?
- Nem: tsak a' tsontok,
és a' láb hajlása:
- Van e' Szüimöltse is a'
lába újján?
- Egyetlen egy van a'
bal kezem kis új-
ján.
- Miért nem veszti el az
e' félét?
- Mi módon?
- Szalonna bőrrel dör-
gölje, és azon sza-
lonna bőrt vagy tse-
pegés alá, vagy
pedig árnyék szék-
be vesse.
- Próbált orvasság e'
ez?
- Igen is: én nem tsak
egyszer éltem vele,
's mások is.
- Meg tselekszem: de
lehet e' úgy a' tyúk
szemet is elpufatita-
ni?
- Offa vestra sunt meis
robustiora.*
- Sura est robusta, ce-
tera offa non item.*
- Qua de causa altero
pede claudicat?*
- Offa & curvatura pe-
dum sunt dimota.*
- Ergane calx & planta
pedum dolet?*
- Non: duntaxat offi-
cula, etiam iunctura
pedis, immo & digitus
minimus propterea in-
firmantur, quia clavum
pedum habeo.*
- Ergone verrucam in
digito habet.*
- Unica adest in mini-
mo digito manus sinistrae*
- Quare non exstirpat
talia.*
- Quali modalitate?*
- Placeat friare cuti
laridi, & eandem cu-
tim aut in stillicidium
aut in secessum jaciat.*
- Probatumne est.*
- Ego non vice dunta-
taxat simplici usus sum,
ut et alii.*
- Faciam; sed potest
ne mordicinus hac via
dispelli.*
- nig geschwollen; daher
thut mir auch die Knie-
fehle wehe.
- Ihre Beine sind dicker,
als meine.
- Die Waden sind nur
dicker, aber die Schienbei-
ne nicht.
- Warum hinken sie mit
einem Fuße.
- Der Knöchel und die
Fußbiege sind mir ein we-
nig verrenkt.
- Thut ihnen auch die
Ferse und Fußsohle weh?
- Rein, nur der Knöchel
und die Fußbiege; doch
meine kleine Zehe thut mir
auch weh, weil ich einen
Leichdorn daran habe.
- Haben sie auch Warzen
an den Finger?
- Ich habe eine einzige
an den kleinen Finger in
meiner linken Hand.
- Warum vertreiben sie
solche nicht?
- Womit?
- Sie müssen sie mit Speck-
schwarte reiben, und nach-
gehends dieselbe Schwarte
unter einer Dachrinne,
oder ins Sekret werfen.
- Ist dieses ein bewähr-
tes Mittel?
- Ja, ich habe es selbst
mehr als einmal gebraucht
und andere auch.
- Das will ich thun,
aber kann man auch so die
Leichdörner vertreiben?
- lit-

little swelled; the- *enflée; c'est pourquoi* 2 un poco gonfia; per-
 refore I have a pain *j'ai aussi mal au jarret.* ciò mi duole anche il
 on the ham also. garetto.

Your legs are thicker *Vos jambes sont plus* Le sue gambe son
 than mine. *grosses que les miennes.* più grosse delle mie.

The calves of the legs *Les mollets sont seu-* Le polpe son sola-
 are but thicker, but *lement plus gros, mais* mente più grosse, ma
 not the shin-bone. *non pas les grèves.* non già le stinche.

Why do you limp *Pour quoi boitès-* Perché Zoppica con
 with one foot. *vous d'un pié?* un piede?

The ankle and instep *J'ai la cheville et le* La cavicchia ed il
 are a little put out *cou du pié un peu dislo-* collo del piede mi so-
 of joint. *qués.* no un poco slogati.

Have you also a pain *Avez-vous aussi mal* Gliene duole anche
 on the heel and sole *au talon et à la plante?* il taione e la pianta?
 of the foot?

No, only on the in- *Non seulement à la* Nò, solamente la
 step and ankle, but *cheville et au cou; Ce-* cavicchia, ed il col-
 my little toe akes *pendant mon petit or-* lo del piede; però il
 me too, because, *teil me fait mal aussi,* mio piccolo dito del
 I have a corn on't. *parceque j'y ai un cor.* piede mi duole anco-
 ra, perche vi hò una
 buganza (occhio polli-
 no).

Have you too warts on *Avez-vous aussi des* Ha lei ancora veru-
 the fingers. *verrues aux doigts?* che ai diti della mano?
 (aux mains.)

I have but one at the *Je n'en ai qu'une* Ne hò una sola al
 little finger of my *seule au petit doigt de* piccolo dito della mia
 left hand. *ma main gauche.* man sinistra.

Why do you not dri- *Pourquoi ne la faites* Perché non la cac-
 ve it away? *vous pas en aller?* cia?

Wherewith? *Avec quoi?* Con che?

You must rub it with *Il faut la frotter avec* Lei deve fregarla
 sward of bacon and *de la couenne de lard,* con còtica e poi getts
 afterward throw it *et la jeter ensuite sous* ar quella còtica sotto
 under a gutter or *une gouttière ou dans* uno scolatojo ò nel
 into the privy. *les commodités.* cesfo.

Is that a proved expe- *Est ce un remède* 'E questo un mezzo
 dient? *aprouvé.* provato?

I have used it self *Oui, je, m'en suis* Sì, io lo ho usato
 more than once, *servi plus d'une fois, et* stesso più di una volta,
 and others to. *encore d'autres.* ed altri ancora.

I'll do it, but can one *Je le ferai; mais peut* Lo farò; mà si può
 thus drive away the *on aussi faire disparoi-* anche così cacciar le
 corns also? *tre les cors de cette* buganze?
manière.

Nem;

Nem : én azt megpróbáltam , de hijjában.
Non ego hoc tentavi sine successu.
 Nein, ich habe es versucht , aber vergebens.

Hát a' bôr megint sima lesz e', ha a' szümölts elvész?
Glabrescetne cutis, evanescente verruca.
 Wird die Haut auch wieder glatt , wenn die Warzen weg sind ?

Ó ! Igen is.
Ah ! utique.
 O ja.
 Mondják némelyek , hogy a' húson által éppen a' tsontig elhat.
Nonnulli dicunt per carnem penetrare ad ossa.
 Es sagen einige , daß sie durch das Fleisch in den Knochen gehen.

'S miért nem a' Ve-lôig ?
Quare non, etiam ad medullam ?
 Warum nicht bis ins Mark ?
 Vastagok a' ked erei ?
Protuberant nervi D. V.
 Ihre Adern sind sehr dicke.

Honnan van , hogy anyira tele vagynak nérell?
Cur ita repleti sunt sanguine ?
 Das macht , daß sie voll Blut sind.

A' pulsusa nem ver úgy , mint az enyim,
Pulsus D. V. est debilior meo.
 Ihre Pulsadern schlagen wie es scheint , nicht so sehr als meine.

Meg tapogatván az eremet , 's a' magáét ; tessék meg itélni.
Exploret pulsum meum suumque & judicet.
 Fühlen sie meinen Puls und den ihrigen , um davon zu urtheilen.

Bizonyára a' ked pulsusa gyengébb az enyimnél.
Effective pulsus D. V. languet meus vero non item.
 In der That , ihr Puls schlägt langsamer als meiner.

Hát az inai ollý erősek e', mint az enyimek ?
Nervi D. V. sunt tanto vigore uti mei ?
 Haben sie auch starke Nerven wie ich ?

Gondolnám , hogy még erősebbek.
Putarem adhuc firmiores.
 Ich glaube , daß ich noch stärkere habe.

Itélném az Urét gyengébbeknek lenni az enyimnél.
Judicarem D. V. tenuiores esse meis.
 Und ich glaube , daß ihre schwächer sind als meine.

Ötödik
 Beszélgetés.

Dialogus V. Das fünfte Gespräch.

Azonokról , melyeket a' Rokonság magába foglal.
De eis quæ cognitionis nomine veniunt.
 Worinnen die Namen der Verwandtschaft befindlich.

J6 Napot Uram !
Sit bona dies Domine !
 Guter Tag , mein Herr !
 No ,

No, I have try'd it, *Non j'en ai fait l'* No, lo lo hò tenta-
but in vain. *épreuve, mais inutile-* to, mà indarno.
ment.

Grows the skin also *La peau devient-elle* Diventa anche la
polished again when *encore unie, quand les* pelle pulita, quando
the warts are pas- *verruës sont passées.* le veruche son passa-
fed? *te?*

Surely. *Assurement.* Certo.
Some say they pierce *Il yen à qui disent* Dicono alcuni che
the very flesh into *qu'elles penetrent jusqu'* passano per la carne
the bones. *aux os.* fin nell' osso.

Why not till to the ma- *Pourquoi pas même* Perche non fin nel-
row? *jusqu'à la moelle?* la midolla?

Your veins are very *Vos veines sont fort* Le sue vene sono
thick. *grosses.* molto grosse.

'Tis since they are full *C'est qu'elles sont* Ciò fà, perche sono
of blood. *pleines de sang.* piene di sangue.

Your arteries beat as *Vos artères, à ce* Le sue arterie, co-
me thinks not so *qu'il me paroît, ne bat-* me pare, non battono
hard as mine. *tent pas tant que les* tanto quanto le mie.
miennes.

Feel my pulse and yo- *Tatés mon pouls et* Tocchi il mio polso
urs to pass your jud- *le vôtre pour pouvoir en* ed, il suo, per giudi-
gement upon it. *juger.* carne.

Indeed your pulse be- *En effet, votre pouls* In effeto, il suo pol-
atsmore slowly than *va plus lentement que* so batte più lentamen-
mine. *le mien.* te del mio.

Have you also so *Avez-vous aussi les* Ha lei ancora nervi
strong nerves as I, *nerfs aussi forts que* tanto forti come io?
moi?

I believe, I have *Je crois les à voir* Credo di averne più
stronger ones. *plus forts.* forti.

And I believe, yours *Et moi jè crois, que* Ed io credo, che i
are weaker than mi- *les vôtres sont plus* suoi sono più deboli
ne. *foibles que les miens.* de' miei.

The fifth dialo- *Cinquième dialo-* Dialogo quinto.
gue. *gue.*

Wherein are to be *Où se trouvent les* Ove si trovano i no-
found the names *noms de parenté.* mi del parentato.
of relation.

Good morrow Sir. *Bon jour, Monsieur!* Buon di padron mio.
Küte-

- Köteles szolgája az *Obligatus servus mi* Ihr gehorsamster Die-
 Urnak. *Domine.* ner.
 Hasonlóképen kívá- *Pari modo precor.* Ich wünsche ihnen des-
 nom. gleichen.
 Hogy vagynak Atya, *Quomodo valent pa-* Wie befindet sich ihr
 és Annya? *ter & mater.* Herr Vater und ihre Frau
 Mutter?
- Mind ketten tökélete- *Uterque optime.* Sie befinden sich voll-
 sen jól. kommen wohl beide.
 Hát a' ked Nagy At- *Avus & avia similiter?* Und ihr Herr Großva-
 tyá, és Nagy An- ter und Frau Großmutter?
 nya?
- Hasonlóképen azok- *Pari modo parentes* Desgleichen nebst dem
 nak szülei is mind *utriusque eorum.* Herrn Eltervater und der
 két részről. Frau Eltermutter.
- Nem régen az Atyám *Non pridem apud a-* Sind sie ohnlängst bei
 Bátyánál, és az *vunculum, & amittam* dem Hrn. Oheim und Fr.
 Anyam Nénnyénél *fuerunt.* Ruhme gewesen?
 voltak?
- En tegnap ott vól- *Hestern die ibi fui.* Ich bin' gestern da ge-
 tam. wesen.
 Hát má is ott vólt e'? *Hodie quoque ibi* Sind sie auch heute da
fuerat? gewesen?
 Nem: de talám reg- *Non sed forte crasti-* Nein mein Herr, aber
 gel oda megyek. *na die eo me conferam.* vielleicht werde ich morgen
 dahin gehen.
 Rég nem vólt szeren- *Dudum non habui for-* Ich habe lange die Ehre
 tsém látni őket? *tunam eos videndi.* nicht gehabt sie zu sehen.
- Szerentséjeknek fog- *Fortuna sua ducent.* Die Ehre würde auf
 ják tartani. ihrer Seite gewesen seyn.
- Hát a' ked Bátya, és *Num frater D. & D.* Ist dero Herr Bruder
 Nénnye Aszony ot- *soror domi sint,* und Jungfer Schwester zu
 hon vagynak e'? Hause?
- Midőn ki jöttem, ott *Exeunte me domi* Als ich ausgienge, wa-
 valának. *erant.* ren sie da.
 Ki vala nálók? *Quis erat apud illos.* Wer war bei ihnen?
 Atyám Uram, és az *D. Parens, meus* Mein Herr Vetter und
 Anyam Nénnyének *amittæ filia.* meine Jungfer Ruhme.
 Leánya.
- Hát az Atya Testvé- *Ergo Patruī, filius* Ramm des Herrn Vet-
 rinek Fia, vagy *vel filia venient illuc.* ters Sohn oder Tochter
 Leánya oda jö- auch dahin?
 nek e'?

Your

Your most humble servant.	<i>Votre très humble Serviteur.</i>	Servo suo umilissimo.
I wish you the same.	<i>Je vous le souhaite pareillement.</i>	Le auguro altrò tanto.
How dos the gentleman your father and the gentlewoman your mother do?	<i>Comment se porte Mr. votre père, et Madame votre mère?</i>	Come stà il di lei Signor padre e la di lei Signora madre?
They are both perfectly well.	<i>Ils se portent très bien tous deux.</i>	Stanno benissimo ambe due.
And the gentleman your grand father and gentlewoman your grand mother.	<i>Et Mr. votre grand pere et Mme. votre grand^e mère.</i>	Ed il Signor suo avo, e la Signora sua ava?
In like manner together with the great grand father and the great grandmother.	<i>Pareillement, comme aussi mon bisayeul et ma bis ayeule.</i>	Similmente, come anche il Signor mio bis avolo, e la Signora mia bis avola.
Is it long ago that you have been with your uncle and aunt?	<i>Y a-t-il long tems que vous n'avez pas été chés Mr. votre oncle, et chés Mm. votre tante?</i>	E stata poco fa dal Signor suo Zio, e dalla Signora sua Zia?
I was there yesterday.	<i>J'y fus hier.</i>	Vi fui ieri.
Were you there to day also?	<i>Y avez vous aussi été aujourd'hui?</i>	Vi è stata anche oggi?
No, Sir, but perhaps I shall return to morrow thither.	<i>Non, Monsieur, mais peutetre que j'y retournerai demain.</i>	Nò, Signore, mà forse cheviritornerò domani.
'Tis long time that I had not the honour to see them.	<i>Il y à long tems que je n'ai pas eu l'honneur de les voir.</i>	Fà lungo tempo (perzo fa) che non hò avuto l'onore di vederli.
The honour would have been at their side.	<i>L'honneur auroit été de leur coté.</i>	L'onore sarebbe stato dal canto loro.
Is the Gentleman your brother and Mistress your Sister at home?	<i>Est-ce que Mr. votre frere et Mlle. votre Sœur sont à la maison?</i>	Stà in casa il Signor suo fratello, e la Signora sua sorella?
As I went out they were there.	<i>Ils y etoient lorsque j'en sortis.</i>	Quando sono uscito, vi erano.
Who was with them?	<i>Qui etoient avec eux?</i>	Chi era con loro?
My cousin and she-cousin.	<i>Mr. mon cousin et Mme. ma cousine.</i>	Il Signor mi cugino e la Signora mia cugina.
Came your cousin's son or daughter thither too?	<i>Est-ce que le fils ou la fille de Mr. votre cousin y vint aussi?</i>	Vi veniva anche il figlio ò la figlia del Signor suo cugino?

Nem Uram : hanem az ő Unokaja, és Uno- ka Leánya jönnek elő ; sőt azoknak gyermekei is.	<i>Non mi D. verum ejus nepos & neptis cum suis prolibus.</i>	Mein, mein Herr, aber mein Neffe und Nichte ka- men dahin, nebst meines Herrn Oheims Enkel und Enkelin.
---	---	---

Hát az Unoka gyer- mekek ott vagy- nak e'?	<i>Ergone pronepotes adsunt?</i>	War sein Urenkel und seine Urenkin nicht da?
--	---	---

Nem, ők othon valá- nak. Mikor mégyen a' Só- gora az Aszonyá- val oda?	<i>Non illi enim erant domi. Quando veniet affi- nis cum uxore sua illuc.</i>	Nein, sie waren zu Hause geblieben. Wann wird dero Herr Schwager und Frau Schwägerin zu ihnen kommen?
--	--	--

El hiszem, minél e- löbb: el hozván magokkal az én mo- stoha, Bátyámat, és mostoha Nénémet, az Ipár, és annak Feleségét.	<i>Crederem; quanto ocius venturos; secum- que accepturos privi- gnum & privignam, so- cerumque cum uxore.</i>	Ich glaube, sie kom- men ehestens und brin- gen meinen Stiefbruder und Stiefschwester nebst meinem Herrn Schwie- gervater und Frau Schwie- germutter mit sich.
--	--	--

En is örömöst kíván- nék az ő tárfaságok- ban lenni.	<i>Mallem etiam ipse consortio eorum inter- esse.</i>	Ich möchte auch gerne bald die Ehre ihres Um- gangs genießen,
--	---	---

Ő kemeknek ez ked- ves fog lenni. Várják e' a' mostoha Attyát, és mostoha az N. Urnak,	<i>Hoc erit illis acce- ptissimum. Expectaturne vitri- cus cum vitæ suæ so- cia, Domini N.</i>	Es wird ihnen sehr angenehm seyn. Ermarten sie auch den Stiefvater und die Stief- mutter des Herrn N.
--	--	---

Nem Uram : hanem az N. Urnak mostoha fiát, és Leányát a' Velejét, és menyé- vel együtt.	<i>Non mi Domine : imo vero Privignum & Privignam Domini N. cum genero & nuru.</i>	Nein, mein Herr, aber wohl des Herrn N. seinen Stieffohn oder Stieftöch- ter, nebst seinem Eyd- am und Schnur.
---	---	--

Isméri e' az Úr N.	<i>Novitne Dominum N.</i>	Kennen sie den Herrn N.
--------------------	---------------------------	-------------------------

Igen is Uram, van sze- rentsem esmérni.	<i>Habeo pro fortuna, istius notitiam.</i>	Ja, mein Herr, ich ha- be die Ehre ihn zu kennen,
--	---	--

Hát Özvegy embere e'? Igen is, és a' Huga is Özvegy.	<i>Ergone viduus est. Ita est: quin etiam soror ejus est vidua.</i>	Ist er ein Wittwer? Ja, und seine Schwe- ster ist auch eine Wittwe,
--	---	---

No Sir, but his nephew and neece came thither together with my uncle's grand son and gran daughter. *Non, Monsieur, mais son neveu et sa niece y vinrent de même que le petit fils, et la petite fille de Mr. mon oncle.* Nò, Signore, mà vi venivano il figlio e la figlia di suo fratello, insieme col nipote, e la nipotina del Signor mio Zio.

Was not there his great grand son and grand great daughter? *Son arriere-petit fils et son arriere-petite fille ne furent-ils pas là ?* Non vi era il suo pronipote, e la sua pronipotina?

No they kept within doors. *Non, ils étoient demeurés au logis.* No, erano restati à casa.

When will come to you the gentleman your brother in law and madam your sister in law. *Quand Mr. votre beaufrère et Mr. votre belle sœur viendront-ils vous voir ?* Quando verrà da lei il Signor suo cognato e la Signora sua cognata?

I believe they will come in a short time and bring along with them my half brother, and half sister together with my father in law, and mother in law. *Je crois qu'ils viendront au premier jour et ma belle sœur, avec Mr. mon beau pere, et Madame ma belle mere.* Credo, che verranno no quanto prima, e che condurranno seco mio fratellastro, e mia sorellastra, col Signor mio suocero, e la Signora mia suocera.

I might well have the honour to enjoy so their conversation. *Je voudrais bien aussi avoir bientôt l'honneur de jouir de leur conversation.* Vorrei anche goder bentosto l'onore della loro conversazione.

You 'll be very well come to them. *Cela leur fera beaucoup de plaisir.* Vi troveranno molto a gusto.

Do you expect also the step father and step-mother of Mr. N. *Attendés-vous aussi le beau pere et la belle mere de Mr. N.* Aspetta lei anche il padrigno, e la madrigna del Signor N?

No Sir, but rather the stepson or stepdaughter of Mr. N. together with his son and daughter in law. *Non Mr. mais bien le beau fils ou la belle fille de Monsieur N. avec son gendre et sa brie.* Signor nò, mà ben sì il figliastro o figliastra del Signor N. con suo genero e sua nuora.

Do you know Mr. N. *Connoissés-vous Mr. N. !* Conosce lei il Signor N?

Yes Sir, I have the honour to know him. *Oui, Monsieur, j'ai l'honneur de le connaître.* Sì, Signore, hol'onore di conoscerlo.

Is he a widower? *Est-il veuf ?* E egli vedovo?

Yes and his sister is a widow too. *Oui, et sa sœur est veuve aussi.* Sì, e sua sorella è altresì vedova.

Engedjen meg az Úr *Velit ignoscere Do-* Sie verzeihen meine
mérészségeknék; *minus; quod ausus fu-* Kühnheit, daß ich sie mit
hogy annyi kérdez- *erim tam multis qua-* so viel Fragen beschweret
kedéssel terheltem. *siunculis me molestum habe.*
reddere.

Kegyelmed nekem *Non fuit D. V. mi-* Sie haben mich gar
nem vólt terhemre: *hi oneri, potius gaudeo* nicht beschweret, ich freue
sót inkább örven- *fortunæ meæ, quod lo-* mich vielmehr über die
dek szerentsémnek, *qui potuerim cum Do-* Ehre, so ich gehabt, mit
hogy beszélgethet- *minatione Vestra.* ihnen zu reden.
tem az Urral.

Részemről vólt a' sze- *Mearum duxi par-* Die Ehre ist mein ge-
rentse: azon köz- *tium: interea me com-* wesen, inzwischen empfeh-
ben magam aján- *mendo ad ulteriora; re-* le ich mich ihnen, bis ich
lom, míg az Urat *vereorque quantocyus* die Ehre habe sie wieder
viszont tisztelhe- *D. V.* zu sehen.
tem.

Tessék vissza jönni, *Placeat redire cito-* Thun sie mir den Ges-
minél hamarabb. *citius.* fallen, und kommen bald
wieder.

Az Úr tsak parantsol- *D. V. solum jubeat,* Sie haben nur zu bez-
jon, és a' maga & *suum servum ordinet.* fehlen, und mit ihren Die-
szolgáját rendelje. *ner zu schaffen.*

Az Úr engemet annyi- *Obligat me tantum,* Sie verpflichten mich so
ra le kötelez, hogy *ut ne vix quidem gra-* sehr, daß ich nicht weiß,
nem kapok módott, *tias agendi modum in-* wie ich mich davor dank-
mi formán köszön- *veniam.* bar erweisen soll.
hessem meg.

Egészséggel légyen, *Valeat & vivat sanus.* Leben sie wohl und blei-
és éljen frissen. *Humillimus servus:* bens gesund.

Alázatos szolgája az *me commendo.*

Urnak: magamat
ajánlom.

Ihr gehorsamster Die-
ner, ich habedie Ehre mich
zu empfehlen.

Hatodik Beszélgetés.

Dialogus VI.

Das sechste Ge- spräch.

A' Kavéra, vagy her- *Inviatio ad potum* Einladung zum Kaf-
ba téj (ivásra) va- *Caffè & Theæ.* fee oder Thee.
ló kötelezésről.

Alázatos szolgája az *Humillimus mi Domi-*
Urnak. *ne!*

Ihr gehorsamer Diener,
mein Herr.

En is ajánlom maga- *Commendo me pla-*
mat az Urnak, mit *ceat imperare.*
parantsol?

Ich bin der ibrige mehn
Herr, was befehlen sie?

You'll

You'll excuse the boldness in troubling you with so many questions. *Vous m'excuserés de la hardiesse, que j'ai prise de vous importuner, tante demande par tant de questions.* Scusi l'ardire, di averla molestata, con tante domande.

You have troubled me in no way, rather I'm overjoy'd of having the honour, to speak with you. — *Vous ne m'avez point du tout importuné, je me rejouis plutôt de l'honneur, que vous m'a-vez fait en parlant avec moi.* Lei non mi hà pun- to molestato, anzi mi rallegro dell' onore parlandomi me- co.

The honour was at my side, meanwhile I recommend me, till I have the honour to see You again. *Au contraire l'honneur est de mon côté; en attendant je me commande à vous, jusqu'à ce que j'aie l'honneur de vous revoir.* Al contrario l'onore è stato dal canto mio; frattanto mele racco- mando, fin all' onore di rivederla.

Do me the favour, and come soon again. *Faites-moi le plaisir de revenir bientôt.* Mi favorisca di ri- venir ben tosto da me.

You have but to com- mand and dispose of your Servant. *Vous n'avez qu'à commander et à disposer de votre serviteur.* Lei non ha che à comandare; e dispor- re del suo servitore.

You oblige me so much, that I'm at a loss what to do to re- taliate it. *Vous m'obligez tant que je ne sais de quelle manière vous, en re- moigner ma reconoi- sance.* Lei mi oblige tanto che non saprei come contra cambiarla.

Fare well and conser- ve your self. *Portés-vous bien et vous conservés.* Viva felice e si con- servi.

Your most humble ser- vant, I have the ho- nour to recommend me. *Votre très-humble serviteur, j'ai l'honneur de me recomman- der.* Umilissimo servo di V. S. ho l'onore de ri- verirla.

The sixth dialo- gue. *Sixième dialogue.* Dialogo festo.

Invitation to the Coffee, or tea. *Invitation au café ou au thé.* Invitazione al caffè, o al tè.

Your most humble Servant Sir. *Votre valet très-hum- ble Monsieur.* Servitor suo divotissi- mo, padrou mio.
I'm yours Sir, what do you command? *Je suis le vôtre Mon- sieur, qu'est ce que vous re- commandés.* La riverisco Signo- re, cosa comanda?

Töt-

Jöttem az Urhoz, hogy *Humillime requisivi*, Ich komme sie gehor-
dél után a' maga ut a meridie accepto samst zu bitten, daß sie
kellemetes beszél- *suo alloquio*, velit me mich diesen Nachmittag
getélsével, tiszteljen *honorare*. mit dero geneigten Zu-
meg. spruch brehren.

Kötelezem magamat *Sum obligatus pro* Ich bin ihnen vor dero
ezen Úr hivaért *hac invitatione sed vo-* gütige Einladung gehor-
alázatoson: de nem *luntas mea foret in-* samst verbunden, ich mag
lehetek akaratom- *commoda*. sie nicht beschweren.
nak véghez vivó-
je.

Nem lesz nekem ter- *Non mihi oneri fo-* Sie werden mich gar
hemre; sőt le kü- *ret; imo me obligabit*, nicht beschweren, sondern
telezne; ez által. *tali modo*. vielmehr mich unendlich
verpflichten.

Mivel nints nállam *Cum mihi nihil sit* Wie mir nichts ange-
kedvesebb az Urnak *acceptius, quam præs-* nehmer ist, als die Ehre
jelenléténel, azért *tia D. V. imperata* dero Gegenwart zu ge-
is akarójának em- *faciam obédienter*. niesen, so will ich dero Be-
gedelmeskedni el-
nem mulatom. sehlen gehorchen.

Nem tselekszik az Úr *Non erit contrarius* Sie werden nichts an-
az én alázatos kéré- *humillima mea invita-* deres thun, als mich einer
sem ellen, 's várni *tioni: expectaboque si-* gehorsamsten Bitte gewäh-
is fogom az Urat *gnanter quarta hora*. ren; ich ersuche sie, gleich
éppen négy órakor. um 4 Uhr zu kommen.

Engedelmeskedem a- *Obediam voluntati* Ich will dero Befehl
karatjának, de ki *præcise significando*, nachkommen, aber ich muß
mondok világoson, *quod nullum Caffè bi-* ihnen sagen, daß ich kei-
hogy Kavét nem *bere soleam*. nen Kaffee trinke,
iszom.

Iszik e' hát inkább *Lubentius Theam, aut* Trinken sie denn lieber
Herba Theát, vagy *Chocholade tibet: aut* Thee oder Chokolade,
Chocholádat, vagy *mavult Limonii liquo-* oder befehlen sie, daß ich
parantsol Czitrom *rem mandare*. ihnen mit einer Limona-
vizet? de antwarte?

Nem erőltetem K. de ha *Non præscribam D.* Ich mag ihnen nichts
mind egynek látszik, *V. sed si unum idem-* vorschreiben, doch wenn es
instálok egy hürpen- *que videtur esse, roga-* ihnen gleichviel ist, bitte
tés Theát, egy pipa *rem potum Theæ*, & ich mir nur einige Schal-
dohánnyal. *unius pipæ Nicotianam*. den Thee nebst einer Pfei-
se Toback aus.

Mind ezek meglesz- *Erunt pro commodo* Sie sollen bedienet wer-
nek az Urnak ki- *uti voluerit suo*. den, wie sie es verlangen.
vánlaga szerént.

I come most humbly *Je viens vous prier* Vengo a pregarla
desiring you 'll ho- *très-humblement de me* umilmente di volermi
nour me this after *vouloir bien honorer cet* onorare questo dopo
noon with your kind *après-midi de votre a-* pranzo della sua cara
visit. *greable visite.* visita.

I'm much obliged to *Je vous suis très ob-* Le sono molto obli-
you for the genteel *ligé de votre obligeante* gato dell' invito amo-
invitation, I'll not *invitation, je ne veux* revole, non voglio
trouble you. *pas vous incommoder.* incomodarla.

You'll not trouble me *Vous ne m'incommo-* Nessuno incommo-
at all, but rather in- *dés aucunement, au con-* do, Signore, anzi mi
finitely oblige me. *traire vous m' obli-* obbligherà infinitamen-
gerés infiniment. te.

As nothing is more *Comme rien ne me* Come non hò niente
agreeable to me, *fait plus de plaisir que* di più caro, che di go-
but to enjoy the *de pouvoir jouir de l'* der l'onore della sua
honour of your pre- *honneur de votre presen-* presenza, ubbidirò a
sence, I shall obey *ce j'obeirai à vos ordres.* suoi cenni.
your Commands.

You'll do nothing el- *Vous ne ferez autre* Non farà altro, che
se but grant me a *chose; que d'accorder* condescendere alle
most humbly re- *ma très-humble prière;* mie umilissime suppli-
quest; be pleased *vous viendrés s'il vous* che; si compiaccia di
to come punctually *p'ait précisément à qua-* venir precisamente al-
at four a Clok. *tre heures.* le quattro.

You'll be obeyed, *J' obeirai à vos or-* Sarà ubbidita, mà
but I must tell you *dres, mais il faut que* devo dirle, che non
I drink no coffee. *je vous dise, que je ne* bevo il caffè.
prends point de caffè.

Chuse you rather tea *Amés - vous donc* Ama dunque meglio
or chocolate or shall *mieux le thé ou com-* il the, ò la cioccolata
I help you to ali- *mandés - vous que je* ò comanda che la ser-
monade. *vous serve de la li-* va con una limonata?
monade?

I will prescribe you *Je neveux rien vous* Non le voglio pre-
nothing, yet when *prescrire, cependant puis-* scriber niente, però se
it is all one to you, *que cela vous est tout le* è tutt' uno, la pre-
I desire you 'll gi- *egal; je ne vous prie* go solamente di alcu-
ve me but some *que quelques tasses de* ne chicchere di thè, e
dishes ol tea with *thé, et une pipe de tabac.* d' una pippa di ta-
a pipe of tobacco. *bacco.*

You'll be served at *Vous serés servi, com-* Sarà servita come
your wishes. *me vous le desirés.* lo brama.

Iszik e' herba theát Bibet Theam lače Trinken sie auch den
téljel, vagy téjfel- aut ejus fiore. Thee mit Milch oder Kern?
fel?

Pipázván, minden idő- Inter fumum bibo o- Wann ich Taback rau-
ben azok nélkül mini tempore demtis eis. che, so trinke-ich ihn al-
iszom. lezeit ohne dieselben.

El készítem a' K. ren- Præparabo juxta or- Ich will ihn machen,
delése szerént. dinationem D. V. wie sie es verlangen.

Az Úr nagy embersé- Magno me dignatur Sie sind allzuhöflich ge-
get mutat én erán- honore D. V. gen mich, mein Herr.
tam.

Tréfalodik az Úr: én Jocatur D. V. ego Sie scherzen, mein Herr,
tsak kötelességemet facio tantum quod de- ich thue nur meine Schul-
teszem: azon köz- beo: interim expecta- digkeit. Inzwischen er-
ben elvárom az Urat turus sum D. V. circa warte ich sie heute Nach-
dél után mintegy horam 4tam pomeridia- mittag ohnfehlbar um 4
négy órára. nam. Uhr.

Parantsolatja szerént Statuto tempore ad- Ich werde um benannte
az Urnak, el fogok ero. Zeit dero Befehlen nach-
jönni az említett idő kommen.
tájban.

Az Úr engemet felette In æternum me sibi Sie werden mich un-
nagyon le fog kü- devinciet D. V. si sua endlich verpflichten; wenn
telezni, ha jelenlé- præsentia mihi gratifi- sie mich mit dero Gegen-
tével meg - tiszte- cabitur, muntada tosa- wart beehren.
lénd. tis faciam.

Hetedik Beszélgetés.

Dialogus VII. Das siebende Ge- spräch.

A' Herba Thea, és De potu Theæ Caf- Vom Thee und Kaf-
Kávét itatról, és feque, & quæ cir- fee trinken, und
az ott elő forduló ca hęc obveniunt: was dabei vor-
dolgozokról, a' pén- simul cum valore fällt, nebst den Na-
zeknek neveikkel, & nomine num- men der Münzen
's értékekkel e- morum. und Gewicht.
gyütt.

Úgy tetszik, mintha Mihi apparet quasi Mich deucht, es flo-
valaki kopogatna. aliquis pulsaret (ja- pset jemand.
nuam)

Nékem is úgy tetszik. Sic videtur mihi etiam. Mich deucht es auch so.

Szabad.

Licet.

Herein.

Alázatos szolgálja az Humillimus servus Ihr gehorsamster Dies-
Urnak. mi Domine! ner.

Drink

Drink you also the *Buvés-vous aussi le* Beve anche il thè
tea with milk or the *avec du lait ou avec* col latte, ò fior di
Cream. *de la creme ?* latte ?

When I smoak tobac- *Quand je fume je le* Quando fumo ta-
co I drink it always *prends toujours pur.* bacco, lo bevo sem-
without them. *pre senza questi.*

I'll make it as you *Je le ferai comme* Lo farò come co-
command. *vous P ordonnés.* manda.

You are too courteous *Vous etes trop hon-* Lei 2 troppo corte-
with me Sir. *nête envers moi Mon-* se meco Signore.
sieur.

You jest Sir, I do but *Vous vous moqués* Lei mi burla, Si-
my duti. In the mean *Monsieur je ne saës que* gnor mio, non faccio
while I expect you *mon devoir Cependant* che il mio debito.
to day after dinner *je vous attens cet après* Frattanto la aspetto
undoubtedly at four *diner à quatre heures* oggi dopo pranso seu-
a Clok. *sans faute.* za fallo alle quattro.

I shall perform your *Je me rendrai confor-* Farò conforme a
orders at the set ti- *mement à vos ordres en* suoi ordini in detto
me, *ce tems fixé.* tempo.

You 'll infinitely obli- *Vous m'obligerés in-* Mi obliherà in es-
ge me in honouring *finiment de m' honorer* tremo, se mi onorerà
me With your pr- *de votre présence.* colla sua presenza.
csence.

The seventh dia- *Septième dialo-* Dialogo settimo.
logue. *gue.*

Of tea and Coffee *Du thé et du café et* Del bevere il thè ed
drinking and the- *de tout ce qui s'y* *il casse ei dei dis-*
reto occuring dis- *présente comme* *corsi che vi si fan-*
courses, with the *ausfi des mon* *no coi nomi delle*
names of the coyns *noyes et des poids.* *monete e dei pesi.*
and weights.

Me thinks some bo- *Il me semble que quel-* Mi pare che alcuno
dy knocks at the *qu'un frappe.* picchia.
door.

Me thinks also. *Il me le semble ausfi.* Mi pare ancora co-
si.

Walk in. *Entrés.* Entri.
Your most humble *Votre très-humble* Servitor suo umilis-
Servant. *serviteur.* simo.

Ajánlom magamat *Servus humillimus.* Ich bin der ibrige vom
szolgálatjára az Ur- *Grata praesentia.* ganzen Herzen, sehn sie
nak, Isten hozta. (*Bene venit*). willkommen.

Köszönöm. Engedjen *Gratias ago.* Ignor- Ich danke ihnen. Sie
meg, hogy terhére *scat mihi velim, quod* vergeben, daß ich mir die
lenni bátorkodom. *incommodare sim ausus.* Kühnheit nehme und sie
beschwere.

Az Úr nem alkalmat- *Non mihi est molestus;* Sie beschweren mich gar
lankodik: sőt in- *volupe mihi est super o-* nicht, sie erweisen mir viel-
kább a' világon leg- *nia D. V. praesentia.* mehr das größte Vergnü-
nagyobb gyönyörű- *Acceptissimus mihi es* gen von der Welt.
séget szerez nékem. *amicorum optime.*

Tegye le a' kadját, és *Exuat gladium, oc-* Legen sie den Degen ab,
tessék leülni. *cupetque sedem.* und setzen sie sich nieder.

Nem vagyok fáradt. *Non sum fessus.* Ich bin nicht müde.

Petszik e' meg tartani *Placebit petasum re-* Wollen sie ihren Huth
a' kalapot, avagy *tinere, vel mihi ad cu-* behalten, oder mir ihm
ide adni nékem, *stodiendum tradere?* zu verwahren geben?
gondját viselni?

A' Fejembe fogom *Si liceat, apponam.* Ich will ihn aufsetzen,
tenni, ha meg en- *Bona venia ad pristi-* wenn sie erlauben.
gedendi. *num locum pendam.*

Tessék az Urnak a' *Placeat sua commo-* Sie können ihre Be-
maga szabadságával *ditate uti.* quemlichkeiten gebrauchen,
élni. wie es ihnen beliebt.

Ugyan szép kreden- *Elegantem oblatoriam* Sie haben ein artiges
tziája van az Urnak. *Tabellum habet mi D.* Kaffebret, mein Herr.

A' közelebb elmúlt *Proxime praeteritis* Ich habe es auf dem lez-
Vásárkor vettem. *nundinis comparavi.* ten Jahrmarkt gekauft.

Mennyit fizetett érte? *Quanti emit.* Wie viel haben sie da-
für gegeben?

Két forintot, 30 kr. *Duobus florenis et* Zwei Gulden und 30. kr.
30. xris. *venit mihi.*

A' nem drága. *Non solvit caro pre-* Es ist nicht theuer.
tio.

Hogy Ivólt 6 párja *Quid constant sex pa-* Wie viel kostet denn
ezen Tséféknek. *ria horum sciphorum.* das Duzend von diesen
(Tutzetje.) Schälchen?

A' fedelével együtt *Cum operculo duo-* Nebst dem Spüskump
kettős aranyon. *bus nummis aureis a-* einen Louisd'or oder Dup-
quistivi. lon.

Meg érnek annyit. *Valent tantum.* Sie sind es werth,

Azt én is meg hiszem. *Id enim (perfacile)* Ich glaube es auch.
credo.

- I'm yours with all my heart. *Je suis le vôtre de tout mon coeur, soyés cuore ; sia la ben ve- le bien venu.* Sono il suo di tutto tutta.
- I thank you, pardon me that I'm so bold as to trouble you. *Je vous remercie. Vous me pardonnerés de la hardiesse que je prens de vous incom-* La ringrazio. Mi perdoni se ardisco in- commodarla.
- You don't trouble at all, rather you do me the greatest pleasure in the world. *Vous ne m' incom- modés point du tout Monsieur au contraire vous me faites le plus grand plaisir du monde.* Non mi incommoda punto Signore ; anzi mi fa il più gran piacere del mondo.
- Quit your sword, and sit down. *Deposés votre epee et assoyés-vous.* Levi la spada, e si metta a sedere.
- I'm not weary. *Je ne suis pas las.* Non sono staneo.
- Will you keep your hat, or give it me to lay it up ? *Voullés-vous garder votre chapeau, ou vous lésvous me le donner à mettre de coté ?* Vuol ritenere il suo capello, o darmelo a guardare ?
- I'll put ut pi with your permission. *Je m' en couvrirai, si vous me le permetrés.* Voglio mettermelo colla sua permissione.
- You may act as it stands with yor own conveniency, *Vous pouvés faire à votre commodité, com- me il vous plaira.* Lei può pigliar la sua comodità, come le piacerà.
- You have a fine coffeeboard Sir. *Vous avés un joli cabaret à café Monsieur.* Lei hà una bella caffetiera, pa'dron mio.
- I bought it at the last fair. *Je l' ai acheté à la dernière foire.* La ho comprata nella ultima fiera.
- How much have you given for it. *Combien en avez-vous donné ?* Quanto ne ha dato ?
- Two florins and thirty coins. *Deux florins et demi.* Due fiorini e trenta quarantani.
- 'Tis not dear. *Ce n' est pas cher.* Non è cara.
- How much dos cost then the dozen of these dishes ? *Combien coute donc la douzaine de ces tas- ses ?* Quanto costa dunque la dozzina di queste chicchere ?
- Together with the rinesept a lewis d'or or a french pistole. *Avec la cuvette en- semble un louis d'or.* Insieme con lo sciacquatojo un luigi d'oro o una doppia.
- They are worth so much. *Elles le valent.* Lo vagliono.
- I believe so too. *Je le crois aussi.* Lo credo anchora.

Hát ezek a' tsészék *Ergane phiola cum* Sind die Tassen und der
 hozzá tartozóival *suis appertinentiis sunt* Spülkump von ächten o-
 valóságos, vagy *varia aut supposititia* der unächten Porzellain?
 tsak fél portzella-*sinica*?
 nok?

Egész portzellánok. *Sunt vera ficticia* Sie sind von ächten
misnica. Porzellain.

Hát ez a' herbatejes- *Cista theæ, & arcula* Ist die Theefanne und
 Kanna, 's Nádmez- *sacchari sunt ex sinero* Zuckerschachtel von Mess-
 tartó sárga rézből *orichalco?* sing?
 van e'?

Nem, tsak réz pléhel *Minime lamina dun-* Mein, sie sind nur von
 vagynak bé vonva, *taxat cuprea superin-* Blech mit Messing über-
 mind azok. *ducta sunt ista.* zogen.

Van még nékem e' ki- *Habeo insuper can-* Ich habe ausser dieser
 vül fejr ónból ké- *tharum pro thea (com-* auch noch eine zifene Thee-
 szült herbatej Kan- *modum) stanneum, sed* kanne, ich habe sie aber
 nám, de a' tzin *ad ejus opificem nisi* zum Zingieser geschickt,
 gyártóhoz küldtem, *non enim erat opercu-* weil das Gewinde daran
 mert a' fedelébe hi- *lum amplius pro usui* verdorben, und also der
 ba lévén, nem él- *commodum; ausa enim* Deckel nicht fest ist.
 hettem véle. *laxata habetur.*

A' mi nagyobb: a' fü- *Quod majus: ma-* Auch ist der Uiberzug
 linek (szíjjatskával) *nubrium ejus implica-* des Handgriffes ein wenig
 való bé kötése meg *tum loro, est solutum.* losf.
 tágúlt.

Jól van ez: egybe il- *Optime, conveniunt* Diese ist ganz gut,
 lik Kávé, Thea, és *enim cum Cistis Caffee* und kommt recht wohl
 a' nád mézhez való *Theæ, & Sacchari ap-* mit ihrer Kaffeefanne,
 eszközökkel. *pertinentibus.* Thee- und Zuckerbüchse ü-
 berein.

Igazán jegyzi meg: *Recte observat.* Sie haben recht.
 A' ked üstöskéje igen *Ahenum D. V. est* Ihr Kessel ist sehr blank.
 fényes. *nitens.*

A' szolgáló ma meg *Ancilla hodie mun-* Die Magd hat ihn heu-
 tisztította. *davit.* te gescheuret.

Az enyimet még nem *Meum nondum est* Der meine ist noch
 tisztították meg. *curatum.* nicht gescheuret worden.

Hameg engedinekem, *Venia D. V. istos* Mit ihrer Erlaubniß,
 ezen tsészéket ki *sciphos eluere satage-* ich will die Tassen noch ein-
 öblitem. *rem.* wenig ausspühlen.

Nem szükség: elég *Non est necesse: sa-* Es ist nicht nöthig, sie
 tiszták. *tis enim mundi sunt.* sind rein genug.

Kevesebb, vagy több *Minus aut plus ex* Nehmen sie viel oder
 nád méz tetszik e'? *sacharo placet.* wenig Zucker?

Sem fok, sem kevés? *Nec in excessu; nec* Weder zu viel, noch zu
in defectu. wenig?

Are

Are the dishes and washpot china or dusch wares. *Est-ce que les tasses et la cuvette sont de fa- yancee ?* Son le chicchère, e lo sciacquatojo di pro- cellana ò di majolica ?

They arc china-wares. *Elles sont de porce- laine.* Sono di porcellana.

Isthis tea-pot and su- garbox of brass. *Cette thetière et ce suerier sont ils de lai- ton ?* E questa canna e questo zuccherino di ottone ?

No, they are but of white iron brassted over. *Non, ils sont seule- ment de fer blanc cou- verts de laiton.* No, sono solamen- te di ferro bianco co- perti di ottone.

Besides that I have yet a peutern one but I sent it to the pewterer, because the handle of it is quashed and conse- quent ly the lid is not fast. *Outre ceux - là j'ai encore une thetiere d' etain mais je l' ai en- voyée ches le potier d' etain parceque la char- nière en est gâtée, et que le couvercle n'est pas ferme.* Ho altrimenti an- cora una coccoma di stagno, mà la ho man- data dallo stagnaro, perche il doppione vi e guastato, e che co- sì il coperchio non è fermo.

Moreover the cover of the handle is a little loose. *De plus l'envelope de l'anse est un peu de- taché.* Di più la coperta del manico si è sfacca- ta un poco.

This is very good and agrees very well with your coffee- pot, tea and sugar- boxes. *Cela est très bien, et s'accorde parfaitement avec votre caffetière et votre sucrier.* Questa qui è buo- nissima, ed accorda molto bene colla sua caffetiera, e colle sue scatole da thè e da zuccaro.

You arc in the right. *Vous avez raison.* Lei ha ragione. Your Kettle is very brignt. *Votre coquemar est bien claire.* Il suo caldajo è lu- cido.

The maid has scowred it to day. *La servante l'a recure aujourd' hui.* La serva lo ha scu- rato oggi.

Mine has not been scowred yet. *Le mien n'a pas en- core été recuré.* Il mio non è ancora stato scurato.

With your pnrmission I'll rinse yet a little the dishes. *Avec votre permis- sion, je veux rincer en- core un peu les tasses.* Colla di lei permis- sione, io voglio anco- ra una volta sciaquar le chicchere.

Il needs not, the are clean enough. *Il n'est pas nécessaire, elles sont assés nettes.* Non è bisogno, son nette abbastanza.

Take you much or lit- tle sugar ? *Prenés - vous beau- coup ou peu de sucre ?* Prende molto, ò po- co zuccaro ?

Neither too much nor too little ? *Ni trop, ni trop peu.* Né troppo, nè poco. Bieg

Elég e' ennyi? *Satisne tantillum.* Ist das genug?
 Igen sok: fele elég. *Multum est: media pars sufficit.* Es ist zu viel, die Helfte ist genug.
 Ne terheltesse annyi venni, a' mennyi magának tetszik. *Ne gravetur sumere, quantum sibi placet.* Nehmen sie unbeschwert selbst so viel sie wollen.
 Mennyit nyomott ez a' süveg nád méz. *Quantum ponderavit iste conus sachari.* Wie viel hat dieser Zuckerhut gewogen?

Negyed fél fontot, *Tres & semi Libras.* Vierthalb Pfund.
 Hogy fontja? *Quantum Libra valet* Wie viel kostet das Pfund.
 Fél forint. *Medium florenum.* Einen halben Gulden.
 Elég jó azon áron. *Valet tantum.* Er ist gut genug an diesen Preis.
 Most árulnak 36 krajtárón is. *Modo venditur 36 etiam crucigeris.* Man verkauft ihn jetzt für 36. kr.

Gondolnám, hogy a' *Videtur mihi emptorem, non plus medio floreni dare velle pro libra hujus.* Ich glaube, der Krämer giebt nicht mehr als einen halben Gulden für das Pfund.

Ha egy mását, vagy még többet venne egyszerre, el hiszem. *Si centenarium, aut plus etiam emeret una vice, concedo.* Wann er einen Zentner oder mehr auf einmal nimmt, so glaube ich es wohl.

Nem tetszik e' inkább a' herba Thea veres cukorral? *Libenter bibet herbam theæ cum saccharo rubescente.* Trinken sie den Thee nicht lieber mit Kandelszucker?

Midőn egyedül vagyok, úgy tselek-férek: de későre molestat illud.) *Solus taliter bibo; sed fero, liquecit (Et me so thue ich es, aber er schmelzt zu langsam.*

Mennyi? fizet egy Lót herba Theáért? *Quantum solvit pro unica hujusce theæ.* Wie viel geben sie für das Loth Thee?

12. Krajtárón fizetem: de többnyire fertály számra veszem. *Soleo 12. xros solvere: ut plurimum vero 12. fr. quadrantem emo.* Ich gebe für die Unze 12 kr. Aber ich nehme meistens ein viertel Pfund oder halbpfund miteinander.

Hogy veszen az Úr egy könting fa héj-ját? *Quo pretio emit drachmam cinnamomi.* Wie viel geben sie für das Quintgen Zimmet?

Abból mindenkor veszek csak egy poltúrát. *Ex eo nannisi pro ternario emere consuevi.* Ich kaufe dessen nur allemal für einen Dreier.

Hány szem esik érte? *Quot grana veniunt (pro poltura.)* Wie viel Gran kriegen sie dafür?

- Isthat enough. *Est-ce assez?* Basta questo?
- 'Tis too much, the half is sufficient. *C'est trop, la moitié suffit.* E troppo, basta la metà.
- Take if you please as much as you will. *Prenez en sans vous gener, autant que vous voudrés.* Ne prenda, se le piace, ella stessa quanto vuole.
- How much did this sugar-loaf weigh. *Combien à pesé ce pain de sucre?* Quanto ha pesato, questo pan di zucchero?
- Three pounds and half. *Trois livres et demie.* Trè libre, e mezza.
- How much dos costs a pound. *Combien coute la livre?* Quanto costa la libra?
- Half a florin. *Un demin florin?* Un mezzo fiorino.
- 'Tis good enough for that price. *Il est assez bon pour ce prix.* E asfai buono per questo prezzo.
- They buy it now for thirty six coins. *On le vende à présent six Creux.* Se lo vende adesso per trenta sei quarantani.
- I believe the mercer gives no more than half a florin for a pound. *Je crois que le marchand ne donnera pas plus qu'un demi florin pour la livre.* Credo, che il merciaio non dà più d'un mezzo fiorino per la libera.
- When he takes a quintal or more all together, I believe it well. *S'il en prend un quintal ou plus à la fois, je le crois.* Se ne piglia un centinajo o più alla volta, lo credo anche io.
- Don't you drink the tea rather with sugar-candy. *N'aimés-vous pas mieux le thé avec du sucre candi?* Non beve più volentieri il thè con zuccaro candeto?
- When I drink alone, I do so, but it melts too slowly. *Quand je suis seul à l'prendre, je le fais, l'ò fò, mais il est trop long à se fondre.* Quando bevo solo lo fò, mà egli si dilegua a poco.
- How much do give for halfan ounce of tea? *Combien payés-vous pour la demi once de thé.* Quanto dà per la mezza oncia di thè.
- I give twelve coins for the ounce; But I take commonly a pound or half a pound together. *Douze Creuxer pour l'once; mais j'en prens ordinairement un quarteron ou un demi livre à la fois.* Dò per l'oncia dodici quarantani; mà ne piglio per lo più un quarto di libra o una mezza libera insieme.
- How much give you for the drachm of Cinnamon? *Combien payés-vous pour la dragme de canelle?* Quanto dà per la dramma di canella?
- I buy always but for a peny of it. *Je n'achete toujours que pour un son.* Ne compro solamente sempre per un soldo.
- How many grains receive You for it. *Combien de grains en recevés-vous.* Quanti granì ne riceve?

- Én nem mérsékeltem. *Tædet ponderi ap-ponere.* Ich habe es nicht gewogen.
- Hát lehet e' egy pénz is, vagy fillér-kén venni? *Ergone obolo aut tertio acquiri possit.* Kann man auch für einen Pfennig oder Heller kriegen?
- Egy pénzen lehet venni: de filléren nem. *Numulo acquiri potest: non item tertio.* Für einen Pfennig wohl, aber nicht für einen Heller.
- Tetsék az Urnak ezt a' pipát, mellyet én meg töltöttem szá-mára. *Placeat instrumentum hoc fumatorium, pro V. impletum.* Belieben sie, mein Herr, dieses Pfeifgen, so ich ihnen gestopft habe anzuzuehmen?
- Köszönöm K. sokat alkalmatlankodik magának érettem. *Ago gratias M. D. ego causo incommoditatem.* Ich danke ihnen, mein Herr, sie geben sich zu viel Mühe.
- Ez az én kötelelségem. *Officium facio.* Es ist meine Schuldigkeit.
- Ez az Úr betsületének gyümöltse. *Est effectus vestrae urbanitatis.* Es ist nur eine Wirkung dero Höflichkeit.
- Jó izű e' a' Knafter? *Ergo placet (tobacum) Knafter?* Wie schmeckt ihnen der Knafter?
- Jól tetszik. *Bene placet.* Er schmeckt mir ganz gut.
- Mellyik bótba vette? *Quali nam fornice emit?* In welchem Laden haben sie ihn gekauft?
- A' Eüjszerszám' árú-ló N. *Apud Aromatopegum N.* Bei den Materialisten N.
- Én is hozatok ebből, elébb való az enyim nél. *Procurabo pro me, est enim præstantius meo ser als meiner.* Ich muß auch davon holen lassen; er schmeckt besser als meiner.
- Tetszik nékem, hogy inye szerint való. *Gaudium est nobis, quod sit vestri gustus.* Es ist mir lieb, daß er nach ihren Geschmack ist.
- Tökéletesen, de úgyan van e' Brémai Tobákja? *Oninibus punctis absolute, habet Bremense tabacum?* Ja vollkommen; aber haben sie auch Bremertabak?
- Igen is van egy néhány, tsomója 8. kr. *Supersunt adhuc aliquot; fasciculus a xr. 8.* Ja, ich habe welchen, das Packet zu 8 Kreuzer.
- Anyit adok én is érette. *Tot etiam dubo solus pro eo.* So viel gebe ich auch dafür.
- Iszik egy pohárka palinkát a Herba-téh után? *Bibet pocellum eremati, epota sua herba thea?* Wollen sie auch ein Gläs-gen Brandwein auf den Thee trinken?
- Mivel reketes vagyok, nem szükség. *Raucedo me impedit.* Weil ich rauche, ist es nicht nöthig.

- I han't weighed it. *Je ne l' ai pas en- Non la hò pesata,*
core pesé.
- Can one have also for *En peut-on ausi a- Sene può anche ri-*
a farthing of it? *voir pour un fening ou, cevere per un quattri-*
un denier. noo bagatino.
- For a peny yes, but *Pour un fening oui, Per un quattrino sì,*
not for a farthing. *mais non pas pour un* *mà non già per un ba-*
denier. gatino.
- Will you be pleased, *Vous plait Mr. de Resti servita, pa-*
Sir, to accept this *prendre cette pipe, que* *dron mio, di accettar*
pipe I have filled to *je ai chargée. questa pippa, che le*
you. *hò empita.*
- I thank you Sir, you *Je vous remercie Mr. La ringrazio Signo-*
are giving you too *vous vous donnés trop re, lei sì dà troppa*
much pains for my *de peine pour moi. pena per amor mio.*
sake.
- 'Tis my duty. *C'est mon devoir. E il mio dovere.*
- 'Tis but an effect of *Ce n'est qu'un effet Non è che un effetto*
your civility. *de votre honneteté. della sua gentilezza.*
- How do you like this *Comment trouvés- Come trova lei il*
canaster? *vous le canastre? canastro?*
- I like it very wall. *Il le trouve fort Lo trovo buonis-
bien. mo.*
- In what shop have you *En quelle boutique In che bottèga lo hà*
bought it. *l' avés vous acheté. comprato?*
- By the grocer N. *Chés l' eplcier N. Dal droghista N.*
- I must let fetch too *Il faut que j'en fas- Bisogna, che man-*
of it I like it better *ses querir ausi, je le di a pigliarne anche*
than mine. *trouve meilleur que le io, lo trovo migliore*
mien. del mio.
- I'm glad that it tasts *Je suis bien aise, Lo hò a caro, se è*
well to your palate. *qu'il soit de votre gout. al suo gusto.*
- Yes perfectly; but ha- *Oui, parfaitement; Sì, perfettamente;*
ve you also tobac- *mais n' avés-vous pas mà non ha lei anche*
co of Breme? *ausi du tabac de' Breme tabacco di Brema?*
- Yes I have, the paccel *Oui, Mr. j'en ai le Si Signore, ne hò,*
to eight coins. *paquet à huit Creuzers. il pacchetto a otto*
quarantani.
- I give too so much for *P'en donne ausi au- Tanto ne dò ancor*
it. *tant. io.*
- Will you drink also a *Voulez vous boire un Vuole anche bere*
glas of brandy, after *petit verre d' eau de un bicchieretto di ac-*
the tea. *vie après le thé? quavita dopo il thè?*
- Since I smoak it is ne- *Puisque je fume, il Perche fumo, non*
edless. *n'est pas neccsaire. è di bisogno.*

Ha tetszik, készen van az Úr számára. *Si placet ad est pro commodo D. Vestra.* Wenn sie belieben, soll er zu Diensten stehen.

Nem U. soha sem iszom Palinkát, midőn be- *Non, mi D. cum raucedine laboro nunquam orematum poto.* Nein, mein Herr, ich danke ihnen, ich trinke niemals Brandwein aus den Thee, wenn ich rauche.

Úgy tselekszik az Úr, mint én. *Similiter facit uti ego.* Sie machen es wie ich.

Ez az utolsó Tsészle legyen. *Ultimum scyphum hunc esse velim.* Das soll die letzte Schale seyn.

Talám ugyan a' Herba Thea igen hideg, *Fortasse herba thea est frigida: lebetem prunis candentibus plenum inferri curabo.* Der Thee ist ihnen vielleicht zu kalt, ich will eine Koblpsanne mit glühenden Kohlen herein kommen lassen.

Ne fárasztja magát: ha- *Sit quietus: debeo enim reverti domum.* Machen sie sich keine Mühe, mein Hr. ich muß nach Hause gehen.

Engedje meg nékem: *Ignoscat mihi Domine, venia non dabitur ne, venia non dabitur abeundi, maneat hic, vilique cænæ interfit nostræ.* Verzeihen sie mir mein Herr, ich lasse sie nicht weg, bleiben sie hier auf eine schlechte Abendmalzeit bei mir.

Köszönöm az Urnak *Gratias ago D. V. pro civilitate; nolo diutius oneri esse (diem detinere.)* Ich danke ihnen vor als le erwiesene Höflichkeit, ich mag sie nicht länger beschweren.

Az Úr nints nékem *Non est mihi D. V. oneri: rogo etiam atque etiam, nostrum oblatum dignetur grato animo acceptare.* Sie beschweren mich gar nicht; ich bitte inständigst mit dem wenigen, so da seyn wird, verließ zu nehmen.

Ne szorgalmatoskod- *Ne sit sollicitus causa mei, non enim soleo cænare.* Machen sie sich keine Mühe meiner wegen, ich bin nicht gewohnt des Abends zu speisen.

E' tsak idő töltés ked- *Hoc erit, ut tempus transeat inter amicos acceptum: faciat mihi hanc gratiam.* Es wird nur seyn die Zeit zu vertreiben, thun sie mir den Gefallen.

When it pleases you , *S'il vous en plait ce* Se le piace , sarà al
it will beat your ser- *sera à votre service.* suo servizio.
vice.

No , Sir I thank you , *Non Monsieur, je vous* Signor no , la rin-
I drink never bran- *rends graces, je ne bois* grazio , non bevo mai
dy after the tea , *jamais de l'eau de vie* acquavita dopo il the ,
when I smoak. *après le thè qu'nd je* quando fumo.
fume.

You a& like me. *Vous faites comme* Lei fa come io.
moi.

This shall be the tast *Ce sera la dernière* Questa qui sarà la
dish. *tasse.* ultima chicchera.

The tea is perhaps too *Le thè est peutêtre* Il thè è forse trop-
cold for you, I shall *trop froid, je ferai ve-* po freddo, farò portar
let bring in a chaf- *nir ici un rechaud avec* dentro uno scaldavi-
fingdish with live- *des braises.* vande con braccie.
coal.

Do not trouble you *Ne vous incommodes* Non st incomodi,
Sir, I must be go- *pas, Monsieur, il faut* Signor mio , bisogna
ne. *que je m' en aille.* andarmene.

Pardon me Sir, I let *Pardonnès-moi Mon-* Mi perdoni, padro-
you not go away *sieur, je ne vous luis-* ne , non la lascio an-
Sir, stay here at a *serai pas en alles, re- dar via , resti qui ad
smal supper with *stér ici pour faire pe-* una povera cena , a far
me. *nitence avec moi, avec* penitenza meco.
*un pauvre souper.**

I thank your for all the *Je vous rends graces* Le rendo grazie di
civilities, I have re- *de toutes les civilités,* tutte le cività ricevute,
ceived , I'll trouble *que j'ai reçues , je ne* non voglio incommo-
you no longer. *veux pas vous incom-* darla davantagio.
moder davantage.

You don't trouble me *Vous ne m' incom-* Non mi incommoda
at all, I instantly de- *modes point du tout.* niente affatto ; La pre-
sire You'll be con- *Je vous prie instamment* go instantemente di
tent with the little *de vouloir etre content* voler esser contenta
that will be there. *du peu qu'il y-aura.* del poco ehe vi sarà.

Give yourselfuo pains *Ne vous donnez point* Non si dia nissuna
for my sake , I'm *de peine je ne suis pas* bsiga per amor mio ,
not accustomeg to *accoutumé de manger le* non sono avezzo di
cat in the evening. *soir.* mangiar la sera.

It will only be to pass *Ce fera seulement* Sarà solamente per
away thetime, do *pour passer le tems,* passare il tempo , mi
me that favour. *faites moi cette faveur.* faccia questo favore.

Minthogy parantsolja Si ita placebit man- Weil sie denn so Befehl-
az Úr, tehát enge- dare, obediam & jussa len, so will ich dero Be-
delmeskedem pa- exequar. fehlen gehorchen.
rantsolatjának.

Nagyon lekötelez ma- Ero obligatissimus: Sie verpflichten mich
gának: hogy kéré- quod invitatio mea lo- unendlich, daß sie mir mei-
semet; meg nem cum habuerit. ne Bitte gewähren.
veti.

A' nyóltzadik Dialogus VIII. Das achte Ge- Beszélgetés. spräch.

Az beszélgetés mód- De forma Colloquii Von den Redensar-
járól, mellyel az ad mensam usita- ten, deren man sich
ember az asztalnál ti: & apparatus bei Tisch zu bedie-
él, és az asztali (ejus.) nen pflegt, nebst
készületekről. den Namen der
Tischgeräthe.

Meg engedjen az Úr, V elit in bonam par- Sie verzeihen, mein
én a' tsészétskéket, tem accipere si scyphulos Herr, ich will die Schäl-
a' pipát, és a' do- cum Tabaco fumandique chen, Pfeiffen und Taback
hányt el vétettem, instrumento seponere; wegnehmen, und den Tisch
's az asztalt meg te- mensamque sternere ju- decken lassen.
ritettem. beho.

Tselekedjen akarátja Placeat secundum lu- Thun sie nach ihren Ges-
szerént, az alatt én bitum facere: ego in- fallen, ich will inzwischen
az ablakhoz me- terea temporis me ver- an das Fenster gehen.
gyek. sus fenestram conferam.

Tsak tetsék ülni, az Manet in sua sede: Bleiben sie nur sitzen,
asztal mindjárt meg sternetur mense acutum der Tisch wird gleich ge-
lesz terítve. deckt werden.

Az Uré ez az Abrosz? D. D. pertinet ista Ist das Tischtuch ihrer?
mappa?

Nem: az Házi Gazda- Minime; sed habet Nein, es ist meiner
asszonyé. hospita. Frau Wirthin.

De ezek az asztal kész- Quid ergo de mappulis Aber diese Servietten
kenők kedé e? istis. sind ihre.

Azok is a' késekkel, Illæ quoque, simul Ja, mein Herr, auch die
villával, és azok- cultris furcellis & eo- Messer und Gabeln mit
nak hüvelyével; rum vagina, imo vero ihren Scheiden; aber die
sőt a' tányérok, és disci coeliariaque sunt Teller und Löffel gehören
kalánok is a' Gasz- hospita. auch meiner Wirthin.
da asszonyé.

Miért terítosz három- Cur pro tribus ster- Warum legen sie drey
ra? nia? Gedesse?

Beca

Because you com- *Puisque vous le com-* Perché dunque lo
mand it, I shall obey *mandés j' obeirai à vos* comanda, ubbidirò a
your orders. *ordres.* suoi cenni.

You do infinitely obli- *Vous m'obligez in-* Mi fa un favor sin-
ge me in granting *finiment en m'accordant* golare di complacer-
my request. *ma prière.* mi.

The eighth dia- *Huitieme dialo-* Dialogo octavo.
logue. *gue.*

Usual discourses ad *Des discours qu'on* *De' discorsi soliti*
table together with *dont tient à table* *da farsi a tavola,*
the names of the *avec les noms de* *coi nomi dei vasi*
table vessels. *la vaisselle.* *di tavola.*

Forgive me Sir I'll *Pardonnés-moi Mr. je* *Mi perdoni, Signor*
take away the dis *veux oter les tasses, les* *mio, voglio levar via*
hes, pipes and to- *pipes et le tabac, pour* *le chicchere, le pippe*
bacco to let lay the *faire couvrir la table.* *ed il tabacco, per far*
table-cloth. *coprir la tavola.*

Do as you please, *Faites comme il vous* *Faccia a suo gusto,*
mean while I'll go *pla ra je me mettrai en* *mi affaccioerò intanto*
to the window. *attendant à la fenêtre.* *alla finestra.*

Continue but sitting *Restés seulement, la* *Resti solamente, la*
the cloth will soon *mappe sera mise d'abord* *tavola sarà messa su-*
be laid. *bito.*

Belongs this table *Cette mape est-elle à* *E questa tovaglia*
cloth to you? *vous?* *sua?*

No, it belongs to my *Non elle appartient à* *No, è della Signo-*
land lady. *ma maitresse de la mai-* *ra mia padrona di ca-*
son. *sa.*

But these napkins are *Mais ces serviettes* *Mà queste salviette*
yours. *sont à vous.* *sono a lei.*

Yes Sir, also the Kni- *Oui Monsieur, aussi les* *Si Signore, anche i*
ves and forks too *cousteaux et les four-* *coltelli, e le forchet-*
with their cases; but *chettes, avec leurs four-* *te colle loro guaine;*
the plates and spo- *reaux; mais les cuil-* *mà i tondi ed i cuc-*
ons belong also to *lières et les assiettes* *chiari sono anche della*
my land lady. *sont aussi à mon hôtef-* *mia padrona di casa.*
se de la maison.

Why do you lay three *Pourquoi mettez-vous* *Perche metre tre*
covers? *couverts?* *posate?*

- El jö a' Gazda is. *Hospes quoque redi-* Mein Hauswirth wird
bit. auch kommen.
- Miért nem jött herba- *Qua de causa non* Warum ist er nicht zu
tejre is? *venit ad bibendum* den Thee gekommen?
thea?
- Mert nem vólt ideje. *Quia destitutus est* Weil er nicht Zeit ge-
tempore. habe hat.
- Hihetõ sok baja van. *Credarem quod multa* Ich glaube, er hat viel
haberet ad agendum. zu thun.
- Ö mindig foglalatos. *Ille indefesse obrutus* Er ist allezeit sehr be-
est negotiis. schäftiget.
- Kedves lesz nékem, *Lubenter cum illo* Es wird mir sehr lieb
vele lezendõ beszé- *colloquium instituere* seyn ihm zu sprechen.
dem. *vellem (desiderarem).*
- Tessék egy szippantás *Placeat portiunculam* Belieben Sie eine Prie-
por tubákot venni? *sternutatorii tabaci su-* Schnupscraback zu nehmen.
mere.
- Van e' Spanyol tubák- *Habetne Hyspanicum* Haben Sie Spaniol oder
ja, vagy Rappéja? *aut (vulgo) rappe.* Rappe?
- Van Brasíliai Toba- *Tabacum Brasiliense* Ich habe Brasilienta-
kom is Rappéval. *ctiam habeo: cum rappe.* back mit einem Reibeisen.
- Ne sajnáljon nékem *Velit mihi dare Bra-* Geben Sie mir unbe-
adni Brasíliait. *siliense.* schwert Brasiliischen.
- Itt vagyon. *Hic habet.* Da ist er.
- Ez ugyan szép pikfzis. *Pixidicula hæc ta-* Das ist eine artige Ta-
bacaria pulcra est. backsdose.
- Az Tanátsbéli Batyám *Patruus meus, Con-* Mein Herr Betterhof-
ajándékozta. *siliarius meus mihi do-* rath hat sie mir geschenkt.
no dedit.
- Ez meg érija' pénzt, a' *Suum prætium ad-* Sie ist das Gold schon
mennyt érte adtak. *æquat illud.* werth, so sie ihnen kostet.
- Igen is. *Sic est.* O ja.
- Egészszégeért. *Proficiat.* Gott helfe ihnen, mein
Herr!
- Köszönöm alázatoson. *Humillimas gratias.* Ich danke ihnen gehor-
samt.
- Én soha se prüszkölök *Mihi nunquam ster-* Ich niese niemals vom
a' tobáktól. *nutationem tabacum* Taback.
causat.
- Én pedig mindjárt prü- *Ego vero sternuto* Und ich niese gleich, wenn
szentek, ha az egy *illico; si tabacum sit ali-* er nur ein wenig stark ist.
keválsé erőls. *quantulum forte.*
- Kopogat valaki? *Pulsat aliquis.* Klopft jemand?
- Nékem is úgy tetszik. *Videtur mihi etiam.* Mich dünkt ja.
- Jöjjön bé! *Ingrediat.* Herein, mein Herr!
- Jó estvét Uraim: en- *Bona vespera Domini!* Guten Abend, ihr Her-
gedjenek meg, hogy *ignoscere velint, quod ren,* verzeihen sie mir, daß
parantsolátjok sze- *My*

My landlord will come also.	<i>Mon hôte viendra aussi.</i>	Il Signor mio padron di casa verrà ancora.
Why did he not come to drink tea?	<i>Que n'est il venu prendre le thé?</i>	Perche non è venuto a prendere il thé.
Because he had no time.	<i>Parcequ'il n'avoit pas le tems.</i>	Perche non ha avuto tempo.
I believe he has many business.	<i>Je crois, qu'il à beaucoup d'a faire.</i>	Credo, che abbia molte facende.
He is always very busy.	<i>Il est toujours fort occupé.</i>	E sempre molto affaccendato.
I shall be very glad to have the honour to speak with him.	<i>Je serai bien aise d'avoir l'honneur de lui parler.</i>	Averò a caro di, aver l'onore di parlargli.
Please you to take, a pinch of Snufftobacco?	<i>Vous plait-il une prise de tabac en prendre?</i>	Le piace una presa di tabacco in polvere?
Have you Spanish or grated tobacco?	<i>Avés-vous de l'espagnol ou du rapé?</i>	Ha lei dello spagnuolo o raspato?
I have Brasil-tobacco, with a grater.	<i>J'ai du tabac de Brésil avec une rape.</i>	Ho di quello di Brasiglia con una radola.
Give me if you please, Brasil one.	<i>Donnés-moi s'il vous plait, de celui de Brésil.</i>	Mi dia se le piace di quello di Brasiglia.
Here it is.	<i>En voilà.</i>	Eccolo qui.
This is a fine snuff box.	<i>Voici une belle tabatière.</i>	Questa è una bella tabacchiera.
Mr. Counsellor of the court my cousin has given it me.	<i>Mr. le conseiller de cour mon cousin me l'a donnée.</i>	Il Signor Consiglier di corte mio cugino me la hà data.
It is well worth the money that costs you.	<i>Elle vaut bien l'argent qu'il vous coûte.</i>	Val bene il danaro che le costa.
Surely.	<i>Oui certes.</i>	Si certo.
God bless you, much good may it do you Sir.	<i>Dieu vous benisse, bien vous fasse Monsieur.</i>	Dio la benedica, buon pro le faccia mio Signore.
I mott humbly thank you.	<i>Je vous remercie très humblement.</i>	La ringrazio umilissimamente.
I do never sneeze of tobacco.	<i>Je n'sterne jamais.</i>	Io non starnuto mai del tabacco.
And I sneeze forthwith if the tobacco be a little strong.	<i>Et moi j'éternue d'abord, pourvu qu'il soit un peu fort.</i>	Ed io starnuto subito purchè sia un poco forte.
Knocks some body?	<i>Heur te-t-on?</i>	Picchia alcuno?
It appears to me too.	<i>Il me semble qu'oui.</i>	Mi pare di sì.
Come in Sir!	<i>Entrés Monsieur!</i>	Entra Signore!
Good evening gentlemen, pardon me if at your command-	<i>Bon soir Messieurs pardonés-moi si à vos ordres je viens sitôt.</i>	Buona Sera Signori mi perdoni se al di lei

rént ilyen hamar *juxta mandatum tam cito comparuerim.* ich mich auf ihren Befehl
meg jelentem. alsbald einstelle.
Örvendekrajta, hogy *Gratulor, quod vo-* Ich freue mich, daß sie
kérésemnek az *Ur luntati mea satisfacere* meiner Bitte wollen ein
eleget akar tenni. *velit-* Genüge thun.

Minthogy én az *Ur hi-* *Quum ego invitatio-* Indeme ich dero Ein-
vatalát parantsolat *nem Dominationis, in-* ladung als einen Befehl
gyanánt veszem; *ita mandati accipiam:* ansehe, so habe ich nicht
nem akartam el mu- *nolui pratermittere* ermangeln wollen seinen
latni bé telyesítését. *quin in effectum de-* zu vollziehen.
ducam.

Sok betsülletre mel- *Magno me D. V.* Sie erweisen dero Die-
tőztatya az *Ur szol-* *dignatur honore obser-* ner gar zu viel Ehre, und
gáját látom (tapasz- *vo ex proclivo colloquio* ich sehe dero geneigten Zu-
talom) hajlandó be- *signo positivo bonitatis,* spruch an als ein beson-
szédéből, mint a' *quod mihi comprobas.* deres Merkmal der Gewos-
jóság' jeléből, mel- genheit, so sie zu mir tra-
lyet körüllettem gen.
véghez viszen.

Én kész vagyok az *Ur-* *Ego paratus sum Do-* Ich bin bereit ihnen in
nak mindenebben *mino in omnibus cir-* allen zu dienen, und bitte
szolgálni, és ké- *cumstantis servire: et* sie mir öfters dazu Gele-
rem, hogy adjon az *rogo D. V. dignetur* genheit an die Hand zu
Ur arra gyakortább mihi *sapius occasionem,* geben.
alkalmatosságot. *ad id suppeditare.*

Az *Ur* már sokszor bi- *Sapius me certiozem* Sie haben mir schon
zonyossá tett enge- *reddere dignatus est Do-* vielmal Kennzeichen von
met, a' maga jó ízi- *minus sua benevolen-* dero Güteigkeit gegeben,
vűségéről, a' mel- *tia; quapropter ego to-* worov ich ihnen unendlich
lyért is én az *Ur*nak *tus quantus; sum D.* verbunden bin.
örökösen; le köte- *V. devinctus.*
lezve vagyok.

Tessék le ülni az *Ur-* *Dignetur confidere* Sehen sie sich nieder,
nak. *D. V.* mein Herr.

Parantsolatja szerént *Optempero Domina-* Ich thue nach dero Bes-
tselekszem. *tioni V.* fehl.

Tessék ide ülni az első *Dignetur primam se-* Sehen sie sich hieher
helyre. *dem occupare.* an die oberste Stelle.

Jó lesz itten is. *Etiā hic commodē* Ich werde hier ganz
fedebo. gut sitzen.

A' nem lehet: kérem *Hoc non fiet: rogo* Es wird nicht geschehen;
minden vonakodás *dignetur sine ulteriori* Ich bitte o'ne Komplis-
nélkül, tessék ide *verborum officio, sellam* menten sich hieher zu
ülni. *occupare.* sehen.

Teszem parantsolatját *Obsequor Dominat'o-* Ich komme dero Bes-
az *Ur*nak. *ni Vestra, (humillime.)* fehl nach

- ment I come so soon. *comando vengo si tosto.*
- I'm overjoy'd that you would satisfy my request. *Je me rejouis de ce que vous avés bin voulu satisfaire à mes prières.* Godè che abbia voluto soddisfare alle mie preghiere.
- Considering your invitation as a commandment I would not fail to execute it. *Considerant votre invitation comme un commandement je n'ai pas voulu manquer de l'executer.* Considerando io il suo invito come comando non ho voluto mancar di eseguirlo.
- You do to much honour to your servant and I regard your kind visit as a peculiar Sign. of the affection you have for me. *Vous faites trop d'honneur à votre Serviteur et je regarde votre chère visite comme une marque particulière de l'affection que vous avez pour moi,* Lei fa troppo onore al suo servo, ed io riguardo la sua cara visita come un segno particolare dell' amore che mi porta.
- I'm ready to serve you in every thing, and desire you 'll bestow me often opportunity hereto. *Jè suis pret à vous servir en toute chose et je vous prie de m'en donner occasioe.* Sono pronto a servirvi in tutto, e la prego di darmene spesso le occasioni.
- You have already oftentimes given me marks of your Kindness Where I am infinitely obliged you for. *Vous m'avés déjà souvent donné des preuves de votre bonté dont je vous suis infiniment obligé.* Lei mi hà già molte volte dati segni della sua bontà, del che gliene resto infinitamente obligato.
- Sit down Sir. *Asséyés-vous Monsieur.* Si accomodi padron mio.
- I perform your commandment. *Je fais selon vos ordres.* Faccio conforme al suo comando.
- Sit here at the upper end. *Mettes-vous ici au haut bout.* Si assenti qui al primo luogo.
- I shall be very well here. *Je suis très-bien ici.* Sarò benissimo qui.
- That will not be done; I desire you 'll sit here without ceremonies. *Cela ne se fera pas; je vous prie de vous mettre ici sans ceremonies.* Questo non si farà; la prego di mettervi qui senza ceremonie.
- I obey your commands. *Pobeis à vos ordres.* Ubbidisco a suoi comandi.

Itt van a' hely, a' mely *Ista sedes est D. V.* Das ist die Stelle, so
az Urat illeti. *conveniens, (nonne.)* ihnen zu kommt.

Tsak az illet engem, *Mihi nulla sedes com-* Mir kommt keine zu,
a' mellyet az Úr ki *petit alia, nisi quam* als die, so ihnen beliebt
mutat. *D.V. monstrare digna-* mir zu geben.
bitur.

Ha úgy tetszik, imád- *Si ita placuerit, ore-* Wenn es beliebig, wol-
kozzunk. *mus.* len wir beten.

Mi készen vagyunk. *Nos sumus parati.* Wir sind bereit.
Kérem az Urakat azon *Rogo demisse D. V.* Ich bitte, die Herren
kevéssel, mellyek *parvillo quod appone-* wollen mit dem wenigen,
ide fognak tétettet- *tur contententur,* & so da seyn wird, verließ
ni, elégedjenek meg; *optimam voluntatem pro* und den Willen für die
és az akaratot a' tse- *effectu accipere velint.* That annehmen.
lekedetért vegyék.

Nem kellett volna ez- *Non oportebat hac* Sie hätten sich gar
zel magát fárastani. *sibi molestiam facere.* nicht bemühen sollen.

Mutassa meg jó (bá- *Monstret se auda-* Seyn sie so gütig und
torságát) és kezdjen *cem, nobis praeundo.* fangen an.
hozzá.

Uraim. *Mi Domini.* Meine Herren.
Én követni fogom. *Ego sequar.* Ich werde nachkommen.
Kérem azért. *Obsecro ergo.* Ich bitte sie darum.
Nem eshetik a' meg. *Non potest fieri.* Es wird nicht geschehen.
Kezdje el-GazdaUram. *Inchoet D. hospes.* Der Herr Wirth fängt
an.

Az épen illetlen vól- *Illud incivile foret.* Das würde unhöflich
na. seyn ?

Semmiképen. *Nulla ratione.* Keinesweges.

No hát fogjunk hozzá *Ergo incipiamus simul.* So lassen sie uns dann
együtt. zusammen anfangen.

Igen jó ízű leves ez. *Hoc jusculum optimi* Diese Suppe hat einen
saporis est. recht guten Geschmack.

Tréfál az Úr. *Ludit verbis Domi-* Sie scherzen, mein Herr.
ne, charissime nonne.

Bizonyára nem: én ál- *Revera non: studio* Warlich nein, ich rede
talan fogva szóllok. *enim loquor.* im Ernst.

Az nékem kedves do- *Mihi gratum est: si* Es ist mir lieb, wenn
log, ha ez az Ur- *hoc Domino sapiat.* sie ihnen schmeckt.
nak tetszik.

Már rég az ideje, hogy *Multis antehac die-* Ich habe lange Zeit lei-
illy kellemetes le- *bus memini me simile* ne, so delikate Suppe ge-
vest nem ettem. *jusculum edisse.* essen.

This is the place *C'est la place, qui* Questo è il luogo,
which belongs to *vous appartient.* che le appartiene.
you.

None belongs to me *Il ne m'appartient que* Non mene appartien
but that which you *celle qu'il vous plaira* nesuno, che quello,
are pleased to give *me donner.* che le piace darmi.
me.

If you please gentle- *Si vous plait Mes-* Se comandano le
men; We will say *sieurs, nous voulons* Signorie loro, voglia-
grace. *benit la table.* mo pregare Idio.

We are ready. *Nous sommes prêts.* Siamo pronti.

Pray, gentlemen be *Je vous prie Mes-* Le prego, Signori
content with the litt- *sieurs, d'être contents* miei, di esser conten-
le you'll find, and *du peu qu'il y aura, et* ti del poco che vi sarà,
accept the good *d'agréer ma bonne vo-* e di aggradire il buon
will. *lonte.* animo.

You should not have *Il ne fautroit pas* Lei non averebbe
troubled your self at *vous incommodet.* dovuto incomodarsi.
all.

Pray, be pleased to be *De grace, ayès la* Di grazia si compiac-
gin. *bonté de commencer.* cia di cominciare.

Gentlemen. *Monseigneur.* Signor mio.
I shall follow you. *Je vous suivrai.* Io seguirò.
I beseech you. *Je vous prie.* La prego.
It will not be done. *Cela ne se fera pas.* Non sifar à.
He who treats res must *Celui qui traite doit* Quel che ci tratta
begin. *commencer.* cominciare.

This would be unciv- *Cela seroit incivil.* Questo sarebbe in-
vil. *civil.* civile.

No way. *Pardonnès-moi, en* Mi perdoni, in nes-
aucune manière. fun modo.

Let's begin then toge- *Commençons donc* Cominciamo dunque
ther. *ensemble.* insieme.

This soop tastes well. *Cette soupe à un très* Questa suppa gusta
bon gut. bene.

You jest Sir. *Vous badinés.* Lei burla, Signore.

No indeed, I speak in *Ma foi non, je parle* No, veramente,
good earnest. *tout de bon avis.* parlo da dovero.

I'm very glad when *Je suis charmé, si el-* Lo hò a caro, se è
you like it. *le est à votre gout.* al suo gusto.

It is long since I have *Il y à long tems, que* Fà lungo tempo,
not eaten so delica- *je n'ai pas mangé une* che non hò mangiato
te a soop. *soupe si delicate.* una suppa tanto deli-
cata.

En sem.	Ego pariter, non.	Ich auch nicht.
Tetstik azzal tsak tré- sálni.	Licet jocari.	Das beliebt ihnen nur so zu sagen.
Eppen sem : tréssán ki- vül mondom.	Minime : serio dici- mus.	Nein, im allem Ernst.
Nem tetstik még Le- ves az Uraknak.	Placeat adhuc ex ju- sculo ? est ad palatum.	Will ihnen die Suppe nicht mehr schmecken ?
Már én sokat ettem belölle.	Optimam portionem jam sumpsi,	Ich habe schon vieles davon gegessen.
Nem akarja e' többet belölle ?	Non vultne plus ju- sculi ?	Wollen sie auch nicht mehr davon ?
Elégséges, a' mit vet- tem, nékem.	Satis accepi pro me.	Ich habe dann zur Ge- nüge.
Tehát félre teszem a' Levest.	Sic amovebo juscu- lum.	So will ich dann die Suppe weghun.
A' mint tetstik K.	Uti placebit D. V.	Wie es ihnen beliebt.
Tetstik e' az Urak köz- zül valamelyiknek	Placebit alicui ex D.	Will jemand von ihnen
el vagdalni a petsé- nyét ?	V. assam carnem sub- dividere ?	so gütig seyn, und den Bra- ten zerschneiden ?
Ha egy jó kése va- gyon, én meg fo- gom tselekedni.	Si acutus culter ad- erit (lubenter) ego fa- ciam.	Wenn sie ein gutes Messer haben, will ich es thun.
Itt van egy nem régen fenettem meg.	Hic est unus, quem nuper curavi acui.	Da ist eines, ich habe es kürzlich lassen schleifen.
Ez a' kappan jó kövér, és az igazat ki mond- va, Fejedelmi fa- lat.	Iste capo est justo ping- vior, & revera fru- stum principium portio prima.	Dieser Kapaun ist sehr fett, und die Wahrheit zu sagen, ein fürstlicher Dis- sen.
A' veres Lónál való fogadós ígérte vólt hogy küld egy szé- pet.	Caupo ad rubrum e- quum promiserat mihi se missurum pingvescen- tem.	Der rothe Roswirth hat mir auch versprochen, einen recht guten zu schi- cken.
Ő mint egy betsülle- tes ember szavát ítetit meg tartotta.	Honestus ille homo stetit promissis.	Er hat sein Wort als ein ehrlicher Mann gehal- ten.
Kedves dolog elöt- tem.	Hoc mihi gratum est,	Es ist mir sehr lieb.
Tetsék az Urnak ma- gának osztani.	Dignetur D. porri- gere aliis.	Wollen sie so gut seyn und selbst zu langen.
Véghez viszem Uram : a' szárnya, vagy tzombja tetstik e' az Urnak ?	Faciam Domine : ala aut femur placet magis.	Ja, mein Herr, soll ich ihnen einen Flügel oder Schenkel vorlegen ?
Vagy egy darab a' melyéről, vagy a' faráról.	Vel frustillum de pectore aut partem clu- ris.	Oder ein Stück von der Brust oder den Steiß ? Nei-

Neither I.	<i>Ni moi non plus.</i>	Nè anche io.
It dos but please you to say so.	<i>Cela vous plait de dire ainsi en badinant.</i>	Le piace di dir così.
No, seriously.	<i>Non tout de bon.</i>	Nò, seriamente.
Dos the soop fit no more your palate.	<i>Ne trouvez-vous cette soupe à votre goût.</i>	Non trovano più la suppa al di loro gusto.
I have already eaten very much of it.	<i>Pen ai déjà mangé beaucoup.</i>	Ne hò già mangiato molto.
Dos it not please you also of it.	<i>Ne vous en plait-il pas plus encore ?</i>	Non gliene piace ancora ?
I have enough.	<i>Pen ai assez.</i>	Ne hò abbastanza.
I will then take away the pottage.	<i>Je veux donc ôter le potage.</i>	Voglio dunque levar via la scudella.
As it will please you.	<i>Comme il vous plaira.</i>	Come le piacerà.
Will some of ye be pleased to carve the roast meat ?	<i>Plait-il à quelqu'un de vous de trancher je roti ?</i>	Piace ad alcun di loro trinciar l'arrosto ?
If you have a good Knife I'll do it.	<i>Si vous avez un bon couteau à trancher je le ferai.</i>	Se hà un buon coltello da trinciare lo farò io.
There's one it's not long ago I let sharpenit.	<i>En voilà un, je l'ai fait aiguiser il n'y a pas long tems.</i>	Eccone uno, lo hò fatto aguzzare poco fa.
This capon is very fat, and to speak te truth a princely bit.	<i>Ce chapon est bien gras, et pour dire la verité un morceau de prince.</i>	Questo cappone è molto grasso, e per dir la verità, un boccone da prencipe.
The inn-keeper of the red horse has promised to me also to send a very good one.	<i>L'hôte du cheval rouge m'a aussi promis de m'en envoyer un très bon.</i>	L'oste del cavallo rosso mi hà anche promesso di mandarmene un buonissimo.
He has kept his word as an honest man.	<i>Il a tenu sa parole qu'un galant homme.</i>	Ha mantenuta la sua parola da galant'uomo.
I'm overjoy'd.	<i>J'en suis satisfait.</i>	Ne son soddisfatto.
Will you be pleased to help you self Sir.	<i>Voulez-vous servir vous même ?</i>	Vuol servire ella stessa Signor mio ?
Yes Sir, shall I help you to a wing or a leg.	<i>Oui Mons. voulez-vous que je vous donne l'aile, ou la cuisse.</i>	Si, Signore; le darò l'ala, o la coscia.
Or a breast - piece or the 'rump ?	<i>Ou un morceau de la poitrine ou le croupion.</i>	O un pezzo del petto, o il culo ?

- A' mi inkább tetszik, *Quod placet.* Was ihnen beliebt.
 Tetszik e' a' szárnya *Magisne gustui arri-* Wollen sie den Flügel
 a' hafával, vagy a' *det ala cum ventre, vel* mit dem Magen oder mit
 májjával? *hepate.* der Leber?
 Mind egy nékem, *Mihi indifferens res est* Es ist mir gleich viel.
 De eszik rántott al- *Edet ex pomis tostis.* Sie werden doch auch
 mát is. von Dorkorseräpfeln essen.
- Ha tetszik, adjon né- *Unum alterumve ve-* Wenn es ihnen beliebt,
 kem egyet vagy. *lit mihi exhibere.* so geben sie mir einen oder
 zwei.
- Honnan tetszik az Ur- *Unde placet D. V.* Wovon beliebt ihnen,
 nak? mein Herr?
 A' honnan adni mel- *Undecunque mihi di-* Wovon sie mir geben
 tőztat. *gnabitur dare.* wollen.
 Ne sajnálja kedvem *Faciat ad lubitum* Thun sie mir den Ge-
 szerént meg mon- *meum, & dicat.* fallen und sagen es mir.
 dani.
- Ne terheltesse adni *Frustillum de pectore* Geben sie mir ein Stück-
 egy darabotskát a' *una cum clavicula* gen von der Brust nebst ein-
 honyaly tsontjával *negravetur (eligere.)* nem Achselbeine.
 együtt.
- Itt van kívánsága sze- *Secundum lubitum* Da ist was sie verlan-
 rént. *hic habet.* gen.
- Engedjen meg az Ur *Ignoscat velim rusti-* Verzeihen sie meine
 gorombaságomnak. *citati meæ,* Grobheit.
 Azt nem mondhatni *Non possum dicere* Es ist gar keine Grob-
 gorombaságnak; sőt *inurbanitatem, imo ta-* heit, sie haben mich viel-
 inkább le kötelez az *liter devincor ad majo-* mehr verpflichtet, das sie
 Úr magának, hogy *ra obsequia; quod mi-* sagen was sie gerne essen,
 az Úr megmondja, *hi notum facit, quid*
 mit kedvel jobban. *palato arrideat.*
- Azon közben magáról *Interim tamen ne* Vergessen sie sich inzwi-
 el ne felejtkezzen. *obliviscatur sui.* schen selbst nicht.
- Nem Uram, meg itt *Non mi D. superest* Nein, mein Herr, es
 marad nékem elég. *adhuc pro me affatim.* ist noch genug vor mich da.
 Tetizik e' az Uraknak *Placebit ex Lactucis* Wollen die Herren bei-
 salátát venni? *D. V.* nen Salat nehmen?
- Igen is Uram: ne tsi- *Sumam Domine, no-* Ja, mein Herr, bemü-
 náljon magának *lit se molestare.* hen sie sich nicht mehr.
- több alkalmatlansá-
 got.
- Még egy hijjánofságá- *Deest nobis adhuc* Es fehlt nur noch eins,
 val vagyunk a' do- *aliquid.*
 lognak.
- Mi lehet az? *Quod e illud.* Was dann?

What ever you please. *Ce qu'il vous plaira.* Quel che piace a lei
Will you the wing With *Voulez-vous l'aile* Vuole aver l'ala
the stomach or that *avec l'estomac, ou avec* collo stomaco, ò col-
with the liver. *le foie?* fegato?

'Tis indifferent to me. *Cela m'est egal.* Mi è indifferente.
No doubt but You'll *Vous mangerez sans* Lei mangieri però
ear some german *doute aussi des reinet-* anche delle poma ber-
pippins. *tes d'Allemagne.* toline.

Give me one or two, *Donnés-m'ois une ou* Se le piace, mene
if you please. *deux, s'il vous plait.* dia una, ò due.

Of what part dos it *De quoi vous plait-* Di qual parte piace
please to You Sir? *il Mr.* a lei, Signor mio?

Of what you will give *De ce qu'il vous* Di quella che vuol
me. *plaira.* dar mi.

Be so kind as to tell it *Faites-moi le plaisir* Mi favorisca dirlo.
me. *de me le dire,*

Give me a piece of the *Donnés-moi un mor-* Mi dia un pezzetto
breast, with a shoul- *ceau de la poitrine a-* del petto, con un osso
derbone. *vec un os de l'épaule.* di spalla.

There is what You de- *Voilà, ce que vous* Ecco quello, che
sire. *desires.* brama.

Pardon my courseness. *Excusés ma grossié-* Perdoni la mia vil-
reté. lania.

'Tis no courseness at *Ce n'est point de* Non è punto villa-
all, rather you did *grossièreté, vous m'avez* nia, lei mi hà più to-
oblige me in saying *plutôt obligé d'avoir dit* to obligato di aver
what you like best. *ce que vous aimés.* delto que che ama.

Do not forget your *Ne vous oubliez pas* Non si scordi frà
self meam while. *cependant vous même,* tanto se stessa.

No Sir, ther's still *Non Mr. il y en a* Signor nò, vene è an-
enough for me. *encore assez pour moi.* cora abbastanza per me

Gentlemen, will you *Messieurs ne vous* Voglio le Signorie
take self some Sa- *plait il pas prendre de* loro prender stesse l'-
lad, *la salade? vous même.* infalata?

Yes Sir, do trouble you *Qui, Monsieur, ne* Sì, Signore, non
no further. *vous incommodés pas* s'incomodi davantag-
d'avantage. gio.

It wants still some *Il nous manque en-* Ci manca ancora una
thing to us. *core quelque chose.* cosa.

And what? *Et quoi donc.* E che?

- Egy só tartó sóval *Cotyla sale referta.* Eine Salzmeße mit
együtt. *Salt.* Salz.
- Nem élek vele, mi- *Non utor, cum alio-* Ich nehme keines, wenn
dön az étkek kü- *quin cibis sit conditus.* die Speisen genug gesalzen
lömbe is megvagy-
nak sózva. *sind.*
- Én sem. *Nec ego.* Ich auch nicht.
- Igyunk egy pohár bort *Exhauriamus pocu-* Wir müssen auch ein
is az Urak egészsé- *lum etiam in salutem* Glas Wein trinken; auf
géért. *D. V.* ihre Gesundheit, meine
Herren!
- Sőt az Úr egészségé- *Imo in salutem D. V.* Auf ihre eigene.
ért.
- Ne engedjük, hogy a' *Ne finamus evapora-* Lassen Sie den Wein
bornak az ereje el- *re vinum.* nicht verrauchen ihr Her-
menjen. *ren.*
- Nem Uram: mi mind- *Non Domine: epo-* Wein, mein Herr, wir
járt fogung inni, *tabinus in salutem ut-* wollen gleich trinken; auf
mindenik rész egész- *riusque.* beiderseits Gesundheit.
ségért.
- Az egész asztali Ven- *Totius commensali-* Auf die Gesundheit der
dégek egészségéért. *tatis in salutem.* ganzen Gesellschaft.
- Köszönnyük az Ur- *Gratias agimus D. V.* Wir danken ihnen.
nak.
- Uje, ez a' bor igen *O ve: vinum istud est* Pok! tausend! der Wein
jó, mitsoda bor? *præstantissimum qua-* ist sehr gut; was ist vor
le vinum est. Wein?
- Hát nem tetszik e' ? *Nonne boni saporis.* Schmecken sie es nicht?
- Én veszem észre, hogy *Sentio quod non sit* Ich schmecke wohl, daß
eznem Francia bor, *vinum gallicum, nec Rhe-* es weder Frankenwein,
sem Rajnai, sem *nanum, nec de Mosen.* noch Franz- noch Rheins
nem Mosai bor. *noch Moserwein ist.*
- Jól mondja az Úr: ho- *Habet rectum: quid* Sie haben recht, mein
vá való bor hát? *ergo desuper.* Herr, was sagen sie da-
zu?
- Érzem, hogy ez igen *Sentio ejus dulced-* Ich schmecke wohl, daß
édes: mindazáltal *nem interim tamen* er süsse ist, doch kann ich
nem tartom Spanyol *Hispanicum non judico.* ihn nicht vor spanischen
bornak lenni. *Wein trinken.*
- Mi gyanánt tetszik in- *In cujus locum ergo* Wofür trinken sie ihn
nya? *placet bibere.* denn?
- Olasz országi, vagy *Loco Italici aut Hun-* Für Italiänischen oder
Magyar bor helyett. *garici, vini exhanriam.* Ungarischen Wein.
- Az utolsó. *Ultimum est.* Er ist von dem letzten.
- Hol vette az Úr? *Unde acquisivit D. V.* Wo haben sie ihn her-
bekommen?

A salt-seller with salt. *Une salière avec du sel.* Una saliera con sale.

I take none, when meats are already salted enough. *Je n'en prends point, quand les viandes sont assés salées.* Io non ne piglio, quando i cibi sono già assai salati.

Neither I. *Ni moi non plus.* Nè io ancora.
We must drink a glass of wine also to your health Gentlemen. *Il faut que nous buvions aussi un verre de vin à votre santé Messieurs.* Bisogna bere ancora un bicchiere di vino, alla di loro salute Signori miei.

'Tis to your own. *C'est à la vôtre.* Alla sua propria.

Let not evaporate the wine Gentlemen. *Ne laissez pas évaporer le vin Messieurs.* Non lascino suaporare il vino Signori.

No, Sir we will presently drink to both health. *Nou Monsieur nous boirons d'abord à la santé de l'un et de l'autre.* Signor no, beveremo subito alla salute d'ambedue.

My service to the whole company. *A la santé de toute la compagnie.* Brindisi a tutta la compagnia.
We give you thanks. *Nous vous remercions.* La ringraziamo.

Just God! this wine is very good, what wine is it? *Par bleu! ce vin est bon; quel vin est cela?* Può fargli mondo! questo vino è buono; che vino è?

Do you not taste it? *Ne le goûtez-vous pas?* Non lo gusta.

I find well that it is neither wine of France, nor French, nor Rhenish, nor Moselle wine. *Je sens bien que ce n'est ni du vin de France, ni de France, ni du vin du Rhin, ni de Moselle.* Sento bene, che non è nè vino di Francia, nè di Francia, nè del Reno, nè di Mosella.

You are in the right Sir, what is your opinion of it? *Vous avez raison, Monsieur, qu'en dites-vous.* Lei ha ragione, Signor mio, che ne dice ella?

I find well that it is sweet, however I can't drink it for spanish wine. *Je trouve qu'il est doux, cependant je ne puis le boire pour du vin d'Espagne.* Conosco bene al gusto, che è dolce, perchè non posso beverlo per vino di Spagna.

For what wine do you drink it then? *Pour quel vin le buvez-vous donc?* Per qual vino lo beve dunque?

For Italian or Hungarian wine. *Pour du vin d'Italie ou d'ONGRIE.* Per vino di Italia, o di Ungheria.

It is of the last. *C'est du dernier.* E dell' ultimo.

From whence did you get it? *D'où l'avez-vous acheté?* Donde lo ha ricevuto?

Bé-

Bétsből, ott vagyon *Viennâ, amicus mihi* Aus Wien, ich habe da-
 nékem egy jó Bará- *singularis per nun-* selbst einen guten Freund,
 tom a' Vásárosok- *dinatores transmisit.* der hat mir ihn mit den
 kal különösen kül-
 dette.

Ez itt nálunk ritka- *Hoc est apud nos ra-* Das ist hier etwas rares.
 ság. *rum.*

Ugyan ezért kívántam *Hac de causa D.V.* Deswegen habe ich ih-
 vele az Uraknak *obtuli.* nen auch damit aufwarten
 kedveskedni?

Le kötelezett minket *Hoc nos effecit de-* Wir sind ihnen davor
 ez által. *vincissimos.* unendlich verbunden.

Szolgálhatok még egy *Inserviam adhuc fru-* Kann ich ihnen noch
 darab sült-el? *stillo ex assatura?* mit einen Stückgen Bra-
 ten dienen?

Köszönöm: még azt *Humiles repono grates:* Ich danke ihnen, mein
 sem ehettem meg, *consumere non possum* Herr, ich habe den nicht
 a' mit az Úr nékem *quod mihi frustulum da-* einmal aufessen können, den
 előmbbe tett. *tum est.* sie mit vorgelegt.

Tetsék (tsak) meg- *Placeat manducare* Belieben sie doch zu ess-
 enni, minek előtte *antequam refrigescat.* sen, ehe es kalt wird.
 meghülne.

En az elégségig ettem. *Ego comedi ad satie-* Ich habe schon zur Ge-
 tatem. nüge gegessen.

Engedje meg, hogy *Sinat me adhuc fru-* Erlauben sie, das ich
 még valamivel ked- *stillo servire.* ihnen noch etwas vorlege.
 veskedjem.

En sem ehetem töb- *Nec ego possum ultra* Ich kann auch nicht
 bet. *comedere.* mehr essen.

Tsak ezen darabots- *Præter frustillum hoo-* Nur dieses Stückgen,
 kat, melly igen ki- *ce delicatum.* es ist sehr appetitlich.
 vánatos.

Veszem észre: de nem *Ultra mensurum ede-* Ich sehe es wohl, aber
 is akarok fokát en- *re, & si sit palato ad tem-* ich will nicht zu viel essen,
 ni. *peratum tamen nolo.*

Vigye el a' sültet, *Auferat carnem as-* Man nehme nun den
 hozzon tányért, az- *sam: inferat orbiculos,* Braten weg, und bringe
 tán a' tálat hozza be *consequenter patinam* Teller; und nachgehends
 a' hallal. *pisce confertam.* gebe man die Schüssel mit
 dem Fisch herein.

Honnan van, hogy *Unde est quod tan-* Wie, wollen sie uns mit
 ennyi étellel min- *tis cibi's vellet nos ob-* vielen Essen umbringen?
 ket megterhelne? *ruere.*

Térfal: nem is vólt *Jocatur: vix nisi* Sie scherzen, wir ha-
 egyébiünk Levésnél, *jusculum & assaturam* ben noch nichts als eine
 és sültnei. *præbuimus.* Suppe und Braten ge-
 habt.

From Vienna I have a friend there who has sent it me by them who use the fair. *De Vienne, j'y ai un ami, qui me l'a envoyé, par ceux qui frequen- ta foire.* Da Vienna, vi hò amico, che me lo hà mandato per quelli che vanno alla fiera.

This is a rare thing here. *C'est quelque chose de bien rare ici.* E qui qualche cosa di ben raro.

Therefore I would serve you with it. *C'est pourquoy je vous en ai aussi voulu servir.* Per ciò hò anche voluto servirnele.

We are infinitely obliged to you. *Nous vous en sommes infiniment obligés.* Gliene siamo infinitamente obligati.

May I help you yet to a pieae of roast meat? *Vous puis-je servir encore avec un morceau de roti?* Posso servirla ancor con un peszo di arrosto.

I thank you Sir I could scarce eat all you gave me. *Je vous remercie, Mr. je ne pouvois pas même achever tout ce que vous m'avez donné.* La ringrazio, Signor mio, non hò né meno potuto mangiar tutto quello, che mi ha dato.

Be pleased to eat before it grows cold. *Ayez la bonté de manger avant que le roti se refroidisse.* Si compiaccia di mangiare prima che si raffreddi.

I have al ready eaten enough. *J'ai deja assés mangé.* Hò già mangiato abbastanza.

Permit me that I give you somewhat yet. *Permettés-moi que je vous en donne encore.* Mi permetta, che ne dia ancor qualche cosa à lei.

I can likewise eat no more. *Je ne saurois plus manger non plus.* Non posso più mangiar nè anche io.

Only this little piece, it is very nice. *Seulement ce morceau, il est très appétissant.* Solamente questo pezzetto, è molto appetitivo.

I see it well, but I will not eat too much. *Je le vois bien, mais je ne veux pas manger trop.* Lo vedo bene, mà non voglio mangiar troppo.

Take now away the roastmeat and bring other plates; and fetch then the dish with the fish. *Que l'on ote à present le roti, & que l'on apporte d'autres assiettes; puis on apporte le plat avec le poisson.* Si tolga ora l'arrostato, e si portino degli altri tondi; e poi si portino il piatto col pesci.

How, will you kill us with so many meats? *Comment, vous avez tant de mets?* Come, vuol farci crepare con tanti cibi?

You jest; we had nothing yet but the soup and roast meat. *Vous plaisantes, nous n'avons encore eu qu'une soupe et le roti.* Lei scherza, noi non abbiamo ancora avuto l'altro, che la zuppa, e l'arrosto.

- Hát nem elég e' az illy drága borral? *Nonne satis est cum tam generoso vino.* Ist das nicht genug, zumalen bei so delikaten Wein?
- Nagy szégyen vólna az én részemről, ha rum; si tam paucis fer- *Mon effet honorifice- Schande für mich fern,*
illy kevésféllel akar- *culis excontentare satu-* wenn ich sie mit so we-
nám az Urakat meg- *garem.* nigen abspeisen wollte.
elégíteni.
- Nem is ehetünk már *Nec possemus plus* Wir können nicht mehr
többet. *manducare.* essen.
- Még van hilyánosság. *Est adhuc locus va-* Es wird sich noch wohl
cuus. eine leere Stelle finden.
- Kétszemes vagyok é- *Dubito.* Ich zweifelte daran.
ránta.
- Tetsék azoközben *Interea placebit po-* Sie belieben indessen ein
egy pohár bort inni. *culum vini bibere.* Gläszen Wein zu trinken.
- Illő is az N. Úr egész- *Convenit pro sanita-* Das soll geschehen; es
ségéért, ki is minket *te Domini N. qui nos* lebe der Herr N. der uns
illy betsülletesen lá- *laute tractat.* so prächtig traktirt.
tott.
- Köszönöm az Urnak, *Gratias ago D. V.* Ich danke ihnen, und
és kérem, ne tsú- & *rogo ne cavilletur* bitte sie meiner nicht zu
folkodjon velem. *mecum.* spotten.
- Igazan mondom, én *Revera non jocos.* In Wahrheit, ich spot-
nem tréfálok az Ur- te ihrer nicht.
ral.
- Az valóságos igazság; *Nec in dubium voca-* Es ist die lautere Wahr-
hogy az Úr Úri mó- *ri potest, quod D. nos* heit, sie traktirten uns recht
don traktál bennün- *heroice tractat,* herrlich.
ket.
- Vízontaglással tarto- *Adione obligamur* Zur schuldigen Erwie-
zunk. *reciproca.* derung.
- Le köteleztetve va- *Sumus obligatissimi.* Wir sind sehr gehor-
gyunk. samste Diener.
- Hát ezen halál fö mellé *Apponam capiti piscis* Soll ich ihnen nebst dem
tejet is tegyek fel? *etiam lac.* Kopf auch ein wenig Milch
geben?
- Ne fárasztza magát. *Ne sollicitetur.* Bemühen sie sich nicht.
- Kétség kívül kedve- *Præfert ova piscium* Sie essen vielleicht lie-
sebb az Urnak az ikra, *reliquis corporis ejus* ber Kogen.
mintrésze a' hálnak? *partibus.*
- Egyik olyan mint a' *Est tale hoc, quam* Ich esse beides gerne.
másik. *illud.*
- Adja az Úr nékem tsak *Dignetur mihi tan-* Mein Herr, geben sie
a' farkát, vagy pe- *tum caudam offerre, aut* mir nur den Schwanz,
Is

Is that not enough *N'est-ce pas assez*, Mon basta questo,
chiefly with so deli- *principalement avec un* principalmente con un
cate a wine? *vin si delicat?* vino si delicato?

It should be a great *Ce me feroit une gran-* Mi sarebbe una gran
shame for me if I *de honte, si je voulois* vergogna, se volessi
would treat you with *vous traiter avec si peu* trattarle con si poche
so little things. *de choses.* cose.

We can eat no more. *Nous ne pourrons* Non potremo man-
pas manger davantage. giar d'avantaggio.

There will well be fo- *Il se trouvera bien* Si trovera ben 'an-
und yet a void pla- *encore une place vuide.* cora una piazza vuota.
ce.

I doubt it. *Pen doute.* Ne dubite.

Mean while be so kind *De grace, buvés ce-* Favorisca frattanto
as to drink a little *pendant un vetre de vin.* bere un biechieretto
glasf of wine, *di vino.*

This shall be done: *Cela se fera : vive* Questo si fara: vi-
God blesf Mr. N. *Mr. N. qui nous traite* va il Signor N. che ci
who dos splendidly *si splendidement.* tratta così splendida-
treat us. *mente.*

I thank you, and de- *Je vous remercie, et* La ringrazio, e la
sire you'll nor baf- *je vous prie de ne vous* prego di non beffarsi
fle me. *pas moquer de moi.* di me.

In deed I don't baffle *En verité je ne me* In verità non mi
you. *moque pas.* beffo.

It 's the pure verity, *C'est la pure verité,* E la pura verità ella
you give us a king's *vous nous traïs en prin-* cì tratta da re.
feast. *ce.*

Gentlemen this is to *Je vous reciproque le* In contracambio, Si-
requite it. *même Mesi.urs.* gnori miei.

We are your most *Nous sommes vos* Noi siamo servitori
humble servants. *trèshumbles* divotissimi di V. S.
Serviteurs.

Shall I give you with *Je vous donnerai a-* Le darò colla testa
the head a little of *vec la tete ausfi un peu* anche un poco di lat-
the soïtroe also? *de laitè.* te.

Don't trouble your *Ne vous incommodés* Non si incomodi.
self. *point.*

Perhaps you have ra- *Vous amés peut-être* Lei ama Puol' esser
ther spawn. *mieux les oeufs?* più le uova.

I love both. *J'aime l'un et l'autre.* Io amò l'uno e l'al-
tro.

Sir, be pleased to gi- *Monsieur, donnés-moi* Signor mio, mi dia
ve me but the *tail seulement la queue ou* solamente la coda, o
dig

dig egy közep da- *ex medietate portiuneu-* oder ein Mittelfstück und
 rabkát, tartsa meg *lam, retinendo caput* behalten den Kopf für sich.
 magának a' fejét. *pro se.*

Az nem illene hozzám. *Hoc esset mihi inde-* Dies würde mir nicht
cens. wohl ansehn.

Miért nem? *Quare non.* Warum nicht?

Mivel a' fő olly neve- *Quoniam præcipua* Da der Kopf das vor-
 zetesebb része a' *pars piscis est caput,* nehmsie Stück vom Fisch
 hálnak, illő a' Ven- *decet offerre hospitibus.* ist, so gehört er den Frem-
 dégnek adni. den.

De minthogy én olly *Quia vero mihi tam* Weil ich aber eben so
 nagyon ismerem a' *grata portio est cauda,* gerne den Schwanz oder
 farkát, vagy a' kö- *quam media pars piscis:* ein Mittelfstück esse, so
 zép részét a' hálnak; *potest immutari dictus* können sie diese Ordnung
 ezt a' rendet meg *ordo.* verändern
 változtathatja a' Úr.

Minthogy az Úr úgy *Quia Dominationi* Weis sie denn so befeh-
 parantsolja, adok *Vestra ita placet; ex* len, will ich ihnen ein
 az Urnak a' közepi- *medietate partem offero.* Mittelfstück geben.
 ből.

Tetsék nekem a' Far- *Velit mihi ex cau-* Geben sie mir den
 kából adni. *da dare, si placet.* Schwanz, wenn es be-
 liebig.

Az nagyon szalkás. *Illa pars est spinis re-* Es sind zu viele. Grä-
ferta. ter drin.

Van időm most ki tisz- *Tempus nunc mihi* Es thut nichts, ich ha-
 titani, szeretvén a' *suppetit ad evellendum,* be Zeit genug sie raus zu
 farkát. *cum amem caudam.* machen, und ich esse den
 Schwanz gerne.

Az Úr tetszése szerént. *Pro lubitu D. V.* Nach dero Befehl.

Hát miér öntötték le *Quare effuderunt ju-* Warum hat man die
 a' levét, *sculum (jus)* Schurpen herunter ge-
 macht.

Mert különösöm van *Quis jus a parte præ-* Weil man ihn mit ei-
 a' Leve készítve: *paratum est, quod nisi* ner Brühe zugerichtet;
 különben ha etzet- *fuisse factum, & solo* sonst wenn wir ihn hãt-
 tel akartuk volna *aceto edendum pro-* ten wollen mit Essig essen/
 enni: a' maga Le- *prium jus simul appo-* wäre die Schuppen da-
 vét is rajta hagytuk *situm fuisse.* ran geblieben.
 volna.

Ha az Úr leg elébb *Si prius apposuissent* Wenn sie den Fisch hãt-
 adta volna fel a' *piscem: non oportet* ten zu erst auftragen, las-
 halat, nem szükség *but condire alio ju-* sen, wäre keine Brühe
 lett volna különös *sculo.* nöthig gewesen.
 levet készíteni.

et à middle piece du milieu et gardés la la schiena, è prenda la
 and keep the head tête pour vous. testa per se.
 for you

This would not be *Cela ne seroit pas* *Questo non mi sta-*
 handsom former *bienstant.* *rebbe bene.*

Why not ? *Pourquoi non ?* *Perche no ?*

Being the head the *La tête etant le mor-* *Essendo la testa il*
 chiefest part of the *ceau principal du pois-* *pezzo principale del*
 fish, it belongs to *son, elle appartient aux* *pesce appartiene agli*
 the strangers. *etrangers.* *stranieri.*

But because I love the *Mais puisque j'aime* *Mà perche amo al-*
 tail or a middle pie- *autant la queue ou le* *trotanto la coda, è la*
 ce as much as the *morceau de milieu vous* *schiena, lei può can-*
 head, you may *pourves changer cet or-* *giar questo ordine.*
 change this order. *dré*

Since you are com- *Puisque vous le vou-* *Perche dunque co-*
 manding it, I shall *voules ainsi, je vous* *manda così, le darò la*
 give you the middel *donnerai du milieu.* *schiena.*
 piece.

Give me the tail, if *Donnez-mois la queue,* *Mi dia la coda, se*
 you please. *s'il vous plait.* *le piace.*

There are too many *Il y à trop d'arrê-* *Vi sono troppe spi-*
 fishbones. *tes.* *ne.*

'Tis no matter, I ha- *N'importe, j'ai assés* *Non importa niente,*
 ve time enoug to re- *de tems à les oter, et j'* *ho assai tempo per le-*
 move them, and I *aime la queue.* *varle, ed amo la coda.*
 love the tail.

According to your or- *Conformement à vos* *Conforme à di lei*
 ders. *ordres.* *ordini.*

Why has it been un- *Pourquoi a-t-on oté* *Perche sono state*
 scaled ? *les écailles ?* *cavate le scaglie.*

Because it was seaso- *Parce que l'on apre-* *Perciò che è stato*
 ned with a sauce, *té avec une sauce ; au-* *acconciato con una*
 otherwise if we ha- *trement si nous cussions* *salsa ; altrimenti se*
 ve been willing to *voulu le manger avec* *avesimo voluto man-*
 eat it with Vinegar, *du vinaigre, les écailles* *giarlo con aceto di vi-*
 the scales would *y seroient restées.* *no, le squam me vi*
 have been remained *sarebbero rimaste.*
 thereon.

If you had let sorve up *Si vous avies fait* *Se avesse fatto ser-*
 the fish first, the *servir le poisson le pre-* *viré prima il pesce,*
 sau ce would have *mier il n'auroit pas eu* *non sarebbe stato di*
 been needless ? *besoin de sauce.* *bisogno di salsa.*

Miért nem?	Quare.	Warum nicht?
Mert az éhség leg- jobb szakáts.	Optimum cibi condi- mentum fames.	Weil der Hunger der beste Koch ist.
Az igaz.	Sic est.	Es ist wahr.
Ugyan mitsoda az Uram?	Quid hoc rei est m. D.	Was ist das, mein Herr?
Nem ismeri azt?	Ergo nonne noscit.	Kennen sie es nicht?
Nem Uram.	Non mi Domine.	Nein, mein Herr.
Ez valami tsiga.	Ostreum est.	Es ist eine Flossfeder.
No az igaz: most is- mérém.	Hoc est verum: mo- do nosco id.	Es ist wahr, jezo len- ne ich sie.
Miért nem iszik az Úr?	Non placet potare mi Domine.	Warum trinken sie nicht?
Tsak most ivánk.	Proxime bibimus.	Mir haben unlängst ge- trunken.
Élyen a' Gazda afz- szony, az Úr kedve- se.	Vivat Hera, Domi- nationi Vestrae gratissi- ma.	Es lebe des Herrn Wirths Frau Liebste.
Élyen!	Vivat.	Sie lebe!
Ö alázatos Szolgáló- ja az Urnak.	Illa est obligatissima D. V.	Sie ist dero gehorsamste Dienerin.
Mind a' két részről kö- telefségünknek é- rezzünk azon jónak vissza kívánását.	Præter ab utraque parte obligamur res- lutare.	Zur schuldigen Erwie- derung auf beiderseits In- stination.
Mi kötelleségében ma- radunk az Uraknak.	In obligatione Domi- norum perennaturi su- mus.	Wir sind ihnen verbun- den.
Nem akarnám, hogy az Úrtöbb alkalmat- lanságot okozzon magának.	Nollem ulteriorum molestiarum causum sup- yeditare.	Ich will nicht hoffen, mein Herr, daß sie sich noch mehrere Ungelegen- heit machen werden.
Nem sok lesz Uraim; Sardelli hal, Kol- bászal faláta egye- lítve.	Non excedet mensu- ram: nec aliud quam trichias & lactucas far- ciminibus mixtas habe- bimus.	Es wird nicht viel seyn, meine Herrn, es ist nur Sardellensalat mit Ger- velatwürst vermischt.
Már e' bizonyára fel- lettébb való.	Hoc sanc superfluum est.	Es ist wahrhaftig über- flüssig.
Elöre igyunk egyet.	In antecessum biben- dum.	Wir wollen nur zuvor einmal trinken.
Kóstolgatván annyi- szor, meg-részeg- szünk; mer a' poha- rak öblösök.	Identidem gustando inebriamur: pocula enim sunt capacia.	Wenn wir so oft trin- ken, werden wir voll wer- den, denn die Gläser sind groß.

Why not?	<i>Pourquoi non ?</i>	Perchè nò?
Since hunger, is the best sance.	<i>Parceque il n'est sa- ce que d'appetit.</i>	Perche appetito non vuol salfa.
'Tis true.	<i>Il est vrai.</i>	E vero.
What is that?	<i>Qu' est-ce que c'est ?</i>	Che cosa è questa Signor mio?
Do you not know it?	<i>Ne le connoissés-vous pas.</i>	Non la conosce?
No Sir.	<i>Non Monsieur.</i>	Signor nò.
'Tis a sin.	<i>C'est une nagcoire.</i>	E una aleta.
It is true, now I know it.	<i>Il est vrai, à present je la connois.</i>	E vero, adesso la conosco.
Why do you not drink gentlemen.	<i>Que ne buvès-vous Messieurs ;</i>	Perche non bevono le Signorie loro?
We have drung not long ago.	<i>Nous venons de boire.</i>	Abbiamo bevuto po- co fa.
To the Landlord's la- dy's health.	<i>Vive Madame l' epouse de l' hote de la maison.</i>	Viva la Signora con- sorte del padron dica- sa.
God bless her.	<i>Qu'elle vive.</i>	Che viva.
She is your most hum- ble servant.	<i>Elle est votre très- humble servante.</i>	E la di loro umissi- ma serva.
By way of retaliation, to the health of both inclination.	<i>Je vous fais recipro- quement raison et je bois à vos inclinations.</i>	In contracambio, al- la salute delle inalina- zioni dell' uno e dell' altro.
We are obliged to you.	<i>Nous vous sommes obligés.</i>	Le restiamo obliga- ti.
I'll not hope Sir, that you' ll make your ver self yet more expen- ces.	<i>Je ne veux pas espe- rer Mr. que vous vous ferés encore plus d'in- commodité.</i>	Non voglio sperare Signor mio, che si fa- rà ancor più incomo- dità.
It will be not much, it's but a sardel-sa- lad mingled with cervelates.	<i>Ce ne sera pas grand chose Messieurs, ce n'est qu'une salade d'anchois melée avec des cervelats.</i>	Non sarà molto Si- gnori miei, non è al- tro che una insalata di sardelle mescolata con cervelatò.
'Tis indeed superfluo- us.	<i>En verité c'est super- fluite.</i>	Et in vero super- fluo.
Let's but mend our draught before.	<i>Buvons seulement au- paravant un coup.</i>	Beviamo solamente prima una volta.
If we drink so ostenti- mes, we shall fuddle our selves, for the glasles are very great.	<i>Si nous buvons tant de fois, nous nous en- vrerons, car les verres sont grands.</i>	Se bever no tante volte, ci imbroiachere- mo perche i biechieri son grandi.

Oly ritkán isznak, *Tam raro bibant, ut* Sie trinkten so selten,
hogy nem félhetnek *nullus metus supersit,* daß es keine Gefahr hat.
attól, hogy meg ré- (*ebrietatis.*)
szegedjenek.

Már érzem a' bornak *Quia sentio efficaciam* Ich fühle den Wein schon
erejét a' fejembe, *vini in capite, adeoque* im Kopfe; und ich möchte
azért is egy pohár *poculum cerevisiae* pete- lieber einen Becher Bier
Sert kérnék. *rem.* haben.

Hozatok: tetszik e' *Alba aut rubre cere-* Ich will eines hohlen
inkább fehér, vagy *visia placet, offerri cu-* lassen; trinkten sie lieber
veres sert inya? *rabo.* weiß Bier, waißen oder
braun Bier?

Ne sajnáljon tsak ab- *Curet tantum ex pro-* Sie lassen mir von dem
ból hozatni fel, a' *pria cerevisia adferri.* hohlen, so sie im Hause
mi itt a' haznál va-
gyon.

A' Szolgáló mindjárt *Ancilla feret statim,* Die Magd soll gleich
hoz: és ha az nem & *si illa nan placebit,* was bringen, und wenn
tetszik az Urnak; *curabo alim.* es ihnen nicht schmeckt, will
mást fogok hozatni. ich anderes hohlen lassen.

Már az jó lesz. *Hoc valebit.* Es wird schon gut seyn.

Ha tsak az nem na- *Nisi sit valde recens,* Wenn es nur nicht zu
gyon új, vagy nem *aut nimis debilis.* jung oder zu dünne ist.
nagyon gyenge.

Jóbb, ha új vagy gyen- *Præstat novam, aut* Es ist besser zu jung o-
ge, mintha igen ré- *debilem esse; quam ve-* der zu dünn, als wenn es
gi, vagy igen erős, *tustant, nimis, aut in-* zu alt oder zu stark, oder
vagy igen savanyú, *signiter fortem, auste-* sauer, oder gar auf der
vagy egészen a' fe- *ram, aut ad imum pla-* Reiz gienge, so ferne es
nékre száll; tsak ne *vergentem: modo sa-* nur nicht nach den Fass
hogy hordó izü, *pore dolium redolente,* schmeckt oder zu viel Hes
vagy igen seprös ne *facibusque multis sit li-* sen hat.
legyen. *bera.*

Nem hiszem: leg alább *Minime credo: sal-* Ich glaube es nicht,
el-tsaporodott, vagy *tem hebetioris saporis* wenigstens wird es nicht
penészes nem lesz. *aut mucida non erit.* schal oder runicht seyn.

Mindazáltal nem he- *Nonne calefacit, aut* Es ist doch nicht zu his-
veséget okozó e'; *pustulus causabit.* zig? denn davon würde
nem lesznek e' bibir-
tsos ábrázatú. ich ausfahren.

Nem, könnyű italú. *Minime gentium:* Nein, es ist leicht ge-
sponte potabilis. nug. You

You do so rarely drink, *Vous buvez si rare-* Loro bevono così
that there is no dan- *ment, qu'il n'y à point* raramente, che non ci
ger. *de danger.* è nesfun pericolo.

I feel the wine in the head already and would rather have a cup of beer. *Je sens déjà le vin dans la tête et j'aimerais mieux un verre de bière.* Sento già il vino nella testa e vorrei piuttosto una tazza di birra.

I shall send for some beer, drink you rather white or wheaten or brown beer? *J'en enverrai querir, aimés-vous mieux de la bière blanche ou de celle de froment ou de la bière brune.* Manderò a cercarne brve lei più volentieri della birra bianca o di quello di fromento o della birra hruna?

Pray let fetch such as *De grace, faites ve-* *Mi favorisca di man-*
you have at home. *rir de celle que vous a-* *dar per quella, chē*
 ves dans la maison. *ha in casa.*

The maid shall quickly go and fetch of it and if it does not fit your palate I shall send for some other.

La servante en apportera d'abord, et si elle n'est pas à votre goût, je n'en ferai apporter d'autre.

La serva ne porterà kly go and fetch of it and if it does not fit your palate I shall send for some other.

It will be good enough Elle fera déjà assez bonne. Sarà già buona.

Provided it be not *Pourvuqu'elle ne soit* Purche non sia trop-
too new or too *pas trop nouvelle* ou po nuova, ò troppò
thin. *trop petite.* temperata.

'Tis better when it *Il vaut mieux qu'elle* È meglio che sia
is too new or thin, *soit trop nouvelle ou* troppo nuova, ò trop-
than if it be too *trop petite, que si elle* po temperata, che se
old, or strong, *etait trop vieille, ou trop* fosse troppo vecchia, ò
or even at the sett- *forte ou aigre, ou aus-* troppo forte, ò agra,
ling provided it dos *si an bas, pourvu qu'elle* ò anche basfa, purchè
not smell at the *n'ait pas pris l'odeur* non abbia preso l'odo-
cask, or has too *du tonneau, ou qu'elle* re della botte, ò che
much dregs. *n'ait pas trop de lie.* non abbia troppo fec-
cia.

I don't believe it, *Je ne le crois pas, au* Non lo credo, al-
at least it will not *moins elle ne fera pas* meno non sarà suanita,
drink flat or' moul- *plate, ni moisié.* nè saprà dī muffa.
dy.

Neither will it be too heating? for then
I would receive so-
me pimples in the
face.

Elle n'est pourtant pas trop échauffante?
car j'en recevrais des
pustules.

Non è però troppo calida? perche così
mi farebbe venire bro-
fole sulla faccia.

No, it's light enough Non, elle est assez légère. Nò, è assai leggièra.
Néz

- Nézzé meg, mitsoda *Aspiciat ejus colorem.* Sehen Sie, was es vor
színe van e' einen Gesicht hat.
- Jó lesz. *Valebit.* Es wird recht gut seyn.
- Ez nékem tetszeni *Arridet meo palato.* Es soll mir recht lieb
fog. seyn.
- Egész hordóval, vagy *Integrum dolium vel* Mein Herr W. legen Sie
féllel, vagy tsak *medium,* aut duntaxat allezeit ein ganzes Faß,
egy vederrel szo- *urnam solet comparare.* oder ein halbes oder einen
kott e' az Úr venni? Eimer ein ?
- Többnyire egész hor- *Plerumque integrum* Meistens ein ganzes Faß.
dóval. *dolium (vas).*
- Hogy mérik kupáját? *Quanti venditur cra-* Wie t heuer wird das
ter. Maas verkauft?
- Egy garason, akár 3 *Grosso seu tribus cru-* Für einen Groschen oder
krajtzáron. *cigeris.* dren Kreuzer.
- Tehát egy kupa Ser *Duplo ergo cuppa* Also kostet ein Maas
fél annyi árú, mint *venit Gallici vini, quam* Bier nur halb so viel als
egy kupa Frantzja *cerevisia,* ein Kösel Frankenwein?
bor?
- Igen is: a' Ser itt *Ita est: cerevisia hic* Ja, das Bier ist hier nicht
nem drága. *non est cara.* theuer.
- Hát Uram még ételt *Ergone fertur adhuc* Wie mein Herr, lassen Sie
hozat? *dum cibus.* noch mehr Essen bringen?
- Tsak Mondolatorta. *Tantum libum amygdalimum est.* Es ist nur eine Mandel-
torte.
- Kérem, hadja az Úr *Rogo seponat inte-* Ich bitte Sie, lassen Sie
egészízen, mi nem *grum, nos non possu-* solche ganz, wir werden Sie
ehetjük meg. *mus comedere.* nicht essen können.
- Tessék annyit enni, *Placeat edere quan-* Sie mögen so viel da-
a' mennyit akarnak; *tum libet ego dividam.* von essen, als Sie wollen ich
én széllyel vágom. will Sie zerschneiden.
- Ne alkalmatlankodjék *Parcat sibi Dominus:* Geben Sie sich nicht die
magának, már mi *nos sumus jam saturati.* Mühe, wir sind schon zu
jól laktunk. satt.
- Es nem éhségtől va- *Non stomacho latran-* Es ist nicht vor den
ló; hanem tsak az *ti: sed pro corona pran-* Hunger, es ist nur um
ebédnek végzése. *dii.* den Magen zu schließen.
- Mi van a' Kaláts mel- *Quid adhuc præter* Was liegt dann neben
lett? *tortam habetur?* der Torte?
- Martzasánk, Makaro- *Panis Martius, Ma-* Marzevan, Makronen
na, éskemény (édes) *carona (Italarum) &* und Zuckerplägen.
pogátsatskák. *Azyma bis cocta.*

- Behold the fine foam it makes. *Voyés la belle écume, qu'elle à.* Ecco la bella schiuma che hà.
- It will be very good. *Elle fera très-bonne.* Sarà bounissima.
- I shall be very glad of it. *Cela me fera beau coup de plâisis.* Lo averò molto a caro.
- Mr. N. do you lay always in your cellar a whole tun or an halfor a forken? *Monsieur N. encavés-vous toujours un tonneau entier, ou un demi tonneau, ou une mesure.* Signor N. mette lei sempre nella sua cantina una botte intiera, ò una mezza botte, ò una brenta?
- Commonly a whole tun. *Ordinairement un tonneau entier.* Per lo più una botte intiera.
- What's a quart? *Combien en coute le pot?* Quanto si vende il boccale?
- A Penny or three coins. *Un gros, ou trois Creuzers.* Un grosso ò trè carantani.
- Four quarts of beer cost then but the half of a pint of wine of Francony. *Quatre pots de biere ne content donc que la moitié de ce que coute une chopine de vin de Franconie.* Così quattro boccali di birra non costano che la metà di quello, che costa una foglietta di vino di franconia.
- Yes the beer is not dear here. *Ouï, la biere n'est pas chere ici.* Sì, la birra qui non è cara.
- How Sir, you let come more meats yet. *Comment, Monsieur, faites-vous venir encore plus de viandes?* Come, Signore, fa lei venire ancora più vivande?
- 'Tis but an almonds pie. *Ce n'est qu'une tourte d'amandes.* E solamente una torta di mandole.
- Be pleased to let it intire we shall not be able to eat it. *Je vous prie de la laisser entière, nous ne la intiera, non potremo manger.* La prego di lasciarla intiera, non potremo mangiarla.
- Eat then as much as you please, I'll carve it. *Mangès en tant qu'il vous plâira jè veux la partager.* Ne mangino quanto vorranno, voglio spartirla.
- Give you no pains, we are too filled. *Ne vous en donés par la peine, nous avons déjà suffisamment mangé.* Non si dia la pena, siamo già più che savons de già suffisamment zi.
- It is not for the hunger but only to shut the stomach. *Ce n'est pas pour la faim, c'est seulement pour contenter l'estomac.* Non è per la fame, è solamente per serar lo stomaco.
- What dos then ly by the pie? *Qu'est-ce qu'il y à donc autour de la tourte?* Che si trova appresso la torta?
- March-pane, macaroons and biskets. *Du marse-pain, des macarons et des biscuits.* Marzapane, macarons, e biscottini.

Az Úr mai napon min- *D. V. nobis hodie* Sie wollen und heute
den tsemegéket fel omnes dulcedines appo- alle Delicateffen zu essen
akar rakni: a' sült nit. *Cum carne assa* geben, indeme sie nebst
mellett (tengeri) piscis (marinus) torta, Braten, Fisch und Tor-
hal, torta, söt még imo etiam Bellaria ad- ten uns auch Konfekt vor-
gyümöls fogás is sunt. setzen,
van.

Ha iz kényeztető éte- *Si fercula delicata* Wenn ich ihnen alle
lekket akartam vól- voluiffem apponere de- Delicateffen wollte zu es-
na kedveskedni: buiffem *D. V. aliter ac-* sen geben, müste ich sie
másként; kell vala commodare. ganz anders tractiren.
tzelekedni.

K, Kedvesebb ételék- *Dominatio Vestra* Sie hätten uns nicht
kel minket nem trak- magis conditos cibos ap- delikater tractiren können,
tálhatott volna, panere non potuiffet.

Kérem tsak szivesse- *Humillime rogatus vo-* Ich bitte nur mit mei-
gemmel együtt ve- lo, dignentur meum af- nem guten Willen vorlieb
gyék jó neven. sedum in bonam par- zu nehmen.
tem accipere.

A' ki ezt kedvesen *Qui hæc grato animo* Wer da nicht verlieb
veni nem akarná, accipere rennueret, ille nehmen wollte, müste ein
annak nagy torkú, vorax; aut impolitus Bielfraf und der größte
és igen bárdolatlan reputetur oportet. Mensch seyn.
embernek kellene
lenni.

Felettébb ditséri az Úr *Iusto maiori laude* Sie loben meine gerins
az én tsekély Aszta- effert *D. V. tenuem* ge Tractamenten gar zu
lomat, meum tractatum. sehr.

Nem ditsérhetem meg *Satis laudare nequeo:* Ich kann sie vielmehr
(érdeme szerént) nec spero me convenien- nicht genug loben, und
nem is tudom, ha ter recompensare posse. weiß nicht, ob ich mich
illendöképen viifza werde gebührend revangi-
adhatom e' a' ra- ren können.
vantsot.

Illy tsekély nem ér- *Viles epulas nollem* Eine solche Kleinigkeit
demel költsönözést, esse reciprocas. bedarf keiner Erwiderung.

Meg valhatják (mi ve- *Fatendum est: omni-* Sie werden mit mir ge-
lünk együtt) hogy bus numeris bene nos stehen, meine Herren, daß
minket szivesen lát- tractatus fuiffe. wir recht köstlich sind traf-
tak. tirt worden.

Az igaz, hogy az Úr *Certo certius est quod* Das ist wahr, der Herr
N. fejedelmi mó- *D. N. heroice nos ac-* N. hat uns Fürstlich be-
don vendögelt meg ceptaverit. wirthet.

Ha nem akarnak meg *Si plura proferant:* Wenn sie mich nicht be-
pirítani, egyet se actutum erubescam. schämen wollen, so sagen
szoljanak többet ar- sie kein Wort mehr davon,
ról. Non!!

You'll treat us to day with all delicat- *Vous voulez nous re-* Lei vuole galare galare aujour d'hui de oggi di tutte le delicat- *tentes* serving up *toutes les delicatesses,* tezze, servendoqi ol- besides the roast *en nous presentant ou-* tre l'arrosto, il pesce, meat; fish and pie *tre le rôti, le poisson, et* e la torta, anche con- sweet meats also. *la tourte et encore des fetti,*

confitures.

If I would treat you with all delicacies, I must treat you qui- te otherwise, *Si je voulois vous re-* Se volessi regalarle *galer de toutes les deli-* di tutte le delicatezze, *cates*ses, il faudroit vous dovrei trattarle tutta *traiter tout autrement.* altrimenti.

You could treat us no delicatelier. *Vous n'auries pu* Non averebbe potu- *nous traiter plus deli-* to trattarci più delicat- *catement.* tamente.

Pray, gentlemen be only satisfied with my good will. *Je vous prie seule-* Prego solamente di *ment de vous contenter* contentarsi del mio *de ma bonne volonté,* buon animo.

He who would not be content with that, must be a glutton and the coursest man, *Il faudroit que celui qui ne voudroit pas être content de ce-ci fut un gaulu, et l'homme le plus mal honete.* Chi non vorrebbe esser contento di ciò, bisognarrebbe che fosse un ingordo, e l'uomo il più rozzo.

You are too much praising my poor treatings. *Vous loués trop, mon mauvais traitement,* Lei loda troppo i miei poveri trattamenti.

Rather I can not sufficiently praise them, and don't know if I shall be able to du- ly shew you my ac- knowledgment for it, *Au contraire je ne saurois assez le louer, et je ne sai si je pour- ai m'en revanger com- me il convient,* Anzi non posso lo- darli abbastanza, e non so se potrò most- rargliene condegna- mente la mia ricono- scenza.

Such a trifle does not deserve to be retaliated. *Une telle bagatelle ne merite point de revange.* Una tal bagatella non merita di esser contracambiata.

You 'll confess with me gentlemen that we were very magni- ficently treated. *Vous conviendrés a- vec moi, que nous avons été traités très-magni- fiquement?* Lei confeserà con eslo meco, l'esser noi stati trattati ben ma- gnificamente.

'Tis true, Mr. N. has given us a king's fe- ast, *Il est vrai Monsieur N. nous a traité en principale.* E vero, il Signor N. ci hà regalati da prencipi.

If you 'll not put me to the blush, do not more say a single word of it, *Si vous ne voulez pas me faire rougir, n'en dites plus une seule parole.* Se non vogliono far- mi arrosire, non ne di- cano più una sola pa- rola. No

No hát halgatni fogunk, hogy az Úr szemérmetségét meg kiméljük. *Agendum: tacebimus* Nun wohl, wir wollen schweigen, um dero Bescheidenheit nicht zu beleidigen.

Éljen az Úr N. a' ki nek mi olly sok köszönettel adofok maradunk. *Vivat D. N. cui nos gratiarum actione obligamur.* Es lebe der Herr N. dem wir so vielem Dank schuldig sind.

Én az Uraknak alázatos Szolgájok vagyok, ne alkalmatlankodjanak magoknak. *Obligatissimus servus, nolint sibi molesti esse mi Domin.* Ich bin ihr gehorsamster Diener, bemühen sie sich nicht meine Herren.

Imádkozunk? *Oremus.* Wollen wir jezo beten?

A' mint tetfzik parantsolni. *Placeat mandare.* Wie sie befehlen.

Jó egészségekre az ebéd! én köszönöm kötelesen, hogy jó szívvel láttak. *Conducatur! ego humiles repono grates pro accepto prandio.* Geseignete Mahlzeit, ich danke gehorsamst vor dero gütiges Traktament.

Én is hasonlóképpen. Kérem a' keveset vegyék jó neven. *Haud absimiliter ego. Supplico tenuitatem bono animo accipere.* Und ich gleichfalls. Ich bitte mit dem wenigsten versieb zu nehmen.

Ez soknál is több, és jobb volt; és ki kérem magamnak minél előbb az Úr személyének látását, hogy a' költsönt bebo. *Multo plus, meliusque fuit (convivium) Justo, quantocius occasionem apud me habere reciprocandi, habeo.* Es ist mehr als zu viel und ich bitte mir ehestens die Ehre dero Besuchs aus, mich revangiren zu können.

Kilentzedik
Beszélgetés.

Dialogus IX. Das neue Gespräch.

Az ételnek módjáról, s egyfzersmind húsról, vad húsról, bépáztolásról kertbéli gyümöltsről, (és a' mi ezekhez illő. *De cibis, eorum condimentis, carne ferina, horto fructibus, (& de eis quae annuntiantur.* Vom Essen, worinnen zugleich die Arten des Fleisches und Wildprets, der Gewürze und Gartenfrüchten benennet werden.

Szolgája az Urnak. *Humillimus!*

Ihr Diener, mein Herr.
Well

modestia.

obbligazione.

point.

mandés.

to.

aves eu.

tude.

gue.

its du jardin.

sieur.

Servitor suo Signore.
Ha-

Hasonlóképen, honnan *Pari modo ; unde* Ich bin der ibrige, wo
tetszik jönni. *dignatur venire.* kommen sie her ?

Az asztaltól jövők. *A mensa venio.* Ich komme vomTisch.
Holeszik az Úr ? *Ubi est in viâ Domini.* Bei wem speisen sie ?

Az N. Urnál. *Apud Dominum N.* Bei den Herrn N.
Vannak asztali Ven- *Habentne præcipuos* Hat er viele Kostgân-
dégei ? *commensales.* ger ?

Tizenketten vagyunk. *Sumus numero 12.* Unser sind zwölffe.
Egyszer esznek e' nap- *Semelne vel bis su-* Speisen sie des Tages
jában vagy kétszer ? *munt obsonium per diem* ein oder zweymal da ?

Tsak egyszer, úgy- *Semel tantum ; scili-* Nur einmal, nemtích zu
mint Délben. *cet meridie.* Mittag.

Hát hol vatsorál az *Ubi ergo cænat Do-* Wo speisen sie des
Úr ? *minus.* Abends ?

Néha a' veres Lónál, *Nonnunquam ad ru-* Zumeilen beidem rothen
néha a' kétféjű Sas- *brum equum, subinde* Ros, zumeilen gehe ich zu
nál; többnyire pe- *ad aquilam bicipitem, ut* denReichsadler, undmanch-
dig a' veres Kakas *plurimum vero in diver-* mal zu dem rothen habu,
nevű Vendég fogas *orio gallus ruber dicto,*
dóban.

Hányszor van egy hé- *Quoties hebdomada-* Wie vielmal haben sie
ten az asztalon sült ? *tim habent assaturam,* die Woche Braten an ih-
ren Tische ?

Tsak kétszer. *Bis tantum.* Nur zweymal.
Van e' minden nap hú- *Habent omni die car-* Haben sie alle Tage
sok ? *nem ?* Fleisch ?

Igen is Uram: de a' *Utique Domine; sed* Ja mein Herr, aber
midõn halunk, vagy *ubi piscis aut assa ca-* wenn wir Fisch und Brat-
sült húsunk van, *ro apponitur, cocta ca-* ten haben, haben wir kein
akkor fõtt húsunk *ro deest.* gekochtes Fleisch.

A' mint hallom, tehát *Ut ad aures devenit* Sie haben also wie ich
minden nap ha fõtt *meas, si cocta caro desit;* höre alleTage entweder ge-
nints; sült hús leg *softa apponitur,* sortenes oder gebratenes,
alább van.

Úgy Uram, sõt néha *Ita mi Domine, imo* Ja mein Herr, und zu-
mindenik is meg- *quandoque utraque ad-* weilen haben wir beides.
van. *est.*

Kövér húst vágnak e' *Pinguis an macilen-* Ist das Fleisch hier fett
vagy soványt ? *ta caro hic venditur.* oder mager ?

Néha kövért, néha *Nunc pinguior, mox* Es ist bald fett, bald
sovánt. *macilenta.* mager.

Mitsoda húst esznek az *Quale nam carne ve-* Was für Fleisch haben sie
Urak naponként ? *scuntur Dominationes* jeden Tag ?
dieſim.

I pay you my respect Je vous salue mon La riverisèò, Pa-
my dearest Sir, cher Monsieur, d'où ve- dron mio caro, donde
from whence do you nés-vous ? viene ?
come now ?

I come from dinner Je viens du diner. Venigo dal pranso.
With whom do you Chés qui mangés-vouls. Da chi mangia ?
eat ?

With Mr. N. Chés Monsieur N. Dal Signor N.
Has he many boar- A-t-il beaucoup de Ha egli molti co-
ders. pensionnairs ? mensali ?

We are twelve. Nous sommes à douze. Siamo dodici.
Eat you once or twice Y Mangés-vous une Vi mangia una ò due
a day there ? ou deux fois par jours ? volte il giorno ?

But once viz at noon. Seulement une fois Solamente una vol-
Savoir a midi. ta cioè è a mezzo di.

Where do you sup- Où soupés-vous ? Dove cenà ?
per ?

Sometimes in the red Tantôt au cheval rou- Qualche volta nel
horse, sometimes I ge, tantôt à l'aigle im- cavallo rosso, tal vol-
go to the imperial periale et tantôt au coq ta alla aquilla d'impe-
eagle and sometimus rouge. ro, ed alle volte al
to the red cock. gallo rosso.

How manytimes a Combien de fois la se- Quante volte la set-
week have you ro- maine aves-vous du timanà hanno arrosto
ast meat on your ta- roti à votre table ? alla lor tavola ?
ble.

But twice. Deux fois seulement. Due volte solamente
Have you every day Avéz-vous tous les Hanno ogni giorno
some flesh. jours de la viande ? della carne ?

Yes Sir, but when we Oui Mr. mais quand Si Signore, mà
have fish and roast- nous avons du poisson quando abbiamo pesce
meat at one bout we et du roti, en même tems, ed arrosto insieme,
have no boiled me- nous n'avons point de non abbiamo dell' al-
at. bouilli. lesso.

You have then, as I Vous avez donc, à ce Hanno dunque, co-
understand every que j'entens tous les me sento, ogni gior-
day either boiled, jours ou du bouilli ou no ò asso, ò arrosto,
or roast meat. du roti.

Yes Sir, and sometime Oui Monsieur, et Si Signore, e tal
we have both. quelque fois nous avons volta abbiamo l'uno e
l'un et l'autre. l'altros

Is here the flesh fat or La viande est-elle E qui la carne grassa
meager. grasse ou maigre ici ? ò magra.

One while fat, and an Tantôt elle est gras- Ora è grassa, ora -
other while lean. se, tantôt maigre. magra.

What sort of flesh ha- Quelle sorte de viande Che sorte di carne
ve you every day ? avez-vous chaque jour ? hanno ogni giorno.
Vé-

Vasárnap leg inkább *Diebus dominicis ut* Des Sonntags haben
vagy tyúk, vagy plurimum gallinam vel wir insgemein entweder
tsirke, vagy ga-pullum galliuceum vel Hühner, oder junge Hüh-
lamb, vagy más columbam, vel alia vo- ner, oder Tauben, oder
szárnyas állat húsát, latilia; vel artocrea- anderes Federvieh, oder
vagy Pástetomot tem cum carne ferina, eine Pastete, nebst einem
vad hús sültel, vagy vel ansece, vel gallo pa- Braten und Wildpret,
luddal, vagy pujká- vone, vel gallina aut oder einer Gans, oder
val, vagy tyúkkal, capone. welschen Hahn oder Hen-
avagy káppannal ne, oder Kapaun.
együtt.

Mitsoda vad hússal? *Quali ferina.* Von was für Wildpret?
Néha yad disznó, majd *Nunc aprina, mox* Bald von wilden Schwe-
szarvas, vad ketske *cervina, tandem caprea,* ne, bald von Hirschen oder
nyúl hússal: vagy *inde leporina: vel per* Nehe, bald einen Hasen,
fogoly madárral, *dice, ficedula, anate* bald Rebhühner, Schnepfen,
Snepfel, vad kátsá- *sylvestri, turdo, alauda,* wilde Endten, Krammetz-
val, huros madár- *vel hujus modi aliis.* vögel, Lerchen, oder ande-
ral, patsirtával, re Sorten.
vagy másfélével.

Mikor kerülnek - fel *Quando apponuntur* Wenn essen sie das Ha-
nyúl belső részek, *extra leporina, aut* fenschwarz oder Gänsege-
vagy lúd aprólé- *acropolia.* schneide?
kok?

Nints szerentsénk hoz- *Raro contingit is.* Wir kriegen es nicht,
za; úgy gondolom *vesci nobis ancillarum* ich glaube die Mägde essen
a' szolgálók eszik *portio solet ea esse.* solches.
meg az ollyat.

Van e' egy tzier ber- *Habetis femur ver-* Haben sie nicht zuweil-
béts hús néha, vagy *vecis, vel quadrantem* ten eine Schöpfenkeule,
egy fertály borjú, *vituli, aut bubulinam* oder ein Kalbsviertel, oder
vagy vese petsenye, *reni vicinam, aut assa-* einen Nierenbraten, oder
vagy savanyú lévre *turam acri liquamine* Sauerbraten, oder eine
készítettett sült, *conditam, aut armum* Kalbsbrust?
vagy borjú szegy? *vitulinum.*

Igen is: de tsak tsö- *Utique sed solo die* Ja, aber diese haben wir
törtökön. *jovis.* nur Donnerstag.

Fa hájjal, és szekfiivel *Cinnamomo et ca-* Ist der Braten mit
van e' meg spēkelve *ryophyllo est interstin-* Zimmet und Nelken be-
a' sült? *aa affatura.* steckt, und gespiest.

Igen is: de néha meg *Omnino: sed sapius* Ja, er ist auch oft noch
is van még hintve, *etiam nuce myrystica,* mit geriebenen Muskatenn
meg törött szeretsen *aut ejus flore, vel car-* oder mit gestossenen Mus-
dióval, vagy meg *damomo conspersa est.* katenblumen, oder Carde-
vakart szeretsen dió momen bestreuet.
virággal, vagy pa-
raditsom maggal.

The sunday we have *Le dimanche nous a-* La domenica abbia-
commonly either *vous ordinairement ou* mo per lo più ò delle
hens or chickens, or *des poules ou des pou-* galline, ò dei pollastri,
young pigeons, or *lets, ou des pigeonneaux* ò dei piccioni, ò altro
other poultry, or a *ou d'autre volaile, ou* pollame, ò un pastic-
pie, a roast meat *un paté avec un roti* cio, con un arrosto di
of venison or a goo- *de gibier ou d'oie, ou de* selvaticina, ò di occa,
se, or a turkey-cock *poule ou coq d'Inde ou* ò di gallo, ò gallina di
or turkey-hen or a *de chapon.* India, ò di cappone.
capon.

Of what venison? *De quel gibier?* Di che selvaticina?
Some time of a wild *Tantôt de sanglier,* Tosto di cinghiàle,
boar, an other ti- *tantôt du cerf ou du* tosto di cervo, ò cer-
me of a stag or roc, *chevreuil, tantôt un* viotto, tosto una le-
some time partrid- *lievre, tantôt des per-* pre, tosto delle perni-
ges, woold cocks, *drix des becasses, des* ci, beccaccie, anitre
wild ducks, thru- *canards sauvages, des* selvatiche, tordi, lo-
shes larks or other *grives, des alouettes ou* dole, ò altre sorte.
sorts. *d'autres sortes.*

When do you eat the *Quand mangés-vous le* Quando mangiano
ertrails of the hare *civé, et la petite oye?* le parti della lepra
with a black sauce, coll' intingolo nero, e
and the goose 'gib- le parti della occa?
lets?

We receive them not, *Nous ne le recevons* Noi non le riceviamo
I believe the ser- *pas, je crois que les ser-* mo, credo che le man-
vants do eat them. *vantes les mangent.* giano le serve.

Have you not some ti- *N'avez-vous pas* Non hanno delle
me a leg of mutton, *quelque fois une eclan-* volte una coscia di ca-
or a quarter of veal, *che de mouton, ou un* strato, ò un quarto di
or a pickled roast *quartier de vedu, ou* vitello, ò una rognata,
meat or a calf's *une longe de veau ou un* ò un atrosto agro, ò
shoulder? *roti de boeuf à la mode, una* spalla di vitello?
ou une epaule de veau? Sì, mà questi non

Yes, but these we ha- *Oui, mais de ce-ci* gli abbiamo che il gio-
ve only the thurs- *nous n'en avons que le* vedi.
day. *jeudi.*

Is the roast meat spit *Le roti est-il piqué* E l'arrosto purzic-
with cinnamon and *de canelle et de cloude* chiato di canella, e
cloves and larded? *de girofle et lardé?* garofani, e lardato?

Yes, it is oftentimes *Oui, il est aussi* Sì, è anche spes-
strew'd also With *trés-souvent saupoudré* polverato con noce
grated nutmegs, or *avec de la noix musca-* moscata fregata, ò con
cardamums. *de rapée ou avec des* fiori di noce moscata,
cardamomes pilés. ò con cardamomi pol-
verizzati.

Adnak e' Űrgét is en-
ni?

Nem Uram: azt nem
eszik ebben az or-
szágban.

Hát sütemények va-
gyon e'?

Igen is Uram: néha
kitsiny pástétomunk,
néha kalátsunk, né-
ha levélen sültünk,
ottan - ottan lepé-
nyünk, sőt még
mézes pogácsánk
is van.

Kenteknek salátájok is
van a' sült mellé.

Többször saláta he-
lyett van Damascu-
si szilvánk, vagy
tsipke rózsza gyü-
mölt apró szőlővel
elegyítve, aszú po-
gácsánk, vagy zsem-
jénk borral meg-
lágyltva, a' melly-
re hintenek nád mé-
zet, fa hajjal, és ezt
papagáj levesnek
hivják.

Mitsoda salátát szok-
ták az Urak paran-
tsolni?

Néha saláta, endivia,
Rabuntza lapu, zel-
ler torma lapu, kö-
vér portsin, és ke-
serű lapu, sőt ugor-
ka, vagy veres ré-
pa is tétetik fel.

Igen jó; mert a' vál-
toztatás kellemetes.
Jól mondja Kegyel-
med, én is meg-
nyúgom azon.

Hát a' saláta olajjal e'
vagy szalonnával
van készítve?

Apponantur etiam
cuniculi ad edendum?

Non mi Domine, non
comeduntur in hoc
regno.

Abundantie adoris
bellariis.

Sic est Domine: sub-
inde artocreates mino-
res, identidem tortam;
mox super folia tostum,
deinde polentam, ad post-
remum & alias quoque
supedias.

Habent lactucas quo-
que cum assatura.

Utplurimum; loco
lactuca brabyla, aut lep-
torages cum baccis cy-
nosbati, a simula, aut
similia vino madefacta,
qua adspergi solet fac-
haro & cinnamomo, &
dictur jusculum palati.

Qualem lacturam so-
lent ordinare.

Aliquando ipsa luc-
tuca, endivia, robunci-
num; cellerum, folia
nasturcii, portulacae,
lapathum, imo et cu-
cumerem, betamque.

Valde bene nam mu-
tatio est gratior.

Habet rectum ego et-
iam subscribam.

Ergone lactuca oleo
aut lurido praepratur.

Sriegen sie auch Kälber
zu essen?

Nein, mein Herr, die
isst man hier zu Lande
nicht.

Haben sie auch gebacke-
nes?

Ja, mein Herr, zuwei-
len kleine Pasteten, ein-
anderthal Torten, bis-
weilen Blätter gebackenes,
bistweilen Kuchen, vort
Zeit zu Zeit auch Waffeln.

Wir werden auch einen
Salat haben bei dem
Braten.

Gast allezeit; doch ha-
ben wir zuweilen anstatt
des Salats Zwetschen, oder
Hanbütteln mit Rosinen
vermischt, oder Zwieback,
oder Semmel in Wein ges-
weicht, worüber Zucker
und Zimmet gestreuet, so
man Tresoner nennet.

Was vor Arten des Sa-
lats pflegen sie zu haben?

Bald Lactucke, Endi-
vien, Rabunzen, Selleri,
Kresse Porrelac, Sauers-
butter, bald Gurken oder
rote Ruben.

Das ist gut; denn die
Veränderung ist angenehm.

Sie haben recht, ich bin
auch wohl damit zufrieden.

Ist der Salat mit Oehl
oder Spec gemacht?

Com-

Do you receive rabbits also to eat. *Recevez-vous aussi des lapreaux à manger ?* Ricevono anche conigli da mangiare ?
 No Sir, they don't eat them in this country. *Non Monsieur, on ne les mange pas dans ce païsci.* No, Signore, non si mangiano in questo paese.

Have you too pastry-works ? *Avés-vous aussi de la pâtisserie ?* Hanno ancora del fritellame ?

Yes Sir, some times petty patces, an other time pies, some time puffpastes and some time cakes from time to time wafers also. *Oui Monsieur, quelque fois des petits patés, une autre fois des tourtes, tantôt gâteaux feuilletés, tantôt des fritures de tems en tems aussi des gauffres.* Sì Signore, qualche volta dei pasticciotti, una altra volta delle torte alle volte della sfogliata et altre volte delle foggaccie, di tempo in tempo anche ciolde.

Doubtless you'll have a sallet also with the roastmeat. *Vous aurés aussi une salade avec le roti ?* Averanno anche una insalata coll' arrosto.

Almost always; however some times instead of a sallet we have dry'd piums, or heps mingled with raisins, or bisket, white bread dipt in wine whereupon sugar and cinnamon is strewed which they call Tresonet. *Presque toujours ; quelque fois pourtant, au lieu de salade nous avons des pruneaux, ou des grattes cul mêlées avec des raisins ou du biscuit, ou du pain blanc trempé dans du vin par-gar and cinnamon is semé de sucre et de cannelle, que l'on appelle une sope au peroquet.* Quasi sempre ; alcune volte però in vece della insalata abbiamo prugne secche, o gracioli meschiati con uve passa, o biscotti, o pan bianco inzuppato in vino, con sopravvigel del zuccherò e cannella, che si chiama zuppa.

What sorts of sallet have you usually ? *De quelles sortes de salade avez-vous ordinairement ?* Di che sorti di insalata sogliono avere ?

Some time Lettice, Endive, Ravonze, Sellery, Cresfes, Purstan, Sower grasf; an other time Cowcumbers or red beets. *Tantôt de la laitue, de la chicorée, des rai-corea, raponzoli, sel-ponces, des cocomes ou leri, crescione, por-cacchia, acetosa ; tantôt des betteraves du cel-eri, du creffon.* Tosto lattuga, cicorea, raponzoli, selcaccia, acetosa ; tosto cocomeri o betole rosse.

This is good, for variety is delighthing. *Cela est bon, car la variété rejouit et plait.* Questo è buono, perche la varietà diletta e piace.

You are in the right, I'm also very content with it. *Vous avés raison, j'en suis aussi très content.* Ella ha ragione, io ne sono anche contentissimo.

Is the sallat made with oyl or lard ? *La salade est-elle faite à l'huile ou au lard ?* E condita la insalata con oglio o lardo ?

Közönségesebben *fa* *Modo frequentiori* Inzgemein mit Baum-
olajjal, és etzettel. *cum oleo & aceto.* öhl und Essig.

Hát hétfőn mi szokott *Die luna quid so-* Was pflegen sie des Mon-
lenui (az ebéd)? *let apponi pro prandio.* tag? zu haben?

Leves után leg alább *Consumpto juscule ad* Nach der Suppe haben
minden 14dik nap *minus 14to die cram-* wir wenigstens alle 14.
savanyú káposzta *be salita cum suilla,* aut Läge, Sauerkraut mit
Dísznó hússal; vagy *farcimine tosto,* postea Schweinefleisch, oder
káposzta virággal, *vitulina cum oryza,* Bratwürsten, hernach
(vagy kartifollal) *vel caulirapa,* aut bras- Rindfleisch mit Reife, oder
vagy öreg répával, *fica cyrid,* vel rapá Kohlrabi, oder Blumen-
vagy peszternákkal, *majori,* aut *pastinacá,* Kohl, oder Meerrettig oder
vagy spárgával, *pe-* aut *asparago,* vel *pe-* Pastinackwurzeln oder
trefelyemmel, vagy *trofelino,* vel *murathro,* Spargel, oder Perersilie,
kaporral, vagy kü- *vel cumino,* vel *turunda.* oder Fenchel, oder Küm-
ménnyel, vagy me- mel, oder Radeln.
tétel.

Vagyon e' vaj, sajt, *Habent butyrum, ca-* Haben sie auch Butter,
vagy gyümölts a' *seum aut fructus, in fi-* Käse und Obst zu Ende
vendégség végén? *ne convivii.* der Mahlzeit?

Mindenkor van vaj: *Semper adest butyrum,* Wir haben allezeit But-
de ritkán sajt, vagy *raro caseus eo rarius* ter, aber selten Käse oder
gyümölts. *fructus.* Obst.

Mit szoktak Kedden *Quid solent die mar-* Was bekommen sie des
ebédelni? *tis prandere?* Dienstags?

A' Tehén hús leves *Præter jusculum car-* Nach einer Fleischbrüh,
mellett; Tej, Ser, *nium, lactis, cerevisiæ,* Milch, Bier, Wein, oder
Bor levest, avagy *vini,* aut *hordei juscule,* Habersuppe, oder Gersten-
árpa levest, vagy *ptisana,* habemus com- Graupen, haben wir ins-
árpa kását, vagyon *muniter insuper soltio* gemein ein Gericht Schöp-
e' felett közönsége- *modo, aut sifere condi-* sen- oder Lammfleisch mit
sen szokott lével, *tam agninam,* staphy- Rüben, Möhren, Zwie-
vagy murekkal juh *lino, cepa, olere, albis* beln, Kohl, Weistrait,
hús, vad szőlővel, *caulibus, betis spinosis,* Körbel, Spinat, Major-
hagymával, kerti *amaracho, porro, & allio* ran, Timian, oder Knob-
veteménnyel, fejeér
káposztával, tövis-
fes paréjjal, majo-
ránnával, par hagy-
mával, és fog hagy-
mával.

Ezen kívül vagyon *Super hæc feruntur* Hiernächst haben wir ein
izagos vesénk, vagy *nobis adorati renes,* aut Gerücht Nieren oder ge-
füstölt húsfunk, *bé infumata carnes, infal-* räucheretes Fleisch, oder ein-
Gom-

Commonly With oyl Ordinairement avec Ordinariamente con
and Vinegar. de l'huile d'olive et du oglio di oliva ed ace-
vinaigre. to.

What are you used to eat upon monday. *Qu'avés-vous ordinairement le lundi?* Che sogliono avere il lunedì?

After the botage we *Après la soupe, nous* Dopo la suppa ab-
have at least every *avons au moins tous* biamo almenó ogni
forth night cabbage *les quinze jours, de la* quindici giorni cavoli
carvea with pork, *sourcroute avec* du capucci garbi, con car-
or sausaged then *porcc, ou des saucis-* ne di porco, ò salsic-
beef with rice, or *ses, ensuite du boeuf* cie, poi carne di man-
colly flowers, *qr avec du ris, ou des* zo con risi, ò cavoli
hors-radish, or pa- *choux-raves, ou des* rape, ò cavoli fiori,
stinat or parsley, or *choux fleurs, ou du* ò raffano marino, ò
sparagus or fennel, *raisfort, ou des panais,* pastinache ò sparagi,
or cummin, or ver- *ou des asperges ou du* ò persemolo, ò finoc-
micellies. *persil, ou du fenouille,* chi, ò comino, ò
ou du cumin ou des vermicelli.
vermicelles.

Have you too-butter, *Avés-vous aussi du* **Hanno anche butiro**
cheese and fruits at *beurre, du fromage* **et formaggio e frutta alla**
the end of the re- *du fruit à la fin* **du fine del pasto?**
past? *pares?*

We have always butter, but seldom cheese or fruit. *Nous avons toujours du beurre, mais rarement du fromage, et du formaggio e frutta.* Abbiamo sempre butter, but seldom cheese or fruit.

What do you receive the tuesday? *Qu'est-ce que vous recevez le mardi?* Che ricevono il martedì?

After a soop of broth , *Après une soupe à* Dopo un brodo di
milk , beer , wine or *la viande , au lait , à* carne , di latte , di bir-
oats , or after pee- *la biere au vin , ou au* ra di vino , o di avena
led barley we have *grumeaux , au à la fa-* monda , o dopo orzo
commonly a dish of *rine d'avoine , nous a-* pelato abbiamo com-
mutton , or lamb *vous communement un* munamente un piatto
with rapes orange- *plat de mouton , ou d'* di carne di castrato , o
carrots , onions , *agneau avec des raves ,* di agnello con rape
cole , white cabba- *carottes , oignons , choux* carotte , cipole , cavo-
ge , chervil spinage , *bleus choux blancs , cer* li capucci , cerfoglio ,
marjerom , dhyme *feuil , epinards , majolai-* spinaci , majorana , ti-
and garlick . *ne , du thym ou des* mo o aglio .
pourreaux .

Here after we have a *Oltre cela nous a-* *Oltre di ciò abbia-*
mes of reins or smo- *vous un met de rognon* mo un mesfo di rogn-
aked or pickled *ou de la viande fumée* ni, ò di carne fumata,

főzött hús; mustos *sa carnes, assum mulso* gesalztes Fleisch, oder Meer-
petsenye, véres hur- (*misto*) *conditum, a-* wurst, oder Blutwurst, oder
ka, Bolonyai majus *pexabo, lucanica, perna* bolognesische Leberwurst,
hurka, sódor mu- *cum synapi & singibere.* oder Schinken mit Senf
stárral, vagy gyüm- oder mit Pfeffer und Ing-
bérrel. wer.

Hát Szeredán?

Quid de die mercurii Was haben Sie de? Mitt-
profers. woch?

A' leves utan borjú,
vagy más hús, ne-
vezetes lével; szöl-
lő egressel, és vad
hús lével, ottan ot-
tan bé páztolt hús
rozmarintal; Leven-
dulával, borostján
levéllel, fenyő mag-
gal, és Skjával,
azután vagy on kása,
vagy tojás, e' pe-
dig vagy keményen,
vagy lágyon főve,
vagy kélzúlve, vagy
vajjal rántva; vagy
tojásos lepény, vagy
fagylalt, vagy pe-
dig rostélyos pe-
tsenye.

Post juscum vituli-
na vel alia caro, pre-
trosis, unis passis, cap-
pare, subinde etiam ex-
stincta caro, rore ma-
rino, lavendula, foliis
junipeto, & salvia. Dein
adfertur puls vel ova;
& quidem vel forbilia
vel indurata, seu coacta
aut cum butyro frigida,
aut polenta oviparata,
oxygarum, aut craticu-
la tostum.

Nach der Suppe, Kalb-
oder ander Fleisch, mit ei-
ner Würzbrühe, oder mit
Kosinen und Kapern, zu
weilen auch gedämpfetes
Fleisch mit Rosmarin, Las-
pender, Lorbeerblättern,
Bachholdern und Salbea.
Hernach haben wir entwe-
der den Brod oder Eyer, und
diese entweder hart, oder
weichgefotten, oder ge-
rührt, oder auf Butter ge-
schlagen, oder einen Eyer-
kuchen, oder Gallert, oder
ein gebratenes auf den
Kost.

Tsötörtökön kétség
kívül van hal, és
sült az asztalonn?
Ki találta az Úr.
Mitsoda halakat vísz-
nek az Urak asztalá-
ra?

Die jovis apponun-
tur sine dubio piscis &
assatura.

Des Donnerstags mer-
den sie zweifels ohne Fisch
und Braten haben?

Néha tsukát, néha
pötykát, olztán ke-
lzeget, majd már-
nát, sigér halat, percam,
tincam, cora-
tompót, holló szin
halat, kövi halat, nem,
és gob halat.

Nunc lucium, mox
carpionem, tandem al-
burnum, mox barbum,
percam, tincam, cora-
cinum, fundalum, gobio-
nem, vel gobium.

Bald Hecht, bald Kar-
pfen, bald Weissfische, Bar-
ben, Barsche, Schleien,
Karauschen, Schmerlen,
Kressen, oder Grundeln.

Nem esznek e' néha
az Urak Semling
halat is, vagy An-
golnát, vagy pisz-

Nonne habent inter-
dum, etiam salmonem,
vel anguillam, vel trut-
tam auratam, vel na-

Kriegen sie nicht auch
zuweilen Lachs oder Aal,
oder Forellen, oder Stör,
oder Neunaugen, oder
flesh

flesh, or mead-sar- ou enmarinée, ou des ò salata ò del salsiccio-
ces or blood-pud- andouilles, ou des bou- ni, ò del sanguinaccio,
dings or of bologny, tins, ou des andouil- ò mortadella di Bolog-
or haggases, or cer- les de Bologne, ou de na, ò del cervellato,
velats, or a gammon eervelats, ou du jam- ò del presciutto, con
of bacon with mus- bon, avec de la mouitar- mostarda, o con pepe
tard, or with pep- de, ou avec du poivre et e gengevro.
per and ginger. du gingembre.

What have you the Wednesday? Qu'est-ce que vous avez le mercredi? Cosa hanno il mercoledì.

After the pottage, so- Après la potage du Dopo la minestra,
me veal or other veau ou d'autre viande della vitella ò altra
flesh with a spice- avec une sause à haut carne, con un intin-
broth or raisins and gout, ou avec des rai- golo di speciarie, ò
capers, some times fins de caisse et des ca- con uve paste e cap-
also stewed meat pres. Quelques fois auf- pari. Qualche volta
with rosemary, la- si, du boeuf à la dau- anche carne stuffata
verder, laurel-lea- be avec du romarin, de con rosmarino, lavan-
ves and juniper- la levande des lauriers, dola, foglie d'alloro,
berries. Afterwards des grains de ganievre, ginèpri e salvia.
we have either pap de la sauge.

or eggs, and these Puis nous avons de Poi abbiamo ò po-
either hard or rat- la bouillie, ou des œufs, lenta, ò delle uova,
he ones, or po- et ceux-ci durs ou mme e queste qui ò toste, ò
ched, or fry'd, or lets, ou brouillés, ou an dabere, ò rimescola-
an cmelet, or jelly, miroir, ou une omelette, te, ò affogate, ò una
or some broiled. ou de la gelée, ou des frittata, ò della gela-
grillades. tina, ò della braciuo-
la.

The thursday you'll- Le jeudi vous-aurez Il giovedì averanno
doubtless have fish sans doute du poisson senza dubbio pesce ed
and roast meat. et du roti. arrosto.

You have hit it. Vous y êtes. Ella lo ha indovinato.

What fishes do you receive at your table? Quels poissons avez-vous à votre table? Quali pesci ricevono alla di loro tavola?

Now pikes, then carps Tantôt des brochets, Tosto lucci, tosto
one while blays, an tantôt des carps, tantôt carpi, tosto alburni,
other while barbles, des barbeaux, des ables, barbi, perche, tinche,
perches, tenches, des perches, des tanches coracini, locche ò
carouses loaches, de carouches, des loches, fondole.
cresces or ground- ou des goujons.
lings.

Do you not receive Ne recevez-vous pas Non ricevono an-
also now and then aussi quelque fois du sau- che tal volta del Sal-
Salmons or eels or mon, ou de-l'anguille, mone ò della anguilla,
trouts, or sturge- ou des truites, ou des ò delle trote, ò delle
iran-

trángot, vagy meny- *ranulam, rajam, trichi-* Kochen, oder Sardellen,
halat, süllött, vagy *dem, vel caneros, vel* oder Krebse, oder Schollen
Sardella nevü (he- *soleam, vel assellum are-* oder Stocffisch, oder Laber-
ring formájú) ten- *factum, vel haleces. vel* pan, oder Büclinge oder
geri kis halatskát, *conchas.* Muscheln, oder Austern?

vagy rákokat, vagy
Solea nevü (tenge-
ri igen lapos) halat,
vagy tsigákat.

Rákokat, lapos hala- *Cancros, soleas, usel-* Krebse, schollen und
kat, és töke halat *lum arefactum, quan-* Stocffisch bekommen wir
eszünk néha; a má- *doque acquirimus, in se-* zuweilen, zum andern Ge-
sodik fogáson: *de cunda mense, haud vero* nicht; aber die übrigen
a' többi némüeket *reliqua.* bekommen wir nicht.

nem.

Tekenös békátskákat *Nec minoribus ergo* Sie werden' also auch
sem észnek hát? *testudinibus vescuntur.* keine Schildkroten bekom-
men?

Nem, soha is. *Nunquam?* Nein, niemals.

Mi az ebéd Pénte- *Ex quibusnam fercu-* Was haben sie des Frey-
ken? *lis constat prandium tag?*
die veneris.

Bé tsinált tsuka, lé- *Sunt lupus piscis cum* Eingemachte Hechte mit
vel; és borsó he- *forbitione, & pisa cum* einer Brühe und Erbsen
ringel, ollykor pe- *halecibus; interdum ve-* mit Hering? zuweilen a=
dig e' helyett gölü- *ro hujus defectum & lo-* ber an statt dieser Klöße,
dör, vagy vágott *cum) expleunt pastilla,* oder gehacktes, oder sonst
tészta, vagy egyéb *vel tucetum, vel aliud etwas.*
ollyas. *ejusmodi.*

Tehát Szombaton is *Sic etiam die sabbathi* So werden sie auch des
két ételt tésznek fel? *2 fercula apponuntur.* Sonnabends 2 Gerichte
haben?

Igen is minden ebéd- *Ita est in quolibet* Ja jede Malzeit und
kor: és nekünk *prandio; nec accidit* wir haben niemals ein
mindég több vagy *unquam ut unicus tan-* einzig Gerücht.
egy tál ételünknel. *tum nobis apponeretur*
cibus.

Hát kenyérrel, jóval *Et qualis datur ibi* Haben sie auch gut Brod?
élnek e'? *panis?*

A' héjja kemény; de *Crusta ejus est dura;* Die Rinde ist zuweilen zu
a' béli elég lágy. *medulla vero est sat* hart, aber die Krümme ist
mollis. weich genug.

Lágy kenyérrel élnek *Recentino vescuntur* Ist das Brod frisch oder
e', vagy kemén- *pane, vel indurato?* altbacken?
nyel?

Mindenkor lággyal, *Recanti semper.* Wir haben allezeit frisch
Brod. ons,

ons, or lampreys, *étourgeons, ou des lam-* storlone, ò delle lam-
 rays, or sardels, *brettes, ou des angois,* prède, ò delle sardel-
 or crabs, or soles, *ou des ecrivisses, des le,* ò delle gambari,
 or stock fisch, or soles, *ou des harangs* ò dei rombi, ò del
 haberdine, or red *forés, ou des moules* merluccio, ò della
 herrings or limpins, *ou des huitres.* molva, ò delle areng-
 or oysters. he fumate, ò delle
 conche, ò delle os-
 triche.

We receive well so- *Nous recevons bien* Dei gambari, dei
 metime crabs, soles *quelque fois des ecrivis-* rombi, e del merluzzo
 and Stock-fisch for *ses, des soles et des li* riceviamo qualche
 a second mesf but *merlus pour le second* volta per secondo
 never the others. *met, mais les autres* mesfo, mà gli altri non
nous ne les recevons pas. gli riceviamo.

Neither you will re- *Vous ne recevrez donc* Non riceveranno
 ceive then tortoi- *pas non plus des tortues?* dunque ancora tar-
 ses? taruche?

No never. *Non, jamais.* Nò giamai.

What have you the *Qu'avez-vous le ven-* Che hanno il vener-
 friday? *dredi?* di?

Pickled pikes with a *Des brochets enma-* Dei lucci salati con-
 sauce and pease *rinés avec une sauce et un* intingolo e dei pi-
 with herings; But *des pois avec des ha-* selli con arenghe; mà
 sometimes instead *rangs; mais quelque* tal volta in vece di
 of these some dum- *fois au lieu de ceux-ci* queste delle polpette,
 plings or a minced *des boulets à la farine,* del piccatiglio, ò
 meat, or any thing *du haehi, ou quelqu'* qualche altra cosa.
 else. *autre chose.*

Thus you'll have two *Vous aurez donc aus-* Così averanno an-
 mesf also the sta- *si le samedi deux plats.* che il sabato due piat-
 tur day. ti.

Yes every repast, and *Oui, à chaque repas,* Sì, in ogni pasto, e
 we have never a *et nous n'avons jamais* non abbiamo mai un
 single mesf. *un plat seul.* sol piatto.

Have you good bread *Avés-vous ausfi de* Hanno anche buon
 also? *bon pain?* pane?

The crust is someti- *La croute en est quel-* La crusta è delle
 mes too hard, but *que fois trop dure, mais* volte troppo dura, mà
 the crumb is soft *la mie est assés tendre.* la mollica è assai te-
 enough. nera.

Is the bread new or *Le pain est-il frais ou* E fresco ò duro il
 stale? *raffi?* pane?

We have always a soft *Nous l'avons toujours* Lo abbiamo sempre
 one. *frais.* fresco. Tész-

- Télszeker fel só tartót is az asztalra? *Apponiturne etiam mensa cotyla salaria?* Wird auch eine Salz-
Igen is Uram; mert némellyek só nélkül egy Falat húst sem ehetnek meg. *Utiquemi D. nun de- sunt enim, qui nec bolum carnis absumere queant, ni fuit sale conspersus.* Ja, mein Herr, denn viele können keinen Bissen Fleisch essen ohne Salz.
- Szokott e' az Úr fő-
főkömöt is, vagy ősonnát enni? *Sumitne etiam jentaculum vel, merendam.* Pflegen sie auch zu Frühstück, oder Vesperbrod zu essen?
- Ha reggel, vagy dél után éhes vagyok, *Quodsi ante vel post meridiem esuriet mihi* Wenn ich des Morgens oder des Nachmittags hun-
elzem igen is: de id svadeat; utique non gor habe, so thue ich es;
az ebéd osztán nem detrecto; *nihilominus* doch schmeckt mir das Mit-
esik olyan jól, mint insigni adeo appetitu tagesse nicht so gut, als
ha reggel nem ettem volna: nem is szoktam vatsorát enni, ha már ősonnát ettem volt. *pransum non eo, nec in tali, ac si jentaculo abge- prandium animo feror* wenn ich kein Frühstück ge-
geessen habe; auch pfles-
ge ich gar kein Abend-
brod zu essen, wenn ich
das Vesperbrod geessen
habe.
- Én is úgy tselekszem: *Sic mecum etiam res se habet; esuriens enim, edo illico, & sitiens con-* So mache ich es auch; denn ich esse wenn mich
hungert, und trinke wenn
mich durstet.
- iszom, leg ottan.
- Igen jól tselekszi. Én leg alább, részemről, szoktam vala-
mit frustukolni; az ártalmas levegő ég ellen; *Valde bene: ego ad minus, a mea parte, jentare soleo, ob noxium aërem.* Sie thun sehr wohl. Ich meiner Theils nehme
wenigstens des Morgens
etwas zu mir wider die
böse Lust.
- Engedjen meg kérem, *Ignoscat velim mea curiositati, quod multis* Sie verzeihen meiner
Neugierde, mein Herr,
hogy annyi kérdez-
kedéssel terheltem. *adeo quaestiuiculis D. V. fatigaverim.* daß ich so viele Fragen an
sie gethan.
- Az nekem kedves, *Gaudeo, quod studio* Es ist mir lieb, daß ich
hogy t. i. az Úr kíván-
gásának eleget tehet-
tem; és magam gyö-
nyörüségemmel fo-
gom ez után az ol-
lyast tselekedni. *D. V. quo erga res non vae fertur, satagere va-* luerim: *idemque mihi* impo-
sterum etiam conti-
nuare, pergratum erit, *volupe est.* Ich bin ihnen für dero
Anerkennung unendlich
verbunden, und werde
nicht ermangeln bei Ge-
legenheit ihnen davor meis-
ne Erkenntlichkeit zu zei-
gen.
- Én az Urnak maga ajánlásáért vég nél-
kül le vagyok köte-
lezve, és ha alkal-
matosságom lesz reá,
nem mulatom el há-
morem, testem exhibere.
- Put

Put they a salt seller *Met-on ausfi une sa-* Mettono anche una
also on the table? *lière sur la table?* saliera sulla tavola?

Yes Sir, beause many *Oui, Monsieur, par-* Sì, Signore, per-
cannot eat a bit of *ceque plusieurs ne peu-* ciòchè molti non pos-
flesh without salt. *vent manger un morceau* sono mangiare un buc-
de viande, sans du sel. condicarne, senza sale.

Do you use to break- *Avez-vous auss cou-* Suole anche far col-
fast also, or take *tume de déjeuner de* lazione, o merendare?
a bever. *gouter.*

When in the morning *Quand j'ai faim le* Quando la mattina,
or after noon I'm *matin, ou après diné,* o il dopo pranzo hò
hungry I do so; yet *je le fais; mais je ne* fame, lo faccio; mà pe-
dinner is not so sa- *trouve pourtant pas le* rò non trovo così buo-
voury to me when *diner ausfi bon, que* no il pranzo, se non
I have breakfasted; *quand je n'ai pas dejeu-* all'ora che non hò fat-
neither I'm wont to *né; Je ne suis pas non* to collazione; non
supper when I take *plus accoutumé de sou-* soglio ancor cenare
an afternooning. *per, quand j'ai goûté.* quando ho merenda-
to.

I do the same, for *C'est-ce que je fais* Così faccio ancora
I eat when I'm hun- *ausfi, car je mange* io, essendo che man-
gry, and drink when *quand j'ai faim et je* gio quando hò fame, e
I thirst. *bois quand j'ai soif.* bevo quando ho sete.

Yo do very well. As *Vous faites fort bien.* Ella fa ottimamen-
for me I take at le- *Pour moi je prens au te.* Io da parte mia pi-
ast in the morning *moins le matin quelque* glio almeno la mattina
somewhat against *chose et pour me garan-* qualche cosa, per cac-
the ill air. *tir du mauvais air.* ciar la cattiva aria.

Pardon my curiosíty *Pardonnez ma curio-* Perdoni la mia cu-
Sir, for making you *sité, Monsieur, de vous* riosità, Signor mio, di
so many questions. *avoir fait tant de que-* averle fatte tante do-
stions. mande.

I'm glad thad I could *Je suis bien asie d'* Hò a caro di aver
satisfy your curio- *avoir pù satisfaire à* potuto soddisfare alla
sity, and shall be *votre curiosité, et je* sua curiosità, e mi ral-
always overjoy'd *me rejouirai toujours* legrerò sempre di far-
to do it hence forth. *de le faire aussi à l' a-* lo anche nell' avveni-
venir. re.

I'm infinitely obliged *Je vous suis infini-* Le sono infinitamen-
to you for your of- *ment obligé de vos of-* te obligato della sua
fers and shall not *fres, et je ne manquerai* offerta, non manche-
fail in opportunity *pas de vous en temoigner* rò nelle occorrenze di
to shew you my ac- *dans l'occasion ma re-* mostragliene la mia ri-
knowledgment for *connoissance.* conoscenza.

it.

ládatozságomnak
meg mutatását.
Ez a' tsekélyesg sem- *Exiguum hoc munus* Dieser geringe Dienst
mi- háládatozságot *nulius est meriti.* erfordert keine Erkennt-
nem érdemel. lichkeit.

Tizedik
Beszélgetés.

Dialogus X. Das zehente Ge-
spräch.

Az öltözetrol, 's elő- *De vestimentibus ;* Von der Kleidung,
ször a' férjfiaké- *signanter virorum.* und zwar erstlich
ról. der Männer.

Jó napot Uram.

*Sit bona dies mi Domi-
ne !*

Guten Tag, mein Herr.

Alázatos Szolgája.

*Humillimus mi Do-
mine.*

Ihr gehorsamster Die-
ner.

Honnan van ezen új
ruhája ?

*Unde novum indu-
mentum istud ?*

Wie, haben Sie ein neues
Kleid an ?

A' mint láthatni.

Uti videre est.

Wie Sie sehen.

Ki kell belölle az újj
(port) verni.

*Debet novus (pul-
vis) excuti.*

Ich muß Ihnen das neue
ausklopfen.

Úgy üt K. mint a'
vak.

*Idem dat similem
caeco.*

Sie schlagen zu wie ein
Blinder.

Érzeni is kell, mert
külömben nem is
tudná, hogy újj ru-
hája van.

*Sentire oportet, secus
enim non sciret, novum
ornatum esse vestibus.*

Sie müssen es ja füh-
len, sonst wüßten Sie nicht,
daß Sie ein neues Kleid
an hätten.

Érzettem már az er-
szényemre nézve.

*Jam praesens in mar-
supio.*

Ich habe es schon in
dem Beutel gefühlt.

Menyit ér Singe ezen
posztónak ?

*Quo pretio ulna hujus
panni ?*

Wie viel kostet die Elle
von diesem Tuch ?

Talánjafza ki.

Divinet Dominat. V.

Errathen Sie es.

Két talléron.

Duobus thaleris.

Zwen Thaler.

Négy garas hijja.

Minus 4. grossis.

Weniger 4. Groschen.

Mindjárt hozzá vetet-
tem.

Ego adutum conjeci.

Ich habe es doch bald
errathen.

A' Kalmár erőszakkal
2. thalért akart.

*Mercator perfortia
volebat thaleros ; duos.*

Der Kaufmann wollte
mit Gewalt 2 Thaler.

Meg is éri, mellyiknél
vette ?

*Valet tantum, apud
quem emit ?*

Es ist auch werth.
Bei welchen Kaufmann
haben Sie es gekauft ?

Az N. Úrnál.

Apud Dominum N.

Bei Herrn N.

Vette e' kész pénzen ?

*Prasenti pecunia
comparavit ?*

Haben Sie es gleich baar
bezahlt.

Thia

This little service re- *Ce petit service ne* Questo tenne servi-
quires no acknow- *demande point de recon-* zio non domanda nes-
ledgment. *noissance.* suna riconoscenza.

The tenth dialo- *Dixiemé Dialo-* Dialogo decimo.
gue. *gué.*

Of garments and *Des habillement et* *Dei vestiti, e pri-*
firstly of those of *principalementes* *mieramente di*
men. *ceux, des hommes.* *quelli degli uomi-*
ni.

Good morrow Sir. *Bon jour Monsieur.* Buon giorno, Signo-
re.

Your most humble ser- *Votre valet très-* La reverisco.
vant Sir. *humble.*

What you have à new *Comment vous-avec* Come, hà un abito
suit of cloth? *un habit neuf?* nuovo?

As you see. *Comme vous voyés.* Come vede.

I must beat out you *Il faut vous rabattre* Bisogna scuotolarle
the dust. *coutures.* la polvere.

You strike upon me *Vous frapés en a-* Lei batte da orbo.
like a blind. *veugle.*

You must feel it, or *Il faut que vous le* Lei deve sentirlo,
else you did not *sentiés, autrement vous* altrimenti non sapreb-
know, that you are *ne sauriés avois un ha-* be di avere, un abito
new clothed. *bit neuf.* nuovo.

I have already felt it *Je l'ai déjà senti* Io lo ho già sentito
in my purse. *dans la bourse.* nella borsa.

What's a yard of this *Combien coute l'aune* Quando costa il brac-
cloth? *de ce drap?* cio di questo panno?

Guesf at it Sir. *Derinés Monsieur.* Lo indovini Signore.

Two dollars. *Deux ecus.* Due scudi.

Lesf Six pence. *Moins quatre gros.* Meno quattro grossi.

I hit it very near. *Je l'ai presque devi-* Lo hò ben tosto in-
viné. *dovinato.*

The merchant would *Le marchand en vou-* Il mercante voleva
absolutely have two *lut absolument deux e-* per forza due scudi.
dollars. *cus.*

It worth so much also, *Il le vaut aussi. Ches* Lo vale anche. Da
Where have you *quel marchand l'aves-* che mercante lo hà
bought it? *vous acheté?* comprato?

By Mr. N. *Ches Monsieur N.* Dal Signor N.

Did you pay it in rea- *L'avez-vous dabord* Lo ha pagato subito
dy moncy, *payé en argent com-* in contanti?
ptant? Igen

Igen is: nem szere- *Utique: nec amo* Ja, ich mag nicht bor-
tem költsönözni, az *mutuo peterè semper* gen, denn es kommt all-
ollyan mindig drá- *enim majori pretio ac-* zeit höher, und ich weiß
gabb nem is tudom, *cipitur; nec sum cer-* nicht, ob mir jemand wär-
ha adna e' nékem *tus, utrum mihi ali-* be creditiret haben.
valaki rovásra. *quis mutuo daret.*

Miért nem? elég es- *Quare non satis erim* Warum nicht? sie sind
méretes Ked. *nota est D. V.* ja bekannt genug.

Semmi az. *Nihil horum.* Es thut nichts.
Hány Sing vólt szük- *Quot ulnis indi ebat* Wie viel Ellen haben
ség Dolmánynak *pro tunica, pectorale &* sie zu Rock, Weste und
mejre valónak, és *caligis?* Hosen?
nadrágnak?

Tíz rőf szükséges. *Decem ulnae sunt ne-* Zehn Ellen.
cessariae.

Így Kegyelmed két *Taliter D. V. duo* Sie werden also zwei
pár nadrágot fogott *paria cali-arum ad se-* paar Hosen sich haben
tsináltatni egyszér- *mel fieri curavit.* machen lassen?
re?

Igen is: azt szoktam *Sic: ea est mihi* Ja, das thue ich allezeit.
mindég tselekedni. *semper consuetudo.*

Az újja, és a' prémje *Manica et replicata* Sind die Ermel und
nem bő e'? *pars nonne sunt iusto* Aufschläge nicht zu weit?
laxiora.

A' Szabó azt mondot- *Sartor insinuavit hac* Der Schneider hat mir
ta, hogy ez a' mó- *esse modo in usu.* gesagt, es wäre so die
di. *Mode.*

Ezt az újítást nem *Innovatio hac displi-* Diese Mode gefällt mir
szeretem. *cet mihi.* nicht.

Nékem fints kedvem *Nec mihi arridet,* Mir auch nicht, doch
szerént, de mit te- *sed quid possum contra?* muß man sie mit machen.
hetek rólla.

Ha nem akar, senki *Nolentem quis cogit?* Wenn man nicht will,
sem köteleztethe- *so ist kein Maß.*

Nem akarok különöz- *Nolo separatus ab* Doch will man nicht
ni. *aliis esse.* gerne was besonders sehn.

Hát illy nagy gombot *Ergo hodie adeo ma-* Trägt man jetzt so grosse
viselnek e' most? *gni nodi portantur.* Knöpfe?

Igen is Uram. *Utique Domine.* Ja mein Herr.

Ez a' gomb, úgy tet- *Iste nodus videtur* Dieser Knopf scheint
szik kissébb, mint a' *reliquis minor esse.* kleiner zu sehn, als die an-
többi. *dern.*

Tsuk úgy tetszik az Úr *Duntaxat apparet* Es wird ihnen nur so
előtt. *Dominationi V.* dünken.

Yes

- Yes Sir, I' will notta- *Oui Mr. je n'aime* Si Signore, non vo-
ke upon trust, for it *pas à prendre à credit*, gliò pigliare à creden-
costs always more, *car il en coute toujours* za perche costa sem-
and I don't know, if *plus, et je ne fais* pre più, e non so, se
any body would ha- *quel- qu'un m'auroit* alcuno mi averebbe
ve given me credit. *donné credit.* creditato.
- Why not? You are al- *Pourquoi non? Vous* Perche nò? Lei è
ready acquainted *êtes déjà assés connu.* già assai nota.
enough.
- No matter. *O'importe.* Non importa niente.
- How many ells have *Combien d'aunes avés-* Quante braccia hà
you to your coat, *vous au juste au corps*, per il giustacuore, la
westcoat and brec- *à la veste et à la culot-* vesta ed i calzoni?
ches. *te?*
- Ten yards. *Dix aunes.* Dieci canne.
- Thus you'll have let *Vous vous ferés donc* Così si farà fatto far
make you two pairs *fait faire deux paires de* due paja di calzoni.
of breeches. *culotte.*
- Yes, this I do always. *Oui, c'est-ce que je* Sì questo sò sempre.
fais toujours.
- Are the sleeves and *Les manches et les* Non sono troppo lar-
facings not too larg. *paremens ne sont-il pas* ghe le maniche e le
trop larges. mostre?
- The tailor told me *Le tailleur m'a dit,* Il sartò mi ha detto
thus were the mode, *que c'étoit la mode.* che fosse così la moda.
- This fashion dos not *Cette mode ne me* Questa moda non mi
please me. *plait pas.* piace.
- Neither to me, how- *Ni à moi non plus,* Ne anche à me, pu-
ver one must obser- *pour tant il la faut ob-* re bisogna oservarla.
ve it. *server.*
- If one will not, one is *Si l'on ne veut pas, on* Se uno non vuole,
not obliged. *n'est pas obligé.* non è obligato.
- Yet one will not 'fain *Cependant on ne veut* Però non si vuole
be singular. *pas avoir un air sin-* volontieri eser sin-
gulier. golare.
- Do they wear now so *Est-ce quel'on porte* Si postano adesso
large buttoos? *à present les boutons si* bottoni tanto grandi?
grands.
- Yes Sir, *Oui, Monsieur.* Si Signore.
- This button seems les- *Ce bouton là paroît* Questo bottone pa-
ser than the others. *plus petit que les au-* re minore degli altri.
tres.
- It thinks you but so. *Il vous semble seule-* Le pare solamente
ment ainsi. così.

Alig,

- Leg alább ez a' gomb *Ad minus oscillum* Wenigstens ist dieses
ház hosszabb a' több- *istud nodi, cæteris est* Knopfloch länger als die
binél. *longius.* andern.
- Alig, ha igazán nem *Verosimiliter loquitur.* Es scheint, daß sie recht
mondja. haben.
- Hány tutzet gomb van *Quot sunt duodena* Wie viel Duzend Knö-
rajta? *nodulorum.* pfe haben sie?
- Négy tutzet a' nagy *Quater duodena sunt* Vier Duzend grosse und
féle, és öt tutzet *ex majoribus ; quin-* fünf Duzent kleine, nemo
apróbb : úgy mint *vero duodena sunt mi-* lich zu jedem paar Hosen
mindenik pár nadrá- *noris formæ : nempe* ein Duzent, und zur We-
gon egy tutzet, és *pro utroque paricaliga-* sie drey Duzent.
a' melyre valón há- *rum duodecim, pro pe-*
rom. *forali, ter duodena.*
- A' Zsebek nem na- *Nonne sunt sacculi,* Sind die Taschen nicht
gyon magosfan vagy- *justo altius positi.* zu hoch.
nak e'?
- Most úgy viselik. *Nunc temporis alii* Man trägt sie jezo so.
etiam sic portant.
- Igen alkalmatlannak *Hoc sit incommodum* Das muß sehr unbe-
kell annak lenni. *oportet.* quem seyn.
- Meg vallom, hogy *Solus fateor incur-* Ich gestehe, ich muß die
meg kell görbite- *vato brachio manum me* Arm sehr krumm ma-
nem a' karomat be- *immittere debere ; nec* chen, wenn ich hinein grei-
le nyúlván : nem is *extendere posse ; ubi* fen will und kann ich auch
egyenesthetem ki, *aliquid ex sumere vel-* nicht ganz ausstrecken,
mikor benne van a' *lem.* wenn ich die Hände darin
kezem.
- Mindenütt Sejemmel *Estne totum indumen-* Sind die Rätze alle
van e' varva? *tum (filo) sericeo su-* mit Seiden genähet?
tum.
- Igen is mindenütt. *Ubique.* Ja, alle.
De a' béllés nem. *Sed subductura non* Das Futter aber nicht.
est sericeo futa.
- Kétsoda varratná a' *Quis curaret suen-* Wer wollte das Futter
béllést Sejemmel? *dam subducturam filis* mit Seide nähen lassen?
sericeis ?
- Miért nem? ha a' bél- *Quare non : si sub-* Warum nicht? wenn
lés Sejem vólna, *utile sericeum esset ; si* Seidenfutter hätten,
kéntelen lett vólna *deberet filis sericeis sui.* so hätten sie es mit Sei-
az Úr Sejemmel den müssen nähen lassen.
varratni.
- A' már más. *Jam hoc est alud.* Das ist was anders.
- Miért nem vett az Úr *Quare non sericam* Warum haben sie kein
sejem béllést? *curavit subducturam* Seidenfutter genommen.
emi ?

At least is this buttonhole longer than the others. *Au moins cette boutonnière est plus longue que les autres.* Al meno è questa bottoniera più lunga delle altre.

Me thinks you are in the right. *Il paroît que vous avez raison.* Pare che ella abbia ragione.

How many dozens buttons have you? *Combien pe douzaines de boutons avés-vous?* Quante dozzene di bottini ha lei?

Four dozens great and five little ones, viz to every pair of breeches a dozen and to the West-coat three dozens. *Quatre douzaines de grands et cinq de petits, savois à chaque paire de culottes une douzaine et à la veste trois douzaines.* Quattro dozzine dei grandi, e cinque dei piccoli, cioè ad ogni paio di calzoni una dozzina ed alla vesta tre dozzene.

Are not the pokets too high? *Les poches ne sont-elles pas trop hautes?* Non sono le saccocchie troppo alte?

They wear them now so. *On les porte maintenant ainsi.* Si portano adesso così.

This must be very inconvenient. *Il faut que cela soit fort incomode.* Bisogna che questo sia molto incomodo.

I own it, I musty mighty bend the arm, when I'll feel into it, neither I can entirely reach out it when I have the hands in it. *J'avoue qu'il me faut bien courber le bras, quand je veux mettre la main dedans, et je ne puis y enfoncer la main entièrement, quand j'y ai les mains.* Confesso, che bimbraccio, quando voglio metter il braccio, quando voglio metter la mano dentro, e non posso anche stenderlo intieramente, quando vi ho le mani.

Are the seams all sewn with silk. *Les coutures sont-elles toutes faites de la soye?* Sono tutte le cuciture fatte con seta?

Yes all. *Oui toutes.* Si tutte.

But not the lining. *Mais pas la doublure.* Ma non già la fodera.

Who would let sew the lining with silk? *Qui voudroit faire coudre la doublure avec de la soye?* Chi vorrebbe far cucire la fodera con seta?

Why not? if You had silk linnig You would have been forced to let sew it with silk. *Pourquoi non? Si vous aviez de la fourrure de soye, vous l'auriez du faire coudre avec de la soye.* Perché no? Se aveste seta, avreste dovuto farla cucire con seta.

This is an other thing. *C'est une autre chose.* Questa è una altra cosa.

Why did you not take a silk linnig? *Que n'avez-vous pris de la doublure de soye?* Perché non ha preso la fodera di seta?

Nem igen erös: és ha- mar fogja a' szénný. cito De dísztelebb.	<i>Non est durabilis: & cito sordescit. Sed decentior est.</i>	Es ist nicht stark genug und schmutzt zu sehr. Es läßt aber doch bes- ser.
En nem betsülöm azt.	<i>Non magni æstimo, illam.</i>	Ich ästimire das nicht.
Miért nem? egy ifjú- nak galántnak kell lenni.	<i>Cur non? juvenem deceat esse ornatum.</i>	Warum nicht? ein jun- ger Mensch muß galant seyn.
Tiszteléséges lehet az- ért az ember, ha az ruhája alatt sejem bélles nints is.	<i>Venustus vir potest esse absque sericeis sub- ducturis.</i>	Man kann galant seyn, ohne Seidenfutter unter dem Kleid zu haben.
Jól mondja.	<i>Rem acu tangit.</i>	Sie haben recht.
A' szárnya nem rövid e' mentéjének?	<i>Pendulum vestimenti non est breve?</i>	Sind die Schöße nicht zu kurz?
Most úgy vífelik.	<i>Ita est nunc in usu.</i>	Sie tragen solche jezo so.
Hát a' gomb jukak te- ve szörrel e', vagy sejemma vagynak varva?	<i>Ergo oscilla nodorum ex lana camelina facta, aut sericeo consuta sunt filo.</i>	Sind die Knöpföcher von Kameelgarn oder Seide?
Fele teve ször, fele sejemma; úgy a' gom- bok is.	<i>Pili camelini serico sunt admixti, ut in nodis videre potest.</i>	Sie sind halb von Ka- meelgarn und halb von Seide, gleichwie auch die Knöpfe.
A' rántzok nagyon va- stagok.	<i>Plicæ sunt crassæ.</i>	Die Falten sind sehr dick.
Viaffzas vászon van alatta.	<i>Tela cerata est in- ducta.</i>	Es ist Wachstuch dar- unter.
Mivel vannak a' Zse- bei ollyan nagyon megerösítve?	<i>Quali materia est si- nus adeo firmus reddi- tus.</i>	Womit sind denn die Schöße so steif gemacht?
Vastag vászonnal.	<i>Tela crassiori.</i>	Mit Storrleinwand.
Mitsoda bélles van az újjában?	<i>Qualem subducturam insuerunt manicis?</i>	Was für Futter haben sie in den Ermeln?
Fényes vászont.	<i>Coloratam telam.</i>	Glanzeleinwand.
Miből vagynak a' Zse- bek?	<i>Ex quali materia sunt sacculi.</i>	Wovon sind die Taschen gemacht?
Gyapottas vászomból.	<i>Ex tela gossypina.</i>	Von Barchent.
Hát a' nadrágok mivel vagynak béllelve?	<i>Qualis est subductura caligarum?</i>	Womit sind die Hosen gefüttert?
Házi vászonnal.	<i>Tela domesticæ.</i>	Mit Hausleinwand.
Hogy eset a' nadrág eleje olly keske- nyen?	<i>Unde est tam angusta antica superior pars caligarum?</i>	Warum haben sie den Hosensatz so klein machen lassen?

It is not strong enough, *Elle n'est pas vrsée* Non è forte abbastan-
 and smuts too much. *forte et se salit trop.* za, e si inlorda troppo.
 But it becomes much *Mais ello paroît* Mâ comparisce me-
 better. *mieux.* glio.

I make no account of *Je n'estime pas cela.* Io non stimo questo.
 that.

Why not? a young *Pourquôî non? un* Perché no? un gio-
 man must be gal- *jeune homme doit être* vane deve esfer gal-
 lant. *galant.* lante.

One can be gallant *On peut être galant,* Si può esfer galan-
 without having silk *sans avoir de la doublu-* te, senza aver fodera
 linning under the *re de soie sous l'habit.* di seta sotto lo abito.
 suit.

You are in the right. *Vous avez raison.* Lei hà ragione.

Are not the tasfés too *Les pochs ne sont-ils* Non sono le bastine
 short? *pas trop courts.* troppo brevi.

They wear them now *On les porte à pré-* Si portano adesso
 so. *sent court.* brevi.

Are the button holes *Les boutonnières sont* Sono le bottoniere
 of camel hair or *elles de poil de chevre* di pelo di camelo, o di
 silk? *ou de soie?* seta?

They are half of ca- *Elles sont moitié de* Sono mezzo di pelo
 mel hair, and haf of *poil de chameau et moi-* di camelo, e mezzo
 silk, as well as the *tié de soie, de même que* di seta, come anche i
 buttons. *les boutons.* bottoni.

The folds are very *Les plis sont bien gros.* Le falde son ben
 thick. *grosse.*

There is worn cloth *Il y a de la flanelle* Vi è sotto panno lo-
 under. *dessous.* goro.

Where with are made *De quoi les pans sont* Con che son fatte le
 so stiff the tasfés. *ils faits si rudes.* bastine così rigide?

With buckram. *Avec du bougran.* Con tela collata.

What lining have you *Quelle doublure avez-* Che fodera ha nelle
 in the sleeves? *vous dans les manches?* maniche?

Glof linnen. *De la toile glacée.* Tela liscia.

Whereof are made the *De quoi sont fait les* Di che son fatte le
 pockets? *poches?* saccoccie?

Of fustian. *De futaine.* Di fustagno.

Wherewith are furred *De quoi sont doublées* Gon che son fodera-
 the breeches? *les culottes.* ti i calzoni.

With house linnen. *De toile ordinaire.* Con tela ordinaria.

Why did you let ma- *Pourquoi avez-vous* Perché hà fatto far
 ke so little the cod *fait faire la brayette si* così piccola la brug-
 piece. *petite.* hetta dei calzoni?

Mert az úgy tetszet a' Szabónak.	<i>Sic placuit sartori.</i>	Weil es dem Schneider so beliebet.
Tsak szörböl van e' a' térd kötö?	<i>Fasciæ crurales sunt- ne ex lana.</i>	Sind die Kniebänder nur von Wolle?
Ha én ezüst, vagy arany gombokat, 's gomb házakat ké- szítetttem volna, te- hát térd kötöket is- ollyanból vettem volna.	<i>Si argenteos vel au- reos nodos, oscillaque nodorum procurassem ; opportebat fasciæ crua- les fore etiam similes.</i>	Wenn ich silberne oder goldene Knöpfe und Knöpf- löcher genommen hätte, so hätte ich mir auch sol- che Kniebänder genom- men.
Már most meg fordit- tatja e' az Úr, a' régi köntösét?	<i>Inverti curabitne an- tiquas vestes Domine?</i>	Wollen Sie jeho ihr altes Kleid wenden lassen?
Nem érdemi a' mun- kat.	<i>Non est operæ pre- tium.</i>	Nein, es ist der Mühe nicht werth.
Van e' az Úron meleg tökhött melyre való?	<i>Habetne thoracem la- neam indutam?</i>	Haben sie einen feinen warmen Brustlath an?
Tsak télen szoktam viselni.	<i>Hiemali tantum tem- pore soleo portare.</i>	Nein ich trage nur im Winter einen.
Sejem, vagy gyapju Salavárija vagy az az Urnak?	<i>Tibialia ex serico, aut lana suntne confecta.</i>	Haben sie seidene oder wollene Strümpfe?
Selyemböl való.	<i>Sericum.</i>	Seidene.
Szöve van, vagy köt- ve?	<i>Textum an reticula- tum est.</i>	Gewebte oder gestricke?
Kötött kaptzát viselek.	<i>Reticulatum porto.</i>	Gestricke.
Hát as alsó Strimfli millyen?	<i>Quale nam habet sub- tibiale.</i>	Was haben sie vor Un- terstrümpfe?
Tsak láb Zatskóm van.	<i>Solummodo soccum habeo.</i>	Ich habe nur Fußsocken.
Van e' lenből való Saruja?	<i>Habetne ocreas lineas.</i>	Tragen sie auch zuwei- len Samaschen?
Az a' rút időre, vagy hidegre való.	<i>Illa inservit contra tempestatem vel frigus.</i>	Ja, wenn es schlimmes Wetter oder sehr kalt ist.
Úgy tetszik, mintha nem igen jó bőrből volna a' ked tzipö- ji?	<i>Calcei non apparent boni, aut cutis.</i>	Das Oberleder zu ih- ren Schuhen scheint nicht gut zu seyn.
Azon hatulsó szálláson nints jobb bőr.	<i>In posteriori hospitio non est reperibilis me- lior.</i>	Das Leder zu den Hin- terquartieren und ist nicht besser.
Mitsoda bőr az; te- hén bőr, kordo-	<i>Quale nam est hoc co- rium; estne vaccinum, caprium vel visulinum.</i>	Was ist für Leder, Zuch- ten, oder Carduan, oder Kalbleder?

Because it has pleased so to the tailor.	<i>Puisqu'il a plu ainsi au tailleur.</i>	Perche hà piaciuto così al sartore.
Are the garters but woolen ones?	<i>Les jarretières sont elles seulement de laine?</i>	Sono le legaccio solamente di lana?
If I had taken silver or gold buttons and button holes, I wo- uld have taken such garters also.	<i>Si j'en eusse pris des bouttons ou des bouton- nières d'argent, ou d'or, j'en aurois pris aussi de de pareilles.</i>	Se avessi pigliati bottoni, o bottonieri di argento, o d'oro, avrei preso ancora ta- li legaccio.

Will you let turn now your old suit?	<i>Ferez-vous mainte- nant tourner votre vieil habit?</i>	Farà adesso voltare il suo abito vecchio?
---	---	--

No Sir, it is not worth the cost.	<i>Non, Mr. le jeu ne vaut la chandelle.</i>	Nò, signore, non porta la spesa.
--------------------------------------	--	-------------------------------------

Have you put on a warm stomacher?	<i>Avé- vous mis un gilet bien chaud?</i>	Hì ella mesà una pettorina ben calda?
--------------------------------------	---	--

No, I wear but one in the Winter sea- son.	<i>Non, je n'en porte qu'en hyver.</i>	Nò, non ne porto che nell' inverno.
--	--	--

Have you silk or wo- olen stockings?	<i>Avés- vous des bas, de soie, ou de laine?</i>	Hà calzette di seta o di lana.
---	--	-----------------------------------

Silk ones.	<i>De soie.</i>	Di seta.
Weaved or knit ones?	<i>Tissus ou tricotés?</i>	Tessute, o fatte alla aguglia?

Knit ones.	<i>Des tricotés.</i>	Fatte alla aguglia.
------------	----------------------	---------------------

What understockings have you?	<i>Quels sous bas avés- vous?</i>	Quali sotto calzette hà lei?
----------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------

I have but socks.	<i>Je n'ai que des chaus- sons.</i>	Hò solamente pedu- le.
-------------------	---	---------------------------

Do you wear semeti- mes gambudo's al- so?	<i>Portés- vous aussi quelque fois des guêtres.</i>	Porta anche tal vol- ta scalfarotti?
---	---	---

Yes, when it is grie- vous weather or ve- ry cold.	<i>Oui, quand il fait mauvais tems ou bien froid.</i>	Sì, quando fa cat- tivo tempo, o ben fred- do.
--	---	--

The upper-leather of your shoes seems to be not good.	<i>L' empeigne de vos souliers ne paroît pas bonne.</i>	La tomara delle sue scarpe non par buona.
---	---	--

The leather of the hindquarters is no better.	<i>Le cuir de vos quar- tiers n'est pas meilleur.</i>	Il cuojo dei quartie- ri, e delle orecchie non è migliore.
---	---	--

What leather is it, of Russian cow skin or	<i>Quel cuir est-ce de vache de Russie ou ma- requin ou cuir de veau?</i>	Qual cuojo è, bul- gare, o cordovano, o pelle di vitello?
---	---	---

ván, vagy pedig
borjú bőr e'?

Ez ugyan borjú bőr: *Illud est vitulinum:* Es ist Kalbleder, aber
de a' paputsom szat- *sed sandalia habeo ex* das zu meinen Pantoffeln
tyán. *corio ovium.* ist Cassian.

Jók e' a' 'Solyák? *Aptane sunt solea.* Sind die Sohlen gut?

A' belső része szorít. *Utique, solea interior* Ja, aber die Brandsohle
constringit. ist ein wenig zu eng.

A' kötői szélesebbek a' *Lorameuta sunt iusto* Die Riemen lassen zu
rend szerént valónál. *latiora.* breit.

Inkább illik így, mint- *Decentiora sunt ta-* Sie stehen so besser,
ha keskenyebb vól- *lia; fibula enim hodie-* als wenn sie zu schmal sind,
na, mert most nagy *nis diebus latiores sunt* zumalen weil man jezo
tsatokat szoktak vi- *in usu.* auch grosse Schnallen
felni. trägt.

Hát a' petzke a' tsatjá- *Ansula fibulae nonne* Ist die Zunge an ihrer
nak el van e' törve? *est rupta?* Schnalle zerbrochen?

Igen is Uram: talám *Imo vero, placet a-* Ja, mein Herr, sehen
látja ked? *spicere?* sie das?

Hogy ne látnám; az *Quid ni viderem;* Wie sollte ich es nicht
én egyik tsattom, *alterius meae fibulae cla-* sehen, an einer von mei-
éppen a' közepén *viculus, est ruptus in* nien Schnallen ist gar. das
tört el. *medio.* Herz entzwen.

Hát még is viseli? *Tamen adhuc dum* Und sie tragen sie doch
portat D. V. noch?

Igen is Uram: tart va- *Omnino; quia adhuc* Ja, weil es noch hält;
lamit; de ha a' *durat; sed si clavicularius* aber wenn der Zwecken
nyelve ketté tört *esset disruptus; nullo-* entzwen wäre, könnte ich
vólna, éppen nem *modo possem portare.* sie nicht tragen.
lehetne viselni.

Miért van olyan ala- *Unde posterior pars* Warum haben sie so
tsony sarka? *calceamenti, depressa est?* niedrige Absätze?

A' hátulsó talpa el ve- *Postica pars corei est* Die Hinterflecken sind
szett. *lacerata.* davon weg.

Nem jó a' tzerina, mel- *Filum sutorium est* Es muß der Pechdrat,
lyel vólta varva. *tenuis, (minus aptum).* womit die Schuhe genähet
sind, nicht gut seyn?

Miért nem? *Quare non est?* Warum nicht?

Mert az Ur tsizmája el *Nam calcei D. V.* Weil ihre Schuhe an
szakadt az oldalán. *sunt detriti ab altero* der Seite entzwen sind.
latere.

Má el fogom küldeni *Hodie mittam ad cal-* Ich werde sie heute zum
a' tsizmadiához. *ceatorem.* Schuster schicken.

- cordovan, or cal-
ves-skin?
- It is calves-leather, but that of my slip-
pers is cordovan.
- Are the soles good?
- Yes, but the welt is a
little too strait.
- The latchets seem too
large.
- Thus they fit better,
than when they are
too strait, espe-
cially because they
wear now great
buckles also.
- Is the tongue of your
buckle broken?
- Yes, Sir do you see
that?
- Why should I not see
it? in one of my
buckle is broken the
very heart.
- And nevertheless you
wear them still?
- Yes, because it holds
still; but if the peg
were into pieces. I
would not be able
to make use of it.
- Why have you so low
heels?
- The tips are lost of
them.
- The twin wherewith
your shoes are se-
wed must not be
good.
- Why not?
- Because your shoes
are unript on the si-
de.
- I shall send them to
day to the shoe-ma-
ker.
- C'est du cuir de veau, E pelle di vitello,
mais celui de mes pan- mà quello delle mie
touffles et du maroquin. pia nelle è marrochino
Les semelles sont el- Sono buone le suo-
les bonnes? le?*
- Oui, mais la trepointe Si, ma la suola in-
est un peu trop étroite. teriore è un poco trop-
po stretta.*
- Les coutroyes de sou- I correggiuoli sem-
liers paroissent trop brano troppo larghi.
larges.*
- Cela sied mieux, que Così stanno meglio,
quand ils sont trop che quando son trop-
étroits D'autant plus, po stretti, tanto più,
qu'on porte à présent de che adesso si portano
grandes boucles. anche le fibbie grandi.*
- L'ardillon d'une de E rotto l'ardiglione
vos boucles est cassée. della sua fibbia?*
- Où, Monsieur, est- Si, Signore, lo ve-
ce que vous le voyés. de lei?*
- Et comment ne le E come non lo ve-
verroisje pas? à une dreì? ad una delle mie
de mes boucles le cœur, fibbie vi è rotto il cuo-
est même cassé. re stesso.*
- Et vous les portes Ed ella le porta pe-
pourtant encore? rò ancora?*
- Oui, parcequ' elles Si, perche tiene an-
tient encore, mais si cora; mà se il cavi-
la che ville eu étoit gliuolo fosse in pezzi,
cassée, je ne pourrois non potrei servirme-
pas m'en servir. ne.*
- Pourquoi avés-vous Perche hà i taloni
les tans si-bas? così bassi?*
- Les bouts en sont per- I tacconi ne sono
dus. persi.*
- Il faut que le fil dont Bisogna, che lo spa-
vos souliers sont cousus go, col quale le sue
ne soit pas si bon. scarpe son cucite non
sia buono.*
- Pourquoi non? Perche nò?*
- Puisque vos souliers Perche le sue scar-
sont de cousus à coté. pe sono scucite al lato.*
- Je les enverrai au- Le manderò oggi dal
jour d'hui chés le corder- calzolaio.
nier.*

El küldhetné a' föld-
zőhoz.

*Posses vel ad vetera-
mentarium mitti.*

Sie können sie auch
nur zum Altreiß schicken.

Mind egy vólna.

Unum idemque foret.

Es wird einerlei seyn.

Úgy e', hogy Stiblie is
van?

*Itane ocreas quoque
habet?*

Sie werden auch Sties-
feln haben?

Igen is Uram, van
egy pár.

*Utique possideo unum
par.*

Ja, mein Herr, ich ha-
be ein paar.

Van e' nagy orra he-
gyesé?

Obtusa sunt?

Haben sie grosse Stul-
pen.

Nints, sőt igen ki-
tsiny.

Minime gentium.

Nein, kleine.

Tsizma fel húzó (ho-
roggal) szokta e' fel
huzni?

*Hamo pro induendis
cothurnis aptato solet
induere?*

Müssen sie selbige mit
dem Stiefelanzieher ans-
ziehen?

Igen is, és a' fa szol-
gálóval szükség le
huzni.

*Vero similis & ligno
famulanti exuere debeo.*

Ja, und mit dem Sties-
festneczt muß ich sie aus-
ziehen.

Van talám farkantyuja
is?

*Habet insuper calca-
ria?*

So werden sie auch
Sporn haben?

Nints, mivel ritkán lo-
vaglok.

*Non, siquidem ra-
rissime soleam equitare.*

Nein, ich reite selten.

Tizen - egyedik
Beszélgetés.

Dialogus XI.

Das eilfte Ge-
spräch.

A' több öltözetekről:
u. m. Kalap', Pa-
rok', Fejér ruhák'
Kéztyük', Paltza,
és Kardról, s a' t'.

*De reliquis vestimen-
torum partibus,
nempe petaso ca-
pilamento, telis li-
neis chyrothecis,
scipione & gladeis.*

Von der übrigen Klei-
dung, als Huth,
Perücke, leinen
Zeug, Handschuh,
Stock und Degen
ic.

Hová mégyen Kend?
Egy jó Barátomnak lá-
togatására.

*Quorsum mi Domine?
Ibo visitatum, unum
ex meis familiaribus.*

Wo gehen sie hin?
Einen guten Freund zu
besuchen.

Új kalapot vett magá-
nak az Úr?

*Novum sibi petasum
comparavit Dominus.*

Haben sie sich einen neu-
en Huth gekauft.

Igen is Uram.

Utique Domine.

Ja mein Herr.

Mellyik kalapostól?

A quonam pileario.

Bei welchem Hutmacher?

N. Mester Urnál.

Ab opifice N.

Bei Meister N.

Menyin vette az Úr?

Quantum constat.

Wie viel kostet er?

Találja ki?

Conjiciat.

Können sie es errathen?

Több e' két forintnál?

*Constatne plus quam
duos florenos.*

Kostet er mehr als zwey
Gulden?

You

You can but send them to the cobler. *Vous pouvez les envoyer aussi, seulement chés le savetier.* Può anche mandarle solamente dallo scarpinello.

It will be the same. *Ce sera tout un.* Sarà tutt'uno.

You will have boots also. *Vous aurez aussi des bottes.* Lei averà anche degli stivali.

Yes Sir, I have a pair. *Oui, Monsieur, j'en ai une paire.* Sì, Signore ne hò un paio.

Have they great tops. *Ont-ils de grands ourlets?* Hanno orli grandi?

No, little ones. *Non, de petits.* Nò, piccoli.

Must you put on them with boot-drawers? *Faut-il que vous les tiriez par les tirans.* Deve metterli col tirastivali?

Yes, and pull of them with a Jack. *Oui, et avec le tire-botte, il me faut les oter.* Sì, e col cava-stivali devo cavarli.

You will have spurs also? *Vous aurez donc aussi des esperons.* Così averà anche speroni?

No, I do ride but seldom. *Non, je vais rarement à cheval.* Nò, io vado rare volte a cavallo.

The eleventh dialogue. Onzième Dialogue. Dialogo undecimo

Of the other appa- *Des autres habits,* Degli altri abiti,
rels, viz hat, per- *c'est à dire du cha-* cioè del cappello,
wig, linnen glo- *peau, de la peru-* della perucca, del-
ves, sword and ca- *que, du linge, des* la biancheria, dei
ne &c. *gants de la canne* guanti, della can-
et de l'épée etc. na, e spada etc.

W *ith*er do you go? *Où allés-vous.* P *er*che dove và?

To see a friend of mi- *Chés un de mes amis.* Da un mio amico.

Did you buy you a new hat? *Vous êtes-vous acheté un chapeau neuf.* Si è comprato un cappello nuovo?

Yes Sir. *Oui Monsieur.* Si Signore.

By what hatter? *Chés quel chapelier?* Da che cappellaro?

By Master N. *Ches Maître N.* Da maestro N.

How much dos it cost you? *Combien coute-t-il?* Quanto costa?

Can you guees it! *Pouvez-vous le deviner?* Può indovinarlo?

Costs it more than two florins? *Coute-t-il plus de deux florins?* Costa più di due fiorini?

Nem:

Nem: éppen annyi Non: recte tanti emi. Mein er kostet jaust so
 árú. viel.

Különös jó kalap; de Præstans est petasus, Er ist ziemlich fein, aber
 miért nem vett in- sed cur non enut potius warum haben sie nicht lies-
 kább fejem kala- petasum sericcum. ber einen Pastorhuth ge-
 pot? nommen?

Itt nem kap az ember. Hic loci nullus ex- Es ist keiner hier zu
 stat. haben.

Meunyi árú a' paszo- Quanti venit spira Wie viel kostet die Tres-
 mánt rajta? petasi hujus. se, so sie darum haben?

Harmad fél tallér. Medio tertio thalero. Sie kostet dritthalb
 Thaler.

Inkább pántlikát kel- Prætasset potius li- Sie hätten sollen eine
 lett volna rá tenni. gula crassiori cingi. Spannie darum nehmen.

En mindég paszomán- Semper in petaso meo Ich habe allezeit Tres-
 tot viseltem a' kala- spiram portavi. sen um die Hüte gehabt.
 pomon.

A' Krepinnye nem Cingulum petasi non Die Krepfen sind nicht
 szépen nagyon tsi- est eleganter paratum. fein gemacht.
 nálva.

Másképen fogom ma- Aliter curabo fieri, & Ich will sie anders ma-
 gam tsináltatni, és cordam emturus sum chen lassen, und mir auch
 sinórt is veszek rá. hoc fine. eine Schnur drum nehmen.

A' kerülete nem ki- Nonne est margo ejus Ist der Rand nicht zu
 tsiny e'? angustus. klein?

Nem: a' fejemhez ké- Minime: secundum Nein, nach Proportion
 pest elég nagy ez. proportionem capitis, des Kopfs, ist er groß ge-
 sat latus est. nug.

Hát tollas kalapja nin- Ergone plumis orna- Haben sie nicht auch ei-
 tsen e' az Úrnak? tum petasum non solet nen Huth mit einer Feder.
 portare?

En sem tollat, sem Ego nec plumam nec Ich kann weder eine
 kokárdát a' kalapo- thefferam pati, possum in Feder noch eine Coquarde
 mon nem szenved- petaso. auf dem Hute leiden.
 hetek.

De vagyon béllése a' Sed habet subductu- Sie haben doch ein Furs-
 kalapnak? ram galcrus? teral darzu.

Nintsen rá szükségem. Non indigeo hac re. Ich brauche keines.

Miért nem vett ehhez Quare non compara- Warum haben sie sich
 egy új parokat is? vit sibi etiam comas nicht eine neue Perücke da
 adscitias? gekauft?

Már szöhlottam egy Jam allocutus sum Ich habe eine bei dem
 eránt a' parókásnál, capillamentorum tex- Perückenmacher bestellt,
 de még nem kész. torem, at nondum pa- aber sie ist noch nicht fert-
 ravit. tig.

No,

- No, it costs to a far-thing so much. *Non il coute juste-ment autant.* Nò, costa giusta-mente tanto.
- It is fine enough, but why took you no rather a beaver. *Il est assez fin, mais pour-quoi n'avez-vous pas pris, plutôt un chapeau de castor?* E assai fino, mà per-che non hà prese più tosto un cappello di castoro?
- There is none to be had here. *Personne n'en à ici.* Niuno ne hà qui.
- How much does cost the lace you have about? *Combien coute le galon, que vous y avez?* Quanto cofia la trina, che hà intorno?
- It costs four dollars and a half. *Il coute quatre ecus et demi.* Costa quattro scudi, e mezzo.
- You should have put a point of Spain about. *Vous auriez dû mettre autour une point d'Espagne.* Averebbe dovuto prendere, intorno un punto di Spagna.
- I had always galoons about my hats. *J'ai toujours eu des galons autour de mes chapeaux.* Ho sempre avuto trine attorno i miei cappelli.
- The drillings are not made well. *Les tentures ne sont pas bien faites.* Le ale, non son ben fatte.
- I shall let make them otherwise, and put also a hat-band thereon. *Je les ferai faire autrement, et j'y mettrai aussi un cordon.* Le farò fare altrimenti, e vi piglierò anche un cordone.
- Is the hem not too little? *L'ourlet n'est-il pas trop petit?* Non è l'orlo troppo piccolo?
- No, according to the head it's large enough. *Non, à proportion de la tête, il est assez grand.* Nò, a proporzione della testa è grande assai.
- Have you not also a hat with a feather? *N'avez-vous pas aussi un chapeau à plumet?* Non hà anche un capello con un pennacchio:
- I can't suffer neither feathers, nor cock-guard, on the hat. *Je ne saurois souffrir ni plumet, ni coquarde au chapeau.* Non posso soffrir nè un pennacchio nè un fiocco sul cappello.
- Yet you'll have a case. *Vous aurez pourtant une boîte.* Lei ha però uno stucchio.
- No, I need none. *Je n'en ai pas besoin.* Non ne hò di bisogno.
- Why did you not buy a new perwig also? *Pourquoi n'avez-vous pas acheté aussi une perruque neuve?* Perché non ha com-prata con esso una perucca nuova?
- I have bespoke one by the perwig-maker, but it is not yet made. *J'en ai commandé une chez le perruquier, mais elle n'est pas encore faite.* Ne ho comandata una dal perucchiere, mà non è ancora fatta.

- Akar e' Spanyol paró- *Hispanica, maut lon-* Nehmen sie eine Spa-
kat, vagy hoshút, *gam, aut cum capsä vel-* nische, oder Abbe, oder
vagy zatskóft? *let casariem?* Dops-oder Beutelperücke.
- Ollyat veszek, mel- *Comparabo mihi,* Ich nehme eine, die ich
lyet mind tzopfal, *modo longius mox in* mit einen Dops und mit ei-
mind táskával visel- *pera portabilem.* nen Beutel tragen kann.
hetek.
- Taréjjáft e', vagy tsak *Cristatamne, vel sim-* Mit einem Tupee, oder
simát tetízik szerez- *plicem fieri curabit?* glat vor dem Kopf.
ni?
- A' fejemhez illöt: mert *Capiti iuste adapta-* Nur glat vor dem Kopf/
borzogós lenni nem *bilem: cristas enim* ich kann die Tupee nicht
szeretek. *portare nequeo.* leiden.
- Kítsiny, vagy nagy *Velletne minorem* Nehmen sie sie mit groß-
fodorodását akarja- *aut maiorem crispatio-* ser oder kleiner Frisur?
e'? *nem.*
- Kis fodoritással, és *Minimam: cum re-* Mit kleiner, und mit
felyem hálótskával. *ticulo sericeo.* einem seidenen Neh.
Van e' parók flája az *Habetne caput ligne-* Haben sie auch einen
Úrnak? *um, pro capillamentis.* Perückenstoc zu ihren Pe-
rücken?
- Van, igen is kettő. *Habeo duo.* Ja ich habe deren zwey.
- Maga porozza e'? *Solus inspergit pul-* Pudern sie ihre Perus-
vere? *verem?* sen selbst?
- Igen (magam szoktam). *Ita (ego soleo.)* Ja mein Herr.
Hol szerzi a' haj port? *Unde procurat pul-* Wo kaufen sie den Pus-
verem capillamentarem. der?
- Az N. Urnak bóltjá- *In fornice Domini N.* In dem Laden des Herrn
ban.
- Pomádéval, vagy Jas- *Unguento aut jasmíni* Nehmen sie Pomade
min olajjal bánik e' *oleo utitur?* oder Jesminöhl dazu.
az parok.
- Tsak pomádéval. *Unguento communi,* Nur Pomade.
(vulgo Pomada) dicto.
- Miből való a' kegyel- *Ex quali materia ha-* Wovon ist ihr Hals-
med nyakra valója? *bet collare suum.* tuch?
- Tsalán fátyolból, de *Ex peplo urticeo, sed* Von Nesseltuch, aber
keszkenőim vagy- *muccinia habeo ex tela* meine Halsbinden sind
nak vékony len *lini subtiliore.* von feiner Leinwand.
gyóltból.
- Hát a' felső ing Tsa- *Ergone indusium su-* Ist ihr Oberhemd auch
lán gyóltból van? *perius estne ex tela* von Nesseltuch?
urticea.

Will you take a spanish, or an abbot's perwig, or one with a tail, or à purse. *Prenés vous une perruque espagnole, ou en abbé ou à queue, ou à da coda, ou da borsa ?* Piglia una perucca spagnuola o di abbate, o di coda, o da borsa ?

I take, whiche I can wear with a tail and purse. *J'en prends une, que je puis porter avec une bourse et avec une queue.* Ne piglio una, che posso portare con una coda, e con una borsa.

With a tuft or plain at the forehead. *Avec un toupet, ou simple au front ?* Con un tuppo, o semplice alla fronta ?

But plain at the forehead I can't suffer the tufts. *Seulement tout à plat au front, je ne puis souffrir les toupets.* Solamente semplice alla fronte, non posso soffrire i tuppi.

Do you take it with great or little curls? *La prenés-vous avec une grande ou petite frisure ?* La piglia con ricci grandi, o piccioli ?

With little ones, and a silk net. *Avec une petite, et un rat de soie.* Con piccioli, e con una rete di seta.

Have you too a per-nig' block to hang up your perwigs. *Avec-vous aussi une tête à perruque, pour vos perruques ?* Ha lei ancora una perucchiera per le sue perucche ?

Yes, Sir, I have two ones. *Oui, Monsieur, j'en ai deux.* Sì, Signore, ne hò due.

Do you powder yourself your perwigs. *Poudrés vous même vos perruques.* Spolverizza lei stessa le sue perucche ?

Yes Sir. *Oui, Monsieur.* Sì, padrone.

Where do you buy the powder? *Où est-ce que vous achetés la poudre ?* Dove compra la polvere di cipro ?

In Mr. N's shop. *Dans la boutique de Monsieur N.* Nella bottiga del Signor N.

Take you pomatum or jasmin-oil-thereto. *Est-ce que vous y prenés de la pomade, ou de l'huile de Jasmin.* Vi piglia pomata, o ogglio di gelsomino ?

But pomatum. *Seulement de la pomade.* Solamente pomata.

Of what is your cravat? *De quoi est votre cravate ?* Di che è la sua cravata ?

Of muslin, but my neckhandkerchiefs are of fine linnen. *De mousselin, mais mes mouchoirs de cou sont de toile fine.* Di tela ortichina, ma i miei colletti sono di tela fina.

Is your upper shirt also of muslin. *Votre chemise de dessus est-elle aussi de mousselin ?* E anche la sua camicia di tela ortichina.

Az ingeim, és a' nyakra valóim *Indusia & strophia* Mein, das Hemd und die Binden sind von Leines
Len sunt ex tela lini, sed gyóltsból vagynak: *ad fissuras manicæque* wand, aber die Krauffen
de a' hafadékjánál ex tenuiffa tela; sunt am Schliß und die Hand-
és az újjánál batiz. cirrata. blätter sind von Nesseltuch.

Miért nintsen tafzli rajta? *Cur non jussit applicari pinnas, ad indusium.* Warum sind keine Epischen daran?

En azt fel sem veszem, nem is módi mostan. *Hoc ego vilipendo: nec est in usu.* Ich mache mir nichts daraus, zu dem ist es auch jehó die Mode nicht.

Úgy tselekszik az Úr is, mint én. *Similiter & ego agere soleo.* Sie machen es wie ich.

Többsnyire úgy tselekszik nekem mostan. *Plerique sic agunt nunc.* Die meisten machen es jehó so.

Hát visel e' könnyökig való ing újjat? *Solet gestare indusii brevem manicam.* Tragen sie auch zumeisten halbe Ermel?

Mikor a' felső ingemet újja nélkül viselem, akkor háló ing is van rajtam. *Ubi indusium subtile, lius porto, nocturnam etiam vestem porto.* Ja wenn ich Oberhemde ohne Ermel trage und alédann trage ich auch Unterhemden.

Nem visel az Úr külmömben semmi alsó inget? *Secus non gestat indusium commune?* Tragen sie sonst keine Unterhemden?

Nem Uram. *Non mi Domine!* Mein mein Herr.

Kia' Mosonéja? *Quod est nomen lotricis vestrae?* Was für eine Wäscherin haben sie?

Majd tsak nem minden fejer ruhámat hazúl hoztam. *Præter propter omnes vestes lineas domo tuli.* Ich habe all mein weißes Zeug vom Haus mitgebracht.

Hát jó Mosonéja vagy-e? *Bonam (forte) lotricem habet.* Haben sie eine gute Wäscherin?

Meg elégszem munkájával. *Ad contentum mihi lavat.* Ich bin mit ihr zufrieden.

Mit fizet néki egy fertály efsztendőre. *Quid hebet pro solutione quadrantis anni.* Was geben sie ihr das viertel Jahr?

Egy tallért adok néki. *Thalerum.* Ich gebe ihr einen Thaler.

Sejemból, gyapottból, vagy vászonból való kezkenője van az Urnak? *Sericeum, gossippinum aut ex lino habet strophium.* Haben sie seidene oder sattunene oder leinene Schnupftücher?

Hat sejam, hat pedig pamukból való kezkenőm vagyon. *Sex sericea totidemque ex xylino sunt mihi muccinia.* Ich habe ein halb Dutzend seidene und eben so viel sattunene.

No,

No, the shirt self and bands are of linnen, but the crisping on the bosom and the ruffles are of cambrick. *Non, la chemise même, et les bandes sont de toile, mais le jabot et les manchettes, sont de toile de cambrai.* *Nò, la camiscioli- na stessa e le fascette sono di tela; mà il crespo della fessura, e le manichette sono di tela di cambrai.*

Why are no laces there on? *Pourquoi n'y a-t-il pas des dentelles?* *Perche no vi sono merletti?*

I do not care for them; and besides they are quite out of fashion. *Je n'en fais point de cas: et de plus ce n'est plus la mode.* *Non gli stimo; e di più non è adesso la moda.*

You act like me. *Vous faites comme moi.* *Lei fa come io.*

The greatest part do so now. *La plus part, le fait apresent ainsi.* *La più parte fanno adesso così.*

Wear you some time also half Shirt-Sleeves? *Portés-vous aussi quelque fois de fausses manches.* *Porta lei anche tal volta mezze maniche?*

Yes Sir, when I wear a upper shirts withoutaleeves and then I'm wear ring under shirts also. *Oui Monsieur, quand je porte des chemises de dessus sans manches, et alors je porte aussi de chemises de dessous.* *Si Signore, quando porto camiscioline senza maniche, ed allora porto anche sotto-camiscie.*

Are you else not wearing under Shirts. *Ne portés-vous pas autrement des chemises de dessous?* *Non porta altrimente sotto-camiscie?*

No Sir. *Non Monsieur.* *Signor nò.*

What seamstress have you? *Quelle couturière a-vés-vous?* *Che cucitrice hà lei?*

I brought all my linnen from home. *J'ai apporté tout mon linge de chés moi.* *Hò apportata tutta la mia biancheria da casa.*

Have you a good lavender? *Avés-vous une bonne blanchiseuse?* *Hà una buona lavandaja?*

I'm content with her. *Pen suis acontent.* *Io sono contento.*

How much do you give her a quarter of a year. *Combien lui donnés-vous per quartier?* *Quanto le dà il quartale?*

I give her a crown. *Je lui donne un ecu.* *Le dò uno scudo.*

Have you Silk-handkerchiefs, or callicoes or linnen? *Avés-vous des mouchoirs de soie, ou de coton ou de toile?* *Ha lei fazzoletti di seta, o di tela d'India o di tela?*

I have half a dozen silk ones, and so many of callico. *Pen ai une demi douzaine de soie, et autant de coton.* *Ne hò una mezza dozzina di seta ed altrettanti di tela di India.* Nem

- Nem visel kesztyűt az Úr? *Gestatne chyrothecas* Tragen sie keine Handschuhe?
- Tsak akkor, mikor tantzba megyek. *Porto aliquando ubi choreas duco.* Ich trage nur welche, wenn ich auf den Tanzboden gehe.
- Fejér e', avagy festett? *Albusne, an colore tinctas.* Haben sie weisse, oder gefärbte?
- Keményitve van. *Est incrustata.* Ich habe glasierte.
- Az ollyanok leg jobban is illenek. *Optime talia conveniunt.* Sie stehen auch am besten.
- Nem szabad a' tántz helyen más formákat huzni. *Non moris est ducere choreas aliis ornatum esse chyrotecis.* Es ist nicht erlaubt auf dem Tanzboden anders anzuziehen.
- Nagy e' a' fel hajtása? *Flexus chyrotecae estne magnus.* Sind die Stulpen groß?
- Nem: ezek sem nem nagyok; sem nem kicsinyek. *Nec solitora majora, nec justo minora sunt.* Nein sie sind weder zu groß noch zu klein.
- Mellyik Kesztyűsnél veszi az Úr a' kesztyűket? *A quo Chyrothecario emit D. V. chyrothecas.* Bei welchen Handschuhemacher kaufen sie ihre Handschuhe.
- N. Mesternél. *Ab opifice N.* Bei Meister N.
- Visel e' az Úr bélétt kesztyűt, vagy palástot, avagy köpenyeget. *Portatne mahicas, vel pallium, aut penulam vulgarem.* Tragen sie niemals einen Ruff, einen Mantel oder Roquelauré.
- A' bélétt kesztyű az Ifjakhoz nem illik, haud conveniunt; palást most módosítván, és az tsak akkor viseltem, mikor nedves idő van, szürt. *Manica juvenibus nunc extra usum est, nubilo tantum tempore porto lanam.* Ein Ruff schickt sich für junge Leute nicht, die Mäntel sind jetzt nicht Mode, und den Rockelauré trage ich nur, wenn es regnet.
- Mit visel az Úr a' háznál? *Quid gestat domi?* Was ziehen sie im Hause an?
- Ha hideg van, házi köntöst, máskor pedig Kozák ruhát. *Si frigidum est tempus, vestem domesticam alio Cozzachinam.* Wenn es kalt ist, einen Schlafrock, sonst einen Casakin.
- Visel onca haza parókat, vagy sapkát? *Portatne domi capillum lamentum vel pileum turcicum?* Sehen sie zu Hause einen Perücke oder Mütze auf.
- Reggel, és este hála süveg van a' fejemen; nappal pedig vendég haj. *Mane & vesperi cucullum capiti inpono; die autem capillamentum porto.* Abends und Morgens habe ich meine Nachtmütze auf, bei Tage aber eine Perücke.

- Wear you no gloves? *Ne portés-vous pas des gants.* Non porta lei guanti?
- I am but wearing some when I go at the dancing school. *J'en porte seulement quand je vais à la sale de danse.* Ne porto solamente quando vado alla sala di ballo.
- Have you white or dyed ones? *En avés-vous de blancs, ou de teints?* Ne hà de bianchi o de' tinti?
- I have bright ones. *Pen ai de glacés.* Ne hò dei lucenti.
- Those make a better figure too. *Ceux-ci font aussi la meilleure figure,* Quelli fanno anche la miglior figura.
- It is not allowed to wear others at the dancing school. *Il N'est pas permis d'en porter d'autres à la sale de danse.* Non è lecito di portarne altri alla sala di ballo.
- Are the tops great. *Le bords en sont ils grands?* Son grandi gli orli.
- No, they are neither great nor little. *Non ils ne sont ni grands, ni petits.* Nò, non sono nè grandi, nè piccoli.
- By what glover do you buy your gloves. *Chés quel gantier achetés-vous vos gants?* Da che guantiere compra ella i suoi guanti?
- By Master N. *Chés maitre N.* Da maestro N.
- Doyo never wear a muff, a cloak or a mantle? *Ne portés-vous jamais de manchon, de manteau ou de roquelaure?* Non porta ella mai una manizza, un mantello o un tabarro?
- A muff does not become the young men; the cloaks are not fashionable now, and the cloak I wear only when it does rain. *Un manchon ne convient pas aux jeunes gens: les mantoaux ne sont pas à présent à la mode, et je porte seulement roquelaure quand il pleut.* Una manizza non conviene a giovani, i mantelli non sono adesso in uso, ed il tabarro lo porto solamente quando piove.
- Wherewith are you dressed at home? *De quoi êtes-vous vetu chés vaus?* Con che si veste in casa.
- When it is cold, with a night gown, else with a short coat. *Quand il fait froid, avec une robe de chambre, autrement avec un casaquin.* Quando fa freddo, con una vesta da camera altrimenti con casachino.
- Are you covered at home with a perwig or a cap. *Mettés-vous chés vous, une perruque, ou un bonnet.* Mette in casa una perucca, o una beretta.
- In the evening and the morning I'm covered with my night cap, but by day With a perwig. *Le soir, et le matin je suis couvert d'un bonnet de nuit, mais pendant le jour d'une perruque.* La sera, e la mattina hò in testa il mio berettino da notte, ma di giorno una perucca.

Újj még a' páltza?	<i>Novusne est adhuc baculus?</i>	Ist der Stock noch neu.
Spanyol nád.	<i>Arundo Hispanica est.</i>	Es ist ein Spanisches Rohr.
Azt jól látom, miből van a' feje?	<i>Hoc bene video, ex qua materia sit caput.</i>	Ich sehe es wohl; wovon ist der Knopf?
Cyantábol.	<i>Ex succino.</i>	Er ist von Bernstein.
Sima e', és minden tsomó nélküül való e' a' nád?	<i>Estne sine omni nodo et sine junctura.</i>	Ist das Rohr von einem Schusse?
Nem: leg alól van rajta valami tsomó.	<i>Non est: in basi enim adest nodus.</i>	Nein, es hat ganz unten einen Knoten.
Miért nem ezüstöltet- te meg?	<i>Cur non curavit induci argento.</i>	Warum haben sie es nicht lassen mit Silber beschlagen?
Igy vettem; azon ki- vül semmi ezüst bo- ritást nem betsül- lök.	<i>Sic emi; praeterea subinducturam argenteam, non possum ferre.</i>	Ich habe es so gekauft; zudem ästimire ich keinen silbernen Beschlag.
Hát a' fzeg benne vólt e' már akkor?	<i>Erat jam elavus infixus?</i>	War der Stachel auch schon daran?
Igen is: már benne vólt.	<i>Utique infixus erat.</i>	Sa er war daran.
Itt vette a' kardot?	<i>Hic comparavit frameam?</i>	Haben sie den Degen hier gekauft?
Igen is, Uram.	<i>Omnino, mi Domine.</i>	Ja mein Herr.
Hol?	<i>Ubi?</i>	Wo?
A' széles utszában.	<i>In platea lata.</i>	In der breiten Gasse.
Mellyik Kardtsinálótól.	<i>A quonam machæropeo?</i>	Bei welchen Schwerdt- feger.
N. Mestertől.	<i>Ab opifice N.</i>	Bei Meister N.
Meg van e' a' marko- latja aranyozva?	<i>Estne capulus inauratus?</i>	Ist das Gefäß verguldet?
Igen is, a' feje, a' hajlása, és a' ká- vája, és az vége, mind meg vannak aranyozva.	<i>Summitas, flexus, & scutula capularis, & extremitas, hæc omnia sunt inaurata.</i>	Ja, der Knopf, der Bügel, das Stichblatt, die Parierslang, der Hacken, und das Ohrband sind alle verguldet.
Hát a' markolatja jó ezüstbül van e'?	<i>Ergo capulus estne ex puro argento?</i>	Ist der Griff von guten Silber?
Nem: hanem csak meg van futtatva.	<i>Non est: est tantum obductus argento.</i>	Nein, er ist nur versilbert.
Vágó, vagy szúró vasa van e' az Úr kardjának?	<i>Cedere aut pungere est aptum ferrum?</i>	Haben sie eine Hau- oder Stoßklinge?
Szúró vasa van.	<i>Pungere.</i>	Eine Stoßklinge?
Hát e' pais e', pán- tzel e', avagy tsak pléh.	<i>Ergone clypeus, lorica, aut duntaxat lamina est.</i>	Ist es eine Schilde oder Panzer, oder remontre Klinge.

Is this staff new yet?	<i>Ce bâton est-il encore nouveau?</i>	E ancora nuovo questo bastone.
It is a cane.	<i>C'est une canne.</i>	E una canna di India.
I see it well; of what is the head?	<i>Je le vois, bien; de de quoi est la pomme?</i>	Lo vedo bene; di che cosa è il pomo?
It's of yellow amber.	<i>Il est d'ambre jaune.</i>	E di succino.
Is the cane out of a single piece?	<i>La canne est-elle sans noeuds.</i>	E la canna senza nodi.
No, it has a node below.	<i>Non, elle en a un tout en bas.</i>	Nò, ha un nodo tutto a basso.
Why let you not set of it with silver?	<i>Pourquoi ne l'avez-vous pas fait garnir d'argent?</i>	Perche non la ha fatta guarnir di argento?
I bought it so; and besides I'm not for a silver furniture.	<i>Je l'ai achetée ainsi; et de plus je ne fais point de cas, d'une garniture d'argent.</i>	La ho comprata così; e di più io non stimo una gorbia di argento.
Was the point already on it also?	<i>La pointe y fut-elle aussi déjà?</i>	Vi era già anche il pungolo?
Yes it was thereon.	<i>Oui elle y fut déjà.</i>	Sì vi era.
Have you bought this sword here?	<i>Avez-vous acheté cette épée ici?</i>	Ha comprata qui questa spada?
Yes, Sir.	<i>Oui, Monsieur.</i>	Sì, Signore.
Where?	<i>Où?</i>	Dove?
In the large street.	<i>Dans la rue large.</i>	Nella strada larga.
By what furbisher?	<i>Chés quel fourbisseur.</i>	Da che spadaro?
By Master N.	<i>Chés le maître N.</i>	Da maestro N.
Is the hilt gilt.	<i>La garde est-elle dorée?</i>	E iodurato il manico?
Yes; the head, bow, hilt, bar, hook and the chape are all gilt.	<i>Oui, la pome la garde, la barriere, le crochet et le bout sont tout d'orés.</i>	Sì, il pomo, l'arco, guardia, la stanga, l'uncino ed il puntale, son tutti indorati.
Is the handle of fine silver?	<i>La poignée est-elle d'argent fin?</i>	E l'impugnatura di argento fino?
No, it is but silvered over.	<i>Non elle est seulement argentée.</i>	No, e solamente inargentata.
Have you a cutting or pointing blade?	<i>Avez-vous une lame à tailler ou à pointer?</i>	Ha una lama da tagliare, o da punta?
A point blade.	<i>Une lame à pointer.</i>	Una lama da punta.
Is it a rush, or mail or rencounter blade.	<i>Est-ce une lame de jonc ou de maille ou de rencontre?</i>	E una lama di giunco o di maglia, o di rincontro?

A' Pantzélhoz való *Est lorica laminata.* Es ist eine Panzerklinge.
 pléh.
 Éles e' a' hegye. *Apex estne acutus?* Ist die Spitze scharf?

Igen is, elég éles. *Est sat acutus.* Ja ziemlich scharf.
 Hát a' hüvellye be- *Ergone vagina ob-* Ist die Scheide auch
 van e' húzva? *ducta est.* gefüttert?
 Igen is: mert külöm- *Utique, secus enim* Ja, denn sonst rosten
 ben a' kard könnyen *rubigine inficeretur gla-* die Degen gar zu leicht.
 meg rosdásodna. *dus.*

Mitsoda kard kötöje *Quale appendiculum* Was haben sie für eine
 van? *habet in gladio.* Degenkoppel?
 Sejemből is van, bür- *Habeo tam sericeum* Ich habe eine von Seis-
 böl is. *quam coriaceum.* den, und eine lederne.
 Mellyik Szij gyartó- *A quonam zonario* Bei welchem Gürtler ha-
 nál vette a' bürböl *emit coriaceum.* ben sie die lederne gekauft.
 valót.

A' Vásárban vettem. *In nundinis emi.* Ich habe sie auf dem
 Markt gekauft.

Van e' vadász kése is? *Habetne cultrum ve-* Haben sie auch einen
natorium. Hirschfänger?

Igen is; de én azt *Ita est Domine: sed* Ja mein Herr, ich tra-
 tsak az úton hordo- *duntaxat in itinere &* ge ihn aber nur auf der
 zom, és mikor löni *venatione mecum porto.* Reise, und wenn ich auf
 megyek. das Schießen gehe.

Hová megyen most *Quo pergit hinc.* Wo gehen sie jezo hin?
 innen?

Haza megyek. *Domum propero.* Ich gehe nach Haus.

Egészséggel: mig új- *Valeat: ad reviden-* Leben sie wohl, bis ich
 ra szerentsém lesz *dum.* die Ehre habe sie wieder zu
 látni. sehen.

Isten legyen kendel. *Deus ducat, et redu-* Gott begleite sie.
cat.

Tizen - kettődik Dialógus XII. Das zwölfte Ge- Beszélgetés. spräch.

Az Asszonyok öltö- *De indumento mu-* Von Frauenzimmer-
 zetéről két Le- *lierum inter duas* Kleidungen, zwischē
 nyok között. *filiis.* zwen Jungfern.

Szolgalója édes Le- *Obligatissima, virgo* Ihre Dienerin meine
 ány Asszony. *chara.* liebe Jungfer.

En is a' kendé kedve- *Pari modo D.V. be-* Ich bin die ihrige, mei-
 sem, ürvendek meg *ne venit.* ne wertheite; seyn sie will-
 érkezésin. kommen.

It is a malt blade.	<i>C'est une lame de maille.</i>	E una lama di maglia.
Is the point sharp?	<i>La pointe est-elle aigue?</i>	E la punta acuta?
Yes very sharp.	<i>Oui bien aigue.</i>	Sì, assai agguzza.
Is the sheath furred too?	<i>La guaine est-elle aussi fourrée?</i>	E anche foderato il fodero.
Yes, for else the swords grow too early rusty.	<i>Oui, parceque autrement les épées se rouillent, trop facilement.</i>	Sì, perche attrimente si rugginiscono troppo facilmente le spade.
What wast-belt have you?	<i>Quel ceinturon, avés-vous?</i>	Che pendaglio hà lei?
I have a silk and leathern one.	<i>J'en ai un de soie et une de cuir?</i>	Ne hò uno di seta, l'altro di cuojo.
By what belt-maker have you bought the leathern.	<i>Chés quel ceinturier avés-vous acheté, celui de cuir?</i>	Da che cinturajo hà comprato quello di cuojo?
I bought it on the market-place.	<i>Je l'ai acheté au marché.</i>	Lo hò comprato al mercato.
Have you an hanger also?	<i>Avés-vous aus si un couteau de chasè?</i>	Ha eziandio un coltello dacaccia?
Yes, Sir, but I wear it only or the travel and when I go a hunting.	<i>Oui, Monsieur, mais je le porte seulement en voyage, et quand je vais tirer.</i>	Sì, Signore, mà lo porto solamente nel viaggio e quando vado a tirare.
Whither do you go now.	<i>Où allés-vous à present.</i>	Dove v'è adesso?
I go home.	<i>Je vais au logis.</i>	Vado a casa.
Farewell, till I have the honour to see you again.	<i>Adieu, jusqu'à revoir.</i>	Addio, fi à rivederci.
The lord guide you Sir.	<i>Dieu vous conduise Monsieur.</i>	Iddio la conduca, padron mio.

The twelfth dia- Douzieme dialo- Dialogo duode-
logue. gue: cimo.

*Of women apparels Des habillemens de Degli abiti di donne
betwin tow dam- femmes entre deux frà due donzelle.
sels. demoiselles.*

Y our servant my dearest Miss.	<i>Votre servante ma chere mademoiselle.</i>	S erva sua Signora mia cara.
I'm yours my darling, you are Wellcome.	<i>Je suis la vôtre, ma chere mademoiselle, soyez la bien venue.</i>	Son la sua, mia cara Signora, sia la ben venuta.

Köszönöm szívesen,	<i>Ago gratias quas pos-</i>	Ich danke ihnen gehor-
mi jót hoz nékem?	<i>sum maximas, quid mi-</i>	samst, was bringen sie mir
	<i>hi feret boni?</i>	gutes?

Semmit.	<i>Nihil.</i>	Nicht viel.
Mennél többet hozna;	<i>Quanto plus ferret;</i>	Wenn sie mir viel bräch-
annál jobb szívvel eo	<i>lubentius haberem.</i>	ten, so würden sie desto
fogadnam.		mehr willkommen seyn.

El hiszem azt.	<i>Credo perfacile illud.</i>	Ich glaube es.
Tetsék le - ülni.	<i>Placeat sedere.</i>	Sehn sie so gütig und
		setzen sich nieder.

Nem faradtam el.	<i>Non sum fessa.</i>	Ich bin nicht müde.
Ne szegje meg ezen	<i>Faciat juxta velle</i>	Thun sie mir diesen Ges-
kedvemet.	<i>meum.</i>	fallen.

Véghez viszem, hogy	<i>Efficiam, ac quietem</i>	Ich werde es denn thun,
tsendességit meg ne	<i>turbem.</i>	um ihnen nicht die Ruhe
haborítsam.		zu rauben.

Jól teszi, mert mi nem	<i>Benefacit, non enim</i>	Sie thun sehr wohl;
alhatunk.	<i>possumus dormire.</i>	denn wir können nicht
		wohl schlafen.

Sajnálom! és kívá-	<i>Dolendum! & simul</i>	Es thut mir leid, und
nom, hogy a' kö-	<i>opto quod futura nocte</i>	ich wünsche daß sie die fol-
vetkezendő éjjel	<i>tranquilla quiescat.</i>	gende Nacht wohl schlaf-
jobbban alhason.		fen mögen.

Köszönöm édes Leány	<i>Ago gratias grata</i>	Ich danke ihnen gehor-
Asszony.	<i>virgo.</i>	samst meine Jungfer.

Tudja e' miért jöttem	<i>Scit quare huc vene-</i>	Wissen sie warum ich
ide?	<i>rim?</i>	hither komme?

Kétség kívül, hogy	<i>Sine dubio ut ex visita</i>	Ohne Zweifel um uns
minket látogatásá-	<i>honos nobis tribueretur.</i>	mit ihren werthen Zuspruch
val meg tiszteljen.		zu beehren.

A' tisztelet enyim u-	<i>Honos est pro me, sed</i>	Die Ehre würde auf
gyan, de más oka	<i>& alia quoque urget</i>	meiner Seite seyn, all-
is van.	<i>causa.</i>	ein es ist noch eine an-
		dere Ursache.

Mi az?	<i>Quæ nempe?</i>	Was für eine?
Egy keszkenőt vet-	<i>Strophium emi, veni</i>	Ich habe ein Halstuch
tem, azt meg aka-	<i>ad monstrandum.</i>	gekauft, welches ich ihnen
rom mutatni.		weisen will.

Oh melly szép!	<i>Ah quam pulcrum est,</i>	O wie schön ist es!
Tetszik e' kednek?	<i>Placet Dom. K.</i>	Gefällt es ihnen?

Igen is; mennyin	<i>Omnino quanti erunt?</i>	Wahrhaftig; wie viel
vette?		kocht es ihnen?

Találja ki.	<i>Divinare velit.</i>	Rathen sie.
-------------	------------------------	-------------

I most humbly thank you, what good things do your bring me? *Je vous remercie très-humblement, qu'est-ce que vous m'apportés de bon?* La ringrazio umilmente, che appor-
ta di buono?

Not much. *Pas grand'chose.* Non molto.

If you did bring me much, the more you would be well- come. *Si vous m'apportés beaucoup, vous serés d'autant mieux venue.* Se apportasse molto, sarebbe tanto più ben venuta.

I believe so. *Je le crois bien.* Lo credo bene.

Be so kind as to sit down. *Ayez la bonté de vous assoir.* Favorisca di assen-
tarsi.

I'm not weary. *Je ne suis pas lasse.* Non sono stanca.

Do me the favour. *Faites-moi cette fa-
veur.* Mì faccia questa
grazia.

I shall do it then, not to bereave you of the repose. *Je le ferai donc pour ne vous pas dérober du repos.* Lo farò dunque per
non rubbarle il riposo.

You do very well, for we can't sleep well. *Vous faites très-bien, puisque nous ne pouvons bien dormir.* Lei fa benissimo,
perchè non possiamo
ben dormire.

I'm sorry, and wish you may well sleep next night. *J'en suis fâchée et je souhaite que vous reposiez très bien la nuit prochaine.* Mi spiace, e bramo,
che la notte che viene
riposi bene.

I most humbly thank you Miss. *Je vous remercie très-humblement Mademoiselle.* La ringrazio umil-
mente, Signora mia.

Do you know the reason why I ain come hither. *Savés-vous aussi pour-
quoi je suis venue ici.* Sà ella perchè son
venuta qui?

Doubtless to honour us with your kind visit. *Sans doute, pour nous honorer de votre chere visite.* Senza dubbio per
onorarci della sua ca-
ra visita.

The honour would be at my side, but there is an other reason still. *L'honneur est de mon côté, mais il y a encore une autre raison.* L'onore è dal canto
mio, mà vi è ancora
una altra ragione.

What? *La quelle?* Quale?

I have bought a neck-
kerchief, which I'll shew you. *J'ai un mouchoir de cou, que je veux vous montrer.* Hò comprato un fazzo-
letto da collo, che
voglio mostrar le.

O! how fine it is! *Ah qu'il est beau!* O! come è bello!

Does it please you? *Vous plait-il?* Le piace?

In deed; how much does it cost you? *Assurement; combien en avés-vous donné?* Certo; quanto ne
hà dato?

Guess at it. *Pouvés-vous le deviner?* Può indovinarlo?

- Leg alább 4. Thalért fizetett érte. *Ad minimum 4 thaleris solvit.* Sie werden wenigstens 4. Thaler davor bezahlt haben.
- Még oltsóbban kaptam. *Leviori pretio acquisivi.* Ja, ich habe es noch wohlfeiler bekommen.
- Mennyit ér hát? *Ergo quantum valet?* Wie viel kostet es denn?
- Három thalért 8. garast. *Tres thaleros 8 grossos.* Drey Thaler 8 Groschen.
- Bizonyára oltsó. *Certe vili pretio adquisivit.* Das ist wahrhaftig wohlfeil.
- Nékem sem tetszik drágának. *Nec mihi videtur charo pretio.* Es kommt mir auch nicht theuer vor.
- Mellyik főkötő varrta a' főköteit? *Quanam vittifex confecit vittam.* Welche Haubenstickerin hat ihre Haube gemacht?
- A' Leányasszony N. hát mi van nem indecenter fecit? *Virgo N. quid ergo indecenter fecit?* Die Jungfer N. ist sie etwa nicht wohl gemacht?
- Igen is jól tsinálta, de a'formájaigen nagy. *Utique benefecit, sed formula est justo major.* Ja, sie ist sehr wohl gemacht, aber ihr Auffatz scheint zu groß.
- Úgy van, de mást tserélek. *Ita est, sed aliam volo, mutare.* Er ist es auch, ich werde einen anderen tauschen.
- Miért nem fedte befátyollal magát? *Quare ricam neglexit (capiti) super inponere?* Warum haben sie keine Kappe aufgesetzt.
- Tsak akkor szoktam bé takarodzeni, mindön a' nap (sugári) solis. *Non aliter soleo me obducere nisi præ calore solis.* Ich setze nur eine auf, wenn die Sonne zu heiß scheint.
- Ki adta kednek ezt a' fülbe valót? *Quis accomodavit istam in aurem.* Wer hat ihnen diese Ohrengehäng gegeben?
- A' Batyám N. böl hozott e' félékét. *Frater meus ex N. talia secum tulit pro me.* Mein Bruder hat mir solche von N. mitgebracht.
- Vagy inkább a' Szeretője. *Potius amator (amatoris).* Oder vielmehr ihr Liebster.
- Nintsen szeretőm. *Non habeo amatorem.* Ich habe keinen Liebsten.
- Tsak titkon tart. *Sub rosa habet.* Sie wollen es nur geheim halten.
- Bizonyítom az Urnak, hogy én a' Batyám-tól, 4 for gyöngyel, keresztes, és arany Lantzal, ajándékba nyertem. *Adsecuro D. V. quod ego cum cruce illa de collo pendente, & quatuor circulis aurearum catenarum, margarataque a fratre dono accepi.* Ich kann sie versichern, daß ich solche von meinem Bruder nebst dem Kreuz das ich an habe, und vier Schnur Perlen mit einer goldenen Kette bekommen habe.

- You 'll have paid at least four dollars for it. *Vous en aurés-payé au moins quatre écus.* Lei non lo averà pagato meno di quattro scudi.
- Yes, I have received it at a better cheap. *Oui, je l'ai reçu à meilleur marché.* Sì, io lo hò ricevuto a miglior mercato.
- How much dos it cost then? *Combien coûte-t-il donc?* Quanto costa dunque?
- Three dollars, eight pence. *Trois écus & huit gros.* Tré scudi otto grossi.
- This is surely good cheap. *Ma foi c'est très-bon marché.* Questo è certo a buonissimo mercato.
- It seems not dear to me neither. *Il ne me paroît pas cher non plus.* A me anche non par caro.
- What millinet has made your e if? *Quelle coiffeuse a fait votre coiffe?* Che scuffiara ha fatta la sua scuffia?
- Mistress N. is it perhaps not made well? *Mademoiselle N. n'est-elle pas peut-etre bien faite?* La Signora N. Non è forse ben fatta?
- Yes it is made very well, but your west hair looks too large. *Oh qu'oui, elle est très-bien faite, mais votre tresse est trop grande.* O che sì, è fatta benissimo, mà il suo ago da treccie par troppo grande.
- It is so too, I shall truck an other one. *Elle l'est aussi, je trouverai contre une autre.* Egli lo è ancora, me baratterò un altro.
- Why have you not put on a cap? *Que n'avez-vous mis un voile.* Perché non hà messa una cappa.
- I do it but when the sun shines too hot. *Pen mets seulement un quand il fait trop de soleil.* Ne metto solamente una, quando il sole è ben caldo.
- Who has given you these pendants? *Qui vous à donné ces pendans d'oreille?* Chi le hà dato questi orecchini?
- My brother has brought them me from N. *Mon frere me les à apportés de N.* Mio fratello meglia ha portati da N.
- Or rather your lover. *Ou plutôt Monsieur votre amant.* O più tosto il Signor suo amante.
- I have no lover. *Je n'ai point d'amant.* Non hò nissuno amante.
- You 'll only conceal it. *Vous ne voulez pas le dire seulement.* Ella non vuol dirlo solamente.
- I can assure you I received them from my brother, together with the cross, I have on the neck, and four ropes of pearls with a golden chain. *Je puis vous assurer que je les ai reçues de mon frere, ensemble avec la croix (qui me pend à la croce, (che mi pende al collo), e quatre tours de perles avec une chaîne d'or.* Posso assicurarla di avergli ricevuti dal fratello mio, insieme colla croce, (che mi pende al collo,) e quattro fila di perle con una collana di oro.

Kivánnék én is olyan Bátyát, ki nekem is olly drága dolgokat ajándékozna.	<i>Vellem quoque ego tam bonum fratrem, qui tam pretiosa mihi offerret donaria.</i>	Ich wollee ich hätte auch einen solchen Bruder, der mir so galante Sachen gäbe.
A' ked szeretője még sokkal kellemetesebbet ad.	<i>Vester amator dabit vobis longe chariora.</i>	Ihr Herr Liebster wird ihnen schon noch galantere Sachen geben.
Semmi szeretőről nem tudok.	<i>Nihil scio de quodam amatore.</i>	Ich weiß von keinen Liebhaber.
Talám majd meg halljuk?	<i>Audiamus brevi</i>	Vielleicht werden wir es bald hören?
Vagy soha sem.	<i>Aut nunquam.</i>	Und vielleicht niemalsen.
Kétség nélkül.	<i>Dubium relinquitur ullum.</i>	Da ist kein Zweifel daran.
Szép festék, melyet ábrázatyán visel.	<i>Elegans purpurissa quam in facie gestat.</i>	Das ist ein schönes Schminkepfästichen, das sie auf ihren Backen haben.
En ezt egy Levéllel a' Lipstai Vásárból kaptam.	<i>Accepi cum epistola ex nundinis Lipsiensibus.</i>	Ich habe deren einen Brief von der Leipziger Mess bekommen.
Ditsérem a' Leány Asszonyt, hogy ortza kendőzött nem visel.	<i>Laudo se (bona virgo) quod fucato non prodeat vultu.</i>	Ich lobte sie Jungfer, daß sie keine Schminke brauchen.
En sem élnek semmi kendőző flastrommal, ha néha bibortós nem vólnék.	<i>Nec ego purpurissa unquam uterer; nisi pustulas identidem haberem.</i>	Ich würde auch keine Schminkepfästergen brauchen, wenn ich nicht von Zeit zu Zeit Pusteln hätte.
Hát rég van e' ezen árnyék tartója?	<i>A longo tempore habet istud flabellum?</i>	Haben sie diesen Sonnenschirm schon lang.
Nem kedvesem, a' múlt vásárkor vettem.	<i>Non carissima, a nundinis proxime prateritis præcepi gerere.</i>	Nein, meine Liebe, ich kaufte ihn die letzte Mess.
Ugyan nem nagy e'?	<i>Nonne est iusto majus?</i>	Ist er nicht zu groß.
Nintsenek kissebbek.	<i>Neo reperibilia sunt minora.</i>	Man hat jetzt keine kleine.
Jele annak, hogy a' nagy legjezők már most nintsenek módosdiba.	<i>Est signum, quod majora flabella modo non sint in usu.</i>	Es ist ein Zeichen, daß die grossen Fächer jetzt in Mode sind.
Kétség kívül.	<i>Procul dubio.</i>	Ohne Zweifel.
Ez a' Karkötő szép.	<i>Ista armilla est pulcra.</i>	Diese Armbänder lassen schön.
Mindennek tetszik.	<i>Omnibus placet.</i>	Sie gefallen jedermann.
Nem tetszik e' Kelmeknek is?	<i>Nonne placet quæque D. V.</i>	Gefallen sie ihnen nicht auch selbst? I

- Miért nem? a' mi má- *Quare non? id quod* Warum nicht? wenns
foknak tetszik, né- *aliis placet, nec mihi* andern gefällt, gefällt's
kem is tetszik. *displicet.* auch mir.
- Ezen elő kötő fátyol- *Præcisiorum illud* Ist diese Schürzen von
ból van e'? *anne est, cidaris?* Nesseltuch?
- Igen is Leány Afz- *Nonne mea grata* Ja meine Jungfer.
szonykám. *virgo?*
- Régen tartya e' ezen *A longo tempore pos-* Haben sie die Schnür-
mejj fűzzöt? *fidet istud fibulato-* brust schon lange?
rium?
- Fél esztendeje ezen *A dimidia parte anni,* Ich habe sie ein halb
mejj tartommal e- *simul cum hocce peço-* Jahr und den Laß auch.
gyütt. *rare.*
- Mennyi halhéj van *Quantum de ossibus* Wie viel Fischbein ha-
benne? *piscium adplicavit?* ben sie dazu?
- Három fertály fontot. *Tres partes libræ.* Dren viertel Pfund.
- Mennyit ér? *Quantum valet?* Wie viel kostet es?
Másfél thallért. *Thalerum & dimidium.* Anderthalb Thaler.
- A' tze hal tsont olly *Offceti est tam pre-* Ist das Fischbein so
drága? *tiosum?* theuer?
- Ez idő szerént annyit *Tantum valet, nunc* Jého gilt es so viel.
ér? *temporis.*
- Van e' benne (ormos *Habet inpositum (ba-* Haben sie auch ein
sa) plantséta? *cillum) fortificatorium?* Plansbet darinnen?
- Most nints benne. *Minime gentium.* Jého nicht.
- Mennyit ér a' Himes *Quantum valet stria-* Was kostet der gestreifte
szoknyája? *ta D. V. stola?* Zeug zu ihren Sultane?
- Egy forintot, de a' *Florenum, sed varie-* Einen Gulden, und
tarka varrása ültö- *gatum totum indumen-* der Bunte zu meinem
zetemnek egy thal- *tum, Rhenanum & 4* Kleid einen Thaler und
lért, 4 garast. *grossos.* 4 Groschen.
- Mennyi azon leg hofz- *Quantum stola cum* Wie viel der zu ihrer
szabb szoknya, és *firmate, & pelicio.* Andrienne und zu ihrem
Bunda. *Pels.*
- Annyi, a' mennyi a' *Tantum, quantum* Just so viel, als der
hosszú ruham bállét *stola cum thorace 20.* zu meinem Rock und
mejre valómmal 20 *grossos.* Wamse nämlich 20 Gro-
garas. *schén.*
- Mennyit adott a' hal *Quantum solvit pro* Wie viel haben sie für
héjjas ruházatyáért? *vestimento ossibus ceti* ihrem Reifrock gegeben?
adjustato? Einen Louisd'or.
- Egy Lajos aranyát. *Aureum Ludovici.*
- Az alsó kerülete men- *Circuitus ab infima* Wie weit ist der un-
nyi (hány fing?) *parte, quot ulnarum est?* terste Reif?

Why not? it that pleases others, does it also to me. *Pourquoi non? ce qui plait aux autres plait aussi à moi.* Perché no? quello che piace ad altri, mi piace ancora à me.

Is this apron of musse-lin. *Ce tablier est-il de mousseline?* E questo grembiale di tela ortichina?

Yes Misf. *Où, Mademoiselle.* Sì Signora.

Have you this bodice already long ago? *Ya-t-il déjà long tems que vous avés ce corps.* Hà già lungo tempo quel busto?

I have it, six months since and the breast-plate too. *Il y à six moi que je l'ai, et le corset aussi.* Lo hò sei mesi, e la pettorina ancora.

How much whale-bone have you hereto? *Combien d'os de baleine y avez-vous?* Quante ossa di balena vi hanno messo?

Three quarter of a pound. *Trois quarterones de livre.* Trè quarti di libra.

How much does it cost. *Combien coute-il?* Quando costa?

One dollar and a half. *Un ecu et demi.* Uno scudo e mezzo.

Is the whale-bone so dear now? *L'os de baleine, est-il si cher à present.* E così caro l'osso di balena.

It costs now so much. *Il coute tant maintenant.* Tanto costa adesso.

Have you also a busk therein? *Y avés-vous aussi un busque?* Vi hà anche una stecca?

Now not. *Maintenant non.* Adesso no.

How much costs the striped stuff to your sultane? *Combien coute l'etofe rayée de votre robe?* Quanto costa la stoffa striata della sua sottana?

A florin and the variegated, out of which my mantow, is made a dollar and four pence. *Un florin; et la bigarée dont mon manteau est fait, un ecu et quatre gros.* Un fiorino; e la variegata dalla quale è fatto il mio mantò, uno scudo e quattro grossi.

How much that of your petticoat, and furr? *Combien celle de votre andrienne et pelisse?* Quanto quella della sua Adriana e pelliccia?

Iust as much ast that of my gown and coat viz twenty pence. *Iustement autant que celle de ma juppe et de ma camisole, savoir vingt gros.* Giustamente tanto, quanto quella della mia gonnella, e camisciùola, cioè venti grossi.

How much have you given for your whale bones petticoat? *Combien avés-vous donné pour votre juppe de baleine.* Quanto hà dato per la sua giubba de balena?

A lewisd'or. *Un louisd'or.* Un luigid'oro.

How large is the lowest hoop? *Lè plus bas cerceau de quelle largeur est-il.* Quatno largo è il cerchio più basso?

- Hat sing széleségű. *Sex ulnas amplu.* Er ist 6 Ellen weit,
Miből van az alsó *Ex quali materia est inferior sola?* Wovon ist ihr Unters
szoknyája? *Ex Flanella.* Von Flonell.
Flanerből. *Habet fimbriam?* Sind Borten darum?
Van e' prémje? *Habet sed ex simpli-* Ja aber von Floret-
Van, de durva se- *ciori bombice.* Band,
lyemből szütt. *A quali nam textore* Bei welchen Borten-
Mellyik pántlika szö- *ligulare emit?* würter haben sie solche
vönél vette? *Apud Domīnam N.* Bei der Frau N.
Az Asszony N. *Estne commodum ibi* Sie läßt sich gut han-
Jó e' nálla vásárolni? *emere?* deln.
Ugyan is, illendőül *Utique, decenter a-* Ja, sie ist recht billig,
bánik; én mind pán- *git; ego tam ariam,* ich kaufe auch bei ihr
tlikát, mind varró *quam sericeum si-* alles Band, Nähseide,
sejmet, sínórt, tzi- *lum, cordam, & fibulam* Zwirn, Schnürstift, Näh-
pö tsatot, töt, *acum accelam (capita-* nadeln, Stecknadeln und
gombos töt, és több *tam) & his similes res,* dergl. Sachen.
ilyenekettöle szok- *ab ea, emere soleo,*
tam venni.
Én is hasonlóképen. *Ego pariter,* Und ich auch.
Mennyit fizetett a' ka- *Quanti est tela, pro* Wie viel haben sie für
navátzért az ujjas *peccorale manicato?* den Kanefas zu ihrem
lajbihoz? *Kontusch* gegeben?
Singiért 5. garast. *Ulnatim, 5 grossis* Vor die Elle 4 Groschen,
venit.
Hát a' fokúteje maté- *Ergo pro materia vit-* Und vor den Zeug zu
riájáért? *ta?* ihrem Mieter?
Nyöltz garast. *Odo grossis.* Acht Groschen.
Kedvesem, eleget al- *Charissima, jam satis* Ich habe sie meine Wer-
kalmatlankodtam *incommoditatis causavi* theste lang genug be-
már kendnek. *D. Vestra.* schwehrt.
Haza kell mennem. *Domum revertar.* Ich muß wieder nach
Hause gehen.
Kérem, maradjon még *Faciat amicitiam,* Thun sie mir den Ge-
egy kevelsé ná- *maneant adhuc exigua* fallen und bleiben sie noch
lam. *tempore, apud me.* ein wenig bei mir.
Nem alkalmatlanko- *Nolo longiori mora* Ich will ihnen nicht
dom. hosszafabban *incommodare.* länger beschwerlich fallen.
kendnek.
Nints terhemre nékem, *Non est mihi tadium,* Sie belästigen mich gar
söt nagyobbban le *immo vero obligabit me* nicht, vielmehr verbinden
kötelez engemet, *ultra, si manebit.* sie mich äußerst, wenn sie
ha még tovább is
marad. *It*

It is large six ells.	<i>Il est de six aunes de largeur.</i>	E largo di sei braccia.
Of what is your under petticoat?	<i>De quoi est votre jupon.</i>	Di che è la sua gonnella inferiore?
Of flannel.	<i>De flanelle.</i>	Di flanella.
Are there ribbons about?	<i>Y a-t-il des rubans autour.</i>	Vi sono fettuccie attorno?
Yes, but only of fers.	<i>Oui, mais seulement de ceux de filofel.</i>	Sì, ma solamente di nastro di seta fioretta.
By what ribbon-wearer have you bought them.	<i>Ches quel rubanier les avés-vous achetés?</i>	Da che fettucciare lo ha comprato?
By Madam N.	<i>Ches Mademoiselle N.</i>	Dalla Signora N.
One can buy well by her.	<i>Il fait bon d'acheter ches elle.</i>	E buon comprar da essa.
Yes, she is very reasonable, I buy also by her all ribbons-the sowingsilk, thread, laces, lacepoints, needles, pins and other things.	<i>Oui elle est tres raisonnable, j'achete ausi d'elle tous des rubans, la soie à coudre, le fil, les cordons, les aiguilles, les epingles et d'autres choses semblables.</i>	Sì, è ragione volissima, io compro anche cor da essa lei tutto 'l nastro, la seta da cucire, il refe, i cordoncini, le punte dei cordoncini gli aghi, le spille; e simili cose.
And I also.	<i>Et moi ausi.</i>	Ed io ancora.
How much have you given for the canvas of your countouch?	<i>Combien avés-vous donné pour le canevas de votre countouch?</i>	Quanto hà dato per il canavaccio della sua contuccia?
Five pence for à yard.	<i>Cinq gros pour l'aune.</i>	Per il braccio cinque grossi.
And for the stuff of your close coat?	<i>Et pour l'etoffe de votre corset?</i>	E per la stoffa del suo busto leggiero?
Eight pence.	<i>Huit gros.</i>	Otto grossi.
I was long enough troublesome to you, my darling.	<i>Je vous ai incommodé assez long tems ma chère.</i>	Io la hò assai incomodata, cara mia.
I must return home.	<i>Il me faut retourner chés moi.</i>	Bisogna ritornarmene a casa.
Do me the favour and stay with me a little yet.	<i>Faites-moi le plaisir de rester encore un pen chés moi.</i>	Mi faccia il piacere di restare ancora un poco da me.
I'll trouble you no longer.	<i>Je ne veux pas vous incommoder davantage.</i>	Non voglio incomodarla davantaggio.
You don't trouble me at all, rather you oblige me very much in staying yet a little.	<i>Vous ne m'incomodés point du tout, vous m'obligez plutôt, extrêmement si vous restés encore un peu.</i>	Lei non mi incomoda affatto, mi obbliga più tosto grandemente di restare ancora un poco.

Ez úttal nem lehet , *Hac vice non possum,* Vor jehó kann ich nicht,
magam ajánlom. *me commendo.* ich empfehle mich ihnen.

Ha nem teheti most , *Si nunc inpediatur,* Wenn sie denn jehó nicht
tselekedje mászor , *alia vice dignetur me* bleiben wollen, so geben
tiszteljen meg be- *honorifico colloquio,* sie mir bald ein andermal
szédével. *exhilarare.* die Ehre und sprechen mir
zu.

Én várni fogom ken- *Exspectabo D. V.* Ich will sie von ihnen
det. erwarten.

Nem mulatom - el, *Non intermittam da-* Ich werde nicht erman-
mennél hamarébb *ta prima salutare,* geln ehestens bei ihnen
köszönteni. *(scilicet occasione.)* meine Aufwartung zu
machen.

Véghetetlenül le kö- *Infinite me obligabit.* Sie werden mich un-
telez. endlich verpflichten.

Kérem, köszöntse az *Velit patrem, & si-* Ich bitte bei dem Hrn.
attyát, és az anyát *mul matrem meo nomi-* Vater und der Frau Mut-
szómmal. *ne salutare.* ter meine Empfehlung zu
machen.

Mindent véghez vi- *Nihil intermittam* Ich werde dero Befehl
szek, egészségbe *vale charissima.* nachkommen. Gott befohl-
maradj kedvesem. len mein werthes Frauen-
zimmer.

Alázatos Szolgálója. *Obligatissima & (hu-* Ihre gehorsamste Die-
millima.) nerinn.

Tizen - harmadik *Dialogus XIII:* Das dreizehnte
Beszélgetés. Gespräch.

A' Posztóssal azo- *Cum (pannifice)* Mit einen Tuchhänd-
nokról, mellyek- *mercatore panni,* ler Sachen woraus
ből öltözet készül, *de eis, quæ ad ve-* man die Kleider
és a' színekről. *sumentum requi-* machet, und den
runtur, & de co- Farben.
loribus.

Szándékom van posz- *Vestes comparare ha-* Ich möchte gerne Tuch
tót venni ruhának, *beo in proposito, habet* zum Kleid kaufen, haben
van e' jó? *bonum pannum?* sie was gutes?

Ó van, kap nálam ol- *Ah habeo, & quidem* O ja, sie können bei
lyat, mellynek más *tam præstantem,* mir so gutes haben als in
bóltba nints párja. *par in aliis fornicibus* irgend einen Laden.
non est.

Now I can't, I pay you my respect. *A présent je ne puis pts, je vous salue très humblement.* Adesso non posso, raccomando umilmente.

If you 'll stay then no longer now, do me the honour to visit me soon again. *Si vous ne voulez donc pas rester maintenant faites - moi l'honneur de me revenir voir bientôt.* Si dunque adesso non vuol restare, mi faccia bentoſto l'onore di visitarmi di nuovo.

I shall expect it from you. *Je l'attendrai de vous.* Lo aspetterò da lei.

I'll not fail to wait on you as soon as possible. *Je ne manquerai pas de vous faire bientôt la reverence.* Non mancherò di servirla quanto prima.

You 'll infinitely oblige me. *Vous m'obligerez infiniment.* Mi obliherà infinitamente.

Pray remember my kindness, to the gentleman your father, and Madam your mother. *Je vous prie de faire mes complimens à Mr. votre pere, et à Madame votre mere.* La prego di fare miei bacio mani al Signor suo padre, et alla Signora sua madre.

I'll not fail: Adieu my dearest Miss. *Je ne manquerai pas; Adieu machère.* Porterò le sue grazie; Addio, cara mia.

Your most humble Servant. *Votre très - humble Servante.* Serva divotissima di Lei.

The thirteenth dialogue. *Trezieme Dialogue: Dialogo decimo terzo.*

With a draper, of thiugs the suits are made of, und colours. *Avec un marchand de drap, des choses dont on fait les habits et des couleurs.* Con un mercante di drappo, delle cose, delle quali si fanno gli abiti, e dei colori.

I want some cloth to a garment, have you a good one? *Je voudrois bien acheter du drap, pour faire un habit, en avés-vous de bon?* Vorrei ben comprar del panno per fare un abito, ne hà di buono?

Yes, Sir, you can have so a good, one by me as in an other shop else, *Oui Monsieur, vous pouvez en avoir chés moi d' aussi bon, que dans une autre boutique.* Si padrone, ne può aver da me di così buona, come in alcuna altra bottega.

- Mutasson nékem némely darabokat. *Velit mihi ostendere aliquot frusta.* Zeigen sie mir etliche Stücke.
- Akar e' Angliai, Hollandiai, Spanyol, vagy tsak közönséges posztót? *Vult anglicum, hollandicum, hispanicum, aut ordinarium pannum habere.* Wollen sie englische, holländische, spanische oder gemein Tuch haben?
- Hollandiait vennék. *Hollandicum emerem.* Ich werde wohl holländisch nehmen
- Milyen színűt? *Cujus (enim) coloris?* Von was für Farbe?
- Mutasson minden színűeket. *Exhibeat ex omnibus coloribus.* Weisen sie mir welches von allerhand Farben.
- Feketét, fejét, sárgát, zöldet, nem fog venni az Úr. *Nigrum, album, flavum; viridem, non (puto) quod emere intendat D. V.* Schwarz, weiß, gelb und grün werden sie doch nicht nehmen.
- Nem, mutasson más színűeket. *Non, velit contrarii coloris (ad videndum) dare.* Nein, weisen sie mir andere Farben.
- Itt vagynak különkülönféle színek, úgy mint Sárlát, Bársony szín, Hús szín, lor, Karmazsin vörös, Rózsaszín. *Sunt hic diversi generis colores, sicut scarlatinus, purpureus color, carneus color, rosaceus color, saecus color.* Da sind unterschiedliche röthe Farben, als Scharlach Purpurfarb; Fleischfarb, Carmesinroth, Rosensroth, Rosenroth.
- A' Scharlát igen világos nékem, a' Bársony drága, a' hús színű, és Rózsaszín színű, és Rózsaszín nem lesznek elegendőképen állandósak, & colores reliqui mihi és a' többi veres színűek nékem nem tetszenek. *Scarlatinus mihi est perclarus, purpureus zu hell, der Purpur zu kostbar, die Fleischfarbe werden und Rosenfarbe werden nicht dauerhaft genug seyn, und die andern röthen Farben gefallen mir nicht.*
- Vagynak itt kék színű is, úgy mint: lei színe, halván kék, viola szín, galamb szín. *Sunt hic etiam caerulei colores, ut nigrosetet kék; halván caeruleus, pallido caeruleus, violaceus, columbinus.* Da sind auch blaue Farben, als dunkelblau, bleichblau, violet, Kolumbin.
- Kérem, még más egyéb színeket mutasson az Úr. *Quaeso alios adhuc colores mihi ostendere velle.* Weisen sie mir unbekannt noch andere Farben.
- Itt vagyon megpirált, itt vagyon őz, itt vagyon hamu színű, itt vagyon Tengeröld, itt Bórotzkavirág színű, és itt Estüst színű. *Hic est subruber, hic est canus, cinerius, marino-viridis, hic flori-brassicæ similis, & hic argenteus color.* Da ist braunes, da ist graues, da ist Aschenfarbiges, da ist Meergrünes, da ist Pfirsichblüthenes, und hier silberfarbes.

Shew me some pieces. *Montrés-moi quelques pieces.* Mene mostri alcune pezze.

Will you have an english, dutch, Spanish or ordinary cloth? *Voulez-vous du drap d'angleterre ou du d'inglese, o ollandese, d'holland, ou d'espagne, o spagnuolo, o ordinarior?*

I shall take a duth one. *Je prendrai bien de celui d'hollande.* Prenderò ben dell ollandese.

Of what colour? *De quelle couleur?* Di che colore?

Shew me some of all sorts of colours. *Montrés m'en de toute sorte de couleurs.* Mene mostri di ogni sorte di colori.

Black, white, yellow and green you'll doubtless not take. *Du noir, du blanc, du jaune, et du verd, vous n'en prendés pourtant pas.* Del nero, del bianco, del giallo, e del verde non ne prenderà senza fallo.

No, let me see other colours. *Non, faites-moi voir d'autres couleurs.* No, mi faccia vedere altri colori.

There are various red colours, as scarlet, purple, flesh-colour, crimson, poppy-colour, rose-colour. *Voilà, de différentes couleurs rouges comme d'ecarlat, de pourpre, d'incarnat, de cramoisi.* Ecco differenti colori rossi, come scarlato, porporo, incarnato, chermisino.

The scarlet is too clear to me, the purple too precious, the flesh-colour and the vermilion will be not durable enough; and the other colours don't please me. *L'ecarlate m'est trop pretieux, incarnat et le vermillon ne seront pas assez durables; et les autres couleurs rouges ne me plaisent pas.* Lo scarlato, mi è troppo chiaro, la porpora, è troppo preziosa, l'incarnato ed il vermiglio non saranno assai durevoli; e gli altri colori rossi non mi piacciono.

There are some blue colours too viz, dark-blue bluish, violet columbine. *Voilà aussi des couleurs bleues, savoir bleu foncé, bleuâtre, violet, columbin.* Ecco anche colori turchini, cioè turchino oscuro, blumerano, violetto, colombino.

Shew me some other colours yet, if it is not too troublesome to you. *Montrés-moi encore d'autres couleurs, si cela ne vous est pas trop incommode.* Mi mostri ancora altri colori, se non le è troppo incomodo.

There's a brown one, here a gray, here an ashcoloured, here a seagreen, here a peachflower red and then a silver-coloured. *Voici du brun, ici du gris, ici du cendré, ici verd de mer, ici de la seiche, et ici couleur d'ar-gent.* Ecco qui del bruno, qui del grigio, qui del bigio, qui del verde-mare, qui del persichino, e qui dell'argentino.

Hogy réfe a' setétes veresnek?	<i>Quanti est ulna nigricans subrubricantis?</i>	Wie theuer die Elle vom dunkelbraunen?
Két Tallér, és 8 garas.	<i>A duobus imperialibus & 8 grossis.</i>	Zwei Thaler und 8 Groschen.
Hát! olly drága?	<i>Ergo! tam caro pretio?</i>	Wie! so theuer?
Az nem drága.	<i>Hoc non est carum.</i>	Das ist nicht theuer.
Ezért senki 2 Tallért nem fog adni.	<i>Pro hoc nemo 2 imperiales daturus est.</i>	Da wird niemand 2. Thaler davor geben.
Tsak tessék a' jóságát meg nézni, minémű meg nézni, és erős.	<i>Tantum bonitatem aspicere dignetur, quam textura subtilis, & quam fortis.</i>	Sehen sie doch die Güte davon, wie fein und stark es ist.
Tetstik az Űrnak egy kis próbára valót, belőle metfzeni?	<i>Placebit parum pro proba, hinc abscindere?</i>	Wollen sie eine kleine Probe davon schneiden?
Sziveessen.	<i>Lubentissime.</i>	Herzlich gern.
Kérem az Urat, tessék nekem egy meg gyújtott gyertyát adni, meg akarnám cendere.	<i>Quæso dignetur mihi ardentem candelam dare, vellem enim succendere.</i>	Geben sie mir unbeschwert ein angezündetes Licht ich will es fengen.
Im itt vagyon Uram.	<i>Hic præsto est.</i>	Da ist eines, mein Herr.
Az fonal elegendő vékony, de a' posztó nem igen tömötnek látstik.	<i>Filum sat tenue, ast pannus ipse non sat compositus videtur.</i>	Der Faden ist fein gesnug, aber das Tuch scheint nicht dicht zu seyn.
Én jót állok érette, hogy tartós lesz.	<i>Spondeo, quod duraturus sit.</i>	Ich bin gut dafür, daß es es recht dauerhaft ist.
Hogy réfe?	<i>Quanti ulna?</i>	Wie hoch kommt die Elle davon?
Egy szóval, két tallérnál alább, oda nem adhatom.	<i>Verbo, minus duobus imperialibus vendere non possum.</i>	Es kann, mit einem Wort, unter 2. Thaler nicht verkauft werden.
Én adok érette 1 Tallért, és 20 garasokat.	<i>Dabo unum imperialem, & 20 grossos.</i>	Ich will ihnen 1 Thaler und 20 Groschen geben.
Nem kívánhattya az Űr tölleim, és ha testvérem volna is, nem vehetném fel.	<i>Non potest a me desiderare, & si frater meus esset, equidem accipere non possem.</i>	Sie verlangen es nicht, mein Herr, wenn sie mein Bruder wären, so kann ich sie nicht nehmen.
Ha jól alkúdni hágy az Űr, jövendőben is megkeresem az Urat.	<i>Si siverit secum patationes bonas inire, semper huc venturus sum.</i>	Wenn sie gut mit sich handeln lassen, werde ich allezeit ihr Kundmann bleiben.

What's a yard of this dark-blue ?	<i>Combien coute laune de ce bleu foucé ?</i>	Quanto costa il braccio di questo fosco ?
Two dollars, and eight pence.	<i>Deux ecus, et huit gros.</i>	Due scudi ed otto grossi.
How, so dear ?	<i>Comment si cher ?</i>	Come ! tanto caro ?
It's not dear.	<i>Cela n'est pas cher.</i>	Questo non è troppo caro.
No body will afford so much fort it.	<i>Personne n'eu donnera pas tant.</i>	Nessuno ne darà due scudi.
Pray, behold its goodness, how fine and strong it is.	<i>Eyés de grace, voyes en la bonté combien il est fin et fort.</i>	Ne veda, la prego, la bontà, quanto è fino e forte.
Wil you cut a little pattern of it ?	<i>Voules-vous en couper un petit echantillon ?</i>	Vuol tagliarne uno scampoletto ?
With all my heart.	<i>Très volontiers.</i>	Molto volontieri.
Reach me, if you please a light candle, I'll a little trim it.	<i>Donnés-moi, s'il vous plait, une chandelle allumée, je le veux un peu raser.</i>	Mi dia, se le piace una candela accesa, io voglio brustolarlo.
Here is one Sir.	<i>En voilà une Monsieur.</i>	Eccone una, Signore.
The thread is very subtle, but the cloth looks not thick.	<i>Le fil est asses subtil, mais le drap ne paroît pas epais.</i>	Il filo è assai sottile, ma il panno non pare spesso.
I assure you it is very lasting.	<i>Je vous assure, qu'il est bien durable.</i>	L'assicuro, che è ben durevole.
What's a yard ?	<i>Combien l'aune ?</i>	Quanto ne viene il braccio ?
In few words I cant sell it no less than two dollars.	<i>En un mot, je ne saurois le vendre à moins de deux ecus.</i>	Non può, in una parola, esser venduto a meno di due taleri.
I shall give you one dollar, and twenty pence.	<i>Je vous en donnerai un ecu, et vingt gros.</i>	Gliene darò uno scudo, e venti grossi.
Don't demand it, Sir, if you were my own brother I can not take them.	<i>Ne le demandés pas, Monsieur quand même vous seriez mon frère, je ne les saurois prendre.</i>	Non lo desidero, Signore, quando anche fosse mio fratello, non posso prenderli.
If you are reasonable, I shall be always your customer.	<i>Si vous êtes raisonnable, je serai toujours votre chaland.</i>	Se lei si accomoda bene, farò sempre il suo auventore.

- Reményilem, hogy a' *Spero, dicto pretio* Ich bin versichert, daß
 fel tett árron meg *contentari, & me alias* sie mit den angelegten
 fog nyugodni az Úr, *quoque invisurum.* Preis zu frieden sehn, und
 és máskor is meg wieder zu mir kommen
 fog keresni. werden.
- Nosza tehát, én meg *Hic, ego dabo pre-* Nun wohl! ich will
 adom, de jól meg *tium, at bene mensu-* sie ihnen dann geben, aber
 mérje az Úr. *rari rogo.* sie müssen gut messen.
- Hány réfet kíván az *Quot ulnae requirun-* Wie viel Ellen brauchen
 Úr? *tur?* sie?
- Mitsoda szélességü? *Quanta est ejus la-* Wie breit ist es?
titudo?
- Harmad fél réf széles- *Duarum ulnarum &* Es ist dritthalb Ellen
 ségü. *media.* breit.
- Gondollya e' az Úr, *Sufficiente ulnae 9* Glauben sie, daß ich an
 hogy 9 réffel bé- *pro duabus paribus ca-* 9. Ellen genug habe, wenn
 étem, hogy ha két *ligarum.* ich zu 2. paar Hosien neh-
 pár nadrágra valót me?
 vejendek?
- Mivel olly szélességü, *Cum tanta ejus la-* Weil es so breit ist,
 elegendőnek kell *titudo sit, sufficere de-* müssen sie genug daran
 lenni az Urnak. *bent.* haben.
- De prés alá is akarom *Sed sub prælum mit-* Ich will es auch heim-
 tétetni. *tere volo.* pen lassen.
- Semmit sem tesz az. *Hoc non officit.* Es thut nichts.
- Tehát mérjen az Úr 9 *Ergo placeat 9 ulnas* So messen sie dann 9
 réfnire valót, de *mensurare, sed large.* Ellen ab, aber reichlich.
 bőven.
- Az illendőt meg tse- *Quod justum est fa-* Ich werde thun was
 lekszem, im 9 réf *cam, en 9 ulnae large;* billig ist, da sind 9 Ellen
 bőven; tehát béllést *qualis requiretur sub-* wohl gemessen; was wol-
 miljent kíván az Úr? *ductura?* len sie für Futter nehmen?
- Minőt javasol az Úr *Qualis subductura va-* Da was für Futter ra-
 bellesnek? *leret vestro gustu?* then sie mir?
- Vehet az Úr Atlast, *Præsto; sunt attali-* Sie können Atlas, Taf-
 Taffotát, Damas- *cus, tafetum, sericum,* fet, Damast oder Grob-
 kot. *si placet.* detour nehmen.
- Nem vehetnék tsúpa *Non valeret tela go-* Könnte ich nicht bloß
 ször materiát? *sipia.* wollen Zeug nehmen?
- Nem javasolom az Úr- *Non spodeo, dolen-* Ich rathe es ihnen nicht,
 nak, kár volna illy *dum esset pro tali bo-* es wäre Schade zu so fei-
 fain posztóhoz. *no panno.* nem Tuch.
- Vagyon e' jó erőss Ta- *Habetne forte tase-* Haben sie guten star-
 fótája az Urnak? *tum?* ken Taffet?

- I'm persuaded you'll be content with the said price, and buy it an othertime by me. *Je suis persuadé, que vous serez content du dit prix, et que vous acheterés aussi une autre fois chés moi.* Son persuaso, che farà contenta del detto prezzo, e che ritornerà da me.
- Well, I'll give you what you ask me, but you must measure well. *Eh bien, je vous donnerai ce que vous demandés mais il faut que vous mesurés bien.* Eh bene, le darò quanto domanda, ma lei deve misurar bene.
- How many ells do you want? *Combien d'aunes demandés-vous?* Quante braccia ne brama?
- How wide is it? *De quelle largeur est-il?* Quanto è largo?
- It is two ells and a half broad. *Il est de deux aunes et demi de largeur.* E largo di due canne e mezza.
- Do you believe nine ells will be sufficient, if I take so much, to make two pairs of breeches? *Croyés-vous que neuf aunes me suffiront, si j'en prends pour faire deux paires de culottes?* Crede lei, che nove braccia mi basteranno, se ne piglio per far due paia di calzoni?
- Since it is so broad they must be sufficient. *Puisqu'il est si large vous en avez assez.* Perche è così largo, devono bastare.
- I shall let take away also the luster of it. *Je lui ferai aussi ôter le lustre.* Gli farò anche levar il lustro.
- It is no matter. *N'importe.* Non importa niente.
- Measure then nine ells, but largely. *Mesurés donc neuf aunes, mais largement.* Misuri dunque nove braccia, ma largamente.
- I shall do what is reasonable. There are nine yards well measured; What lining will you take. *Je ferai ce qui est raisonnable. Voilà neuf aunes bien mesurées; quelle doublure prendrés vous.* Farò quello, che è ragionevole. Ecco nove braccia ben misurate; che fodera prenderà?
- What lining do you advise me? *Quelle doublure me conseillés-vous de prendre.* Che fodera mi consiglia di prendere?
- You can take taffety, damask, or gros de tour. *Vous pouvez prendre du taffetas, du damas, au gros de tour.* Può prender raso, taffeta, damasco, o grosso di tour cosidetto.
- Could I not take plain woolen stuff? *Ne pourrais-je pas prendre aussi de l'étoffe de laine?* Non potrei prender solamente stoffa di lana?
- No, I don't advise it you, it would be pity for such fine cloth. *Non, je ne vous le conseille pas, ce seroit à dommage, pour un drap si fin.* Non glielo consiglio, farebbe danno, per pantofole così fine.
- Have you some good strong taffety? *Avés-vous du taffetas bien fort?* In lei del taffetta ben forte?

Here is a poppy colour- *En voilà de couleur* Eccone di colore di
red one, which fits *de ponceau, qui va fort ponceu*, che vâ benissi-
very well to your *bien à votre habit*, et mo al suo abito, ed è
garment, and is like *qui est comme une plan-* come una tavola:
a board. *che.*

How many ells belle- *Combien d'aunes m'* Quante braccia do-
ve you that I must *ensaudra-t-il prendre?* vrò pigliarne?
take of it?

If you 'll take under *Si vous voulez prend-* Se vuol prender sot-
the waist-coat above *re sous la veste, pour le* to la vesta di sù dello
linnen-cloth you will *dessus de la toile, vous* tella, averà assai di
have enough *on aurés assez de huit au-* otto bracci.
eight ells. *nes.*

How much does cost *Combien coute l'au-* Quanto costa il brac-
the yard? *ne?* cio?

The nearest price is *Le plus juste prix est* Il minimo prezzo è
eighteen pence. *de dix huit gros.* dieci otto grossi.

You will say sixteen. *Vous voulez dire sei-* Ella vuol dire sedi-
ze. ci.

This is impossible. *Cela est impossible.* Questo è impossibile.

You can well afford it *Vous pouvez bien le* Può ben darlo per
for this price. *donner, à ce prix là.* questo danaro.

Here is an other one; *En voilà d'autre que* Eccone de'll altro
which I shall give *je vous donnerai.* che gliene darò.
you for.

I would not have that *Je ne voudrais pas* Non vorrei aver
for fourteen. *avoir cela, pour quator-* questo per quattordici.
ze.

Yet fit is to be sold *Il se vend pourtant à* Si vende porò un
for a florin. *un florin.* fiorino.

Shall I then not have *N'aurai-je donc pas* Non avrò dunque
that cheaper? *celuici à meilleur mar-* questo qui à miglior
ché? mercato?

No, Sir, I told you *Non, Mr. je vous ai* Nò, Signore, le ho
the lowest price. *dit le plus juste prix.* detto il minimo prez-
zo.

Cut me then eight *Coupés en donc huit* Ne tagli dunque ot-
yards. *aunes, et demi.* to braccia e mezzo.

Are you pleased to *Vous plait-il aussi du* Comanda ancora del
have too some vel- *veLOUR?* veluto?

To what end? *Qu'en faire?* Ah che farne?

To the waist-coat be- *À la veste devant la* Alla vesta davanti
fore the breast. *poitrine.* il petto.

No, I'll not fold it. *Non, je ne veux pas* Nò, non voglio ri-
la replier. pie garla.

Hát aranyal, ezüffel, *Ergone, auro, argen-* Nehmen Sie nicht auch
szótt posztó, avagy *to commixtum drapum*, drap d'or, drap d'argent,
Brocat, nem tessék aut *brocatum pro pectorali* oder Brokat zu einer We-
Laiblinak? *rale placet?* ste?

Nem kell, én kaputot, *Nolo, ego tunicam* Nein ich trage Rock und
és laiblit egybe hor- *uua cum pectorali ge-* Weste überein, aber viel
dozni szoktam, vagy *stare solitus sum*, sed leicht lasse ich mir bald
talám rövid időn öl- *procurabo mihi vestitum* einen Rock von Plüsch
tözöt varratok plus- *ex bysso crassiore.* machen.
ból.

Ha azt tselekedni *Si hoc facere digha-* Wenn Sie das thun, so
fogja az Úr, tehát *tur, me gratiis com-* sprechen Sie ja wieder bei
tessék nálam paran- *mendo, ego levi pretio* mir ein, Sie sollen ihn hier
tsolni, én olly jól, *præ officinis aliis inser-* so gut und wohlfeil haben,
és öltő portékával *viturus sum.* als in einigen Läden.
fogok szolgálni,
mint akár mi más
böltő.

Kétség kívül az meg *Sine dubio hoc faciam.* Das wird ohnefehlbar
esik.

Itt vagyon 20 Tallér *Hic sunt 20 imperia-* Da sind 20 Thal. für
a' posztóért, és 9 *les pro panno, & 9. fl.* das Tuch und 9 Gulden
forint a' béllésért. *pro subductura.* fürs Futter.

Még 9 garafokat a' fél *Adhuc 9 grossos ac-* Sie müssen mir noch 9
référt kell adni az *cipere debeo, pro media* Groschen für die halbe Elle
Úrnak. *ulna.* geben.

Azt bé lehet számlal- *Hanc pro superaddi-* Die halbe Elle muß ich
ni. *tamento numeremus.* drein haben.

Nem lehet. *Non possum.* Es kann nicht seyn.

De úgy! betsülleteffen *Ita ita! quam honeste* O ja! ich habe das
meg fizettem a' poszt- *persolveram pannum;* Tuch raisonnable bezahlt;
tót; nintsen most ar- *non habeo modo pro eo* zu dem, so habe ich kein
ra való pénzem. *pecuniam.* einzel Geld.

Én fogok váltani. *Permutabo minutis* Ich will ihnen heraus-
nummis. geben.

Már úgy lehet azt *Potest & hoc ita ma-* Es kann so schon passi-
passzíroztatni. *nere.* ren.

Ez az arany nem hi- *Aureus hic habet su-* Ist dieser Dukaten
bás? *um valorem.* wichtig.

Mérje meg az Úr, és *Placeat ponderare,* Sie wägen ihn, so wer-
meg - fogja látni, & *superflue habebit su-* den Sie sehen, daß er noch
hogy igen is meg- *um pondus.* ausschlägt.
vagyon a' mértéke.

Úgy vagyon Uram: *Ita est Domine: gra-* Sie haben recht: ich
köszönöm a' jó meg *tias habeo pro luna* danke vor gute Bezahlung.
szetést. *solutione.* Don't

Don't you take also *Ne prenez-vous pas* Non piglia ancora
 some golden cloth *ausfi du drap d'or, drap* drappo d'oro, drappo
 silver cloth or bro- *d'argent, ou du brocat* d'argento, o brocate
 cad to a waist-coat. *à une veste.* ad una vesta?

No, I wear the coat *Non, je porte le just au* Nò, porto il giusta-
 and waist-coat even, *corps et la veste uni,* core e la vesta uguali,
 but perhaps I shall *mais peut-etre que je* mà può esser che mi
 let make soon a *me ferai bientôt faire* farò bentoſto fare un
 shag-coat. *un juste au corps de pe-* giusta core di ſelpa.
luche.

When you'll perform *Quand vous ferez ce-* Quando farà queſto,
 that, I deſire you'll *la, je vous prie de re-* ritorni, la prego, da
 come again to me, *venir chés moi, vous l'* me, io averà qui coſi
 you ſhall have all as *aurés ausfi bon ici, et* buono, ed a coſi buon
 good and cheap he- *ausfi à bon marché qu'* mercato quanto in al-
 re as in an other *en quelque boutique, que* cuna bottega.
 ſhop elſo. *ce ſoit.*

This ſhall be done *Cela ſe fera ſans fau-* Queſto ſi farà ſenza
 without fail. *te.* fallo.

There are twenty dol- *Voilà vingt ecus pour* Ecco venti ſcudi per
 lars for the cloth *le drap, et neuf florins* il panno, e nove fiori-
 and nine florins for *pour la doublure.* ni per la fodera.
 the linig.

You muſt give me ni- *Il faut que vous me* Lei deve darmi an-
 ne pence yet for the *donniés encore neuf gros* cora nove groſſi, per il
 half ell. *pour la demi aune.* mezzo braccio.

I muſt have the half *Il faut que j'aye la* Il mezzo braccio an-
 yard into the bar- *demi aune, par deſſus de* derà per la buona mi-
 gain. *marché.* ſura.

This can't be. *Cela ne ſe peut.* Non può eſſere.

Why not, I have very *Oh qu'oui, j'ai payé* O che ſi, ho pagato
 well paid the cloth *fort bien le drap et de* beſiſſimo il panno, e
 and beſides I have *plus je n'ai pas de mon-* di più non ho piccola
 no little money ab- *naie.* moneta.
 out.

I'll give you change *Je vous donnerai de* Le darò di ritorna-
 back. *retour.*

It can be allowed thus. *Cela peut bien paſſer* Può ben paſſar coſi.
ainsi.

Weighs this ducat. *Ce ducat eſt-il de* E queſto ungare di
poids ? peſo?

Take it, and you'll *Pesés le, et vous ver-* La peſi, e vedrà
 ſee that it weighs. *rés qu'il trebuche en-* trabocca ancora.
core.

You are in the right; *Vous avés raiſon, je* Lei ha ragione; La
 I thank you for the *vous remercie du bon* ringrazio del buon pa-
 good payment. *payement.* gamento.

Isten kegyelmeddel.	<i>Deo commendatus sit.</i>	Gott befohlen, mein Herr.
Alázatos szolgája az Urnak.	<i>Humillimus servus.</i>	Ihr gehorsamster Diener.

Tizen - negyedik Dialogus XIV. Bierzehentes Gespräch.

A fel - öltözködésről. De Induitione. Vom Ankleiden.

Jöjjön az Úr, fel kell kelném.	<i>Surgendum est.</i>	Kommen sie, ich muß aufstehen.
Hol vagyok a' háló köntösöm?	<i>Ubi est mitella?</i>	Wo ist mein Schlafrock?
Itt vagyok.	<i>Hic est.</i>	Da ist er.
Egy tiszta Inget kell fel yennem.	<i>Mundum indusium induere debeo.</i>	Ich muß ein rein Hemd anziehen.
Mert Imez már szennyes.	<i>Nam isthoc est jam infectum.</i>	Dann dies ist unrein.
Itt vagyok egy sejér.	<i>Hic est album.</i>	Da ist ein weißes.
Jaj, itt likas az ing.	<i>Ecce hic foramen habet.</i>	Halt, da ist ein Loch.
El vagyok szakaitva.	<i>Lacerum est.</i>	Es ist zerrissen.
Meg kell földözni.	<i>Plicari debet.</i>	Man muß es flicken.
Tegye az Úr a' ládamba, vagy a' polczra.	<i>Seponatur ad cistam, vel ad podium,</i>	Legen sie es in meine Kiste, oder in den Schrank.
És adgyon mást.	<i>Rogo aliud detur.</i>	Geben sie mir ein anderes.
Ej! de hideg ez.	<i>Hem! quam frigidum est.</i>	O! wie kalt ist es.
Hol vagyok az nadrágom?	<i>Ubi sunt galligae meae?</i>	Wo sind meine Hosen?
Itt vagyok.	<i>Hic est.</i>	Da sind sie.
Fel fcslett a' varrása.	<i>Soluta est futura.</i>	Sie sind aufgetrennt.
Vegyen az Úr egy főt, és tzernát, és varja bé.	<i>Acu, & filo consuatur.</i>	Nehmen sie eine Nadel und Zwirn und nähen sie solche zusammen.
Vagyom az Urnak töje, és tzernája?	<i>Adest ne acus & filum.</i>	Haben sie eine Nadel und Zwirn?
De nintsen gyűszűm.	<i>Non habeo digitale.</i>	Ja, aber ich habe keinen Fingerhut.
Nem varhat az Úr gyűszű nélkül.	<i>Non potest sine digitali suere?</i>	Können sie nicht nähen ohne Fingerhut.
Nehezen.	<i>Difficulter.</i>	Schwerlich.

Fare-

Farewell Sir.

Adieu Monsieur.

Addio, Signore.

Your most humble Ser-
vant Sir.

*Votre valet très-
humble.*

Umilissimo Servito-
re di V. S.

The fourteenth Quatorzième dia- Dialogo decimo
dialogue. logue. quarto.

Of dressing.

Pour s'habillier.

Del vestirsi.

Come, I must rise.

*Venés, il faut que je
me leve.*

Venga, bisogna che
mi levi.

Where is my night
gown?

*Ou est ma robbe de
chambre?*

Dove è la mia vesta
da camera?

There it is.

La voilà.

Eccola.

I must put on a clean
shirt.

*Il me faut prendre
une chemise nette.*

Bisogna che pigli
una camiscia netta.

For this is foul.

Car celle-ci est sale.

Perche questa è spor-
ca.

The is a white one.

En, voilà une blanche.

Eccone una bianca.

Hold, here is a hole
in it.

*Tenés, y voilà un
trou.*

Tenga, eccoci un
buco.

It is ript.

Elle est dechirée.

Ella è stracciata.

It must be mended.

*Il la faut racommo-
der.*

Bisogna racconciar-
la.

Put it into my box or
into the wardrobe.

*Mettés la dans mon
coffre, ou dans l'ar-
moire.*

La metta nel mio
cassano ovvero nell' ar-
mario.

Reach me an other.

*Donnés m'en une au-
tre.*

Mene rechi una al-
tra.

Oh! how cold it is!

*O! qu'elle est froi-
de.*

O! come è fredda.

Where are my bree-
ches?

Ou sont mes culotes?

Dove sono le mie
braghe?

Here they are.

Les voilà.

Eccole.

They are unript.

Elles sont decousues.

Sono scucite.

Take a needle ant
thread and sow them
up again.

*Prenés une aiguille,
et du fil, et cousés les.*

Pigli un ago, e del
filò, e le cucia.

Have you a needle
and thread?

*Avés-vous une aiguil-
le et du fil.*

Ha lei un ago e del
filò?

Yes, but I have never
a thimble.

*Oui, mais je n'ai
point de dé.*

Si mà non hò un di-
tale.

Can't you sow witho-
ut a thimble.

*Ne sauriés vous
coudre sans dé.*

Non sà cucire senza
ditale.

Hardly,

Malaisément.

Difficilmente.

Tu-

Tudatlan az Úr.	<i>Ineptus est ergo.</i>	Sie sind ungeschickt.
Tehát hozzon egyet.	<i>Placeat unum adferre.</i>	Hozzon sie einen.
Fuslon az Úr.	<i>Sed fugiat.</i>	Laufen sie.
Meg tselekedte az Úr.	<i>Jam factum est.</i>	Haben sie es gethan.
Hadja tehát abba, hogy ha jobban meg nem tudja az Úr tsinálni.	<i>Sinat, si melius para- re non scit.</i>	Lassen sie es bleiben, wenn sie es nicht besser machen können.
Hol vagy on a' papu- tsom?	<i>Ubi sunt mea san- dalia?</i>	Wo sind meine Pan- töffel?
Itt vagy on az ágy alatt.	<i>Hic infra lectum.</i>	Da unter den Bett.
Adja az Úr ide Haris- nyáimat.	<i>Rogo mea tibialia.</i>	Geben sie mir meine Strümpfe.
Fordítsa meg azt az Úr.	<i>Placeat vertere.</i>	Wenden sie solche um.
Hol vagynak a' térd kötbim?	<i>Ubi sunt mea ligu- la genuales?</i>	Wo sind meine Kniebän- der?
Vonnya fel a' tzipöi- met.	<i>Attrahi volo (juvet) meos calcios.</i>	Ziehen sie mir meine Schuhe an.
Előbb meg tisztíttat- ván.	<i>Prius purgari debent.</i>	Puzen sie solche zuvor.
Nagyon sárosak.	<i>Sunt valde lutosi.</i>	Sie sind voller Koth.
Nintsen tzipő dörgölő ruhám.	<i>Non habeo infedam telam pro hoc.</i>	Es ist kein Schuhcha- den da.
Vegyen kend tzipő kefét.	<i>Ergo placeat assum- mere setaceum calceale.</i>	Nehmen sie die Schuh- bürste.
Hozon az Úr vizet.	<i>Adferat aquam.</i>	Bringen sie mir Wasser.
Adgyon az Úr egy kendőt, hogy ke- zeimet meg törül- hessem.	<i>Rogo unum mantile, ad detergendas manus.</i>	Geben sie mir ein Hand- tuch, meine Hände zu troc- kenen.
Fűsüllje meg, kérem a' hajamat.	<i>Peñere me placeat.</i>	Kämmen sie mir das Haar.
Hol vagy on az fűsűm?	<i>Ubi est meum peñen?</i>	Wo ist mein Kamm?
Nem tudom, hol va- gyon.	<i>Ignaro ubi sit.</i>	Ich weiß nicht, wo er ist.
Keresse meg az Úr azt.	<i>Quærat illud.</i>	Suchen sie selbigen.
Igen vigyázatlan.	<i>Valde incurius est.</i>	Sie sind unachtsam.
Mennyék, vegyen mást.	<i>Pergat aliud emptum.</i>	Gehen sie und kaufen einen andern.
Külső meg az Úr azt.	<i>Liget mihi hoc.</i>	Binden sie mir das.
Tsinállyon tüzet.	<i>Ignem extruat.</i>	Machen sie Feuer.
Tegye bé az ablako- kat.	<i>Claudat fenestras.</i>	Machen sie die Fenster zu.
Függesse fel a' táblá- kat.	<i>Appendat tabularia.</i>	Hängen sie die Läden an.

You are a bungler.	<i>Vous êtes mal-habil.</i>	Lei è inabile.
Go and look for one.	<i>Allez en guerir un.</i>	Vada à cercarne uno.
Run.	<i>Courez.</i>	Corra.
Have you done ?	<i>Avés-vous fait ?</i>	Ha lei fatto ?
Let it alone, if you can do it no better.	<i>Laissez-le, si vous ne le savés mieux faire.</i>	Lo lasci stare, se non lo sà far meglio.

Where are my slip- pers ?	<i>Où sont mes pan- touffles ?</i>	Dove sono le mie pianelle ?
There under the bed.	<i>La, sous le lit.</i>	Là sotto il letto.
Reach me my sto- ckings.	<i>Donnés-moi mes bas.</i>	Mi dia le mie cal- zette.
Turn them the inside outmost.	<i>Tournés-les.</i>	Le torni.

Where are my garters?	<i>Où sont mes jarre- tières ?</i>	Dove sono le mie le- gaccie ?
Put on my shoes.	<i>Chausés moi les sou- liers.</i>	Mi calzi le scarpe.

Wipe them before.	<i>Decrottés-les aupa- ravant.</i>	Le netti innanzi.
-------------------	--	-------------------

They are all over dirt.	<i>Ils sont pleins de crote.</i>	Sono piene di fan- go.
-------------------------	--------------------------------------	---------------------------

There is ne'r a shoo- clout.	<i>Il n'y a point de tor- chon.</i>	Non vi è nessuno straccio.
---------------------------------	---	-------------------------------

Take the shoo-brusk.	<i>Prenez le decrotoire.</i>	Pigli la scupetta di se tole.
----------------------	------------------------------	----------------------------------

Bring me some water.	<i>Aportés-moi de l'eau.</i>	Mi porti della acqua.
Give me a towel, for to wipe off my hands.	<i>Donnés-moi un esui- main, pour m'essuyer les mains.</i>	Mi dia uno sciuga- mano, per asciugarmi le mani.

Comb my hair.	<i>Peignés mes cheveux.</i>	Pettini I miei cape- gli.
---------------	-----------------------------	------------------------------

Where is my comb ?	<i>Où est mon peigne ?</i>	Dove è il mio pettine.
I don't know where the comb is.	<i>Je ne sais pas où il est.</i>	Non sò trovarlo.

Look for it.	<i>Cherchés-le.</i>	Lo cerchi.
You are careless.	<i>Vous êtes negligent.</i>	Lei è negligente.

Go and buy an other.	<i>Allés en acheter un autre.</i>	Tada à comprarne un altro.
----------------------	---------------------------------------	-------------------------------

Tie this for me,	<i>Lits-moi cela.</i>	Mi legghi questo.
Make a fire.	<i>Faites du feu.</i>	Faccia fuoco.

Shut the windows.	<i>Fermés les fenêtres.</i>	Serrì le finestre.
-------------------	-----------------------------	--------------------

Fasten the shutters.	<i>Attachés les volets.</i>	Attacchi li balco- natti di finestra.
----------------------	-----------------------------	--

Nissa az Úr fel az ajtót, és hajtsa ki az ebet.	<i>Aperiat januam, & pellat foras canem.</i>	Machen Sie die Thür auf und lagen sie den Hund hinaus.
Nagyon büdös.	<i>Fetet valde.</i>	Er stinkt.
Tsinosittsa ki a' szó- bát.	<i>Cubile purget.</i>	Räumen Sie die Stube zusammen.
Ezt tegye félre az Úr.	<i>Hoc ad partem ponat.</i>	Thun Sie das weg.
Az kamarát kell ki- tisztítani.	<i>Cubile laterare est mundandum.</i>	Machen Sie die Kammer rein.
Seperje ki azt.	<i>Exscopet illud.</i>	Rehren Sie solche aus.
Hol vagyon a' seprű?	<i>Ubi est scopium (Sco- pa.)</i>	Wo ist der Besen?
A' konyhába.	<i>In culina.</i>	In der Küche.
Töröljje le, Kérem, az ablakot.	<i>Fenestra sunt mun- danda.</i>	Wischen Sie die Fenster ab.
Hideg vagyon.	<i>Frigidum est.</i>	Es ist kalt.
Fújja fel a' tüzet.	<i>Excitet ignem.</i>	Blasen Sie das Feuer an
Piszkállja fel azt.	<i>Conturbet modicum.</i>	Schüren Sie es.
Tegyen fát rá.	<i>Adponat ligna.</i>	Legen Sie Holz zu.
Tegye magát alkal- matosá.	<i>Faciat se habilem.</i>	Schicken sie sich.
Adgya az Úr ide a' keszkenőmet.	<i>Rogo strosium meum.</i>	Geben Sie mir mein Schnupstuch.
Hol vagyon?	<i>Ubi est.</i>	Wo ist es?
Nézzé az Úr a' (táská- mot) sebemet.	<i>Videat in sacco meo.</i>	Fühlen Sie in meine Ta- sche.
Az sejér ruhám tisztá- talan.	<i>Mea indusia immun- da sant.</i>	Meine Wäsch ist unrein.
Meg kell mosztatni.	<i>Lavari debent.</i>	Sie muß gewaschen we- den.
Adja ide a' kön- ösömet, és laibli- mat.	<i>Rogo meam tunicam, & peñorale.</i>	Geben Sie mir meinen Rock und Weste.
Van e' nyakravalója?	<i>Habet colare?</i>	Haben Sie eine Halsbin- de?
Nints, adjon nékem.	<i>Non, accomodet mihi</i>	Nein, geben Sie mir eine.
E' nints meg simitva.	<i>Non est adjustatum ferro.</i>	Diese ist nicht gebügelt.
Hol van az én köpe- nyegem?	<i>Ubi meum mantile?</i>	Wo ist mein Mantel?
Itt a' palástya.	<i>Hic habet penulam.</i>	Da ist er.
Tisztítsa ki, tele van porral; és hajjal.	<i>Everrat, scatet enim pulvere, & capillis.</i>	Rehren Sie ihn aus, er ist voll Staub und Haar.
Ívjön, porozza meg a' yendég hajam.	<i>Adveniens, consper- gat pulvere capilamen- tum meum,</i>	Räumen und pudern Sie meine Perücke.

Open the door and drive out the dog. *Ouvrès la porte, et chassés le chien dehors.* Apra la porta e cacci fuori il cane.

He stinks. *Il sent mauvais.* Egli puzza.
Put the things to right in the room. *Arrangés le poile.* Assetti la stanza.

Carry that away. *Otés cela.* Levi via questo.
Clean the chambre. *Accommodés la chambre.* Netti la camera.

Sweep it. *Balayés-la.* La spazzi.
Where is the broom? *Le balai où est-il?* Dove è la scopa?

In the kitchen. *Dans la cuisine.* Nella cucina.
Rub the Windows. *Nettoyés les fenêtrés.* Strofina le finestre.

It is cold. *Il fait froid.* Fa freddo.
Blow the fire. *Soufflès au feu.* Soffi nel fuoco.

Rake it up. *Atisés-le.* Lo attizzi.
Put wood on it. *Mettés y du bois.* Ci metta delle legna.
Lake haft. *Hatés-vous.* Si spedisca.

Give me my handkerchief. *Donnés - moi mon mouchoir.* Mi dia il mio fazzoletto.

Where is it? *Où est-il?* Dove è?

Feel in my pocket. *Tatés dans ma poche.* Tasti nella mia faccoccia.

My linnen is dirty. *Mon linge est sale.* I miei panni lini sono sporchi.

It must be washed. *Il faut qu'il soit lavé.* Bisogna lavarli.

Reach me my coat. *Donnés-moi ma robe, et camisole.* Midia la mia roba e camisciuola.

Have you a cravat? *Avés-vous une cravate?* Ha lei una cravata signore.

No, give me one. *Non, donnés-m'en une.* No, mene dia una.

This is not smoothed. *Celle-ci n'est pas repassée.* Questa non è spianata.

Where is my cloak? *Où est mon manteau?* Dove è il mio mantello?

Here is your cloak. *Le voila Monsieur.* Eccolo Signore.

Brush it clean, it is all over dust and full of hair. *Nettoyés le, il est plein de poudre et de poils.* Lo netti, egli è pieno di polvere e di peli.

Comb and powder my perwig. *Peignés et poudres ma petruque.* Pettini e polveri la mia perucca.

Vegye kezébe Süvegemet.	<i>Accipiat meam mitram.</i>	Nehmen Sie meine Mütze.
Akassza fel a' szegre.	<i>Appendat ad clavum.</i>	Hängen Sie solche an einen Nagel.
Tisztítsa meg a' kalapomat.	<i>Scopet pileum meum.</i>	Rehren Sie meinen Huth aus.
Adja ide a' Pátzámot, és kardomat.	<i>Porrigat scipionem, & gladium.</i>	Geben Sie mir meinen Stoch und Degen.
Tetstzik a' kesztyü is?	<i>Vult etiam chyrothecam?</i>	Wollen Sie ihre Handschuhe?
Nem, adja a' karman-tyumot.	<i>Minime, ferat manicum meam.</i>	Nein, geben Sie mir meinen Muff.
Ki adom.	<i>Exhibeo.</i>	Ich will ausgehen.
Jöjjön utánnam.	<i>Sequatur me.</i>	Folgen Sie mir.
Blik az eső.	<i>Pluit.</i>	Es regnet.
Kotsis, készüly, fogj bé lovakot.	<i>Auriga, estote paratus, injungas equos.</i>	Kutscher, macht die Kutsche fertig und spannt die Pferde an.

Tizen - ötödik Beszélgetés.

Dialogus XV.

Das Fünfzehnte Gespräch.

Az időről.

De tempore.

Von dem Wetter.

Mitsoda idő van?	<i>Quale tempus est?</i>	Was ist für Wetter?
Hideg.	<i>Frigidum.</i>	Es ist kalt.
Kezdődik a' hideg.	<i>Incipit esse frigus.</i>	Es wird kalt.
A' nap rövidül.	<i>Dies decrescit.</i>	Die Tage nehmen ab.
Havaz.	<i>Ningit.</i>	Es schnehet.
Fázom.	<i>Frigeo.</i>	Es frieret mich.
Ebreffizen tüzet.	<i>Excitet ignem.</i>	Machen Sie ein gut Feuer.
Fazik e'?	<i>Friget?</i>	Friert es sie?
Megfagyott e' az éj-jel?	<i>Congelavit hac nocte?</i>	Hat es diese Nacht gefrohren?
Nem, de most fagy.	<i>Non, at nunc riget gelu.</i>	Nein, aber es frieret jetzt.
Bé zuzmarásodott.	<i>Prima obductum est; (totum.)</i>	Es hat gereist.
Hideg (kemény) idő van.	<i>Rigidum tempus est.</i>	Es ist frostigt Wetter.
Sikos, minden lépésenn lehet az el esőtől tartani.	<i>Lubrica est (facies terræ) omni passu manendum, ne cadat.</i>	Es ist glatt; man ist alle Tritte in Gefahr zu fallen.

Take my cap.	<i>Prenés mon bonnet.</i>	Pigli la mia beretta.
Hang it up by a nail.	<i>Pendés-le à un clou.</i>	La penda ad un chiodo.
Brush my hat clean.	<i>Vergettés mon chapeau.</i>	Spazzoli il mio cappello.
Give me my cane and sword.	<i>Donnés-moi ma canne et mon épée.</i>	Mi dia la mia canna e la mia spada.
Will you have your gloves.	<i>Voulés-vous vous gants.</i>	Vuol lei i suoi guanti.
No, give me my muff.	<i>Non, donnés-moi mon manchon.</i>	Nò, mi dia la mia manizza.
I will go out.	<i>Je veux sortir.</i>	Voglio uscire.
Follow me.	<i>Suives-moi.</i>	Mi segui.
It rains, Sir.	<i>Il pleut Monsieur.</i>	Piove Signore.
Coachman, make the coach ready and put the horses to it.	<i>Cocher, après les chevaux.</i>	Cocchiere, allestite il cocchio, e mettete sotto i cavalli.

The fifteenth Dialogue. Quinzieme Dialogo Dialogo decimo
 Dialogue. gue. quinto.
Of the weather. de Tems. Del tempo.

What weather is it?	<i>Quel tems fait-il?</i>	Che tempo fa?
It is cold.	<i>Il fait froid.</i>	Fà freddo.
It grows cold.	<i>Il commence à faire froid.</i>	Commencia a far freddo.
The days grow short.	<i>Les jours commencent à décroître.</i>	I giorni si scemano.
It snows.	<i>Il neige.</i>	Nevica.
I am cold.	<i>J'ai froid?</i>	Hò freddo.
Make a good fire.	<i>Faites un bon feu.</i>	Faccia un buon fuoco.
Are you cold.	<i>Avés-vous froid.</i>	Hà lei freddo?
Did it freeze this night?	<i>A-t-il gelé cette nuit?</i>	Ha gelatto sta notte?
No, but it freezes now.	<i>Non, mais il gèle à cette heure.</i>	Nò, mà gela adesso.
It has frozen a' white frost.	<i>Il à bruné.</i>	Egli hà brinato.
'Tis frosty weather.	<i>Il fait tems de gelée.</i>	Fa tempo à gelarsi.
'Tis slippery; one is in danger to fall, at every pace.	<i>Il fait glissant; on est en danger de tomber, à chaque pas.</i>	Fà strucciono; si sta in pericolo di cadere, ad ogni passo.

Jöjjön a' kájhá felé, ha fázik.	<i>Propius accedat for- nacem, si frigeat.</i>	Kommen sie zum Ofen wenn es sie frieret.
Melegitse meg ma- gát. Sovány hideg van.	<i>Calefaciat se. Austere friget.</i>	Wärmen sie sich. Es ist eine strenge Kälte.
Igen vastag jég sa- gyott. Tegnap igen hideg vása.	<i>Glacies congelata est solide. Hesternā die inten- sum frigus fuit.</i>	Es hat ein sehr dickes Eis gefrohren. Es war gestern sehr kalt.
Jó most szánkázni.	<i>Commodum traha vehi.</i>	Es ist gut Schlitten fahren.
A' tél már jól el ha- ladt.	<i>Magna pars hyemis præterlapsa est.</i>	Der Winter ist schon ziemlich weit herum.
Majd Karátson; és új esztendő is követ- kezik.	<i>Mox diem nata em Domini; & postea no- vum annū habebimus.</i>	Wir werden halb Weh- nachten haben, und das neue Jahr.
Kívánok kednek sze- rentsés új eszten- döt.	<i>Opto D.V. felix no- vi anni auspiciū.</i>	Ich wünsche ihnen ein glückseliges neues Jahr.
Az idő múlik.	<i>Labitur tempus.</i>	Die Zeit vergeht.
Remémem, fel is en- ged.	<i>Spero, quod (pro- pediem) degelascet.</i>	Ich hoffe es soll auf- gehen.
Nem soká Hús hagyó lesz.	<i>Brevi dies imminet genialis. (finis jejunii.)</i>	Wir werden bald Fast- nacht haben.
Esik e' az első?	<i>Pluit?</i>	Regnet es?
Nem esik.	<i>Non pluit.</i>	Es regnet nicht.
Akar esni.	<i>Vult pluere.</i>	Es will regnen.
Félek, hogy első lesz.	<i>Metuo ne pluat.</i>	Ich fürchte, es wird regnen.
Zörög (dörög)	<i>Demurmurat (tonat).</i>	Es rieselt.
Ugyan esik.	<i>Potenter (enormiter) pluit.</i>	Es regnet gewaltig.
(Nedves) vizes va- gyok a' testemig.	<i>Madefco usque ad cutem.</i>	Ich bin naß bis auf die Haut.
Az eső neveli az ár- pát.	<i>Cadente pluvia, cre- scit hordeum.</i>	Der Regen wird die Gerste wachsen machen.
Én is úgy hiszem.	<i>Ego quoque ejusdem sum sententiæ.</i>	Ich glaube auch.
Tsendesedik az első.	<i>Cessat pluvia.</i>	Es hört auf zu regnen.
Az idő fényesedik.	<i>Tempus clarius red- ditur.</i>	Das Wetter hellt sich auf.
A' tavasz közelget.	<i>Ver appropinquat.</i>	Der Frühling nähert sich.

Come near the oven if you are cold.	<i>Approchez-vous du fourneau, si vous avés froid.</i>	Si avvicini al forno se hà freddo.
Warm your self.	<i>Chauffés-vous.</i>	Si scaldi.
It is very cold Wea- ther.	<i>Il fait un rude froid.</i>	Fà un freddo orribi- le.
It has frozen a very thick ice.	<i>Il à fait une glace bien epaïse.</i>	Hà fatto un ghiaccio densissimo.
It was very cold ye- ster day.	<i>Il faisoit hier fort froid.</i>	Faceva ieri molto freddo.
It is good to go in a sledge.	<i>Il fait bon aller en traîneau.</i>	Fà buono andare in slitta.
The winter-season is already far advan- ced.	<i>L'hiver est déjà fort avancé.</i>	L'inverno (è digià molto avanzato.
We shall soon have Christ mas, the new year.	<i>Nous aurons bientôt le Noël, le nouvel an.</i>	Avremo presto le feste di natale, l'an- no nuovo.
I wish you a happy new year.	<i>Je vous souhaite une bonne nouvelle année.</i>	Le auguro un buon capo d'anno.
Time will away.	<i>Le tems se passe.</i>	Il tempo si passa.
I hope the weather will break.	<i>J'espère qu'il degelera.</i>	Spero che sgelerà.
We soon shall have lent now.	<i>Nous aurons bientôt le carnaval.</i>	Avremo presto il carnevale.
Does it rain?	<i>Pleut-il.</i>	Piove?
It does not rain.	<i>Il ne pleut pas.</i>	Non piove.
Is it like to rain.	<i>Il s'en vas pleuvoir.</i>	Stà per piovare.
I fear lest it rain.	<i>J'aprehends qu'il ne pleut.</i>	Temo che piova.
It drizles.	<i>Il fait une pluie me- nue.</i>	Piovigna.
It rains deadly hard.	<i>Il pleut à verse.</i>	Piove a diluvio.
I'm wet to the skin.	<i>Je suis mouillé jusqu' à la peau.</i>	Son bagnato fin alla pelle.
This rain will make the barley grow on apace.	<i>Cette pluie fera le- ver l'orge.</i>	Questa pioggia farà crescere l'orzo.
I believe soo too.	<i>Je crois qu'oui.</i>	Credo di sì.
It leaves off raining.	<i>Il cesse de pleuvoir.</i>	Cessa di piovare.
The weather clears up again.	<i>Le tems s'éclaircit.</i>	Il tempo si rischia- ra.
The spring comes near,	<i>Le printemps s'ap- proche.</i>	La primavera si au- vicina.

A' rétek zöldülnek.	<i>Prata virefcent.</i>	Die Wiefen werden grün.
A' fákrügyeznek (pimpóznak.)	<i>Arbores protuberant gemmis.</i>	Die Bäume fchlagen aus.
Jáj! de szépek a' vetések.	<i>Sata eleganter profpiciunt.</i>	Die Saat ftehet fchön.
Már az élő fák virágoznak.	<i>Jam arboretum eft florificum.</i>	Die Bäume blühen.
A' napok nyúlnak.	<i>Dies crefcunt.</i>	Die Tage werden länger
Szép az idő.	<i>Nitidum tempus eft.</i>	Es ift fchön Wetter.
A' nap tiftába halad el.	<i>Solem occidentem fplendidum habemus.</i>	Die Sonne geht fchön unter.
Ez egy (nevezetes) kivanatos szép nap.	<i>Hic dies eft præcipuus.</i>	Es ift ein angenehmer Tag.
A' napok már elég hosszúak.	<i>Dies jam fuut fatis longæ.</i>	Die Tage find fchon fehr lang.
A' rétek le kalfáltattak.	<i>Falce refecata funt prata.</i>	Die Wiefen find gemähet.
A' hévség (úgy tetfzik) múlik.	<i>Aeftus folis remittit.</i>	Die Hize läßt nach.
Hivefedik az idő.	<i>Detepescit æftas.</i>	Es ift kühl.
Szél fú.	<i>Ventus fpirat.</i>	Es geht der Wind.
	<i>(Non eft ventus.)</i>	
A' szél el múlt.	<i>Ceffavit ventus.</i>	Der Wind hat fich gelegt.
Tsak meg változott (a' levegő.)	<i>Solum, mutatus eft (aër.)</i>	Er hat fich nur gedreht.
Rút idő van.	<i>Eft tempus (maxime) fqualidum.</i>	Es ift garftig Wetter.
Felhős idő.	<i>Tempus nubibus fordidum.</i>	Es ift neblig.
Emelkedik egy feté felég.	<i>Elevatur fpiffa nubes.</i>	Es fteigt ein dicker Nebel auf.
Úgy szokott lenni ősziel.	<i>Taliter folet effe in autumnno.</i>	Es pflegt im Herbst fo zu feyn.
Most fzedik a' szőlöt.	<i>Nunc colliguntur uvæ.</i>	Man fammelt nur die Trauben.
Jó fzüret van ebben az efsztendőben.	<i>Vindemia hoc anno funt bonæ.</i>	Die Weinlese ift gut diefes Jahr.
Alatson vólt a' múlt efsztendőbéli.	<i>Imbeciles fuere præteriti anni.</i>	Verwichenes Jahr war fie fchlecht.
E' jelen való efsztendő mindenre nézve gazdag.	<i>Præfens in omnibus abundat annus.</i>	Das heurige Jahr ift fie in allen reich.
Mindazáltal kellethen az idő.	<i>Interea eft tempus luridum.</i>	Aber es ift übel Wetter.
Sár van.	<i>Lutium eft.</i>	Es ift lothig.

The meadows grow green.	<i>Les prés commencent à verdoyer.</i>	I prati verdeggiano.
The trees begin to knot.	<i>Les arbres commencent à boutonner.</i>	Gli alberi spuntano.
The seed makes a fine shew.	<i>La semence à une belle vue.</i>	La semenza ha una bella vista.
The trees are blossomed.	<i>Les arbres fleurissent.</i>	Gli alberi fioriscono.
The days grow longer.	<i>Les jours croissent.</i>	I giorni crescono.
It is fine weather.	<i>Il fait beau tems.</i>	Fa bel tempo.
The sun sets clear.	<i>Le tems se met au beau.</i>	Il tempo si rimette al bello.
This is a lovely day.	<i>Le soleil se couche beau.</i>	Il sole tramonta bello.
The days are pretty long already.	<i>Les jours sont déjà assez longs.</i>	I giorni sono già assai lunghi.
The meadows are mowed.	<i>Les prés sont fauchés et nuds.</i>	I prati sono falcati.
The heat abates.	<i>La chaleur se rallentit.</i>	Il calore si mitiga.
It is cool.	<i>Il fait frais.</i>	Fa fresco.
There's a wind abroad.	<i>Il fait du vent.</i>	Fa vento.
The wind is laid.	<i>Le vent est tombé.</i>	Il vento è cascato.
It is but changed.	<i>Il est seulement changé.</i>	E solamente cangiato.
It is foul weather.	<i>Il fait vilain tems.</i>	Fa un tempo brutto.
'Tis foggy abroad.	<i>Il fait du brouillard.</i>	Fa nebbia.
There's a very thick fog a rising.	<i>Il se leve un brouillard fort épais.</i>	Si leva una nebbia densissima.
It will do so in the autumn.	<i>Il en est ainsi dans l'automne.</i>	Così suole essere nell'autunno.
They gather the grapes now.	<i>On coupe à présent les raisins.</i>	Si cogliono adesso le uve.
The vintage is good this year.	<i>La vendange est bonne cette année.</i>	La vendemmia è buona questo anno.
It was but poor last year.	<i>Elle étoit chetive l'année passée.</i>	Ella era cattiva l'anno passato.
The present year is rich in all things.	<i>La présente année est riche en tout.</i>	Il presente anno è abbondante in tutto.
But it is grievous weather.	<i>Mais il fait mauvais tems.</i>	Ma fa cattivo tempo.
It is dirty abroad.	<i>Il fait croté dans les rues.</i>	Le strade sono fangose.

Nem jó sétálni menni.	<i>Non est aptum ad spaciandum.</i>	Es ist nicht gut spazie- ren zu gehen.
Jobb lovon, vagy ko- tsin menni, mint <i>curru vehi,</i> gyalog járni. <i>quam spa- ciare.</i>	<i>Præstat equitare, aut curru vehi, quam spa- ciare.</i>	Es ist besser, wenn man reitet oder fahret, als zu Fuß zu gehen.
Még is jobb othon ma- radni, és ki nem menni.	<i>Melius est domi ma- nere, & simpliciter non exire.</i>	Am besten ist es, wenn man zu Hause bleibt, und gar nicht ausgeht.

Tizen - hatodik Dialogus XVI. Das sechszehente Beszélgetés. Gespräch.

Az Olosz beszédről, a' mellybe az idő, nevek, napok, esztendők, ünnep, hónap, és a' Nem- zet, elő fordulnak.	<i>De idiomate Itali- co; ubi nomina temporum, dies, anni, festum, men- ses, & natio ipsa sunt inclusa.</i>	Vom Italiänisch sprechen, wo die Namen der Zeit, der Tage, Jahreszeit, Festtage, Monas- te und Nationen vorkommen.
---	---	--

Beszéllé Olasz nyel- ven? Közönségesen szolgál- latyára. Ináltalom jó akara- tyát. Tessék parantsolni U- ram. Kivánnám, hogy az én kedvemért néha néha velem beszél- getne. Én még nem vagyok alkalmatos arra.	<i>L</i> oquitur linguam Ita- licam? <i>Mediocriter ad servi- tia.</i> <i>Suplico benevolen- tiam.</i> <i>Placeat mandare mi Domine.</i> <i>Vellem, ut in gratiam, mecum colloquia (iden- tidem) haberet.</i> <i>Non dum habilis red- ditus sum, ad hoc (a- gendum.)</i> <i>Quantum temporis consumsit in studiis?</i> <i>Unum mensem.</i> <i>Quadrantem anni.</i> <i>Sex menses.</i> <i>Integrum annum.</i> <i>Quindecim menses.</i> <i>Annum, & dimidium.</i> <i>Annum & novem men- ses.</i> <i>Duos Annos</i>	Sprechen sie Italiänisch? Ein wenig, ihnen zu dienen. Ich bitte sie denn um eine Gemogenheit. Sie haben nur zu be- fehlen mein Herr. Ich wollte wünschen, daß sie mir die Gunst erzeig- ten, oft mit mir zu spre- chen. Ich bin noch nicht tüch- tig hier zu. Wie lang haben sie ge- lernt? Ein Monat. Ein viertel Jahr. Ein halb Jahr. Ein Jahr. Fünf viertel Jahr. Anderthalb Jahr. Sieben viertel Jahr. Zwey Jahr.
---	---	---

It is not good to take a walk.	<i>Il ne fait pas bon se promener.</i>	Non fa buono anda- re a spasso.
It is better to go a hor- seback or a coach than a foot.	<i>Il vaut mieux, aller à cheval, ou en carrosse, que d'aller à pied.</i>	E meglio andare a cavallo o in carrozza, che di andare a piedi.
The best is to keep wi- thin doors and not to go abroad at all.	<i>Le mieux est de rester au logis, et de ne point sortir du tout.</i>	Il meglio è di resta- re a casa e di non uscir punto.

The sixteenth dia- logue.	Seizième Dialo- gue.	Dialogo decimo sexto.
------------------------------	-------------------------	--------------------------

<i>Of speaking Italian,</i> where are to be found, the names of the time; days, season, holy days, months, and na- tions,	<i>Pour parler italien,</i> où se trouvent les noms, du tems, des jours, des sai- sons, des fêtes, de- mois, et des Na- tions.	<i>Di parlare Italiano,</i> dove occorrono i nomi del tempo, dei giorni, delle feste, dei mesi e delle nazioni.
---	--	--

Do you speak italian. *Parlez-vous italien?* **P**arla lei italiano?

I do a little to serve you.	<i>Un peu pour vous servir.</i>	Un pochetino per servirla.
I ask you then a fa- vour.	<i>Je vous demande une faveur.</i>	La prego dunque d'un favore.
You have but to com- mand Sir.	<i>Commandés seule- ment Monsieur.</i>	Comandi pure Si- gnor mio.
I would you did me the favour to speak often with me.	<i>Je souhaiterois, que vous me fîsîtes la grace de me parler souvent.</i>	Bramerei, che mi facesse la grazia di par- lar spesso meco.

I'm not yet able here- to.	<i>Je n'an suis pas en- core capable.</i>	Non ne sono ancora capace.
-------------------------------	---	-------------------------------

How long have you learned?	<i>Combien de tems a- vès-vous appris?</i>	Quanto tempo ha imparato?
A month.	<i>Un mois.</i>	Un mese.
Three months.	<i>Trois mois.</i>	Tre mesi.
Six months.	<i>Six mois.</i>	Sei mesi.
A year.	<i>Un an.</i>	Un anno.
Fifteen months.	<i>Quinze mois.</i>	Quindici mesi.
Eighteen months.	<i>Dix huit mois.</i>	Un anno e mezzo.
A year and nine months.	<i>Un an et neuf mois.</i>	Uno anno, e 9. mesi.
Two years.	<i>Deux ans.</i>	Due anni.

Két esztendő, és három hólnapot.	<i>Duos annos, & tres menses.</i>	Neun viertel Jahr.
Harmad fél esztendő.	<i>Duos annos, & dimidium.</i>	Dritthalb Jahr.
A' mint látom, elég alkalmas az Úr (a beszédre.)	<i>Observo, satis capace esse D. V.</i>	Wie ich sehe, so sind sie schon sehr fähig.
Ha engem alkalmatosnak tart, szolgálataira készen vagyok, mert mind ezeket olly tekintetbe tselekedtem.	<i>Si me idoneum judicat paratus sum ad servitium, hæc enim, eo respectu feci.</i>	Wenn sie mich vor fähig halten; so bin ich zu ihren Diensten; denn ich wollte alles in Ansehung dero Dienste thun.
Nem álmodok más érdemről, csak magam szolgálataira, alkalmatosasá tehessem az Urnak.	<i>Non arrogo aliud meritum, quam ut in idoneum servitium, imperio D. V. me committere valeam.</i>	Ich rühme mich keiner andern Verdienste, als dero ergebener Diener zu seyn.
Gyalázattal illettetem, az Urnak tisztaság tételén, nemis tudom, mit felelhesek rá.	<i>Contumelia afficior ob elegantiam moris nec habeo, quid respondeam D. V.</i>	Ich höchst beschimpft u. ber dero Höflichkeit und weiß nicht, was ich darauf antworten soll.
Hadjuk el most a' tsupa szóval való köszönetét.	<i>Transgrediamur (pro nunc) verborum officia.</i>	Lassen sie uns die Komplimenten bei Seite sehn.
Jó szível.	<i>Lubentissime.</i>	Gar gerne.
Van e' még Nyelv Tanítója?	<i>Retinet adhuc Grammaticum suum?</i>	Haben sie noch einen Sprachmeister?
Igen is, vagyon Uram.	<i>Ita (habeo) Domine.</i>	Ja, mein Herr.
Kinek hívják?	<i>Quod est nomen ejus?</i>	Wie heißt er?
Ő Kelmét hívják N.	<i>Vocatur N.</i>	Er heißt N.
Megyen e' minden nap kendhez.	<i>Venit omnibus diebus ad D. V.</i>	Kommt er alle Tage zu ihnen?
Nem, jö (ugyan is) Hétfőn, Kedden, Tsötörtőken, és Pénteken.	<i>Non venit, (utpote) diebus Lunæ, Martis, Jovis, & Veneris.</i>	Nein, er komme nur den Montag, Dienstag, Donnerstag, und Freytag.
Miért nem jö Szere-dán, és Szombaton is?	<i>Quare non & diebus Mercuri, atque Saturni?</i>	Warum kommt er nicht auch in Mittwoch und Sonnabend?
Azért, mert azon két napokon mást tanít.	<i>Habet enim alium istis duobus diebus informandum.</i>	Weil er diese zwei Tage andere unterrichtet.
Meg látogatya e' néha Vasárnap is, egy singfia kávé, vagy du potu Kafe, aut vini?	<i>Visitat aliquando etiam die dominico respectu singula kávé, aut vini?</i>	Besucht er sie auch zuweilen des Sonntags auf ein Schälchen Kaffee, oder ein Glas Wein.

Two years and three months. *Deux ans et trois mois.* Due anni, e 3. mesi.

Two years and a half. *Deux an et demi.* Due anni e mezzo.

As I see, you are already very skillful. *A ce que je vois, vous etes deja bien habile.* Come vedo, ella è già capacissima.

If you believe me capable, I'm at your service for I would do my ut most in regard of your merit. *Si vous me croyés capable, je suis à votre service, car je voudrois faire tout à l'égard de votre merite.* Se mi crede capace sarà servita; perche vorrei far tutto in riguardo de' suoi meriti.

I'm proud of no other merit but of being your most humble servant. *Je ne me glorifie d'autre merite, que d'etre votre très-humble serviteur.* Non mi glorio d'altro merito, che di esser suo divotissimo Servitore.

I am extreamly confounded of your civilities, and am at a loss what to answer. *Je suis extremement confondu de vos politesses, et je ne sais que répondre.* Resto al maggior segno confuso delle sue cortesie, e non so che rispondere.

Let's forbear compliments Sir. *Laissons les compliments à part, Monsieur.* Lasciamo i complimenti Signor mio.

With all my heart. *Très volontiers.* Molto volentieri.

Have you a teacher still? *Avez-vous encore un maitre de langue?* Ha ancora un maestro di lingua?

Yes Sir. *Oui Monsieur.* Signor Sì.

What is his name? *Comment s'apele-t-il?* Come si chiama?

He is called N. *Il s'apele N.* Si chiama N.

Dos he come every day to you? *Vient-il tous les jours chés-vous?* Viene tutti li giorni dalei?

No Sir, he comes but upon monday, tuesday, thursday and friday. *Non Mr. il ne vient que le lundi, le mardi, le jeudi, et le vendredi.* Nò, Signore, non viene che il lunedì, il martedì, il giovedì ed il venerdì.

Why dos he not come also upon wednesday and saturday? *Pourquoi ne vient-il pas ausfi le mecredi, et le samedi?* Perche non viene ancora il mercoledì, ed il sabato?

Because he is teaching some others on these two days. *Parcequ'il enseigne d'autres en ces deux jours.* Perche insegna degli altri in questi due giorni.

Dos he come sometimes also to visit you upon sunday to drink *Vous vient-il ausfi voir quelque fois le dimanche pour prendre un* Viene anche a vederla qualche volta la domenica, per bere
egy

egy pohár bor ve-
gett?

Meg, midőn kívá-
nom.

Hány órákon jö nap-
jába?

Visitat dum invito.

Quot horas impendit (instructioni) per diem? er des Tages zu sie?

Sa mein Herr, wenn
ich es verlange.

Wie viel Stunden kommt
er des Tages zu sie?

Tsak egy órán.

Eine Stunde.

Reggel jö e', vagy
estve; dél előtt e',
vagy dél után?

*Venit mane, aut ve-
speri, ante meridiem,
vel post meridiem?*

Kommt er des Mor-
gens, oder Abends, Vor-
mittags oder Nachmit-
tags.

Dél előtt szokott jö-
ni.

*Ante meridiem solet
venire.*

Er kommt Vormittags.

Hány órákor?

Quota hora?

Um wie viel Uhr?

Tíz órákor.

Hora decima.

Um 10 Uhr.

Ollyan jókor.

Tam tempestive.

Schon so früh.

Elég késén.

Sat sero.

Das ist spät genug.

Vólt e' má is?

Erat jam hodie?

Ist er heute auch bei
ihnen gewesen?

Vólt Uram, de egy
fertálykor 11-re jött,
és három fertálykor &
11-re elment, és így,
at első, és utolsó sit,
fertályt el mulatta.
De nekem meg ígér-
te, hogy hónap ti-
zed fél óráig nálam
marad.

*Fuit, sed quadrante
post decimam accessit,
tribus quadrantibus
bus ad undecimam eva-
fit, & taliter primum &
ultimum quadrantem
neglexit; promisit ta-
men crastina die se ven-
turum media decima
promisitque, sesqui ho-
ras apud me transigere.*

Sa mein Herr, aber er
ist erst ein viertel auf 11
gekommen um drey viertel
auf 11 ist er wieder weg-
gegangen, und hat also die
erste und letzte Viertelstun-
de versäumt; er hat mir
aber versprochen: mor-
gen um halb 10 zu kom-
men und anderthalb Stun-
den bei mir zu bleiben.

Tegnap, és tegnap e-
löttis vólt e' ked-
nél?

*Heri, & nudius ter-
tius fuerat apud vos?*

Ist er gestern und vor-
gestern auch bei ihnen ge-
wesen?

Tegnap nem, de teg-
nap előtt vólt, és
hónap után is el-
jö.

*Heri minus, nudius
tertius aderat, perendie
quoque veniet.*

Gestern ist er nicht da
gewesen, aber vorgestern;
er wird auch übermorgen
kommen.

Ha vatsora után mái
napon el jöne, akár-
nek vele beszélni, vellem.

*Si hodie post cenam
adesset, alloqui illum
vellem.*

Wenn es diesen Abend
nach den Abendessen zu ih-
nen käme, wollte ich ihn
wohl sprechen.

Mivel hogy éjtszaka
hozzá, ha kérem
el marad éjszakerig ne-
bit.

*Cum modo nox sit
longa, ad nutum rema-
nebit & ad mediam no-
ctem.*

Weil die Nächte jezo-
lang sind, wird er bis
Mitternacht bei mir blei-
ben.

- a dish of coffee or a *tasse de caffè ou un ver-* una chicchera di caffè,
 glas of wine. *re de vin ?* ò un bicchiere di vino?
- Yes Sir, when I am *Oui Mr. quand je le* Si Signore, quando
 desiring it. *demande.* lo desidero.
- How many hours dos *Combien d'heures* Quante ore viene
 he come a day to *vient-il ches vous par* dalei, il giorno?
 you. *jour ?*
- One hour. *Une heure.* Una ora.
- Dos he come in the *Vient-il le matin,* Viene la mattina, ò
 morning, or eve- *ou le soir, avant* ou la sera, avanti ò do-
 ning before nonn or *après diné.* po pranzo?
 after noon?
- He comes before din- *Il vient avant midi.* Viene avanti pran-
 ner. *so.*
- At what a Clock? *A quelle heure ?* A che ora ?
- At ten a Clock. *A dix heures.* Alle dieci.
- So early? *De si bonne heure ?* Così per tempo ?
- This is late enough. *Cela est assés tard.* E assai tardi.
- Was he to day by you *A t-il ausfi été au-* E stato ancora oggi
 also ? *jourd'hui chés vous ;* da lei ?
- Yes Sir, but he came *Oui, Monsieur, mais* Si Signore, ma non
 but a quarter past *il n'est venu qu'à dix* è venuto che alle dieci
 ten, he went away *heures et un quart, et* ed un quarto, ed alle
 and neglected thus *à dix heures et trois* dieci e trè quarti se ne
 the first, and last *quarts, il s'en est retour-* è ritornato, e così hà
 quarter of an hour ; *né, et ainsis il à negligé* ttascurato il primo, e
 but he has promised *le pre-mier et le dernier* l' ultimo quarto d'ora ;
 to come to morrow *quart d'heure ; mais il* mà egli mi hà promes-
 half past nine, and *à promis, de venir de-* so, di venir domani
 stay an hour and a *main à neuf heures et* alle nove e mezza, e
 half with me. *demie, et de restet une* di restare una ora e
heure et demie chés moi. mezza da me.
- Was he yesterday and *Fut-il ausfi chés vous* Fù anche da lei ieri
 beforeyesterday al- *hier et avant hier.* e l'altro-ieri?
 so by you?
- He did not come ye- *Il ne vint pas hier,* Ieri non venne, mà
 sterday, but he did *mais bien avant hier ;* bensì avantieri ; verrà
 so before yesterday, *et il viendra ausfi après* anche dopo domani.
 and will come after *demain.*
- to morrow also.
- If he should come this *S'il venoit chés vous* Se egli venisse da lei
 evening after supper *ce soir après le soupér,* sta sera dopo cena,
 to you, I might speak *je voudrois bien lui dire* bramerei dirgli due
 a word or two with *quelques mots.* parole.
 him.
- As the nights are long *Les nuits etant à pre-* Essendo adesso le
 now, he will stay till *sont longues, il restera* notti lunghe, egli re-
 midnight with me, *chés-moi jusqu' à mi-* sterà da me fino a mez-
 if I shall desire it. *nuit, si je l'en prie.* Hány

Hány orakor két fel reggel?	<i>Quota hora surgit mane?</i>	ben, wenn ich ihn darum bitte. Wenn stehen sie morgen früh auf?
Hat orakor. Miért olly idején?	<i>Sexta. Quare tam tempe- stive.</i>	Ilm sechs Uhr. Warum so früh.
Mert a' Példa Beszéd szerént: <i>Ki reggel kél, aranyát ll.</i>	<i>Quia juxta Prover- bium: Tu bene surge mane ast lauro, coro- naberis, & auro.</i>	Weil nach den Sprich- wort heißt: die Morgen- lund hat Gold im Mund.
Mikor telik ki a' Hó- napja?	<i>Quota terminatur mensis?</i>	Wann wird ihr Monat aus seyn?
Nem tudom, ezen a' héten e', vagy a' jövö héten.	<i>Nescio hac septima- na, aut sequenti.</i>	Ich weiß nicht, ob er diese Woche oder in 14. Tagen aus seyn wird.
Változtatja e' minden fertyály esztendőbe az órákot?	<i>Præterlapsa-quadrant te anni, horas occupa- tionibus destinatas, mu- tare solet?</i>	Verändern sie in allen Jahreszeiten die Stunden.
Nem, tsak tavaszal, és őszel, úgy mint Húsvétől fogva Sz. Mihály napig, de télbe, és nyárba meg maradnak.	<i>Non, nisi vernali & autumnali tempore, ut- poté: a die paschatis usque ad diem S. Mi- chaëlis; hyeme, & æstu- te non item</i>	Nein, nur im Frühjahr und Herbst, nämlich auf Ostern und Michaeli, aber nicht im Winter und Som- mer.
Es így: nem változ- nak (az órak) Ka- rátsonkor, új Eszten- dökor, 3. Király- kor, és Sz. János- kor.	<i>Taliter manent (ho- ra destinata) Incarna- tionis, novi anni, 3. Reg. & S. Joannis diebus.</i>	Sie verändern sie also nicht um Weihnachten, Neujahr, Heil. drey Kö- nig, oder Johannis?
Nem Uram, söt Ad- vent, Gyertyaszén- telő, Húfthagyó, Böjt menybe mene- tel, Pünköst, Úr- nap, és Minden Szentek napjaiban sem.	<i>Non D. minus ad- huc, Adventi B. Vir- ginis Bachanali Jejunii, Ascensionis, Corporis Christi festis diebus.</i>	Nein mein Herr, und also noch weniger um Ad- vent, Lichtmess, Fastnacht, Fasten, Himmelfahrt, Pfingsten, Fronleichnam, oder aller Heiligensfeste.
Hát kend Tanító Me- stere tanit e' a' Sz. heteken is?	<i>Ergone vester Magi- ster, etiam, in sanctis hebdomadibus docet?</i>	Informirt ihn Sprach- meister auch in der War- terwoche.
Igen is, ki vévén Vi- rág Vasárnapját, és a' Sz. Szombatot.	<i>Utique, exceptis Do- minica Palmarum, & sancto Sabbatho.</i>	Ia, aber nicht am Palm- sonntag, noch am heiligen Abend.

za notte , se lo pre-
herò.

At what a clock will you get up to mor-
row ? *A quelle heure vous le-verés vous demain ?* A che ora si leverà lei domani mattina ?

At six a Clock. *A six heures.* Alle sei.
Why so early ? *Pourquoi de si bon- Berche così a buona ne heure ?* ora ?

Since according to the proverb : Morning favours scholars. *Puisque selon le pro- verbe : l'aurore est amie des muses.* Perche secondo 'l proverbial : l'aurora è amica delle muse.

When will the month be finished ? *Le mois quand sera- r-il fini ?* Quando sarà finito il mese ?

I don't, know if it will be out this week, or in forth-night. *Je ne sais, s'il sera fini cette semaine, ou en quinze jours.* Non sò , se sarà fi- nito questa settimana , o in quindici giorni.

Do you change the ho-
urs in every season ? *Est-ce que vous chan- gés d'heures en toutes les saisons ?* Cangia le ore in tut- te le stagioni ?

No, only in the spring and autumn, viz èa-
ster and St. Michael, but not in the win-
ter, and sommer sea-
son. *Non, seulement au printemps, et en au-
tomne, c'est à dire, à paques et à la St. Michel, mais non pas en hyver, et en l'été.* Nò , solamente nel- la primavera , e nell' autunno, cioè a pasqua ed a St. Micaele , mà non già nell' inverno , e nella state.

You are then not chan-
ging them at the Chris-
tmas new year, twelve tide or mid-
sommerday ? *Vous ne les chang's donc pas à Noël au nou-
vel an, aux rois ou à la saint Jean ?* Non la cangia duh- que al natale, al capo d'anno , alla epifania od a St. Giovanni ?

No Sir, much les ab-
out the advent, candle-
mas, strove-tide, lent,
ascension, with sun tide,
Corpus Christi-day,
or allsaintsday. *Non Mr. et encore moins vers l'avent, la chaadeleur carneval, le auvent, la purifica-
careme, l'ascension, la zione, il carnevale, la pentecôte, la fête du quaresima, l'ascensio-
ne, la pentecôte, la Saint Sacrement, ou la festsaints.* Signor nò , e molto meno ancora verso l' auvent, la purifica- zione, il carnevale, la pentecôte, la festa del Corpus Do- mini, o quello di tutti li santi.

Gives your teacher too lesson, in the ho-
ly week. *Votre maître de lan- gue donne-t-il aussi le-
con dans la semaine sainte.* Da ancora lezione il suo maestro di lin- gua nella settimana santa.

Yes Sir, but not the palm Sunday, nor the easter eve. *Oui Monsieur, mais non pas le dimanche des ramaux, ni samedi saint.* Sì, Signore, mà non già la domenica Van

Van e' tárfa?

Habet affeclam?

Haben sie einen Befehl-
ten?

Van Uram.

Habeo D.

Ja, mein Herr.

Ö jö e' kendhez,
vagy pedig kend
megy' hozzá?

Venit ille, aut D.V.

Kommt er zu sie, oder
gehen sie zu ihm?

Bóldog Asszony havá-

Mense Januario, Fe-

Im Jenner, Hornung,

ban, Büjt más ha-

bruario & Martio, ille

und Merz kommt er zu mir;

vában, ö jö hoz-

me adire solet;

sed aber im April, und May

zám: de Sz. György

Aprili, Majo, & Junio,

und Brachmonat gehe ich

havában; Pünköst,

ego illum visitare soleo:

zu ihm. Desgleichen

és Szent Iván ha-

Haud absimiliter ille me

kommt er zu mir im

vaiban én megyek

accedit mense Julio,

Heumonat August und

hozzá: Hasonlóké-

Augusto, & Septembri:

herbstmonat; und ich ge-

pen ö jö 3 hólna-

ego vice versa Octobri,

he zu ihm im Weinmonat;

pokig én viszont

Novembri & Decembri.

Wintermonat und Christ-

megyek 's azontul

monat.

Karátson haváig.

Tud e' a' kend meste-
re még más nyelve-
ket?

Esne insuper Magi-
ster D. V. aliarum lin-
guarum gnarus.

Weiß ihr Sprachmeister
noch andere Sprachen?

Igenis Uram: tud még

Utique Domine, est

Ja mein Herr, er weiß

Olaszúl, ért Spa-

lingua Italica, nec igna-

die Itatiansche, auch die

nyol, Frantzia, An-

rus est Hispanica, Gal-

Französische, Spanische,

glai, Portugalliai,

lica, Portugallica, An-

Portugiesische, Englische,

Hollandiai, Német,

glica, Hollandica, Teu-

Holländische, Teutsche und

és Dániai nyelve-

tonica, & Danica lin-

Dänische.

ket.

gua.

Hogy tanulhatott an-
nyi nyelveket?

Quali modalitate
ad notitiam, tantarum
pervenire potuit lingua-
rum?

Wie hat er so viele
Sprachen lernen können?

Vólt ö Olasz ország-

Ille peragravit Ita-

Er ist in Italien, Frank-

ban: Frantzia, Spa-

liam, Galliam, Hispa-

reich, Spanien, Portugall,

nyol, Portugall, An-

niam, Portugalam,

England, Holland Deutsch-

glia, Holland, Da-

Hollandiam, Daniam, &

land und Dännemark ge-

nia, és Német or-

Germaniam.

wesen.

szágokban.

Tudja ö még a' Sve-
viai, Lengyel, Rus-
sus, Magyar, és Tö-
rök nyelveket.

Nec est expers, etiam
Linguarum Svevica,
Polonica, Russica,
Hungarica, & Turcica:

Kann er auch die Schwe-
dische, Poblische, Russische
und Türkische Sprache?

Nem hihetem.

Non possum credere.

Ich glaube es nicht.

Have

delle palme, nè il sabato santo.

Have you a Companion? *Avés-vous un compagnon?* Ha ella un compagno?

Yes Sir, *Oui Monsieur.* Signor Si.

Does he come to you or are you going to him? *Vient-il chés vous, ou allés-vous chés lui?* Viene egli da lei o va ella da lui?

In the January, February, and March *En le Janvier Febrier* Nel Gennaio, Febbrajo, e Marzo, egli he comes to me; but *moi, mais en April, Mai* vien da me; ma nell' in the April, May, *et Juin je vais chés lui.* Aprile, nel Maggio e and Iuny I go to *Pareillement il vient* Giugno io vado da lui. him. Likewise he *chés moi, en Juillet,* Parimente egli vien da comes to me in the *Aout et Septembre,* et me nel Luglio, Agosto Iuly, August, and *moi je vais chés lui en* e Settembre, ed io September, and I'm *l' Octobre, Novembre et* vado da lui nell' Otto- going to him in thid *Decembre.* bre, Novembre e De- cembre. October, November and December.

Is your teacher also master of other languages? *Votre maitre possede-t-il encore d'autres langues?* Sa il suo maestro ancora altre lingue?

Yes Sir besides the Italian, he understands too the french, spanish, portugifish, english, dutch, german, and denish. *Oui Monsier, outre l'italien, il sait ausi la françoise, espagnole, portugoise, angloise, hollandoise, allemande et danoise.* Si Signore, oltre l'Italiano egli sa anche la francese, Spangnuonish, la portoghese, Inglese, olandese, tedesca e danese.

How could he learn so many languages? *Comment a-t-il pu aprendre tant de langues?* Come ha potuto im- parare tante lingue?

He has been in Italy, France, Spain, England, Holland, Germany, Denmark. *Il à été en Italien, en France, Espagne, Portugal, Angleterre, Ollande, Allemagne et Danemarck.* Egli è stato in Italia, Francia, Spagna, Portogallo, Inghilterra, Olanda, Germania, e Danimarca.

Is he skilled too in the swedish, pollish, Russian, hungarish, and turkish language? *Sait-il ausi la langue suedoise, polonoise, russe, hongroise et turque?* Sa egli anche la lingua svedese, polonese, russiana, Ungaresca e turchesca?

I don't believe so. *Je ne le crois pas, Hongrie et Turquie.* Non lo credo.

Légyen egészségben, *Vale mi Domine,* Gott • besohlen mein
 mig szerentsénk lé- *usque ad ulteriorem vi-* Herr, bis wir uns wie-
 szen egymást ismét *dendi fortunam.* der sehen.
 látni.

Azonközben alázatos *Interea perenno ser-* Ich verbleibe inzwischn
 szolgája. *vus humillimus.* dero gehorsamster Diener.

Tizen - hetedik Dialogus XVII. Das siebenzehende Beszélgetés. Gespräch.

A földről, és a' *De terra & aqua,* Von der Erde, und
 vizről. dem Wasser.

Hová tetszik menni? *Qua ibit Dominus.* Wo gehen sie hin?
 Egy kis sétálásra. *Deambulatum paul-* Ich mache einen klei-
 lisper. nen Spaziergang.

Hová? *Quorsum?* Wohin?
 A' Város körül. *Circa urbem.* Um die Stadt.

Lehet e' az a' szeren- *Dignabiturne me isto* Kann ich die Ehre has-
 tsém, hogy az Urral *honoře participare, ut* sen mit ihnen zu gehen.
 menjek? *me adjungam D. V.*

Részemről fog lenni a' *Honor a parte mea* Die Ehre wird auf
 szerentse. *erit.* meiner Seite seyn.

Menjünk a' mezőre. *Ibimus ad pratum* Wir wollen auf die W-
commune. lermiese gehen.

Inkább valami hegyre *Ascendamus} potius* Lassen sie uns lieber auf
 menjünk fel? *aliquem montem.* einen Berg steigen?

Mitsoda hegyre? *Quem scilicet?* Auf was für einen Berg?

A' Várbéli hegyre. *Montem(arcis)castelli.* Auf den Festungsberg?

Nem vőlt e' még ott *Nunquamne ibi fuit?* Waren sie nie da?
 az Úr?

De vőltam ezerszer is. *Imo et millies.* O ja, ich bin tausend-
 mal da gewesen.

Halomra fel sétálni *Collem scando liben-* Ich mag wohl auf ei-
 szeretek; de hegy- *ter, minime vero mon-* nen Hügel steigen, aber
 re nem, kíváltké- *tem, præsertim petro-* nicht auf einen Berg, zu-
 pen ha nagyon kö- *sum.* mal wenn er viele Felsen
 sziklás. hat.

Menjünk hát valami *Eamus ergo in vallem,* Lassen sie uns denn in
 völgybe; vagy ma- *vel maneamus in plani-* ein Thal gehen, oder auf
 radjunk a' térségen. *tie.* der Ebene bleiben.

En örömeft járok a' *Ego libenter obambu-* Ich gehe gerne durch
 fák, Ligetek, és er- *lo inter arbores, in sal-* Hölzer, Büsche und Wäl-
 dők között, vagy a' *tibus, sylvis, vel ad lit-* der, oder an dem Ufer des
 Adier

Adieu Sir till I have the honour to see you again. *Adieu, Monsieur, à vous revoir.* *Adio, Signore, fin a rivederci.*

Meanwhile I'm always your most humble servant. *Il demeure cependant votre très-humble serviteur.* Resto in tanto il di lei umilissimo Servitore.

The Sixteenth *Dix septième* Dialogo *decimo*
dialogue. *logue.* *settimo.*

Of the earth and water. *De la terre et de l'eau.* *Della terra e dell'acqua.*

Do you go? *Où allés-vous?* Dove va?
I'm going to take a little walk. *Je vais faire une petite promenade.* Vado a far una piccola passeggiata.
But whereto? *Mais de quel côté.* Da che parte?
About the town. *Au tour de la ville.* Attorno la città.
May I have the honour to go along with you? *Puis-je avoir l'honneur d'aller avec vous?* Posso aver l'onore di andar con essa lei.

The honour will be at my side. *L'honneur sera de mon côté.* L'onore sarà dal canto mio.

We will go to the common midows. *Nous voulons aller à la prairie commune.* Vogliamo andare al prato commune.

Let's rather mount upon a mountain. *Montons plutôt sur une montagne.* Montiamo piuttosto sopra una montagna.

On what mountain. *Sur quelle montagne.* Sopra che montagna?

Upon the fortress' mountain. *Sur la montagne de la forteresse.* Sopra la montagna di fortezza.

Were you never there? *N'y avés-vous jamais été?* Non vi è mai stata ancora?

Why not, I was there a thousand times. *Oh qu'oui, j'y ai été mille fois.* O che sì, vi fui mille volte.

I may well mount upon an hill, but not on a mountain, especially when there are many rocks. *Je veux bien monter sur une colline, mais pas sur une montagne, particulièrement, quand il y a beaucoup de rochers.* Voglio ben montar sopra una collina, ma non giasopra una montagna, particolarmente quando vi son molte rocche.

Let's go then in a valley, or stay on the plain. *Allons donc dans une vallée, ou restons dans la plaine.* Andiamo dunque in una valle o restiamo sul piano.

I love going through woods, groves, and forests, or a river, lake, or pond. *J'aime à aller par des bois, boscage, boschi, macchie e foreste, ou au rivage, ou au riste, o alla ripa del lago.* Vado volentieri per boscage boschi, macchie e foreste, o alla ripa del lago.

tengernek,	<i>folyó tus maris in ripa flu-</i>	Meers, eines Flusses, eis-
viznek,	<i>minum, vel paludum.</i>	nes Sees oder eines Tei-
nak partján.		ches.
En is; mert ott több-	<i>Perinde ego; ibi enim</i>	Ich auch, weil da ins-
nyire kevés	<i>por plerumque non est ma-</i>	gemein nicht viel Staub
van.	<i>gnus adeo pulvis.</i>	ist.
De nagyon homokos	<i>Sed mare est valde</i>	Es ist aber viel Sand
ám'a' tenger, fü pe-	<i>fabulosum, exper au-</i>	an dem Meere und kein
dig ott semmi fin-	<i>tem graminis.</i>	Wasen.
tsen.		
A' semmi sem: tsak	<i>Hoc nihil facit ad</i>	Es ist nichts daran ge-
hogy sáros ne lé-	<i>rem, si modo luto ca-</i>	legen, wenn nur kein Mo-
gyen.	<i>reat.</i>	rast da ist.
Honnan jö ez a' pa-	<i>Unde affluit iste ri-</i>	Wo kommt der Bach
tak?	<i>vus.</i>	her?
Fél mértöldnyire van	<i>Fons ejus distat ab-</i>	Er hat seine Quelle auf
a' forrása.	<i>hinc dimidio milliari.</i>	eine halbe Meile von hier.
En azt gondoltam,	<i>Putabam solummodo</i>	Ich dachte es wäre ein
hogy tsak esü fo-	<i>torrentem esse.</i>	Gießbach.
lyás.		
Nem Uram.	<i>Non est, mi Domine.</i>	Nein mein Herr.
Honnan van az, hogy	<i>Unde est quod ista a-</i>	Woher kommts, daß das
ez a' viz mindég	<i>qua se semper rotat.</i>	Wasser sich denn allezeit
forog.		umdrehet?
Örvénynek kell ott	<i>Sine dubio vorago est</i>	Es wird da ein Wirbel
lenni?	<i>ibi (aut præcipitium</i>	Schlund seyn.
	<i>eheu.)</i>	
Ott van egy Töltés.	<i>Ecce aggerem.</i>	Da ist ein Damm.
Hol?	<i>Ubi?</i>	Wo?
A' hol a' víz tajtek-	<i>Ibi ubi spumat aqua.</i>	Da wo der Schaum ist.
zik.		
Most látom.	<i>Jam video.</i>	Anjehö sehe ich ihn.
Látott e' az Úr tenger	<i>Viditne jam sinum,</i>	Haben sie wohl einen
kebelét, vagy szo-	<i>vel fretum maris.</i>	Meerbusen oder Meerenge
rúlatját?		gesehen?
Igen is Uram: de tsak	<i>Utique: sed in Map-</i>	Ja mein Herr, aber nur
a' föld le irásának	<i>pa Geographica tantum.</i>	auf der Landkarte.
tabláján.		
Nem járt e' vizen fo-	<i>Nonne navigavit un-</i>	Sind sie niemals auf
ha?	<i>quam?</i>	dem Wasser gewesen?
Jártam: de nem ten-	<i>Navigavi utique:</i>	Ja, mein Herr, aber
geren.	<i>sed nen super maria.</i>	nicht auf dem Meer.
Tehát az Úr sem kü-	<i>Hinc nec scopulos,</i>	So werden sie auch nie-
szalakat, sem ten-	<i>nec littus, nec fluxum,</i>	mals eine Klippe noch
ger partot, sem ten-	<i>& refluxum maris vidit.</i>	eine Aeede, noch eine Kü-
ger járását, 's vissza		ste, noch die Ebbe und
folyását, nem lá-		Fluth gesehen haben.
tott.		

vage de la m^{er}, d'une mare, d'un fumo, d'un
rivière, d'un lac, ou d'un lago ò-d'una peschie-
etang. ra.

And I also because *Moi aussi parcequ'il* Io ancora, perche
there is commonly *n'y à pas ordinairement* ordinariamente non vi
not much dust there. *beaucoup de poussière.* e molta polvere.
But there is much *Mais il y à beaucoup* M^a vi è molta arena
sand on the sea and *de Sable à la m^{er}, et* al mare e nessun ces-
no turf. *point de gazon.* poglio.

No matter, provided *N'importe, pourvu-* Non importa, pur-
there be no marsh *qu'il n'y ait point de* che non vi sia nessuna
there. *marais.* palude.
From whence comes *D'où vient ce ruis-* Donde vien questo
this brook? *seau?* rivo?
It has its source half a *Il à sa source à une* H^a il suo fonte à
league from here. *demi lieue d'ici.* mezza lega di qua.
I thought it was a tor- *Je pensois que c'etoit* Pensavo, che fosse
rent. *un torrent.* un torrente.

No Sir. *Non Monsieur.* Signor nò.
What's the reason that *D'où vient que l'eau* Donde viene, che
the water is always *s'y tourne toujours.* l'acqua vigira sempre.
turning about?
There will be a whir- *Il y aura un tournant* Vi sarà un gorgo ò
blepool or a gulf *ou un gouffre.* voragine.
there.

There is a bank. *Voilà une digue.* Ecco un argine.
Where about? *Où?* Dove?
Where is the froth. *Là, où est l'écume.* La, ovè è la schiu-
ma.

Now I see it. *Maintenant je la vois.* Adesso lo vedo.
Have you ever seen a *Est-ce que vous avés* H^a ben veduto un
gulf or streights. *vu un golfe, ou un seno, ò uno stretto?*
etroit.

Yes Sir, but only on *Oui Monsieur, mais* Sì, Signore, m^a
the map. *seulement, sur la carte de* solamente sulla carta
geographie. geografica.

Have you never been *N'avés-vous jamais* Non è stata mai sul-
by water? *été par eau?* la acqua?

Yes Sir, but not by *Oui Monsieur, mais* Sì Signore, m^a non
sea. *non par mer.* già sul mare.

You will then never *Vous n'aurez donc* Così non averà an-
have seen neither a *jamais vu nœc plus un* che mai veduto uno
sheef, a road nor a *ecueil; ni une rade, ni* scoglio, ne una rada,
sea-coast, nor the *une cote ni la m^{er}.* ne una spiaggia, nè il
tide. *flusso e riflusso del ma-*
re?

Nem Uram : nem lát- *Sic est: nihil vidi ejus-* Mein mein Herr, ich
tam semmi a' félét; *modi*; ad N. tamen habe nie solche Sachen
hanem Nnél láttam *cataraſtam, in eodemque* gesehen; doch habe ich bei
a' folyó viznek ten- *flumine ratem vidi.* N. eine Schleuse, und
gerhe való szakadá-
sát, és ugyan azon
folyó vizen egy kis
hajótskát.

Itt semmi gálya nin- *Hic nulla est navis.* Hier wird wohl kein
tsen. Schiff seyn.

Igen is : itt sem hajó; *Sic est: nec naues,* Nein, hier sind weder
sem hajós nintsen. *nec nautæ dantur hic.* Schiffe noch Schiffer.

Hát olyan jeget lá- *Viditne glaciem, quæ* Haben sie auch das Eis
tott e', mellyet a' *apud ædes Teutoni-* gesehen, so man im deut-
Német Házaknál a' *cas in fovea asservatur.* schen Haus hier in einer
veremben tartanak. Eisgrube verwahrt.

Igen is, vólt nékem *Utique habui frustum* Ja ich habe eine Schol-
egy tsomó jég a' *glaciei in manibus, ibi-* le in den Händen gehabt;
kezemben, és ot- *dem styriæ quoque ha-* es werden auch daselbst
tan jég tsapok is *bantur.* viele Eiszapfen verwahrt.
tartatnak. ret.

Ideje lesz miedjárt, a' *Tempus in urbem re-* Es wird bald Zeit seyn
Városban vissza men- *deundi appropinquat.* wieder nach der Stadt zu
ni. gehen.

Minden bizonyal.

Siefsünk, nints vez- *Ita sane est: prope-* Ja freylich.
tegetésre való i- *randum, nullum enim* Lassen sie uns denn ei-
dönk. *tempus more habemus.* len, es ist keine Zeit zu
versäumen.

En nem mehetek se- *Non possum festinan-* Ich kann nicht ge-
bessen. *ter incedere.* schwind gehen.

Meg botsásson, hogy *Idnoscat, quod præ-* Verzeihen sie mir, wenn
elől megyek. *cedam V. V.* ich vorne gehe.

Éljen az Úr maga sza- *Utatur D. V. pro-* Sie brauchen ihre Be-
badságával. *pria commoditate.* quemlichkeit.

Tizen-nyóltzadik Dialogus XVIII. Das achtzehente Gespräch.

A' tüzről, kövek- *De igne, lapidibus,* Vom Feuer, Steinē,
ről, értzokról. *metallibus & mi-* Metallen, und
neralibus. Mineralien.

Van e' tűz a' kemen- *Estne ignis in forna-* Ist Feuer im Ofen?
tzeiben? *ce?*

Egy szikra nintsen. *Nec favilla est.* Es ist kein Funke darinn.
No

No Sir I have never seen such things ; yet I saw near N. a sluice and on the river of this place a raft.

Non Monsieur, je n'ai jamais vu de pareilles vedute tali cose; però chofes, mais je vis ho veduto vicino à N. une una chiusa di acqua, e ecluse et sur la riviere sopra quella riviera de cet endroit un ra- una zattera. deau.

Perhaps no vessel will be here,

Il n'y aura peut-etre aucun vaisseau ici.

Qui non sarà forse nessun vascello.

No, there are neither ships, nor watermen here.

Non, il n'ya ni vais-seaux, ni bateliers ici.

No, qui non sone nè vascelli, ne navigellari.

Have you seen too the ice, which they lay up here in the teutonick house in an ice-house.

Avés-vous ausfi vu la glace, l'on garde dans la maison teutonique, d'ici dans une glaciére.

Hà veduto anche il ghiaccio, che si conserva qui nella casa teutonica in una ghiacciaja?

Yes Sir I had a piece of ice of it in my hands. One keeps also there many icicles.

Oui Monsieur, j'en eu un glaçon dans les mains. On y conserve ausfi beaucoup de chandelles de glace.

Signor sì, ne hò avuta una zolla nelle mani. Vissi conservano ancora molti ghiacciuoli.

It will be soon time, to the town.

Il fera bientôt tems, de retourner à la ville.

Sara bentosto tempo di ritornare alla città.

Yes in deed.

Oui certe.

Sì certo.

Let's make haste then, there is no time to put off.

Hatons nous donc, il n'ya point de tems à perdre.

Affrettiamoci dunque, non è tempo di indugiare.

I can't go fast.

Je ne saurois marcher vite.

Non posso camminar presto.

Pardon me, if I go on.

Pardonnés-moi, si je passe devant.

Mi perdoni, se passo avanti.

At your ease.

A votre commodité.

Pigli il suo comodo.

The eightteenth Dix huitième dia- Dialogo decimo dialogue. logue. ottavo.

Of the fire, stones, metals, and minerals.

Du feu, des pierres, des metaux, et des minéraux.

Del fuoco, delle pietre, dei metalli, e minerali.

Is some fire in the oven?

Y-a-t-il du feu, au fourneau?

Vi è fuoco nella fornace?

There's no spark there in,

Il n'y en à pas une étincelle.

Non vi è una scintilla.

Nékem úgy tűnik e- lömbe, mintha lán- got, vagy leg alább füstöt láttam volna ki jönni belőlle.	Mihi apparet, quasi flammam, vel ad mi- nus inde vidissem.	Mich denket, ich habe die Flamme oder wenigsten den Rauch davon gesehen.
Én csak hammut látok benne.	Ego nihil præter ci- neres discerno.	Ich sehe nichts als Asche.
Itt van egy égő szén, és tűz.	Hic est carbo candens & ignis (pruna).	Da ist eine brennende Kohle und ein Brand.
Az igaz.	Hoc est verum.	Sie haben recht.
Mitsoda kö az?	Qualis lapis est iste?	Was für ein Stein ist das?
Kova.	Silex est.	Es ist ein Kieselstein.
Én úgy gondoltam, hogy tűz kö.	Putabam esse pyriten.	Ich dachte es wäre ein Feuerstein.
Ad ugyan az is szik- rát, de nem annyit mint ez.	Scintillat etiam; sed minus potenter, quam ista.	Er gibt zwar auch Fun- ken, aber nicht so viel als dieser hier.
Ez fénkő fog lenni.	Iste est cos?	Dieses wird ein Wetz- stein seyn.
Nem az: hanem pró- ba kö.	Non est: est lapis lydius.	Nein, es ist ein Probier- stein.
Márvány e' az, vagy alabástrom?	Estne hoc marmor, vel alabastrum.	Ist das Marmor oder Alabaster.
Sem nem márvány, sem nem alabástrom, hanem mész.	Nec marmor, nec alabastrum, verum calx est.	Es ist weder Marmor, noch Alabaster, sondern Kalk.
Mit tsinál a' Tajték kövel?	Quid agit cum pumi- ce.	Was machen sie mit dem Bimsstein.
Az író táblámat tisz- titom vele.	Habeo pro emundan- da Tabella scriptoria.	Ich mache meine Schreib- tafel damit rein.
Mit tsinál azzal író kö táblával.	Quid agit cum isto scriptorio.	Und mit dem Schiefer?
Számot vetek rajta.	Computum facio.	Ich rechne darauf.
Im egy szép Magnēs.	Ecce magnetem ele- gantissimum.	Da ist ein schöner Magnet.
Egy font vasnál töb- bet magához von.	Plus quam pondo fer- ri attrahit.	Er ziehet mehr als ein Pfund Eisen.
Ezek kétség kívül drá- ga kövek.	Ha sine dubio sunt gemmae.	Dieses sind ohne Zwei- fel Edelgesteine.
Igenis Uram.	Ita est Domine.	Ja mein Herr.
Hogy hívják ezeket?	Quomodo vocantur.	Wie heißen solche?
Egylk gyemant, a' másik Kárbunkulus.	Una est adamas al- tera carbunculus.	Der eine heisset Dia- mant, und der andere Car- funkel.

Me thinks I have seen the flame, or at least the smoak. *Il me semble d'en avoir vu la flamme, ou au moins la fumée.* Mi pare di averne veduta la fiamma, o almeno il fumo.

I see nothing but ashes. *Je ne vois, que de la cendre.* Non vedo altro, che cenere.

There's a burning coal and a brand. *Voilà un charbon ardent, et un tison.* Ecco un carbone ardente, ed un tizzone.

You are in the right. *Vous avez raison.* Lei ha ragione.

What stone is that? *Quelle pierre est cela?* Che pietra è questa?

'Tis a flint-stone. *C'est un caillou.* È un selce.

I thought it was a fire-stone. *Je pensois que c'étoit une pierre à feu.* Pensavo, che fosse una pietra focaja.

In deed it casts sparks also, but not so many as that here. *Il donne à la vérité aussi des bluettes, mais non pas tant que celle-ci.* Ella dà in vero anche faville, ma non già tante quante questa qui.

This will be a whetstone. *Celle-ci sera une pierre à aiguïser.* Quella sarà una coltella.

No, it is a touch-stone. *Non, c'est une pierre de touché.* No, è una pietra di paragone.

Is that marble, or alabaster? *Est-ce cela du marbre, ou de l'albatre?* E questo marmo, o alabastro?

It is neither marble nor alabaster, but lime. *Ce n'est ni marbre, ni albatre, mais de la chaux.* Non è né marmo, né alabastro, ma è calce.

What do you make with the pumic-stone. *Que faites-vous avec la pierre ponce?* Che fa colla pietra pomice?

I clean my pocket-book with it. *J'en nettoye mes tablettes.* Netto con essa le mie tavolette.

And with the slate? *Et avec l'ardoise?* E colla pietra scaglia?

I am reckoning on it. *J'y compte dessus.* Vi computo sopra.

There is a fine load-stone. *Voilà un bel aimant.* Ecco una bella calamita.

It holds more than a pound of iron. *Il tient plus d'une livre de fer.* Tiene più di una libbra di ferro.

These are doubtless precious stones. *Ces sont sans doute des pierres précieuses.* Queste son senza dubbio gemme.

Yes Sir. *Oui Monsieur.* Sì, Signore.

How are they called? *Comment s'appellent-elles?* Come si chiamano?

The one is called brilliant and the other carbuncle. *L'une s'appelle brillante, et l'autre écarboucle.* L'una si chiama brillante, o sia diamante e l'altra carbonchio.

A' veres Rubin fog lenni; a' kék pedig Topás; nem igaz?	<i>Rubra ista, est rubinus, cerulea vero illa est topasius; nonne verum est?</i>	Der rothe wird ein Rubin seyn und der blaue ein Türkis, ist nicht so?
Úgy van: és a' zöld Smaragd.	<i>Utique: viridis vero illa Smaragdus est.</i>	Ja, mein Herr, und der grüne ist ein Smaragd.
Nem Agát kö e' ez?	<i>Nonne vocatur hæc Agates.</i>	Ist dieses nicht ein Agates stein.
Nem Uram! mert az Kárbunculus.	<i>Non mi D. est enim carbunculus.</i>	Nein mein Herr, es ist ein Brenstein.
Miért van a' Rubin ezüstbe, és nem aranyba foglalva?	<i>Quare est rubinus argenteo, non vero auro clausus?</i>	Warum ist der Rubin in Silber eingefasset, und nicht in Gold?
Mert jobban illik az ezüstel.	<i>Decentius est in argenteo.</i>	Weil er im Silber besser absteht.
Sárga rézből van ez a' mosár?	<i>Estne istud mortarium ex aurichalcho?</i>	Ist dieser Mörsel von Messing?
Nem: hanem értzből van.	<i>Non, sed est ex cupro.</i>	Nein er ist von Erz.
Ez a' Tobák pikszis fejér ónból van?	<i>Ista pixidicula tabacaria estne ex stanno?</i>	Diese Toback-Büchse wird von Zinn seyn.
Ez ón, hanem új.	<i>Est nova, ex plumbo.</i>	Sie ist neu von Blei.
Hol az Úr tűz szerszáma?	<i>Ubi est pyritheca D. V.</i>	Wo ist ihr Feuerzeug?
Itt vagyon.	<i>Hic est.</i>	Da ist er.
Jól adja e' a' tűzet az Úr atzélja?	<i>Scintillatne potenter chalybs D. V.</i>	Giebt ihr Stahl gut Feuer?
Igen is: de a' tapló semmit sem ér.	<i>Ita est: sed fomes nihil valet.</i>	Ja, mein Herr, aber der Sunder taugt nichts.
Adjon nékem taplót, és kovát?	<i>Det mihi fomitem et silicem.</i>	Geben sie mir Lunden und Schwefel.
Itt van mindenik.	<i>Hic est utrumque.</i>	Da ist beides.
Mit tsinál a' kényesével?	<i>Quid agit cum argento vivo?</i>	Was machen sie mit dem Quecksilber?
Élek vele az idő mutató üvegekben.	<i>Vtor eo in barometris.</i>	Ich bediene mich dessen zu den Wettergläsern.
Ez a' kréta nem elég fejér.	<i>Ista creta non est sat alba.</i>	Diese Kreide ist nicht weiß genug.
Ez nem kréta.	<i>Non est creta.</i>	Es ist keine Kreid.
Mi tehát?	<i>Quid ergo est?</i>	Was ist es denn?
Plajbasz.	<i>Cerusa.</i>	Es ist Bleiweiß.
Mivel ír az Úr, ha semmi pennát, és tentát nem akar elő venni?	<i>Cum quali re scribit D. si ealamum, atramentumque ad id habere nolit?</i>	Womit schreiben sie, wenn sie keine Feder und Dinte nehmen wollen?

The red will be a ruby,	<i>La rouge sera un</i>	Il rosso sarà un rubi-
and the blew a tur-	<i>rubis, et la bleu une</i>	no, ed il turchino una
quoise; is it not	<i>turquoise; n'est-ce pas?</i>	turchesa; non è vero.
true?		
Yes Sir, the green is	<i>Oui Monsieur, et la</i>	Si Signore, ed il
an emerald.	<i>verte est une emeraude.</i>	verde à uno smeraldo.
Is that not an agate?	<i>Celle-ci a'est elle pas</i>	Non e questa qui
	<i>une agathe?</i>	una agata.
No Sir, 'tis an ambre.	<i>Non Monsieur e' est</i>	Signor nò, è un suc-
	<i>une ambre jaune.</i>	cino.
Why is the ruby gar-	<i>Le rubis pourquoi est-</i>	Perche il rubino e
nished with silver	<i>il garni en argent, et pas</i>	egli legato il argento e
and nat with gold?	<i>en or?</i>	non in oro?
Because it appears bet-	<i>Puisqu'il paroît mieux</i>	Perche nell' argento
ter in silver.	<i>en argent.</i>	spicca meglio,
Is this mortar of brass,	<i>Ce mortier est-il de</i>	E di ottone questo
	<i>laiton.</i>	mortajo?
No, it is of cast copper.	<i>Non il est de bronze.</i>	No, o di bronzo.
This tobacco-box will	<i>Cette boîte à tabac</i>	Questa scatola da
be of tin.	<i>sera d'étain.</i>	tabacco sarà di stagno.
It is but a leaden one.	<i>Elle est seulement de</i>	E solamente di pi-
	<i>plomb.</i>	ombo.
Where is your tinder-	<i>Où est votre boîte à</i>	Dove e il suo foci-
box?	<i>fusil?</i>	le?
Here it is.	<i>Le voilà.</i>	Eccolo.
Gives your steel much	<i>Votre acier donne-t-</i>	Da ben fuoco il suo
fire?	<i>il bien du feu?</i>	acciajo?
Yes Sir, but the tinder	<i>Oui, Monsieur, mais</i>	Si, Signore, mà
is good for nothing.	<i>l'amadou ne vaut rien.</i>	l'esca non val niente.
Give me the match	<i>Donnez-moi la me-</i>	Mi dia la meccia ed
and brimstone.	<i>che et l'allumette.</i>	il solfaro.
Here is both, take it.	<i>Tenez voilà l'un et</i>	Tenga, ecco l'uno e
	<i>l'autre.</i>	altro.
What make you with	<i>Que faites-vous avec</i>	Che fa coll' argento
the mercury?	<i>le vif argent?</i>	vivo?
I make use of it in the	<i>Je m'en sers dans les</i>	Mene servo nei ba-
barometers.	<i>baromètres.</i>	rometri.
This chalk is not white	<i>Cette craie n'est pas</i>	Questa creta non è
enough.	<i>assez blanche.</i>	assai bianca.
It is no chalk,	<i>Ce n'est point de craie.</i>	Non e creta.
What is it then?	<i>Qu'est-ce donc?</i>	Che e dunque?
It is ceruse.	<i>C'est de la ceruse.</i>	E della cerussa.
Where with do you	<i>Avec quoi écrivez-</i>	Con che scrive,
write, when you	<i>vous, quand vous ne</i>	quando non vuol pren-
will take neither	<i>vous pas prendre des</i>	der penne ed inchio-
pens nor ink?	<i>plumes et de l'encre?</i>	stro?

Plajbásztal néha , né- Cum cerusa, aut ru- Zumeilen mit Röthel ,
hánykor pedig ve- brica. zumeilen mit Bleistift.
res krétával.

Krispányból tsinálta e' Fecitne istud atramen- Haben sie diese Dinte
az Úr ezt a' téntat? tum ex flore æris. aus Grünspan gemacht?

Nem Uram: hanem Non: sed ex cupro. Nein, mein Herr, son-
rézből. dern aus Kupfer.

Adjon belölle nékem Det mihi ex eo, unum Geben sie mir ein Glas
egy pohárral? poculum plenum. voll davon.

Köldjön üveget, fo- Mittat ad me cum Schicken sie mir eines,
gok adni belölle. vitro, & sum daturus ich will ihnen davon geben
D. V.

Engemet le kötelez Obligabit me: inte- Sie werden mich sehr
eröfien: avonköz- rea borum appetitum verbinden. Inzwischen
ben, kívánok jó ap- precor, ad convivium. wünsche ich ihnen eine
petitust az ebédhez: gesegnete Malzeit.

Tizen kilentzedik Dialogus XIX. Das neunzehente Beszélgetés. Gespräch.

Az idöröl, és tsil- De tempestate, & stel- Vom Wetter und Ge-
lagzatról. lis. stirne.

Jó Reggelt Úr! Bene mane. Guten Morgen mein
Herr!

Alázatos szolgája az Humillimus: gratu- Ihr gehorsamster Die-
Urnak: örvendek, lor de felici adventu. ner mein Herr, seyn sie
hogy meg érkezett. willkommen.

Köszönöm alázatoosan. Gratias ago. Ich danke ihnen gehor-
samt.

Úgy hiszem, esönk (Apparenter) accipie- Ich glaube wir werden
lesz. mus pluviam. Regen bekommen.

Már egy tsepp nékem Jum gutta mihi caci- Es ist mir schon ein
esett is a' kezemre. dit ad manum. Tropfen auf die Hand ge-
fallen.

Tsak valami zürzavar, Dummodo tempestas, Wenn wir nur kein
vagy zápor eső, ne & imber, non sequeren- Ungewitter oder Plagre-
következzen. tur. gen bekommen.

Fél e' a' dörgés, és Estne anxius (timet- Fürchten sie sich für dem
villamás között. ne) inter tonitrua & Donner und Blitze?
fulgura.

Igen is: mivel néha a' Vel maxime, cum ful- Ja, weil der Donners
ménkö kárt tesz. men causet damna. strahl manchmal Schaden
thut.

A' szél erősen szágul- Ventus spirat spiran- Der Wind wehet auch
do. do. ziemlich stark.

One while with ruddle	<i>Tantôt avec du fin-</i>	Qualche volta con
an otherwhile with a	<i>ple, tantôt avec un cra-</i>	finopia, ed alle volte
crayon.	<i>yon.</i>	con una tocca lapis.
Have you made this	<i>Avés-vous fait cette</i>	Ha fatto questo in-
greenink outofver-	<i>encre verte de verd de</i>	chioftro verd di ver-
degrease?	<i>gris?</i>	derame.
No Sir, but copper.	<i>Non Monsieur, mais</i>	Signor no, mà ben
	<i>de cuivre.</i>	fi dirame.
Give me a glaf of it.	<i>Donnés-m'en un verre</i>	Mene dia un vetro.
Send me one I'll give	<i>Envoyés m'en un, je</i>	Mene mandi uno,
you some.	<i>vous en donnerai.</i>	ehe gliene daro.
You'll oblige me. Me-	<i>Vous m'obligerés.</i>	Mi oblihera molto
anwhile, I wish you	<i>Cependant, je vous sou-</i>	Frattanto le auguro un
a good Stomach.	<i>haité un bon*apetit.</i>	buon pranso.

The nineteenth *Dix neuvième dia-* Dialogo *decimo*
 dialogue. *logue.* nono.

Of the time and *Du tems, et des* *Del tempo, e degli*
stars. *astres.* *astri.*

G ood morrow Sir!	B on jour Monsieur!	B uon giorno Signor mio!
Your most humble ser-	<i>Votre valet très-</i>	Son servo divotissi-
vant Sir, you are	<i>humbleMr. soyés le bien</i>	mo di V. S. sia la ben
well come.	<i>venu.</i>	venuta.
I most humbly thank	<i>Je vous remercie très-</i>	La ringrazio umilis-
you.	<i>humblement.</i>	sima mente.
I believe we Shall ha-	<i>Je crois que nous au-</i>	Credo che averem-
ve a rain.	<i>rons de la pluye.</i>	mo della pioggia.
It fell - me already a	<i>Il m'en est deja tom-</i>	Mi e gia caduta una
drop on the hand.	<i>bé une gouté surla main.</i>	goccia sulla mano.

Provided we have no	<i>Pourvuque nous, n'</i>	Purche non abbias-
tempest or great	<i>ayons pas une tempete,</i>	mo una tempesta, ò un
shower.	<i>ou une lavasse.</i>	nembo.

Are you afraid when	<i>Avés-vous peur quand</i>	Teme lei il tuono, ed
it thunders, and ligh-	<i>il tonne et eclaire?</i>	il folgore?
tens?		

Yes, since the thun-	<i>Oui, parceque le fou-</i>	Si, perche il fulmi-
derbolt dos often ti-	<i>dre, fait souvent du</i>	ne fa spesso dannò.
mes some hurt.	<i>dommage.</i>	

The wind blowes very-	<i>Le vent souffle aussi</i>	Il vento soffia anche
hard also.	<i>bien fort.</i>	affai forte.

Még nintsen semmi Nondum est procel- Es ist doch kein Sturm-
szélvész, sem for- la, aut turbo, vel terræ wind oder Wirbelwind,
gó szél, sem föld motus. noch Erdbeben.
indulás.

Nein.

Nézzen amott egy fé- Aspiciat rubescentem Sehet da ein helles
nyes világosságra. illum lucem. Licht.

A' szivárvány fog len- Iris erit ecce. Es wird ein Regenbo-
ni. gen sehn.

Talám a' hajnal az. Forsan est aurora. Vielleicht ist es die
Morgenröthe.

Nem hiszem, mivel Non crediderim, quo- Ich glaube es nicht,
már késő az idő hoz- niam jam tarde sit pro weil es schon zu späte da-
zá. hoc fenomeno. zu ist.

Még elegendő korán Adhuc satis mature Nein, es ist noch früh
van. est. genug.

Meg setétedik. Advesperascit. Es wird dunkel.

Az ég béborítatik, se- Cælum tenebrescere Es kommt ein Finsterni-
tétsséggel. incipit. ß.

Tsak árnyéka a' felhő- Solummodo umbra Es ist der Schatten von
nek. est nubis. einer Wolke.

A' tegnapi menykö, Hesternum fulmen, mul- Hat der gestrige Hagel
fok károkat okozott ta causavit damna? viel Schaden gethan?
e'?

Nem annyit, mint a' Non tantum, ac cor- Nicht so viel als der
fagy, melly ez éjjel gelescentia nocturna. Frost, der diese Nacht ge-
vala. wesen ist.

Tsak hóharmat, vagy Est tantum pruia, Es ist nur ein Reif
meg fagyott harmat. vel congelatus ros. oder gefrohrner Thau.

Látta e' az Úr tegnap Vidit heri ad vespe- Haben sie gestern Abends
estve az északi vilá- ras, versus septemtrio- das Nordlicht gesehen?
got? nem illum lucem?

Nem láttam, hanem Non vidi, sed nudius Nein aber vorgestern
tegnap elött láttam, tertius vidi, defectum lu- habe ich die Mondfinsterni-
a' hõld fogyátko- narem. ß gesehen.
zását.

Hát látta e' az Úr 14. (Quid ergo) ante Sie werden auch vor
napok elött a' Nap- 14. dies, defectum sola- 14. Tagen die Sonnen-
béli fogyatkozást? rem vidit? finsterniß gesehen haben.

Igen is Uram, én lát- Ita est vidi, recte eo- Ja mein Herr, ich ha-
tam; és éppen na- tum fuit clarum cælum be sie gesehen, denn der
gyon tisztá vólt az utroque in casu; & in Himmel war beidemal
ég, mind a' két iz- defectu lunari lunam, heiter; und bei der Mond-
ben; és a' Hõld in defectu vero solari finsterniß war der Mond,
fogyatkozásban a' solem, observavi trans bei der Sonnenfinsterniß
Hõld, az Nap fo- horizontem. aber die Sonne über un-
gyatkozásban pedig sern Horizont.

Yet

Yet there is no storm. *Il n'y-apourtant pas* Non e pero una bu-
or whirl-wind, nor d'oragc ou tourbillon ni rasca, o turbine, nè
earth-quake. *tremblement de terre.* terre móto.

No Sir. *Non, Monsieur.* No, Signore.
There is a great light. *Voilà une grande clar- Ecco un lume chiaro.*
té.

It will be a rain-bow. *Ce sera un arc en ciel.* Sara un' arcabaleno.

It is perhaps the dawn. *C'est peut-être l'aurore* È puo esser l'aurora.

I believe it not, for it *Je ne le crois pas, car* Non lo credo, per-
is already too late. *il est deja trop tard.* che e gia troppo tardi.

No Sir, it is early *Non, Monsieur, il* No, Signore, è an-
enough yet. *est encore assés matin.* cora assai mattina.

It grows dark. *Il commence à faire* Comincia a fare os-
obscur. curo.

It grows a darkness. *Il vient des tenebres.* Vengono tenebre.

'Tis the shade of a *G'est l'ombre d'une* E l'ombra d'una nu-
cloud. *nue.* vola.

Dit the hail cause a *La grêle a-t-elle cau-* Hà cogionato mol-
great damage ye- *sé beaucoup de domma-* to danno la grandine
sterday. *ge hier ?* di ieri.

Not so much as the *Pas-tant que la gé-* Non gia tanto quan-
frost this night. *lée, qui fut cette nuit.* to il gelo che e stato
fta notte.

It is but a rime or *Ce n'est qu'une brui-* E solamente una bri-
whitefrost. *ne, ou gelés blanche.* na o suggiada gelata.

Saw you yesterday in *Vites-vous hier au* Vidde iersera il lu-
the evenig the *soir, la lumière borcale?* me borcale?
north-shine?

No, but before yester- *Non, mais je vis a-* No, mà avantieri
day, I saw the eclip- *vanthier l'eclipse lunai-* vidi l'ecclissi lunare.
se of the sun. *re.*

You will have seen al- *Vous aurés aussi vû* Lei avera anche ve-
so fortnight, ago the *à quinze jours, l'eclipse* duto quindici giorni
eclipse of the sun. *du soleil.* prima l'ecclissi del sole

Yes Sir, I have seen *Oui Monsieur je l'ai* Sì Signore, l'hò ve-
it, fort the sky was *vû, car le ciel étoit se-* duto, essendo che il
everytime serene; *rein chaque fois; et à* cielo era sereno ambe
and at the moon's *l'eclipse de lune la lune,* le volte; ed all' ecclis-
eclipse the moon *'mais à l'eclipse de soleil,* si lunare la luna, mà
but at the sun's *le soleil fût sur notre* all' ecclissi solare il so-
eclipse, the sun *horizone.* le fù sopra 'l nostro
was on our hori-
zon. *orizonte.*

a' Nap vólt a' látá-
súnk határazatyán
kívül.

Nagyon meg tsökken-
teke' az Nap sugá-
ri az ő fogyatkozá-
sában ?

Nem igen.

Vólt az a' fogyatkozás
Napkeletkor, Nap-
nyugotkor, avagy
dél tájban ?

Napnyugottakor vólt.

Hány óra tájban lé-
fzen ez az Hód vi-
lág ?

Mindgyart hét óra-
kor, mert tegnap
előtt vólt a' Hód
tölte.

Mikor vólt Hód új-
ságunk ?

Tizen nyóltz napok
előtt.

Mikor vólt az első fer-
tály ?

Tiz napok előtt.

Mikor fog az utolsó
fertyáunk lenni ?

Nyóltz napok múlva.

Nem akárná e' az Úr a'
tsillágokat velem
látni, mihelyt fel-
tisztúl az ég ?

Igen is Uram, esmé-
ri az Úr az tsillagza-
tokat.

Jobbára mind esmé-
rem.

El megyek az Urral;
mihelyt parantsolni
fogja az Úr.

Kötelessé fog tenni az
Úr.

*Non sunt magnos de-
fectus passu radii solares
in defectu solari.*

*Non valde magnos.
Non fuit hic defe-
ctus ante ortum solis,
occasum, aut in meri-
die ?*

In occasu solis fuit.

*Qua hora splendescet
luna ?*

*Statim hora 7 nam
nudius tertius fuit ple-
nilunium.*

*Quando habuimus
Novilunium ?*

Ante 18 dies.

*Quando fuit primus
Quadrans ?*

Ante 10 dies.

*Quando sumus habi-
turi ultimum Quadran-
tem ?*

Post octo dies.

*Non placeret mecum
stellas considerare, si
tempestas favorabilis.*

*Ita est, dignatur nos-
se stellas.*

Fotissimas nosco.

*Iturus sum, pro lu-
bitu dignetur mandare.*

*Ad servitia obsequen-
tissimum me habebit.*

Burden von der Son-
nenfinsternis die Sonnen-
strahlen sehr geschwächt ?

Nicht gar zu sehr.
War die Finsternis bei
Aufgang oder Untergang
der Sonnen, oder um
Mittag ?

Sie war bei dem Un-
gang der Sonnen.

Um welch Uhr wird die-
ser Abend Mondschein seyn ?

Gleich nach 7 Uhr, weil
wir Vorgestern den vollen
Mond hatten.

Wenn haben wir den
Neumond gehabt ?

Vor 18. Tagen.

Wenn war das erste
Viertel ?

Vor zehn Tagen.

Wenn werden wir das
letzte Viertel haben ?

Ueber 8 Tage.

Wollen sie mit mir die
Sterne sehen, so bald es
heiß Wetter ist ?

Ja mein Herr, kennen
sie die Gestirne ?

Ich kenne die meisten
davon.

Ich will mit ihnen ges-
hen, so bald sie es befehlen.

Sie werden mich sehr
verpflichten.

Were the beams of the sun much weakened by eclipse of the sun? *Les rayons de soleil furent-ils bien affoiblis par l'eclipse solaire.* Furono ben indeboliti li raggi del sole dalli ecclissi solare?

Not too much. *Pastrop.* Non già troppo.
Was the eclipse at the sun - rising or at sun-set or at noon. *L'eclipse etoit-elle au lever, ou au coucher du soleil, ou à midi.* Era l'ecclissi al levare ò al tramontar del sole, ò verso il mezzo dì?

It was at sun-set. *Elle etoi au coucher du soleil.* Era sul tramontar del sole.

At what Cloke have we moon-shine this evening. *A quelle heure fera-t-il claire de lune, ce soir.* A che ora farà luce na sta sera?

Soon after seven a cloke, because we had before yester day full - moon. *Dabord après sept heures, parceque nous avions avanthier pleine lune.* Subito dopo le sette, perche avemmo avanti ieri il plenilunio.

When have we had the new moon? *Quand avons-nous eu nouvelle lune?* Quando abbiamo avuto il novilunio?

Eighteen days ago. *Il y a dix huit jours.* Dieci otto giorni fa.

When the first quarter. *Quand le premier quartier?* Quando il primo quarto?

Ten days since. *Il y a dix jours.* Dieci giorni fa.

When shall we have the last quater. *Quand aurons-nous le dernier quartier.* Quando averemo l'ultimo quarto.

This day senight. *En six ou sept jours.* In sei ò sette giorni.

Will you observe with me the stars, as soon as it will be clear? *Voules-vous observer avec moi les etoils, ausfitôt qu'il fera claire.* Vuol lei oservar meco le stelle, si tosto che farà chiaro.

Yes Sir, do you know the stars? *Oui Mr. Connoissés-vous les astres?* Si Signore, conosce lei gli astri?

I'm knowing the most part of them. *J'en connois la plus part.* Ne conosco la maggior parte.

I shalt go whit you as soon as You'll com-mande it. *J'irai avec vous, ausfitôt que vous le commanderés.* Anderò con esa lei, quanto prima che la comanderà.

You'll infinitely oblige me. *Vous m'obligerés bien.* Mi obliherà molto.

Tizen kilentzedik Dialogus XIX: Das neunzehnte
Beszélgetés. Gespräch.

A Várasról, annak De civitate, de di- Von der Stadt, ihren
osztályairól, és visione ejusdem, & Theilen und vor-
egyéb nevezetesh- præcipuis domi- nehmfte Häusern.
házairól. bus.

Honnan jö az Úr? **U**nde unde? **W**o kommen sie her?

(Gostenhof) külső Vá- *Ex (Gostenhovio)* Ich komme von der
rasból. *suburbio.* Vorstadt Gostenhof.

Mit mivel az Úr ot- *Quid ibi negotii ha-* Was haben sie da ge-
tan? *buit?* macht?

Egy kertben voltam. *In horto quodam* Ich bin in einen Gar-
fueram. ten gewesen.

Mellyik kapú előtt? *Ad qualem portam?* Vor welchen Thor?

Az új kapúnál. *Extra novam portam.* Vor dem neuen Thor?

Nem vólt az Úr még *Non dignabatur hodie* Sind sie heute nicht auf
má a' választáson? *fuisse in electionibus.* dem Wall gewesen?

Nem, de az Város *Non fui, sed ad mæ-* Nein, aber auf der Stadt-
bástjáján vóltam. *nia fueram.* mauer.

Hogyan tetszik a' föl- *Quomodo placet divi-* Wie gefällt ihnen das
dek fel osztása, 's *sio aggerum & loricarum* Bollwerk und die Brust-
egyébek? *in his electionibus.* wehr auf diesem Wall?

Jól. *Bene.* Gut.

Nem ment az Úr a' hús *Hodie non placuit ad* Sind sie heute über die
vágó hidon keresz- *lanionis pontem transi-* Fleischbrücke gegangen.
tül. *re.*

Nem mentem, hanem *Non transivi, sed iter* Nein, über die Zugbrü-
az fel húzó hidon *mihi fuerat trans pon-* de.
mentem kereszttül. *tem attractibilem.*

Fel vólt nyitva a' hid? *Fuit pons apertus?* War der Schlagbaum
offen?

Éppen akkor nyitották *Rece eotum aperuere.* Ja, sie hatten ihn eben
vólt fel. aufgemacht.

Nem tudja az Úr, ha *Potest dicere, num-* Wissen sie nicht, ob das
a' meg romlott kö- *pons lapideus destructus* Geländer der steinernen
hid már el készült *jam paratus sit.* Brücke schon wieder ge-
legyen? macht ist?

Nem láttam. *Non vidi.* Ich habe es nicht ge-
sehen.

Még most is dolgoz- *Adhuc fabricant ad* Arbeitet man noch am
nak a' Vár körül? *arcem?* Schlosse?

The

The nineteenth Dix neuvième dia- Dialogo decimo
dialogue. logue. nono.

Of the city, its parts, De la ville, de ses Della città, le sue
and principal hou- parties, et princi- parti, e case prin-
ses. pales maisons. cipali.

From whence come you? D'où venés-vous? D'onde viene?

I come from the sub-urb Gostenhof. Je viens du faux bourg de Gostenhof. Vengo dal borgo di Gostenhof.

What have you done there? Qu'est-ce que vous y avés fait? Che vi ha fatto?

I was in a garden. J'ai été dans un jardin. Sono stato in un giardino.

Before what gate? Devant quelle porte? Davanti che porta?

Before the new gate. Devant la porte neuve. Davanti la porta nuova.

Have you not been to day, on the rampier? N'avez-vous pas été sur le rempart aujourd'hui? Non e stata oggi al riparo?

No, but I was on the wall. Non, mais j'ai été sur la muraille. No, ma sono stato sopra 'l muro.

How do you like, the bulwark and the parapet, of this rampier? Le boulevard, et le parapet de ce rempart comment vous plait-il? Come le piace il baluardo, ed il parapetto, di questo riparo?

So, so. Là, là. Così, così.

Did you not pass to day the shambles-bridge. Avés, vous passé aujourd'hui, le pont de bouc¹erie. Ha passato oggi il ponte damacello.

No but the draw-bridge. Non, mais le pont levé. No ma il ponte levatojo.

Was the rail open. La barriere étoit-elle ouverte? Era aperta la sbarra?

Yes they had just then opened it. Oui, on venoit de l'ouvrir. Sì, la avevano appunto aperta.

Do you not know if the rails of the stone bridge are already repaired? Ne savés-vous pas, si le garde-foux du pont de pierre, est déjà réparé? Non sa lei, se la sponda del ponte di pietra, sia già riparata?

I have not seen it. Je ne l'ai pas vu. Non la ho veduta.

Are they still working on the castel? Travaille-t-on encore au château? Si travaglia ancora al castello?

M

Még

Még ma nem voltam Hedie nondum fueram Ich bin heut nicht auf
a' Vár piatzon. ad arcis forum. dem Schloßplatz gewesen.

Keresztül ment az Úr Non transivit per Sind sie über den Markt
a' Vásáron. nundinas ? gekommen.

Igen is keresztül men- Ita est, & quidem per Ja, ich bin durch die
tem, és pedig az plateam latam, & cru- breite Gasse, über den
széles utszán, és ke- ceatam, deveni ad nun- Kreuzweg und den Markt
reszt utszán által, a' dinas. gegangen.
fokadalomba.

Tehát a' Várasházán Ergo & per civicam So werden sie auch un-
is keresztül, és az domum, & penes offi- ter dem Rathhaus durch,
Tiszt ház mellett is ciolatum transire digna- und von dem Amehaus
el ment az Úr. batur. vorbei gegangen seyn.

Nem, hanem az Ispo- Non, sed transivi pe- Nein, ich bin vor dem
tály, és kortsoma nes hospitale & diverfo- Epittel und der Schenke
mellett mentem el. riolum. vorbei gegangen.

Hát az templom és os- Quid ergo penes Ec- Sind sie auch vor der
kola mellett nem clesiam, & Scholam non Kirche und Schule vorbei
ment el az Úr? transivit D. V. gegangen ?

Igen, és még a' szép Transivi, & quidem Ja, ebenfalls, und also
kút mellett is el- penes pulchrum puteum auch vor den schönen
mentem. quoque. Brunnen.

Nem vonás, vagy ki- Non est putens hic Ist es ein Ziehbrunnen,
setsegető, vagy pe- antliæpneumaticus, (vel oder Springbrunnen, oder
dig hofzu kút az ? vero fundus) hauftra- eine Pumpe.
lis ?

Szökő kút. A puteus aquam ebul- Ein Springbrunnen.
liens.

Hát nem ment az Úr Non dignabatur tran- Sind sie auch vor dem
a' buza serfözö há- sisse penes tritico-cere- Weizenbräuhaus, der
zon, kenyér szék, visiarum, Panis tellam, Brodbank, Fleischhaus, und
húsház, és az apro- rarnis domum, & in fo- den Trödelmarkt vorbei
lékos Vásáron. co frivolariorum. gegangen ?

Így vagyon. Ita est. Ja, mein Herr ?

Sok entsen, bentsent Multæ feminae nun- Waren viele Trödel-
áruló Asszonyok vol- dinatrices hic adfuere? weiber da ?
tak itten ?

Nem vigyáztam reá- Non numeravi eas. Ich habe nicht Achtung
jok. darauf gegeben.

Nem ment az Úr a' Non placuit in sub- Sind sie in der Vorstadt
külső Várason, a' urbio, penes molas, & durch die Mühl und Siegel-
malmon, és tegla tegulariam transire ? hütten gegangen ?
szinen keresztül.

Tsak megette mentem Pone pertransivi. Nein, ich bin nur vor-
el. bei gegangen.

To day I was not at the castel-place, *Je n'ai pas été au- jourd'hui à la place de chateau.* Non sono stato oggi alla piazza del castello.

Did you pass the market-place. *Avés-vous passé le marché ?* Ha passato il mercato ?

Yes Sir I went by the large street, the cross-way, and the market-place. *Oui Mr. je suis allé par la rue large, le carrefour et la place.* Sì Signore, sono andato per la strada larga, la crociata e la piazza.

Then you will have passed also under the townhouse and before the pretor's house. *Vous aurés donc aussi passé par dessous l'hotel de ville et devant le pretore.* Così sarà ancora passato per di sotto il palazzo pubblico ed innanzi il pretorio.

No, I passed the hospital and tavern. *Non, j'ai passé l'hospital et la tavern.* No, ho passato lo spedale e la taverna.

Did you pass also the church of St. Lorenz and the school. *Avés-vous aussi passé l'église de St. Laurent et l'école ?* Ha ancora passato la chiesa di St. Lorenzo, e la scuola ?

Yes, likewise, and consequently also the fine fountain. *Oui, pareillement et par conséquent, aussi la belle fontaine.* Sì, parimente, e così anche il bel fonte, che vi è vicino.

Is it well, or a fountain, or a pump ? *Est-ce un puits, ou une fontaine, ou une pompe ?* E un pozzo, o una fontana, o una pompa ?

A fountain. *C'est une fontaine.* Una fontana.

Have you passed too the wheaten brew house, the butchery, bake and broker's place ? *Avés-vous aussi passé la brasserie de froment, la boucherie, la boulangerie, et la friperie ?* Ha anche passato la brasseria di fromento, la beccaria, la panateria, e la rivenderia ?

Yes Sir. *Oui Monsieur.* Sì Signore.

Were there many broker's women there ? *Y avoit-il beaucoup de fripières ?* V'eran molte rivendajole ?

I took no notice of it. *Je n'y ai pas pris garde.* Non vi ho messo mente.

Did you go in the suburb, by the mill and tilekiln ? *Etes-vous allé dans le fauxbourg, par le moulin et la tuilerie ?* E andata nel borgo, per il molino e la tegolaja ?

No, I passed only outward there. *Non, j'y ai seulement passé par de hors.* No, vi sono solamente passato di fuori.

Nagy volt e' az a' folyó viz?	<i>Fuit magna aqua?</i>	War der Fluß groß?
Jókora nem vólt.	<i>Mediocris fuit.</i>	Er war ziemlich klein.
Dolgoznak a' tegla vetők?	<i>Laborant tegularii?</i>	Arbeiten die Ziegler?
Nem láttam dolgozni.	<i>Non vidi laborant- rees.</i>	Ich habe sie nicht ar- beiten gesehen.
Jobbak a' házak az Úr Országában, mint in Patri V.D. ac hic itt?	<i>Meliores sunt domus in Patri V.D. ac hic.</i>	Sind die Häuser in ihrem Vaterland besser als hier?
Szélesebbek, sőt az útszák is szélesebbek, de nem olly magosfak.	<i>Sunt ampliores, imo & plateæ latiores, ve- rum non sunt tam altæ.</i>	Sie sind breiter, wie auch die Gassen, aber sie sind nicht so hoch.
Hogyan tetszik itt az föld padlázattja?	<i>Quomodo placet hic pavimentum terræ?</i>	Wie gefällt ihnen hier das Pflaster.
Alkalmasint éles, és sáros.	<i>Acre & lutosum est.</i>	Es ist ziemlich hockerig und kothig.
Ha nem esett volna az első, sáros nem vólna.	<i>Si pluvia non fuisset lutosum non esset.</i>	Wenn es nicht gerege- net hätte, würde kein Koth seyn.
Nintsenek ebben a' Városban tsűrök?	<i>Non sunt hic in ci- tate horrea?</i>	Sind in dieser Stadt keine Scheuern?
A' Városba nem lát- tam még, de vagy- nak a' külsőbe.	<i>Ab intus non vidi, sed dantur in exteriori civitate.</i>	Ich habe keine darinn gesehen, sondern vor dem Thore sind welche.

Huszadik
Beszélgetés.

Dialogus XX. Das zwanzigste
Gespräch.

A' Templómról, és hozzája tartozan-
dokról. *De templo, et ejus
appertinentiis.* Von der Kirche, und
was dazu gehört.

Vólt az Úr a' tem- plomba tegnap?	<i>Fuit D. V. heri in templo?</i>	Sind sie gestern in der Kirche gewesen?
Igen is vóltam.	<i>Fui.</i>	Ja, mein Herr.
A' prédikátiótis hal- lotta az Úr?	<i>Et contionem audi- vit D. V.?</i>	Haben sie auch die Pres- digt angehört?
Igen is hallottam kez- detétől végeztéig.	<i>Ab initio usque ad finem audiui.</i>	Ja, ich habe sie vom Anfang bis zum Ende an- gehört.
Kitsoda prédikállót?	<i>Quis concionabatur?</i>	Wer hat geprediget?
A' fő Pásztor.	<i>Superintendent.</i>	Der Herr Superintendent?

Was

Was the river very large?	La rivière fut-elle <i>afés</i> grande?	Era sì fiume <i>afai</i> grande?
It was but small.	Elle étoit petite.	Era piccolo.
Did the tilers work?	Est-ce que les <i>tuiliers</i> travailloient?	Travagliavano i <i>mattonaji</i> ?
No I saw not work them.	Non je ne les ai pas vû travailler.	Non gli ho veduti travagliare
Are the houses better in your native-country than these here?	Les maisons sont elles meilleures dans votre patrie, que celles ici?	Sono le case nella sua patria migliori, di queste qui?
They are larger and like wise the streets but they are not so high.	Elles sont plus larges, comme aussi les rues, mais elles ne sont pas si hautes.	Sono più larghe, come anche le strade, ma non sono così alte.
How do you like our pavement?	Notre pavé comment vous plait-il?	Come le piace qui il lastrico?
It is very uneven and dirty.	Il est <i>afés</i> inegal et sale.	E <i>afai</i> in eguale e fangoso.
If it had not raint, there woult be no dirt.	S'il n'avoit pas plu, il n'y auroit pas de broue.	Se non avesse piovuto, non vi sarebbe fango.
Are there no barns in this city?	N'y a-t-il pas de granges dans cette ville.	Non vi sono granaji, in questa città?
No, I have seen none there, but there are some out of town.	Non je n'en ai vu aucune, mais il y en a bien hors de la vill.	Non vene hò vedute alcuno, mà vene sono ben sì fuori della città.

The twentieth dialogue. Vingtîème Dialogue Dialogo ventesimo.

Of the church and its appartenances. *De l'église et des ses appartenances.* *Della chiesa, e delle sue appartenenze.*

Were you yesterday the church?	Fûres-vous hier à l'église?	E stata ieri in chiesa?
Yes Sir.	Où Monsieur.	Sì, padron mio.
Aave you heard also the sermon?	Avez-vous aussi entendu le sermon.	Ha anche sentita la predica?
Yes I heard it from the beginning, till to the end.	Oui, je l'ai entendu du commencement, jusqu'à la fin.	Sì, la hò ascoltata, da capo al fine.
Who has preached?	Qui a prêché.	Chi ha predicato.
The superiatendant.	Monsieur le surintendant.	Il Signor soprintendente.

A' Plébánus.	Parochus.	Der Herr Pfarrer.
Az Archi-Diaconus,	Archidiaconus.	Der Herr Archidiaconus.
Az Espereft.	Diaconus.	Der Herr Diaconus.
A' Kápálán.	Eapellanus.	Der Herr Kaplan.
Az Érsek.	Archiepiscopus.	Der Herr Erzbischoff.
A' Püspök.	Episcopus.	Der Herr Bischoff.
Az Abbás.	Abbas.	Der Herr Abbt.
A' Prælátus.	Prælatus.	Der Herr Prälat.
A' Prapost.	Prapostus.	Der Herr Probst.
Az Atyasága N.	Paternitas N.	Der Vater N.
Szép prédikátzio vólt?	Fuit pulchra contio?	War es eine schöne Predigt?
Igen szép.	Admodum pulchra.	Sehr schön.
Hány órakor áll fel a' prédikállé székre a' Pap.	Quota hora solet esse contio?	Um welch Uhr steigt der Prediger auf die Kanzel.
Kilentz órakor.	Hora nona.	Um neun Uhr.
Nem szokott a' templom atya meftere a' Pap háta megett men- ni, mint nállunk?	Non solet hic auditus post sacerdotē ipsum pergere, uti apud nos.	Sieng auch der Kirchner hinter ihm her, wie bei uns?
Kétség kívül.	Solet sine dubio.	Ohne Zweifel.
Mikor vólt vége a' prédikátziónak.	Quando fuit finis contionis?	Wenn war die Predigt aus?
Tizenegyedfélkor	Hora media undecima.	Um halb Elf.
A' pénz zörgető eszényt is szokták hordozgatni?	Et marsupium pecuniale solet hic per templam gestare?	Trug man auch den Klirgelbeutel herum?
Igen is, magam is egy fillért adtam beléje.	Ipse quoque (numum) teruncium dederam.	O ja, ich habe auch einen Pfennig eingelegt.
Hát imádságot nem olvastak?	Non fuerunt lectae preces?	Wurde auch ein Gebet gelesen?
Igen is, hanem az előtt a' gyónashoz tartozó imádságot, azután a' fel oldozás imádságot olvastak el.	Ita est, sed prius lectum est Confiteor, tum te, absolutionis oratio.	Ja, aber zuvor die Beicht, nebst der Absolution.
Imádkoznak e' sokat a' betegekért?	Solent & pro infirmis orare?	Gefchehen viele Vorbiten für die Kranken?
Többért, mint idért, sőt még két pár hozzá ajáltatván imádkoztak.	Pro 10, imo duo paria adhuc adiciebant, orabantque pro pluribus.	Ich glaube, daß man für mehr als 10. bat; es wurden noch 2 Paar Verlobte aufgebeten.

The pastor.	<i>Monsieur le pasteur.</i>	Il Signor pastore.
The archdeacon.	<i>Monsieur l'archidia-</i> <i>cre.</i>	Il Signor archidia-
The diacon.	<i>Monsieur le diacre.</i>	Il Signor diacono.
The chaplain.	<i>Monsieur le chapel-</i> <i>lain.</i>	Il Signor capellano.
His grace the archibi-	<i>Monsieur l'archi-</i>	Monsignor arcive-
shop.	<i>veque.</i>	scovo.
His grace the bishop.	<i>Monsieur l'evêque.</i>	Monsignor vescovo.
His grace the abbot.	<i>Monseigneur l'abbé.</i>	Monsignor abbate.
His grace the prelate.	<i>Monseigneur le pre-</i> <i>lat.</i>	Monsignor prelat.
The provost.	<i>Monsieur le prevot.</i>	Il Signor preposito.
The father N.	<i>Le pere N.</i>	Il padre N.
Was the sermon fine?	<i>Le sermon fut il beau?</i>	Fù bella la predica?
Very fine.	<i>Très-beau.</i>	Bellissima.
At what a Cloke did	<i>A quelle heure monta</i>	A che ora sali il
the preacher, mount	<i>le predicateur 'en chai-</i>	predicatore sul pul-
the pulpit?	<i>re.</i>	pito?
At nine a Clocke.	<i>A neuf heures.</i>	Alle nove.
Did the sacrista go	<i>Est-ce que le sacri-</i>	Anda anche il sa-
also after him like	<i>stain alloit aussi après</i>	cristano dopo di lui,
amongst us?	<i>lui; comme chés nous?</i>	come da noi?
Doubtless.	<i>Sans doute.</i>	Senza dubbio.
When was the sermon	<i>Le sermon quand fut-</i>	Quando fù finita la
done?	<i>il fini?</i>	predica?
At half past ten.	<i>A dix heures et demie.</i>	Alle dieci, e mezza.
Was the sounding bag	<i>Porta-t-on aussi le</i>	Fù anche portata
also carried about?	<i>sacher alentour.</i>	attorno la borsa da
		campanella?
Yes, I put also a far-	<i>Oh que oui, j'y ai</i>	O che si, vi ho messo
thing into it.	<i>mis aussi un fening.</i>	ancora io un quatrino.
Was also read a pra-	<i>Lut-on aussi quelque</i>	Fù anche letta una
yer?	<i>prière?</i>	preghiera?
Yes, but before the	<i>Oui, mais aupara-</i>	Si, ma prima la con-
confession with the	<i>vant la confession avec</i>	fessione colla assolu-
absolution.	<i>l'absolution.</i>	zione.
Were many interces-	<i>Se fit il. beaucoup</i>	Si fecero molte in-
sions made for sick	<i>d'intercessions pour les</i>	teressioni per gli am-
bodies?	<i>malades?</i>	malati?
I believe one did pray	<i>Je crois, que l'on</i>	Credo che si pre-
for more than ten;	<i>pria pour plus de dix;</i>	go per piu di dieci;
two couples of be-	<i>deux couples de fiancés</i>	furono anche procla-
trothed were pro-	<i>furent aussi annoncées.</i>	mati due pa-
claimed also.		spasati.

Nagyságosak voltak e' *Magnates fuere ne,* Waren es vornehme,
avagy alacsony rangúak? *vel inferioris sortis homines?* oder geringe?

Egy pár a' közép rendből, és egy pár az alacsony rendből. *Par unum ex mediocribus, & par alterum ex infimioribus fuerant.* Ein Paar vom mittlern Stande, und ein Paar geringe.

Nagyon sent szóval, *Clara voce, aut intra se orabant Patrem nostrum?* Wurde das Vater Unser nach der Predigt laut, oder nur in der Stille gebetet.

Fent szóval. *Clara voce.* Es wurde laut gebetet.

Áldoztak is mellette. *Communio non fuit?* Wurde auch Communion gehalten.

Igen is. *Sic est.* Freulich.
Hányan voltak az áldozandók? *Quot fuerant communicandi?* Wie viel Communikanten waren da?

Nem olvastam meg őket, de többen mint sem 50-en voltak. *Non numeravi, sed ultra 50 fuisse judico.* Ich habe sie nicht gezählt, aber ich glaube, daß ihrer über 50 waren.

Az Úr hól állott? *D. V. ubi stetit?* Wo standen sie.
A' kereszttelő kö mellett. *Penes Baptisterium.* Bei dem Taufstein.

Miért nem előrül, a' vagy a' székbe? *Quare non ab ante, aut in sella aliqua.* Warum nicht auf einer Portische, oder Stuhl.

Fent nem talál az ember mindig helyet. *Superius non semper inveniuntur loca.* Man kann oben nicht allemal Platz finden.

Az áldozat alatt nem jádztak Órgonával? *Sub communionem non lusere organo?* Wurde unter Communion noch auf der Orgel gespielt.

Igen is, prédikáció előtt műfikkáltak is, prédikáció után pedig egy áldozatra való ének is, énekeltetett. *Sic est, ante & post communionem lusere, imo ante contionem e choris, post contionem vero una cantio communicatoria, decantabatur.* Ja, sie wurde vor und nach der Predigt gesungen, und vor der Predigt muscietet, aber nach der Predigt wurde ein Communikationslied gesungen.

A' gyónandók az sekrestyébe, vagy pedig a' gyónató székbe mennek itten? *Confitendi hic in Sacristia, aut in sacro tribunali, solent confiteri?* Gehen die Beichtkinder hier in der Sakristen, oder ist ein besonderer Beichtstuhl?

A' sekrestyébe szoktak menni. *In Sacristia.* Sie beichten in der Sakristen.

Wero

Were they of high or low condition? *Etoient elles de haute ou de basse condition?* Brano di alta, ò bassa condizione?

One couple of mean and another of low. *Une couple di condition mediocre, et une autre de basse.* Un pajo di condizione mediocre ed un altro di bassa.

Was the lord's prayer rehearsed loud or low after the sermon. *Recita-t-on l'oraison dominicale après le sermon, à haute voix ou le fit-on en silence?* Fù recitata la orazione dominicale dopo'l sermone chiaramente, ò si fece in silenzio?

It was said loud. *Elle fut recitée à haute voix.* Fù recitata ad alta voce.

Was there communion aslo? *Y avoit-il aussi communion?* Vi fù anche communione?

Without doubt. *Sans doute.* Senza dubbio.

How many communicants were there? *Combien de communicans y avoient-ils?* Quanti communicanti vi furono?

I have not told them, but I believe there were more than fifty. *Je ne les ai pas contés, mais je crois qu'ils y en avoient plus de cinquante.* Non gli contai, ma credo che vene erano più di cinquanta.

Where did you stay? *Où fûtes-vous?* Dove stava Lei?

Near the font. *Àuprès du fonts de batême.* Vicino al battisterio.

Why not in a gallery, or in a pew. *Pourquoi pas dans une tribune, ou dans un banc.* Perché non in una tribuna, ò in una loggia?

One can't almay's find room up above. *On ne peut pas toujours trouver place en haut.* Non si può sempre trovar luogo in sù.

Was also plaid upon the organ during the communion? *Toucha-t-on, aussi l'orgue pendant la communion?* Fù anche suonato l'organo durante la comunione?

Yes they plaid upon it before, and after, the sermon, and before the sermon a musick was made also, but after the sermon, they sung a communion-canticle. *Oui, on la toucha avant et après le sermon, et avant le sermon, on fit aussi de la musique, mais après le sermon on chanta un cantique de communion.* Sì, fù suonato avanti e dopo la predica, ed avanti la predica fù anche fatta musica, ma dopo la predica fù cantato, un cantica di comunione.

Do the penitents go in the sacristy, or is there a particular confession chair? *Les penitens vont-ils dans la sacristie, ou y a-t-il un confessional particulier?* Vanno qui i penitenti nella sacristia ò vi è un confessionale particolare?

They are confessing in the sacristy. *Ils se confessent dans la sacristie.* Si confessano nella sacristia.

Keresztelni is látott *Baptizare vidit D. V.* Haben Sie hier auch schon
már az Úr? Taufen gesehen?
Sokszor láttam. *Multoties vidi.* Ja verschiedene malen.

Hány komakat, és ko- *Quot numero patri-* Wie viele Patren und
ma Afzonyokatfzok- *nos, & patrinas invita-* Patrinen nehmen Sie?
ták hívni? *re fit in usu?*

Egy férfiugyermeknél, *Apud unam prolem* Bei einem Knaben neh-
két komákat, és egy *masculinam duos patri-* men Sie 2 Patren und ei-
koma Afzonyt vesz- *nos & unam patrinam;* ne Patrin, aber bei ei-
nek; hanem egy le- *apud famellam vero du-* nem Mägdlein 2 Patrinen,
ánzónál, két komám *as patrinas, & unum pa-* und einen Patren.
afzonyt, és egy ko- *trinum accipere solent.*
mámot.

Tehát úgy vagyok, *Er o sic, uti apud nos,* Es ist also eben wie bei
mint nálunk. *sunt eadem caerimonia.* und.

Mindenhol is úgy va- *Sic fieri solet ubique.* Es wohl allenthalben
gyon. so sehn.

Ki tartya a' kereszte- *Quis baptisandum so-* Wer hält das kleine
lendöt, a' kereszte- *let, supra baptisterium* Patrigen über dem Taufs-
lő kü felé? *servare?* stein.

A' komák, és kereszt *Patrini alternativè.* Die Patren und Patri-
Anyák, egyik a' má- *matribus lustricis.* nen eines um das andere.
fika után.

Hát a' bába Afzony *Quid ergo obstetrix* Hält die Hebamme
nem tarttya? *non agit hic quidpiam?* nicht?

Nem, ő tsak el hozza *Non, saltem prolem* Nein, die bringt es nur.
a' gyermeket. *adferre solet.*

A' jövő Vasárnap, ha *Futura Dominica,* Künftigen Sonntag,
Isten engedi, ismét *Deo volente, rursus in* wills Gott, will ich auch
a' templomba fogok *templum compariturus* in die Kirche gehen.
mennni. *sum.*

Ha úgy tetszik, tehát *Si placet simul ituri* Wenn es beliebt, will
el fogom hívni az *sumus.* ich Sie abholen.

Urat. *Valde obligat me D.* Sie werden mich gar
Nagyon kötelefsé té- *Vestra.* sehr verbinden.

Fogom betsülni, ha *Gratia duco si infer-* Es wird mir ein groß
szolgálhatok az Úr- *vire possim.* Vergnügen sehn, wenn ich
nak. ihnen dienen kann.

Hufzon - kettödik *Dialogus XXI.* Das hundert und zwanzigste
Beszélgetés. Gespräch.

Az halótról, és azhoz *De mortuo, cum ad-* Von der Leiche, und
tartozandókról. *pertinentiis aliis.* was dazu gehöret.

Have you already seen here christen too? *Avés-vous aussi déjà vu baptiser ?* Hà anche già veduto qui battezzare.
 Yes several times. *Oui, déjà plusieurs fois.* Sì, già alcune volte.

How many god-fathers and god-mothers take they? *Combien de parrains, et de marraines, prennent ils ?* Quanti santoli e santole (padrini e madrine) prendono?

By a boy they take two god-fathers, and one god-mother, but by a girl two god-mothers, and one god-father. *Pour un garçon ils prennent deux parrains, et une marraine, mais pour une fille, deux marraines, et un parrain.* Da un ragazzo prendono due padrini, ed una madrina, mà da una ragazza due madrine ed un padrino.

It is then just as it is among us. *C'est donc justement comme chés nous.* E dunque giusta-mente come da noi.

Doubtless it will be so every where. *Cela sera bien ainsi par tout.* Sarà ben così da per tutto.

Who dos present the tittle god-son or god-daughter to the font? *Qui est-ce, qui tient le filleul, ou la filleule sur les fonts de batême ?* Chi tiene il figlioc- cio ò la figlioccia sul sacro fonte?

The god-fathers and god-mothers one after another. *Les parrains, et les marraines, successive-ment.* I santoli e le santo- le vicende volmente.

Dos the midwife not present them? *Ne les tient-il pas la sage femme ?* Non lo tiene l' oste- trice?

No, she dos but bring them. *Non, celle-ci les, ap- porte seulement.* No, questa lo por- ta solamente.

Next sunday, with god's help, I shall go to church also. *Dimanche prochain, s'il plait à Dieu, j'irai aussi à l'église.* Domenica ventura, se piace a Dio, io an- dero ancora in chiesa.

If you please, I shall come to bring you along with me. *Si vous le commandés, je vous y menerai avec moi.* Se comanda, verrò a menarla meco.

You will extreamly oblige me. *Je vous en serai très- obligé.* Lei mi oblihera in estremo.

It will be a very great pleasure to me, if I can serve you. *Ce me sera un très- grand plaisir de vous pouvoir servir.* Mi sarà, un grandis- simo piacere, di poder- la servire.

The two and twen tieth dialogue. *Vingt premier dia- logue.* Dialogo ventesi- mo primo.

Of the funeral, and what thereto be- longs. *Des funeraillles et de ce qui y appar- tient.* Del funerale, e di quello, che vi ap- partiene.

Miért harangoznak? *Quare pulsatur?*

Warum wird die Glocke geläutet?

Talám halot van.

Fors quispiam est mortuus.

Es wohl eine Leiche seyn.

El akar az Úr véllem az tzintóriomban aspicere funus in cin-
menni a' temetés áorioro Ecclesiæ?
láttni?

Wollen sie mit mir auf den Kirchhof gehen um sie zu sehen?

Ha úgy tetszik.

Ad obsequia.

Wie sie befehlen.

Lássuk elébb a' Sirját.

*Videamus primo tum-
bam ejus.*

Lassen sie uns zuvor das Grab sehen.

Nem bánom.

Pace mea.

Ich bin bereit.

Sokféle hagyományok vagynak ebben a' tzintóriomban.
*Sunt monumenta vi-
denda hic loci.*

Es sind viele Grabmah-
le auf diesem Kirchhofe.

A' sok gazdag teme-
tések okozták azt.

*Divites sepulturas fa-
ciunt tales.*

Das macht, daß alle
wohlhabende Leute da wel-
che sehen lassen.

Im hozzák a' temeten-
dö testet.

*En! ferunt cadaver
mortuum.*

Da kommt die Leiche
her.

Nézzük meg.

Aspiciamus quæso.

Lassen sie uns zu sehen.

Hát itten is mint mi
nálunk, a' keresz-
tet szokták elsőbb
vinni?

*Ergo uti apud nos,
crucem ab ante ferunt?*

Tragen sie hier das Kreuz
auch vor der Leiche her, wie
bei uns?

Ez itten nintsen szo-
kásban, hanem a'
kereszt helyett 4
durungókat szoktak
előre vinni.

*Hoc sui moris non
est, sed 4 baculos ma-
iores solent præferre lo-
co crucis.*

Nein, das ist hier nicht
gebräuchlich, sondern statt
dessen trägt man 4 grosse
Stangen vorher.

Egészlen 8 papok, és
sok mesterek mennek
a' temetéssel.

*Plane 8 sacerdotes, &
plurimi magistr, pergunt
cum cadavere.*

Es sind 8. Geistliche
und viele Schulmeister da-
bei.

Talám 8 Uraknak te-
metése lesz en ez.

*Fors 8 dominorum se-
pultura erit hæc.*

Es wird eine acht Her-
ren Leiche seyn.

A' Sir nem nagy.

*Leculus nan adeo ma-
gna est.*

Der Sarg ist nicht groß.

Talám a' meg hólt kis
testü ember vala.

*Fors demortuus par-
vi stature fuit.*

Es wird wohl der Tode
eine kleine Person gewesen
seyn.

Ugyan illő halót taka-
ritó ez.

*Est decens linteamen
hoc.*

Das ist ein artig Lei-
chentuch.

Még illőbbek vagynak
itten.

*Adhuc decentiora sunt
reperire hic.*

Sie haben hier noch
artigere.

Why

Why do they ring the bell?	<i>Pourquoi sonne-t-on la cloche?</i>	Perche vien suonata la campana?
Perhaps there will be a funeral.	<i>Ce seront peut-etre des funerailles.</i>	Sara puol' essere un funerale.
Will you go along with me to the church - yard, to see it?	<i>Voulez-vous aller avec moi, au cimetiere pour le voir?</i>	Vuole andar meco al cimiterio a vederlo?
As you command.	<i>Comme vous le commandez.</i>	Come comanda.
Let's go before to see the grave.	<i>Allons y voir auparavant le tombeau.</i>	Andiamo prima a vedere il sepolcro.
I'm ready.	<i>Je - suis pret.</i>	Eccomi pronto.
There are many epitaphs in this church-yard.	<i>Il y a beaucoup d'epitaphes dans ce cimetiere.</i>	Ci son molti epitafi in questo cimiterio.
Tis true, because every wealthy person lets set there some.	<i>Il est vrai, parceque tous les gens qui sont a leur aise y en font mettre.</i>	E vero, perche tutte le persone bene stanti vene fanno mettere.
Here it comes the funeral.	<i>Voilà les funerails, qui viennent.</i>	Ecco il funerale, che viene.
Leyus observe it.	<i>Regardons les.</i>	Riguardiamolo.
Do they cary also here the cross before the funerals, as amongst us?	<i>Portent-ils, aussi ici, la croix avant les funerails, comme chés nous?</i>	Portano ancora qui la croce avanti il funerale, come da novi?
No, this is not usual here, in stead of the cross, they carry four long perches before.	<i>Non, ce n'est pas la mode ici, mais au lieu de la croix, on porte quatre longues perches en avant.</i>	No, questa moda non si pratica qui, ma in vece della croce, si portano quattro lunghissime stanghe avanti.
There are eight parsons, and many school-masters.	<i>Il y huit ministres et beaucoup de maitres d'ecole.</i>	Vi sono otto preti e molti maestri di scuola.
It will be an of eight parsons funeral.	<i>Ce-seront des funerails à huit Messieurs.</i>	Sará un funerale da otto, Signori.
Thee offinis not great.	<i>Le cercueil n'est pas grand.</i>	La cassa non è grande.
Indoubtiedly the deceased will have been a little person.	<i>Le mort, aura été indubitablement, une petite personne.</i>	Senza dubbio; che il morto è stato una persona piccola.
That's a fine funeral cloth.	<i>Voilà un beau drap mortuaire.</i>	Ecco un vago drappo da mortorio.
They ha vheere finer yet.	<i>On en à ici encore de plus beaux.</i>	Ne hanno qui ancora un piu vago.

Ez szük halott koporsó *Tumbula hæc est angusta latitudinis.* Das ist eine schmale Todtenbahre.

Der Sarg ist auch nicht breit.

Ugyan könnyűnek kell lenni az halott testnek; mivel a' vivők éppen nem látszhatnak nehezen vinni. *Debet hoc cadaver esse perleve; quoniam portatores non videntur se stringere adeo.* Er muß ziemlich leicht seyn, denn die Träger scheinen gar keine Mühe zu haben.

Látni való dolog. *Videre est hoc.* Man siehet es wohl.
Nintsenek sokan a' kísérők, és a' kik a' gyász köpönyeget vinnek. *Comitantes non adeo multi, neque vestem nigram deferentes.* Es sind nicht viele Leichenbegleiter mit trauer Mänteln.

Az igen könnyű test okozza, külömben a' zsirosabbakat más képen szokták. *Hoc causat, quia non est poderosum, sed leve cadaver.* Das macht das es keine vornehme, sondern nur eine geringe Leiche ist.

Mitsoda Asszonyok im ezek a' fejér ruhával? *Quales hæc fæminæ cum albis vestimentis?* Was sind das für Weiber mit den weissen Kleidern.

Temetésre hívogató Asszonyok, *Sunt mulieres, quæ ad funus invitant.* Es sind Bittweiber.

Az az ember, a' ki a' Sirhoz közel áll bizonynyal a' Sirásólészen. *Hic homo, qui prope ad locum sepulchri est, probabiliter vespillo erit.* Der Mann, so bei dem Grab stehet ist gewiß der Todtengraber.

Igen is ö. *Ita est, ille est.* Ja er ist.
Háthalotti prédikáció avagy ditsérő beszéd leszzen e'? *Oratio funebris, aut alter, sermo laudationis non est futurus?* Wird man auch eine Leichenpredigt oder Paretation halten?

Tsak halotti prédikáció leszzen, mert ditsérő beszédek (bútszuztató) a' felsőbb ranguakat illeti. *Tantum funebris oratio est futura; nam sermo laudatorius est de stemmate natis tantum solitus.* Es wird nur eine Leichenpredigt gehalten werden, denn die Paretation gehören nur für vornehme.

Nállunk ellenkezöképpen vagydon a' dolog. *Apud meos in contrario est mos.* Bei mir ist gerade umgekehrt.

Nállunk is. *Et apud nos.* Bei mir auch.

Ez a' harangu torony nem olyan nagy, mint a' Váras. *Hæc turris cum paravum non est tam alta quam in urbe.* Der Glockenthurn ist nicht so hoch, als der in der Stadt.

Nem is szükséges, mert nintsen benne. *Nec opus est, nam nullum est horologium intus.* Es ist auch nicht nöthig, weil keine Uhr darauf ist.

This

This is a very strait deat-barrow. *C'est une civière à porter les morts bien étroite.* Questo è un cataletto stretto.

The coffin is not large neither. *Le cercueil n'est pas large non plus.* La cassa non è ancor larga.

It must be very light, because the bearers seem to have no pains. *Il faut qu'il soit assés léger, puisque les porteurs semblent n'avoir aucune peine.* Bisogna, che sia assai leggiero, perche i portatori sembrano aver nessuna pena.

One sees it well. *On le voit bien.* Se lo vede bene.

There are not many who attend the funeral, with mourning mantles. *Il n'y à pas beaucoup qui accompagnent les funeraux, avec des manteaux de deuil.* Non vi son molti che accompagnano il funerale, con mantelli di scorcuccio.

The reason is, because it is no funeral of note, but only, a mean one. *La, raison est que ce ne sont pas des funeraux de distinction mais seulement de mediocres.* La causa ne è perche non è un funerale di distinzione, mà solamente un mediocre.

Who are these white dressed women? *Qui sont ces femmees avec les habits blancs?* Chi son quelle donne con gli abiti bianchi?

They are women who invite to the funeral. *Ce sont des femmes qui invitent aux funeraux.* Sono donne che invitano al funerale.

The man, who stands by the grave, is doubtless the grave-maker. *Cet homme-là qui est pres du tombeau, est sans doute le fossoyeur.* Quell'uomo che sta al sepolero, è senza dubbio il beccamorti.

Yes he is. *Oui Monsieur il l'est.* Sì Signore, egli lo è.

Will one hold also a funeral sermon, or a panegyrik? *Fera t-on aussi un sermon funebre, ou un panegyrique?* Si fara anche un sermon funebre, od una parentazione?

A funeral sermon will but be holden, for the panegyricks are only for persons of quality. *On fera seulement un sermon funebre, car les panegyriques ne sont que pour les personnes de qualité.* Si fara ben solamente un sermon funebre, essendo che le parentezinni non sono che per persone di qualità.

In my native country it is just the contrary. *Chés moi c'est justement le contraire.* Da me si pratica tutto il contrario.

In mine also. *Chés moi aussi.* Da me ancora.

The steeple is not so high as that of the city. *Le clocher n'est pas aussi haut, que celui de la ville.* Il campanile non è tanto alto, quanto quello della città.

There is no need of it also not being a clock there. *Il n'est pas aussi nécessaire, parcequ'il n'y à point d'horloge.* Non è anche di bisogno, non essendovi un orologio.

Meg lehet innen a' Potestne ab hinc in- Können sie von hier den
mutatóját az Város dex horologii civitaten- Weiser in der Stadenuhr
órájának látni. sis videri. sehen ?
Az nagyobbik mutatót Index horæ videri Den grossen Zeiger, der
ugyan láthatni, de potest, sed nusquam in- die ganzen Stunden zei-
a' fertály mutatót dex quadrantis. get, sehe ich wohl, aber den
semmiképpen nem. kleinen der die viertel
Stunden zeigt, sehe ich
nicht.

Hányra mutat ? Quo tam ostendat ? Auf wie viel weiset er ?

(Condolom) mintegy Ad tertiam circiter. Er weiset ungefehr auf
háromra. drem Uhr.

Tehát haza kelletik Ergo mihi abeundum Ich werde also müssen
mennem. est. nach Hause gehen.

Nem akarja az Úr a' Non vult D. V. au- Wollen sie nicht erst die
halotti prédikációt dire contionem funebra- Leichenpredigt mit anhö-
meg halgatni? lem? ren ?

Nintsen érkezésem azt Non est mihi tempus Mein, ich habe nicht Zeit.
halgatni. audiendi eam.

Tehát az Urral me- Itaque & ego abeo. So will ich denn mit
gyek. ihnen gehen.

Talám csak nem fog- Fors non distribuunt Sie werden wohl keine
nak halotti verseket carmina funebralia. Leichensarmina austheilen.
osztogatni.

Nem, az csak a' gazda- Hoc saltem apud po- Rein, das geschieht nur
goknál vagy szo- tentiores in usu est. bei vornehmen Leichen.

Igen köszönöm fáradságát az Úrnak, mel- Valde sum obligatus, Ich bin ihnen sehr ver-
lyet érettem fel vá- ob fatigia, quæ in gra- bunden vor die Mühe, so
lalt. tiam mei dignata est ad- sie sich meiner wegen ge-
summere V. D. nommen.

Éppen semmi fáradság Plane nullum fuit Es ist gar keine Mühe
se vólt. fatigium. gewesen.

Huszon-harmadik Dialogus XXII. Das zwey und
Befzélgetés. zwanzigste Ge-
spräch.

A háznak részeiről, De partibus domus, Von den Theilen des
és az konyhához & ad culinam per- Hauses, und Kü-
valókról. tinentibus. chen Geräthe.

Mitsodas házban la- In qua domo habitat In welchem Hause woh-
kik az Úr ? D. V. nen sie, mein Herr ?

Én az N. Úrnál. Ego habito apud D. N. Ich wohne bey dem
Herrn N.

Ugyan nagy ház ez. Hac magna est domus Das ist ein grosses Haus.
Can

Can you see from here the dial of the clock of the city ? *Est-ce que vous pouvez voir d'ici le cadran de l'horologe de la ville?* Può veder da qui il quadrante dell' orologio della città ?

I do well see the great needle, that points the whole hours, but the little, which points the quarters, I don't see. *Je vois bien la grande aiguille, qui montre les heures entières, mais la petite qui montre les quarts, je ne vois pas.* Vedo ben l'ago grande, che mostra le ore intiere, mà il piccolo che mostra i quarti non lo vedo.

At what a clock dos it point ? *Quelle heure est ce qu'elle montre ?* Che ora mostra ?

It points almost three a cloke. *Elle montre à peu près trois heures.* Mostra incirca le tre.

I must then return home. *Il me faudra donc retourner ches moi.* Bisognerà dunque ritornare a casa.

Will you not hear before the funeral sermon? *Ne voulés-vous pas auparavant entendre le sermon funebre ?* Non vuol prima ascoltare il sermon funebre ?

No, I have no time. *Non, je n'ai pas le loisir.* No, non ho il tempo.

Then I shall go with you. *Je m'en irai donc avec vous.* Mene andero dunque con essa lei.

I believe not they will distribute some funeral verses. *Ils ne distribueront pas sans doute des vers funebres.* Non distribuiranno senza dubbio versi funebri.

No sir, that's but usual by noted funerals. *Non Monsieur, cela se fait seulement aux distingués.* Signor no, questo si fa solamente ai funerali conspicii.

I'm infinitely obliged to you for the pains you have given you for my sake. *Je vous suis infiniment obligé de la peine, que vous avés prise en ma faveur.* Le rendo infinite grazie della penna, presasi a mio favore.

There was no pains at all. *Il n'y avoit point de peine.* Nessuna pena, Signore.

The three, and Vingt troisième Dialogo ventesi-
twentieth dialog. Dialogue. mo terzo.

Of the parts of the house, and kitchen tacklings. *Des parries de la maison, & utensiles de cuisine.* Delle parti della casa, e delle stoviglie di cucina.

In what house do you dwell Sir ? *En quelle maison demeurez-vous.* In che casa dimora lei ?

I live with Mr. N. *Le loge chés Mr. N.* Abito dal Signor N.

This is a large house. *C'est une grande maison.* Questa è una gran casa.

Az igaz egész három *Ita est, plane tres con-* Ja, es hat drey Stro.f-
kontignázióra va- *tignationes habet*, & werke, und unter dem
gyon, és még a' fe- *adhuc infra tectum duo* Dach sind auch noch 2.
dél alatt is két sző- *cubilia sunt.* Stuben.

bák vagynak.

Mellyik szobába la- *Quale cubile possidet* Welche Stube haben sie?
kik az Úr? *D. V.*

A' szeglet szobát az *Angulare illud cubi-* Die Eckstube des zwey-
második kontigna- *culum, in 2da contigna-* ten Stockwerks.
tzióba. *tione.*

Szép haló szobája van *Dormitorium est pul-* Haben sie eine reine
az Urnak? *chrum?* Schlafkammer?

Igen is szép; hanem *Ita est, pulchrum est;* Ja, aber sie ist ziemlich
kicsinke. *sed parvum.* klein.

Egy Kabinetje is hoz- *Et unum cabine-* Ist auch ein Cabinet
zája? *tum quoque?* dabei.

Nints, de egy konyha, *Non habeo, sed est* Nein, aber eine Küche
és fa tartó vagyon. *mihi culina, & ligna-* und Holzammer.
rium.

Tűz hely is vagyon az *Et focus ad est in cu-* Haben sie auch einen
Úr konyhájába? *lina.* Heerd in ihrer Küche.

Igen is vagyon kürtő *Adest, & fumarium.* Ja, auch einen Schor-
(kemény.) *stein.*

Meg. hiszem, hogy *Subintelligitur, sed* Das verstehet sich; as
kell lenni, de nem *rotam assatoriam vix* ber sie werden keinen Bra-
lesz az Urnak petse- *habet D. V. neque sti-* tenwender mit dem Brat-
nye forgatója, sem *lum pro assa, neque ol-* spieße noch Löpfen, Bret-
nyárfa, sem fazék, *larum asseres, neque ol-* ter, noch Löpfeln noch Schüs-
Poltz, sem fazakai, *las, neque alias requi-* seln noch andere Küchens-
sem talai, sem más *sitas res culinares.* geräthe haben.
egyéb konyha ez-
közei.

Nem tudom, hogy mit *Quid facerem cum* Ich müßte nicht was ich
tsinálnék velle, de *his, ast tamen habeo* damit thäte; doch habe
még is van egy tűz *forcipem, pro excipien-* ich eine Feuerzange, um
fogóm, hogy ele- *doigne ad prunas exci-* glüende Kohlen in die
ven szenet tehessek *tandas, habeo quoque* Kohlfanne zu thun; des-
a' szén tserpenöbe, *cuneum pro findendo li-* gleichen ein Beil, um Holz
ismét egy ékem; hogy *gno dum theam coquo,* zum Thee zu spalten, wie
a' theát főzni, lát két *& habeo, follem ad ven-* auch einen Blasebalg,
felé, vagy is üszve *tum, aut aërem moven-* die Kohlen anzublasen.
háfogathassam, és *dum, ad exc tandas*
egy fűvóm a' szénét *flammas.*
meg eleveníteni, fel
fújni.

Jó pintze vagyon az Úr *Bonum habet cella-* Ist in ihrem Hause ein
házánál? *rium apud aedes suas?* guter Keller?

Yes

Yes Sir, it has four in- *Oui Monsieur, elle a* Si Signore, ella ha
 tire pairs of stairs, *quatre etages entiers, et* quattro piani intieri e
 and under the rook, *sous le toit il y a encore* sotto il tetto vi sono
 there are two rooms *deux chambres.* ancora due stanze.
 still.

What room have you? *Quelle chambre avés-* Che stanza ha lei?
 vous ?

The corner-chamber *La chambre du coin* La stanza angolare
 of the second Story. *du second etage.* del secondo solaro.

Have you a good bed- *Avés-vous, une bonne* Ha una buona ca-
 chamber? *chambre à couchèr.* mera da dormire?

Yes Sir, but it is very *Oui Monsieur, mais* Signor sì, ma pero
 little. *elle bien petite.* ben piccola.

Is there also a closet *Y a-t-il ausfi un ca-* Vi e anche un gabi-
 next by? *binet à cotè ?* netto al canto ?

No, but a kitchen and *Non, mais une cuisi-* No, ma bensì una
 wood-chamber. *ne et un bucher.* cucina, ed un legnajo.

Have you also a he- *Avés-vous ausfi un* Ha anche un fucco-
 arth in your kitchen? *foyer dans votre cuisi-* lare nella sua cucina.
née ?

Yes, a chimney too. *Ouì, une cheminée.* Sì, anche un cami-
 no.

That's to be supposed; *Cela s'entend ; mais* Questo si intende; ma
 but you'll have no *vous n'aurez point de* lei non avera un giro
 jack with the spit, *tourne broche, avec la* arrosto collo spiedo,
 nor kitchen - shelf, *broche, ni de tablettes* ne tavolette di cucina,
 nor pots, nor di- *de cuifine, ni de pots, ni* ne pignatte, ne piatti,
 shes, nor other kit- *de plats, ni autres uten-* ne altre stoviglie di
 chin-tacklings. *files de cuisine.* cucina.

I should be at a losf *Je ne saurois qu'en* Non saprei cosa far-
 what to do with *faire ; pòurtant j'ai des* ne; pero ho delle me-
 them yet I have so- *tenailles. pour metre les* lette per metter le
 me pincers, to put *braises dans le rechaud,* bragie, ardenti nello
 the live-coals into *de même un hache pour* scalda vivande; simil-
 the chafing dish li- *fendre de bois pour le* mente una scure, per
 kewise an axe to thé, *comme ausfi un* fendere il legno del
 cut the wood for the *soufflet, pour souffler* the, come anche un
 tea, and then a pair *les braises.* mantice, per soffiare le
 of bellows to blow
 the coals.

Is there a good cellar *Y a-t-il une bonne* Vi è una buona
 in your house? *cave dans votre maison?* cantina nella sua ca-
 sa ?

Jónak kell lenni, mi- *Debet bonum esse,* Er muß wohl gut sehn,
vel a' férünk jó friss. *quoniam cerevisia nostra* weil unser Bier hübsch
frigida intus. frisch ist.

Kétség kívül egy al- *Sine dubio & aliquam* Sie werden ohne Zwei-
kalmatos titkos zá- *cameram secretam ha-* fel auch ein bequemes heim-
radékja is vagyon az bet *D. V.* liches Gemach haben.
Urnak.

Igen alkalmatos. *Valde est commodum.* Ja es ist sehr bequem.

Az garáditások székek *Suntne gradus lati* Sind die Treppen breit
e', avagy szélesek? *aut angusti?* oder schmal.

Középszerűen. *Mediocriter.* Sie sind mittelmäßig.

Hát Szála vagyon e' *Adest aliqua sala in* Ist auch ein grosser Saal
az Úr házában? *domo hacce.* in ihrem Hause?

Miért volna? *Ad quem usum?* Wozu?

Táncolni való, vagy *Pro saltu, vel pro ce-* Zu Tanzen oder Gast-
lakadalomra való? *lebrandis nuptiis.* male zu halten.

Nem igen sokat lako- *Non, minime enim* Nein die Leute halten
dalmaskodnak, és *astimant hic homines* hier nicht viel grosse Gast-
báloznak az embe- *saltum, aut convivium.* male und Bälle.
rek itten.

A' padlása nem nagy *Pavimentum super-* Der Boden wird wohl
lehet ennek a' ház- *num, non adeo magnum* nicht groß seyn, weil zwei
nak, mivel csak két *esse debet; quoniam duo* Stuben unter dem Dache
szoba vagyon a' fe- *cubilio sub tecto sint.* sind.
dél alatt.

Nem voltam fenn, *Superius quidem non* Ich bin nicht darauf ge-
még is gondolom, *fui, sed probaliter exi-* wesen, doch glaube ich, daß
hogy kitsinke le- *gua sunt loca, minus ca-* er ziemlich klein ist.
szen. *pacia.*

Lapos kövel, téglák- *Fissilibus lapillis, aut* Ist das Dach mit Schie-
kal, vagy más sín- *tegulis, vel scandulis* fer, Ziegeln, oder Schin-
delekkel fedet ház- *tecta est hac domus?* dein gedeckt?
e' ez?

Téglákkal vagyon fed- *Tegulis est tecta do-* Mit Ziegeln; und o-
ve, és fellyülről va- *mus, & superne est unus* ben darauf ist ein Wetter-
gyon egy időt mu- *gallus, pro demonstranda han-*
tató kakas. *tempestate positus.*

Hát tsepegője is van *Stillicidium, (tubi* Ist auch eine Dachrin-
e' az Úr házában? *pluviam deferentes) ex-* ne auf ihrem Hause?
tant?

Nem szükséges; mert *Non sunt necessarii,* Es ist nicht nöthig, denn
az egyik vége há- *quia domus vicini &* der Giebel unsers Hauses
zarnak a' szomszéd *mea, conveniunt in api-* stößt an den Giebel des
házát éri. *vibus.* andern.

It must be good, be- *Il faut qu'elle soit* Bisogna, che sia
cause our beer is *bonne, parceque notre* buona, perchè la no-
very cool. *bière est bien fraîche.* stra birra è ben fre-
sca.

Doubtless you'll have *Vous aurés sans doute* Averanno senza
an easy privy also? *aussi un privé commode.* dubbio anche un ces-
so commodo.

Yes it is very commo- *Oui il est bien com-* Sì, è commodis-
dious. *mode.* simo.

Are the stair-cases lar- *Les 'escaliers sont ils* Sono le scale lar-
ge, or strait? *larges, ou étroits?* ghe, o strette?

They are indifferent. *Ils sont mediocres.* Sono mediocri.

Is there also a hall in *Y a-t-il aussi un sa-* Vi è anche un sa-
the house where *lon dans, la maison où* lonella casa ove di-
you live? *vous logés.* mora?

To what use? *Q'en faire.* A che fare?

For dancing, and ban- *A danser, ou faire* A ballare, o far
queting. *des banquets.* banchetti.

No, the inhabitants *Non, les habitans ne* No, gli abitanti
are not much for *donnent pas ici beaucoup* non fanno qui molti
banquets, and balls. *de grands banquets, et* gran banchetti, e
de bals. balli.

The garret will not be *Le grenier ne sera donc* Il solajo non sarà
very great then, be- *pas grand, puisqu'il y* già grande, perchè
cause there are *à deux chambres sous* due stanze sono sot-
two rooms under *le toit.* to 'l tetto.
the roof.

I was never there, *Je n'y ai pas été, mais* Non vii sono stato,
yet I believe, it *je crois pourtant qu'il* pero' credo, che sia
is very little. *est bien petit.* assai piccolo.

Is the roof covered *Le toit est-il couvert* E coperto il tetto
with slate, tiles or *d'ardoise, de tuiles, ou* con pietra - scaglia,
shingles? *de bardeaux?* con tegole, o con
scandole?

With tiles; and ab- *De tuiles; et au des-* Con tegole; e di
ove there is a fa- *sus il y à une girouette.* sopra vi è una girella.
ne.

Is there also a gut- *Y a-t-il aussi une* Vie anche uno sco-
ter on your house? *gouttière sur votre mai-* latojo sulla loro casa?
son?

It needs not, for the *Il n'est pas nécessaire,* Non fa di mestieri,
top of our house is *car le faite de notre,* essendo che il contig-
contiguous, to the *maison est contigu à ce-* nolo della nostra ca-
other. *lui de l'autre.* sa è contiguo con
quello della altra.

Falai házának éget Sunt muri & tegulis Sind die Wände [von
téglákból valók e?] coctis? Backsteinen?

Nem, hanem tsupa bé Non sunt, sed ex lu- Nein, sie sind von Leis-
meszelt sárból va- teis calce tindis. men und mit Kalk über-
lók. tündt.

Istállója is vagyon az Et stabulum adest Ist auch ein Stall hin-
Úr háza megett? post domum D. V. ter ihrem Hause?

Úgy tetszik, hogy egy Ita videtur, quod ad- Mich dünkt, daß ein
ló istálló, és egy fit pro equis, porcis. Pferd stall und ein Schwein-
disznó áll vagyon, sed non pro (vaccis) stall dahinter ist, aber kein
de semmi marha pecoribusque stabulum. Rüh stall.
istálló nintsen.

Hát fa tartója nintsen? Nec lignarium adest. Auch kein Holzstall?

A' ló istállóba rakják Non adest, sed ligna Nein, sie legen das Holz
a' fát. ad equile comportan- in dem Pferd stall.
tur.

Nagy e' az udvar? Magna spatiosave est Ist der Hof groß?
area?

Igen kicsin. Admodum exigua. Nein er ist nur klein.

Tehát sem tyúkok, Itaque nec pro galli- So wird wohl kein Hüs-
sem galamboknak, nis, nec pro columbis ner- und Taubenhaus, noch
ház, sem pedig hintó adest habitaculum, ne- Wagenscheuere] darauf
szin nintsen. que area pro reda aderit? seyn.

Egy tyúkoknak való Pro gallinis adest do- Ein Hühnerhaus und
ház, és kotsi szin mus, & area pro recon- Wagenscheuer sind darauf,
találtatik benne, de denda reda; sed pro aber kein Taubenhaus.
a' galamboknak nin- columbis nulla domun-
tsen. cula.

Értelmes áts mester- Habilis faber ligna- Es muß ein geschickter
nek kellett ezt a' rius, debuit extruxisse Zimmermann das Haus
házat építeni. hanc domum? gebauet haben.

A' mint látszik. Ut videre est. Wie es scheint.

Nintsenek itten szán- Non sunt hic penes Sind hier keine Wacker
tó földek a' házak- domos agri? an den Häusern?

Némelly házak mel- Penes quasdam sunt. An etlichen wenigen
lett. sind welche.

Mitsodás bólt im ez Qualis hic in hac do- Was ist das für ein La-
ebben az házban. ma officina ista? den in diesem Hause?

Fűszerzámas bólt, a' Aromatica est, & re- Es ist ein Würzladen,
ki pedig ellenben ál- gione vero est panni di- aber der gegen über ist ein
tal vagyon, az posz- strationi comoda fornix. Tuchladen.
tó bólt.

Isték ajánlot maradok Deo commendatus ma- Gott befohlen me in
az Urnak, még ismét neo D. donec porro su- herr, bis wir uns wieder
látyúk egymást. mus nos invicem visuris sehen.

Are the walls of bricks? *Les parois sont elles de briques ?* Sono le pareti di mattoni ?

No, they are of mud done over with lime. *Non, elles sont de limon, enduites de chaux.* Nò sono di limo ed intonicate con calce.

Is there also a stable behind your house? *Y a-t-il aussi une étable derrière votre maison.* Vi è anche una stalla dietro la loro casa?

He thinks there is an horse and a swine-stale, but no cow-house there. *Il me paroit, qu'il y a une écurie, et une place de cochons mais non pas une étable à vache.* Mi pare, che vi sia una stalla di cavalli, ed un norcile, ma non già un vaccile.

Neither a wood house? *Non plus une étable à bois ?* Nè anche un legnajo ?

No they lay the wood in the horse-stables. *Non, on met le bois dans l'écurie.* Nò, mettono il legno nella stalla da cavalli.

Is the court large? *La cours est-elle grande ?* E grande il cortile ?

No it is but tittle. *Non elle n'est que petite.* No, è solamente piccola.

Then there will be no hen-nor dove-house, nor a coach-house. *Il n'y aura donc pas un poullier, et colombier. ni une remise pour charriots.* Non vi sarà dunque un pollajo, ed un colombajo, nè una rimesa da carri.

There is a hen and coach-house, but no pigeonhouse. *Il y a un poulailler, et une remise pour charriots mais non pas un colombier.* Vi è un pollajo, ed una carraja, ma non già un colombajo.

A skillful carpenter must have built this house. *Ce sera un habile charpentier, qui a bâti cette maison.* Sarà un falegname abile, che ha fabbricata questa casa.

In all appearance. *Comme il semble.* Come pare.

Have the house here no balconies? *N'y a-t-il pas ici des balcons aux maisons ?* Non sono qui balconi alle case ?

Some few are provided there with. *A quelques unes il y en a.* Ad alcune poche vene sono.

What shop is in this house? *Quelle boutique y a-t-il en cette maison.* Che bottega è in questa casa.

'Tis a grocery one, but that over against is a cloth-shop. *C'est une épicerie, mais celle qui est vis à vis, est une boutique de draperie.* E una spezieria, ma quella di rimpetto, è una drapperia.

Adieu Sir, till I have the honour to see you again. *Adieu Monsieur, jusqu'à à nous revoir.* Addio Signor mio, fin à rivederci. még

Szolgája az Urnak.

Humillimus servus
D. V.

Ich bin dero gehorsamer
Diener, mein Herr.

Huszon-negyedik Dialogus XXIII. Das drey und zwölfte
Beszélgetés. Gespräch.

Az szobáról, és kam-
máról, és közönsé-
gesen arról, a' mit
bennnek láthatni.

De cubiculo, & ca-
mera, & in gene-
re de iis, quæ hic
videntur.

Von der Stube und
Kammer, und was
man insgemein
darinn siehet.

Helyes szobája va-
gyon az Urnak.

Commodum cubile est
D. V.

Sie haben eine artige
Stube, mein Herr.

Meg elégszem vélle.

Sum contentus hoc.

Ich bin ganz wohl da-
mit zu frieden.

Kár, hogy kerék öve-
gekkel vagynak az res
ablakok.

Dolendum orbiculá-
res esse fenestras.

Es ist Schade, daß die
Fenster noch von runden
Scheiben sind.

A' jövő nyárra üveg
táblákból lesznek.

Sequenti æstate ta-
bulares habebó.

Künftigen Sommer wer-
de ich welche von Tafel-
scheiben bekommen.

Bizonnyára szüksége-
sek is lesznek, mert
az alsó szárnyak, és
ablak rámaik nem ide
illenek.

Certo necessaria erunt,
namque alæ inferiores,
& cinctura fenestrales,
non quadrant huc.

Es wird auch nöthig
seyn, denn die untersten
Flügel- und Fensterrahmen
taugen nicht viel.

A' kereft, ablak, ra-
mák, és teteje sem
sokat érnek.

Crux simul margine,
& extremitas non mul-
tum significant, nulli sunt
pretii.

Die Kreuze und Fen-
sterkassen, wie auch die
Winkel sind auch nicht viel
nütze.

Külső ablak táblák is
vagynak?

Sunt etiam tabulae ex-
teriores?

Haben Sie auch Fenster-
läden daran.

Nintsenek, tsak a' fel-
ső szobáknak szok-
tak tartani.

Nan sunt, saltem in
prima contiguatione ser-
vari solent.

Nein, die hat man ins-
gemein nur im ersten
Stock.

Az füsöjébe két fog ki-
tört.

Ex pedine, isto duo
dentes effracti sunt.

An ihrem Kamme sind
2 Zähne abgebrochen.

Mással füsülködöm.

Cum alio pedere me
soleo.

Ich kämme mich mit ei-
nem andern.

Ez a' tükör az Uré e',
vagy a' gazda mondja
magának?

Speculum hoc est D.
V. vel pertinet ad ho-
spitem.

Gehört dieser Spiegel
ihnen oder Ihren Haus-
wirth.

I pay you my re- Je vous salue, Mon- La riverisco, pa-
spect Sir. sieur. drone.

The fourth, and Vingt troisieme Dialogo ventesi-
twentieth dialog. Dialogue. mo quarto.

Of the room, and Du poile, et de la Della stanza, e ca-
chambre, and what's chambre, et de ce mera, e di quel che
commonly to he que l'on y voit or- visi vede, ordina-
seen there. dinairement. riamente.

You have a fine Vous - avés un beau Lei há una bella
room Sir. poile Monsieur. stanza, Signor mio.
I'm well content with Pen suis bien content. Io sono contentis-
it. fimo.

'Tis pity that the win- C'est dommage, que E peccato, che le
dows are yet of les fenétres soient enco fenestre sono ancor
round glasses. re de vitres ronds. di vetri rotondi.

Neyt summer I thall Lété prochain j'en La state ventura
receive greater o- aurai de glaces. ne riceverò di cristal-
nes. li.

It will be needful, for Il fera ausfi besoin, Sara anche di bi-
the under wings, car les larmiers et les sogno, e le impan-
and frames are good chasfis ne valent pas nate non vagliono
for thing. beaucoup. molto.

The croses and groo- Les croix et les cou- Le croci, ed im-
ves together, with lysfes, comme ausfi les poste delle finestre,
the peys are of no chevilles, ne sont pas come anche le cavi-
greater value. non plus de grande va- chie, non sono di
leur. gran valore.

Have you also shut- Y avés-vous ausfi des Vi ha ancora bal-
ters theron? volets? conì?

No, they have them Non, ceux-ci ne se No, quelli si tro-
but commonly, on trouvent ordinairement, vano all' ordinario
the first story. qu'au premier etage. solamente nel primo
piano.

On your comb are Il y à deux dents Al suo pettine son
twn theeth broken. d'acassés à votre peigne. rotti due denti.

I comb my hair with Je me peigne avec une Mi pettino con un
an other comb. autre. altro.

Belogs this looking- Ce miroir est - il à Appartien lo spec-
glasf to you, or vous, ou à votre hote? chio a lei, ò al suo
your land lord. padron di casa?

- A' gazdáié, én nem vettem volna nagyot. *Est hospitis, ego tam magnum non emissem.* Er gehört meinem Hauswirth, ich würde keinen so grossen gekauft haben.
- Hát Katholikus e'? *Esne Catholicus?* Sind sie Katholisch.
Miért kérdi azt az Úr? *Cur hoc interrogat.* Warum fragen sie mich so?
- Mert olvasót látok itten. *Video enim hic rosarium.* Weil ich hier einen Rosenkranz sehe.
Egy Barátom ajándékozta. *Accepi a quodam, ex amicis.* Ich habe ihn von einem guten Freund bekommen.
- A' Firhangok a' karikákkal együtt még egészen újjaknak látszanak. *Vela fenestrae cum annulis suis, apparent esse nova.* Die Vorhänge mit ihren Kränzen scheinen noch ganz neu.
- Ujjak is azok, mert a' múlt Mihály napkor nyertem. *Sunt etiam nova, proxime enim praeterito Michaelis die, acquisivi.* Sie sind es auch, denn ich habe sie erst um vergangene Michaeli Zeit bekommen.
- A' mint látom, vasrudon vagynak a' kötései a' firhangnak. *Uti video, ferreis perticis sunt annexa hula velorum, fenestrae.* Sie haben ja, wie ich sehe eiserne Stangen zu den Bänden an ihren Vorhängen.
- Igen is: hát az Urnak nem olyanok vagynak? *Ita est: ergo Dominus non talia habet?* Ja, haben sie nicht auch welche?
- Nem: az enyimek fából vagynak. *Minime: mea sunt ex ligno.* Nein, meine sind nur hölzerne.
- A' rajzolatok, és a' táblák is kétség kívül az Urnak a' gazdájáié. *Picturae nec non tabulae pertinent etiam ad hospitem D. V.* Die Gemälde und diese Tafeln werden ohne Zweifel auch ihrem Hauswirth zugehören.
- A' képek övéi; a' táblákat egy jó barátomtól testamentomban nyertem. *Picturae sunt ejus: tabulae autem a quodam amicorum, vultestamenti adeptus sum.* Die Gemälde gehören ihm zu, aber die Tafeln habe ich von einem guten Freund geerbet.
- Jó, avagy rossz arannyal vagynak e' a' ramák aranyozva. *Sincero, an adulterato auro sunt margines inaurati.* Ist die Rahm mit golden oder mit schlechten Golde vergollet.
- Gondolom, hogy tsak rossz. *Credo adulterato auro esse inauratos.* Ich glaube nur mit schlechtem.
- Ki képe az? *Cujus imago est ista?* Wessen Bildniß ist das?
- Ö Felségéé, a' megholt Prusszus Királyé. *Suae Majestatis, Ressorum Regis defuncti.* Seiner Majestät des verstorbenen Königs von Preußen.

It belongs to my land *Il est à mon maitre de* Al mio padron di
 lord, I would not *logis, et je n'en aurois* casa, ed io non ne
 have so a great *pas acheté un si grand.* avrei comprato un si
 one. grande.

Are you a cetholick? *Etts-vous catholique.* E lei catolico?
 Why do you questi- *Pourquoi demandés-* Perche domando
 on me thus? *vous ainsi?* cosi?

Since I see here a *Puisque je vois ici* Perche vedo qui
 chaplet. *un chapellet.* una corona.

I received it, from a *Je l'ai reçu d'un ami.* La hò ricevuta da
 friend of mine. un amico.

The courtains with *Les courtines avec* Le cortine colle lo-
 their garlands ap- *leurs quirlandes paroif-* ro bandinelle pajono
 pear quite new yet. *sont encore tout neuves.* ancora tutto muove.

They are so too, for *Elles le sont ausfi, car* Lo sono ancora,
 I have but received *je ne les ai reçues qu'à* perche non le ho ri-
 them last St. Mi- *la saint Michaél.* cevute, che a san
 chael. Michele.

You have as I see *Vous-avés à ce que* Lei ha, come ve-
 iron curtain-rods *je vois des tringles de* do, stanghette d'fer-
 to the strings of *fer aux bandelettes de* ro, per le bendelle
 your courtains. *vós courtines.* delle sue cortine.

Yes, have you no *Oui, n'en avés-vous* Si, non ne ha lei
 such also? *pas ausfi?* ancora?

No, mine are but *Non, las miennes ne* No, le mie son so-
 wooden ones. *sont que de bois.* lamente di legno.

Doubtlesf will this *Cette peinture et ces* Questo quadro, e
 picture and these *tableaux, seront sans* le tavolette saranno
 paintings belong *doute ausfi à votre ho-* senza dubbio anche, al
 also to your land *te.* Signor tuo padrone
 lord. di casa.

The paintings belong *Les peintures sont à* I quadri sono à
 to him, but the *lui, mais les tableaux,* lui, ma le tavolette,
 pictures I have in- *je les ai heridés d'un* le ho ereditate da un
 herited from a good *bon ami.* buon amico.
 friend.

Is the frame gilt with *La borduere est-elle* E la cornice indo-
 fine gold, or metal. *dorée avec de bon or,* rata con oro buono,
 ou de faux. ò con orpello.

I believe it is but *Je crois que ce n'est* Credo solamente
 with metal. *que de metal.* con orpello.

Whose portraiture is *De qui est ce por-* Di chi è questo ri-
 that? *trait?* ratto?

Of his Majesty the la- *De sa Majesté le feu* Di sua Maesta il
 te king of Prussia, *roi de Prusse.* Re difunto di Prussia.

Hát ez?

Et hæc.

Und dieses.

A' most uralkodó Ki-

Est imago Nepotis

Desz lejt regierenden

rálának az Unokájáé.

Regis modo regnantis.

Königs seines Vessens.

Jól van e' találva.

Estne bene depicta.

Sind sie wohl getroffen

Nem volt szerentsém

Nondum habui for-

Ich habe die Ehre nicht

esmérni, még a' va-

tunam, personam au-

die Originale zu kennen,

lóságos képet; te-

thenticam nascendi; un-

und also kann ich es nicht

hát nem is mondha-

de ergo imaginem ju-

sagen.

tom meg.

dicare queam.

Nem tudja e', mellyik

Nescit, quis eum de-

Wissen sie nicht, welches

Képiro írta?

pinxit?

Mahler sie gemahlet hat?

Nem tudom.

Nescio.

Ich weiß es nicht.

Ezen üvegek, és a' po-

Vitra & pocula sunt-

Das Stuck Glas und

hárak jól vagynak e'

ne sculpta satis bene-

der Vokal sind sehr geschlif-

metszve.

fen.

Hát a' nyakas üvegek

Ergo vitra prolon-

Wie gefallen ihnen denn

és a' butellák, hogy

gata, & ampullæ quali-

die Stengelgläser, und

tetstzenek?

ter placent.

Bouteillen?

Nékem is tetstzenek.

Mihi etiam placent.

Sie gefallen mir auch.

Nintsen e' pohár szé-

Nonne habet Hyalo-

Haben sie nicht auch ei-

ke?

thecam.

nen Glaschranken?

Nem Uram: nekém

Non habeo.

Nein mein Herr, ich

nintsen.

habe keinen.

Ezek a' képek gyp-

Sunt ne hæc imagines

Sind diese Bilder von

sumból vagynak e'?

ex gypso.

Gipse?

Igen is.

Utique sunt.

Ja mein Herr.

A' könyv Téka, ki-

Repositorium, apparet

Das Repositorium schei-

tsinynek tetstzlk a'

angustum esse pro libris

net zu klein zu ihren Bü-

kelmed könyvei-

D. V. quatuor enim

chern, denn es sind nur 4.

hez képest: mert

receptaculis est tantum

fächer darinn.

tsak négy póltzots-

instructum.

ka vagyon benne.

Husvétra nagyobb

Pro festo Paschatis

Auf die Ostern werde

fogok kapni.

accipiam majorem.

ich ein größeres bekommen.

Jó erőssen állanak e'

Mensæ D. V. sunt-

Stehen ihre Tische sehr

az asztalai?

ne satis bene firmæ.

fest?

A' kerek elég tág; de

Rotunda est sui laxa:

Der runde steht ziem-

a' két szegletessek

duæ vero quadrangu-

lich tase, aber die beiden

jó erőssék.

lares sunt firmæ.

Vierecken stehen feste.

Miért nem csináltatott

Cur non curavit sibi

Warum haben sie sich

magának inkább ke-

mensam ovalis potius

nicht lieber einen ovalen

rekded formájú, 's

figuræ, quam rotun-

als runden Tisch geben

nem egész kerek

dam.

lassen?

csatalt?

And

And this here.	<i>Et celui-ci ?</i>	E questo qui ?
Of the king now reigning his nephew.	<i>Du roi regnant son neveu.</i>	Del ré regnante suo nipote.
Are they well drawn ?	<i>Sont-ils bien tirés.</i>	Sono ben dipinti ?
I have not de honour to know, the originals, and consequently I can't say it.	<i>Je n'ai pas l'honneur de connoître les originaux, et ainsi je ne saurois le dire.</i>	Non ho l'onore di conoscer gli originali, ne e così non so dirlo.
Do you not know what painter has made them ?	<i>Ne savés-vous pas quel peintre les a faits ?</i>	Non sà lei che pittore gli ha dipinti ?
I don't know.	<i>Je ne le fais.</i>	Non lo so.
This goblet and drinkingcup are well cut.	<i>Ce gobelet et cette coupe sont bien taillés.</i>	Quella tazza e quella coppa di di vetro sono ben tagliate.
How do like then the glasses and bottles ?	<i>Comment vous plussent donc les verres, et les bouteilles.</i>	Come le piaciono dunque i bichieri e la bottiglie ?
I like them also	<i>Ils me plaisent aussi</i>	Mi piaciono ancora.
Have you no cupboard to your glasses.	<i>N'avez-vous pas aussi une garde de verre ?</i>	Non bà anche un salvabicchieri ?
No Sir, I have none.	<i>Non Mr. je n'en ai point.</i>	Signor no, non ne ho nesuno.
Are these figures of plaister ?	<i>Ces figures sont telles de plâtre ?</i>	Son queste figure di stucco ?
Yes Sir.	<i>Oui Monsieur.</i>	Sì, Signore.
This repository appears too little, for your books., for it has but four orders.	<i>Ce repository paroît trop petit, pour vos livres, car il n'y a que quatre distinctions.</i>	Questo ripositorio par troppoo piccolo, per i suoi libri, perche vi son solamente quattro ordini.
Easter next coming I shall receive a greater one.	<i>J'en recevrai à paques prochaine un plus grand.</i>	Ne ricevero alla pasqua un piu grande.
Stand your tables well fast.	<i>Vos tables sont elles bien fermes ?</i>	Stanno beu ferme le sue tavole ?
The round is very wavering, but the two square stand fast.	<i>La ronde est fort chancelante, mais les deux quarrés sont fermes.</i>	La rotonda è asfai scrollante, ma le due quadrate stanno ferme.
Why did you not let give you rather an oval than a round ?	<i>Pourquoi ne vous en tes vous pas plutôt donner une table ovale que ronde ?</i>	Perche non si è fatto dar più tosto una tavola ovale, che rotonda ?

Még egyet fogok adat- Curabo mihi dari, Ich werde mir noch ei-
ni magámnak. (fieri) adhuc unam. nen geben lassen.

Ehez a' szőnyeghez Tela cerata hujus Die Wachseleinwand
való viaszos vászon tapeti est elegans. zu diesen Tapeten ist sehr
igen szép. artig.

Az tetszik nékem is: Ista placet mihi etiam: Sie gefällt mir auch,
de a' lábát, a' ke- sed pedunculos mensæ aber das Gestelle zu dem
rek asztalnak nem non amo. runden Tisch gefällt mir
szeretem. nicht.

Az Úr székei nékem Sellæ D. V. appa- Ihre Stühle scheinen
egy kevésbé régi rent mihi modice gustui mir ein wenig altmodisch.
módiáknak tetsze- veterum adaptæ esse.
nek?

Ha új ablakaim lész- Si novas fenestras ha- Wenn ich neue Fenster
nek, nyerek új mó- buero, accipiam & sel- friege, bekomme ich auch
di székeket is; ka- las recentioris usus cum Stühle nach der neuen
ros paddal, és tá- sella dorsuaria & ca- Mode, nebst einem Lehn-
bori székekkel eggyel, strensi; p e d e s enim sessel und Hockerigen, denn
mert már a' lábaik jam sunt apud arcua- die Gestelle sind schon beim
az asztalosnál vagy- rium. Schreiner.
nak.

Mi hasznát veszi ennek Quis est hujus um- Was machen sie mit dem
a' superlátanak? bellæ usus? Schirme?

Alája megyek, ha öl- Pone eam me con- Ich gehe dahinter, wenn
tözöm, és nem aka- fero, quando me induo, ich mich in der Stube an-
rom, hogy lássa- & nolo videri. ziehe, und von niemand
nak. sehen lassen will.

Most vette az Úr a' Emitte de novo Pu- Haben sie die Schreib-
jegyző táblát? gillarem? tafel neu gekauft?

Egy földimtől kaptam Accepi a quodam con- Nein ich habe sie von
spongiavál, és kré- cive, una cum spon- einem Landsmann bekom-
tával együtt. gia & creta. men, nebst dem Schwam-
me und der Kreide.

Jó volna, ha vas ke- Præstaret etiam fer- Es wäre gut, wenn auch
mentze is volna a' rea fornace præfiguli- ein eiserner Ofen in dieser
szobában; mert a' ná, hoc hypocaustum si Stube wäre, denn die tö-
tserép kementze nem esset provisum; enim pferne heißen nicht so gut.
melegit ollyan jól. minus calafacit figulina.

Az igaz, de mit tehet Hoc est verum: sed Sie haben recht, aber
az ember rólla? quid possumus contra. was kann man thun?

Nékem úgy tetszik, Mihi videtur quasi Mich dünkt, der Ofen
hogy ez a' kementze fumaret ista fornax. rauchet ein wenig.
füstöl egy kevésbé.

I shall let give me yet *Je m'en ferai donner* Mene farò dare an-
one. encore une. cora una.

The oyl-cloth of these *La toile cirée de ce* La tela cerata di
hangings is very fi- *tapis est très-belle.* questo tapete è vag-
ne. hissima.

It likes me well also, *Elle me plait ausfi* Mi piace anche as-
but the trestle of this *bien, mais le treteau* sai, ma il cava letto
round table dos not *de cette table ronde,* ne di questa tavola ro-
please me. *me plait pas.* tonda non mi piace.

Your chairs seem me *Vos chaises me sem-* Le sue sedi sembra-
a little after the old *blent un peu à l'anti-* no un poco alla antica-
way. *que.*

When I shall receive *Quand je recevrai de* Quando riceverò
new windows, I shall *nouvelles fenêtrés,* je re- anche sedi alla mo-
receive also modern *cevrai ausfi des chaises* derna, con una se-
ones, with an arm- *à la moderne, avec un* dia d'appoggio, ed i
chain and a stool for *fauteuil et un tabouret* sedili ti fanno gia
the feet are already *car les postures se font* dal marangone.
by the joiner. *déjà chés le menuisier.*

What do you make *Que faites-vous avec* Che fà con questo
with this screen? *cet écran?* contra fuoco?

I go behind it; when I *J'y vais derriere,* Vi vado in dietro,
'll dresf my self in *quand je veux m'habil-* quando voglio vestir-
the room, without *ler dans le poile, sans* mi nellà stranza, sen-
being seen of no bo- *etre vû de personne.* za esfer veduto da
dy. alcuno.

Have you bougt new *Avés-vous acheté neuf* Ha comprata huo-
this slaten writing *ces tablettes d'ardoise?* va questa tavoletta
table. da memoria?

No, I have received it *Non, je les ai recues* No, la ho ricevu-
from a country-man *d'un compatriote avec l'* ta da un patriotto, in-
together, with the *eponge et la craie.* sieme colla spongia e
spunge and chalk. la creta.

It would be well do- *Ce seroit bien, s'ily* Sarebbe bene, se vi
ne, if there were an *avoit un fourneau de* fosse ancora una for-
iron oven in this *fer dans ce poil, car ceux* nace di ferro in questa
room, for the cla y *d'argille ne chauffent* stanza, perche quelle
ones don't heat so *pas si bien.* di argilla non riscalda-
well. no così bene.

You are in the right; *Vous avés raison;* Lei ha ragione; ma
but what can one *mais que faire.* che si quo fare?
do?

Me thinks the oven *Il me paroît, qae le* Mi pare, che la for-
dos smoak a little. *fourneau, ume un peu.* nace fumi un poco.

Egy a' táblái közzül el -hasadt, és azért sü- ftöl.	<i>Una ex tabulis ejus est rupta, & propterea fumat.</i>	Es ist eine Rachel da- rinnen entzwen, deswegen rauchet er.
Vasak e' a' kályhának lábai?	<i>Ferreane habet ful- cra fornax.</i>	Sind die Füße unter den Ofen von Eisen?
Tsak fából vagynak: de feketére festve.	<i>Sunt ex ligno tantum; sed tincta colore nigro.</i>	Nein, nur von Holz und schwarz gefärbt.
Kemény fát éget e' az Úr, vagy lágyat.	<i>Dura an moll. ora li- gna adhibet, pro cale- faciendo cubili.</i>	Brennen sie hart oder weiches Holz?
Mindeniket: néha pe- dig tsomós vesző- ket.	<i>Utrumque interdum vero fasciculos ramo- rum.</i>	Beides, zuweilen auch Reisig.
Van e' jó tsemetés he- lye?	<i>Habetne bonum fru- ticitum.</i>	Haben sie gute Büschel?
Igen is: elég vastag fák vagynak benne.	<i>Ita est: continet ar- bores sat crassas.</i>	Ja, es sind gute Knüt- tel darin.
Mivel gyújtják meg a' tüzet?	<i>Quo modo accendunt ignem.</i>	Womit lassen sie das Feuer anzünden?
Kéngyertyával.	<i>Ligno sulphurato.</i>	Mit Kienholz.
Most vette e' az é- brefztöt?	<i>Emitne fuscitatore de novo.</i>	Haben sie den Wecker neu gekauft?
Igen is.	<i>Sic est.</i>	Ja mein Herr.
Kitől?	<i>A quo.</i>	Von wem?
Az itt való Óráftól.	<i>Ab horologe pego hujate.</i>	Von dem hiesigen Uhr- macher.
Jól jár e'?	<i>Benene incedit?</i>	Geht er richtig.
Elég jól.	<i>Sat bene.</i>	Ja ziemlich.
De úgy tetszik, hogy a' mozgója lassan jár?	<i>Apparet tamen, qua- si iniquis tarde incede- ret.</i>	Es scheint aber, daß die Unruhe zu langsam geht.
Nem: mert jól jár.	<i>Non: bene incedit.</i>	Nein, sie geht recht.
Nem nehéz a' pondu- sa?	<i>Libramen ejus nonne est grave.</i>	Ist das gewicht nicht zu schwer?
Nem lehet nehéz: mert az óra nem siet.	<i>Non est grave; non enim properat.</i>	Es muß nicht zu schwer seyn, weil die Uhr nicht zu geschwind geht.
Egy formán jár e' min- dég az zsebbéli órá- val.	<i>Simili modo incedit cum horologio porta- tili.</i>	Geht sie allemal gleich mit ihrer Taschuh?
24 Órában 2, vagy 3 minutával alig előzi meg.	<i>24. horis, 2, aut 3. minutis vix superat.</i>	In 24 Stunden trifft es kaum 2. oder 3 Minu- ten an.
Az Urnak szép mosdó edénye, és öntője vagyon.	<i>D.V. habet pulcrum malluvium et fundibu- lum.</i>	Sie haben ein artig Händbecken und Gießkan- ne.

A pottes - piece is broken on't, and therefore it smoaks.	<i>Il y a une piece de poterie de cass'e c'est pour-cela qu'il fuma.</i>	Vi erotto un coccio, percio fuma.
Are the feet of the oven iron?	<i>Les pieds du fourneau sont ils de fer ?</i>	Sono i sostegni del fornello di ferro?
No, but wooden and black dy'd.	<i>Non, seulement de bois teints de noir.</i>	No, solamente di legno tinto di nero.
Burn you hard or soft wood?	<i>Brulés-vous du bois dur, ou tendre ?</i>	Bruccia lei del legno duro, o molle?
We burn both, and some times fagots too.	<i>Nous brulons l'un et l'autre, quelque fois aussi des fagots.</i>	L'uno e l'altro, tal- volte anche frasche.
Have you good fagots?	<i>Avez-vous de bons fagots ?</i>	Ha buoni fagotti?
Yes there are good cudgles in them.	<i>Oui il y a de bons rondins.</i>	Si, vi sono buoni rondelli.
Wherewith do you kindle the fire.	<i>De quoi fuites-vous allumer le feu ?</i>	Conche fa accender il fuoco?
With pine wood.	<i>Avec du bois gras.</i>	Con pino grasso.
Have you bought new this alarm-watch?	<i>Avez-vous acheté neu' ce reveil ?</i>	Ha comprato nuovo quel svegliarino.
Yes Sir.	<i>Oui, Monsieur.</i>	Si, Signore.
From whom?	<i>De qui ?</i>	Da chi?
Frem the cloch-maker of this place.	<i>De l'horloger d'ici.</i>	Da questo orologia- ro.
Goes it right.	<i>Va-t-il juste.</i>	Va accuratamente.
Yes, very right.	<i>Oui, assés juste.</i>	Si, assai.
But it seems the bal- lance gos too slowly	<i>Mais il semble que le balancier va trop len- tement.</i>	Ma pare, che il tem- po vada troppo lenta- mente.
No, it goes well.	<i>Non, il va bien.</i>	No, va bene.
Is the weight no too heavy?	<i>Le contre poids n'est-il pas trop pesant ?</i>	Non e il contrapeso troppo pesante.
It must not be too heavy, since the clock gos not too qujckly.	<i>Il faut qu'il ne soit trop pesant, quisque l'horloge ne va pas trop vite.</i>	Bisogna che non sia troppo pesante, perche l'orologio non va trop presto.
Gos it always - equal with your watch?	<i>Va-t-il toujours e- gale avec votre montre?</i>	Va sempre uguale col suo orioletto?
In four and twenty hours it differe scar- ce two ot three mi- nutes.	<i>Il differe a peine en vingt quatre heures deux ou trois minutes.</i>	Differisce a pena in venti quattro ore due o tre minuti.
You have a fine wa- shingpan and neat ever.	<i>Vous avés un beau lavemain et une belle aiguière.</i>	Lei ha un bel lava- mano, ed un bel mer- cicorobba.

- Az el múlt Sz. Mihály napkor kaptam újonan. *Præterito die sancti Michaelis accepi de novo.* Ich habe sie vergangene Michaeli Zeit neu bekommen.
- Az gazdái e' az törökös közö kezkénü? *Mantile istud ponssidetne Herus.* Ist die Handquelle ihrem Hauswirth?
- Nem az : az enyim. *Non : sed meum est.* Nein, sie ist mein.
- Az Urnak semmi szeg, vagy fogas nintsen a' falán. *D. V. nullum uncum vel clavum habet parietis infixum.* Sie ha'en ja keinen einzigen Haken oder Nagel an der Wand.
- Egyre sints szükségem; mert egy nagy szekrönyem van. *Nec indigeo : scri-nium enim sat magnum habeo.* Ich brauche keine, weil ich einen ziemlich grossen Schrank habe.
- Az Urnak a' felső padlása meg - van e' mésszel fejezítve? *Contabulatura estne gypso dealbata.* Ist der oberste Boden ihrer Stube mit Gips beworfen?
- Azt láthatja az Úr a' készületiből. *Hoc potest observari ex structura.* Das können sie ja aus der Stukaturarbeit sehen.
- Jobb volna, ha a' padimentom téglából volna, mint deszkából. *Melius esset pavimentum lateritium, quam ex assere habere.* Wäre es nicht besser, wenn der unterste Boden von Estrich wäre, als von Dielen?
- Oh nem! mert a' téglapadimentum nagyon hideg; mindazáltal az én kamarámnak padimentoma téglából van. *Ah non! pavementum lateritium est frigidum: padimentum camera mea tamen est ex latere.* O nein, der Estrich kühlet zu sehr, doch der Boden meiner Kammer ist von Estrich.
- Jó még az ágya az Urnak. *Habetne adhuc bona lectisternia.* Haben sie noch gute Betten?
- Az ágy takaró, és a' fő ály igen jók; de a' párna (derék ály) az ágygyal együtt rozsz. *Lodix & pulvinus sunt optima; culcitra autem stratumque inferius sunt detrita.* Das Oberbette und Kopfküssen sind recht gut; aber das Unterbette und der Psuhl sind etwas schlecht.
- Hányszor adnak tisztát ágyra, lepedő kel együtt. *Quoties mundant lectisternia & linteola.* Wie oft kriegen sie weisse Uiberzüge und Betttücher.
- Egy fertály esztendőben. *Omni quadrante anni.* Alle viertel Jahre.
- Elég hosszú e' a' nyoszójája? *Estne lectus satis longus?* Ist ihre Bettstadt lang genug?
- Én reám nézve elég hosszú; mert én egy kevéssé mindég görbén fekszem. *Mihi est longus satis: ego enim cumbo semper situ modice incurvato.* Vor mich ist sie lang genug, denn ich liege allemal ein wenig krumm.
- Én ki nyújtózva fekszem. *Ego dormio situ recto.* Und ich liege ganz gleich.

I have received it new *Je les ai recus neuf* Gli ho ricevuti novi
last St. Michael. *à la St. Michel passé.* a S. Michele passato.

Belongs the towel to *L'essumain est-il à* E lo sciuga-mano al
your land lord? *votre hôte?* suo padron di casa?

No, it belongs to me. *Non il appartient à* No, è mio.
moi.

You have no hook *Vous n'avez aucun* Lei non ha nessun
nor nail on the wall. *croc-ou clou au paroi.* uncino o chiodo alla
parete.

I need none, having *Le n'en ai pas besoin,* Non ne ho di biso-
à very great war- *ayant une asses grande* gno, avendo io un ar-
drobe. *armoire.* mario assai grande.

Is the cieling of your *Le plafond de votre* Ed il soffitto della
chamber of plai- *chambre est-il fait de* sua stanza fatto di ges-
ster? *platre?* so?

You can well see it *Vous pouvez bien le* Può ben vederlo
on the stuke. *voir à la structure.* dalla stuccatura.

Would it not be bet- *Ne vaudroit-il pas* Non sarebbe meglio
ter if the level we- *mieux que le parterre* se il piano fosse di ter-
re rather of brick *fut fait de carreau plu-* razzo piu tosto, che
than of boards? *tôt que de planches.* fatto di palanche?

Pardon me, brick *Pardonnés-moi le* Mi perdoni, il ter-
cools too hard, *carreau refroidit trop* razzo rinfresca troppo,
nevertheless the *pourtant le fond de ma* pero il piano della mia
bottom of my cham- *chambre est fait de car-* camera è fatto con ter-
ber is a bricke one. *reau.* razzo.

Have you good beds *Avés-vous ausfi de* Ha anche buoni let-
too? *bons lits?* ti?

The coverling and *La couverture et l'* La coperta ed il ca-
pillow are pretty *oreiller sont très-bons;* pezzale sono buonissi-
good; but the un- *mais le lit dessous et le* mi; ma il letto di sotto
derbed und bolster *plumon sont un peu* ed il piumaccio sono
are a little mean. *mauvais.* un poco vili.

How manytimes do *Combien de fois re-* Quante volte riceve
yo receive clean *cevés-vous de taies et* bianchette e lenzuola
bedicksand sheets. *de linceuis nets.* nette.

Every third month. *Tous les trois mois.* Ogni tre mesi.

Is your bed - stead *Votre chalit est-il as-* È assai lunga la sua
long enough? *sés long?* lettiera?

For me it is long *Pour moi il est assés* Per me è assai
enough, for I lie *long, car je me tiens* lunga, perche stò
always a little bo- *toujours un peu cour-* sempre coricato un
wed in the bed. *bé au lit.* poco storto.

And I am streched *Et moi je suis etendu* Ed io sto coricato
out at my length. *de mon long.* tutto steso.

- A' jobb. *Ita melius est.* Das ist besser.
- Mennyiszor kap az Úr *Quoties fertur recens* Wie oft kriegen Sie frisch
új szalmát az ágyá- *stramen in lectum D. V.* Stroh in ihr Bett?
ban?
- Tsak fél esztendőben. *Medio tantummodo* Nur alle halbe Jahr.
anno.
- Földből, vagy ónból *Estne terrea, vel stan-* Haben Sie einen zinneren
való az éjtszakai fa- *nea, olla nocturna?* oder irdenen Nachtroßf.
zoka az Urnak.
- Nékem tsak földből *Est tantum argillacea.* Ich habe nur einen ird-
van.
- Miért tartja az Úr a' *Cur servat D. V. ci-* Warum haben Sie ihren
kamarában a' láda- *stam suam in Camera.* Koffer in der Kammer?
ját?
- Láb alatt lenne a' szo- *Incommodu esset mihi* In der Stube würde es
bában? *in hippocausto.* mit im Wege stehen.
- Mire való itt a' seprű? *Quem in usum sunt* Was machen Sie mit dem
scopæ? Besen?
- A' szolgáló ki seprí a' *Ancilla ope ejus strā-* Die Magd lehrt damit
szalmát az ágy alól *men exscopat.* das Stroh unter das Bett
vele. *re vor.*
- Nem láttam még az *Ayud D. V. nondum* Ich habe bei ihnen kei-
Urna, sem kűntös *vidi setaceum vel pro* ne Kleiderbürsten, noch
kefét; sem tsizma *vestimentis, vel pro co-* Schuhbürsten gesehen.
kefét. *thurnis aptum.*
- A' ruha kefére a' sze- *Setaceum indumen-* Die Kleiderbürsten ha-
krényben van: de *torum est in scrinio; sed* be ich im Schrank, doch
én ritkán is szok- *ego raro mundo meas* lehre ich meine Kleider
tam a' ruhámat ke- *vestes; cothurnos vero* selten aus; und meine
félteni; a' tsizmámat *purgat ancilla.* Schuh muß mir die Magd
pedig a' szolgáló
tisztítja.
- Jó e' az Úr ajtajának *Quid de pessulo ja-* Ist das Schloß an ih-
zárja? *nuæ, valet aliquid?* rer Thüre gut?
- Tolvaj költsal nem le- *Cum clave adulterina* Ja es kann mit keinem
het ki nyitani. *aperiri nequit.* Dietrich aufgemacht wer-
den.
- Van e' a' gazdának *Interim tamen habet* Ihr Wirth hat doch ei-
mindazáltal egy bi- *hospes generalem pro* nen Hauptschlüssel zu al-
zonyos kűltsa min- *omnibus hipocaustis* len Stuben.
denik szobára? *unam clavem?*
- Nem tudom. *Ignoro.* Ich weiß es nicht.
- Mutassa meg nékem a' *Det videre clavem* Weisen Sie mir doch
kűltsát. *suam.* ihren Schlüssel.
- I hon van. *Ecce hic habet.* Da ist er.
- Látom a' rovasából, *Colligo ex incisura* Ich sehe aus dem Kam-
hogy ezen kűltsnak *ejus hanc clavem, de-* me, daß das Schloß recht
jónak kell lenni. *bere esse bonam.* gut seyn muß.

That

- That is better. *Cela vaut mieux.* Questo è meglio.
 How many times receive you fresh straw into your bed. *Combien de fois recevez-vous de nouvelle paille dans votre lit ?* Quante volte riceve nuova paglia vel suo letto ?
 But every sixth month *Seulement tous les six mois.* Solamente ogni sei mesi.
 Have you a pewtern or earthen chamber-pot ? *Avez-vous un pot de chambre d'etain ou d'argille ?* Hà lei un orinale di stagno o di argilla ?
 I have but an earthen one *J'en ai seulement un d'pojerie.* Ne ho solamente una di argilla.
 Why have you your box in the bed chamber ? *Pourquoi avez-vous votre coffre dans la chambre.* Perché ha il suo cofano nella camera ?
 In the room it would hinder me. *Dans le poile il m'embarrasseroit.* Nella stanza mi imbarazzerebbe.
 What make you with broom ? *Que faites-vous avec le balai ?* Dhe fa colla scopa ?
 The maid sweeps the straw under the bed there with. *La servante en balaye la paille sous le lit.* La serva ne spazza la paglia sotto il letto.
 I saw neither brush nor shoe-brush by you. *Je n'ai vu chés vous ni vergette ni decrotoire.* Non ho veduto da lei nesfuna spazzola, ne setola.
 I have the brush in the wardrobe, and yet I brush seldom clean my cloaths, and the she-servant must rub off the dirt of my shoes. *J'ai la vergette dans l'armoire, et je ne brosse rarement mes habits ; et il faut que la servante me decrote va le deve stangare. les souliers.* Ho la spazzola nell'armario, pero scopetto raramente i mie abiti ; e le mi scarpe la serve a le deve stangare.
 Is the lock of your door good. *La serrure de votre porte est-elle bonne ?* E buona la serratura della sua porta ?
 Yes it can't be opened with a false key. *Oui, on ne peut pas l'ouvrir avec une fausse clef.* Sì, non può aprirsi con nesfun grimaldello.
 Yet your landlord will have a double key to all the rooms. *Votre hôte aura tant un passe par tout de toutes les chambres.* Il Signor suo padron di casa ha pero una chiavemaesra di tutte le stanze.
 I don't know. *Je ne le suis pas.* Non lo so.
 Pray, shew me your key. *De grace, montrez-moi, votre clef.* Mi mostri, di grazia la sua chiave.
 Here it is. *La voilà.* Eccola.
 I see by the key-bit that the lock must be very good. *Je vois par le pane-ton que la serrure doit etre très-bonne.* Vedo per la barba, che la serratura deve esser buonissima.

- Ez ugyan jó is. *Est hæc opinio bona.* Es ist es auch.
- Ugyan lenni is kell *Procul dubio debet* Es muß auch ein gro-
 igen nagy nyelvinek *impedimentum satis ma-* ser Püfel im Schlosse seyn,
 ben a' kultsban, mi- *gnum esse in pessulo ;* denn die Röhre am Schlüs-
 vel a' kultsnaik igen *quoniam pessuli manu-* sel ist ziemlich weit.
 széles a' zára. *brium est iusto latius.*
- De egy kevésbé ros- *Sed aliquantulum est* Er ist aber ein wenig
 dás. *rubigine tecta.* ruhig.
- A' rosda nem fog né- *Ferrugo nihil oberit.* Der Rost wird ihm nicht
 ki ártani. Schaden.
- A' vas pléhe ennek a' *Lamina hujus pessuli* Die Klinge an meinem
 zárnak nem akad *non optime confibulatur* Schlosse schliesst nicht gut.
 szorosan bé.
- A' kilints nints jól *Veclis ejus non bene* Der Schießhache wird
 meg szegezve. *adfixa est clavis.* nicht recht angenagelt
 seyn.
- Meg lehet. *Possibile est.* Das kann seyn.
- Tsak fogantju. *Dumtaxat tangibu-* Der Handgriff ist bloß.
lum est.
- A' kovátsnak meg kell *Faber ferrarius de-* Der Schlosser muß ihn
 azt erőssíteni ismét *bebit eum iterum uno* mit ein paar Nägeln wie-
 egy pár szeggel. *alterové clavo firmare.* der fest machen.
- Miért nints szegezöje *Quare deest repagu-* Warum haben sie kei-
 az ajtónak belöl? *lum janua in interiori* nen Kiegel an der Thüre?
parte.
- Nintsen reá szüksé- *Quia non indigeo :* Ich brauch es nicht, es
 gem : elég az, hogy *sufficit quod pessulum* ist genug, daß das Schloß
 a' zár jó. *satis aptum habeam.* gut ist.
- Fel akasztja e' szegre *Appenditne clavem* Legen sie kein Henge-
 az Úr a' kultsot, ha *D. V. quando exit.* schloß für, wann sie aus-
 ki megyen. gehen.
- Nem, soha sem. *Nunquam.* Nein, niemals.
- Az ajtónak van jó fog- *Janua ista habet bo-* Die Thür hat auch
 lalatja, kaptsai, és *nam compagem, hamum* recht starke Bänder, An-
 hevederjei. *& subeudem.* gel und Leisten.
- Igen is: jó gondvise- *Ita est : bene est con-* Ja, sie ist recht wohl
 lés alatt tartatott, és *servata ; postis etiam* verwahrt, und die Pfosten
 az ajtó felek is jó *est bene firmus.* sind auch recht stark.
 erőssék.
- Úgy tetszik a' küszöb *Mihi videtur, quasi* Mir deucht, die Schwel-
 egy kevésbé magas. *limen esset aliquantum* le ist ein wenig zu hoch.
elevatius.
- Bár a' felső küszöbje *Utinam limen supe-* Ich wollte die obere
 még magosabb vol- *rius, esset elatius situm,* Schwelle wäre noch höher,
 na; mert valami ma- *possibile enim est, quod* denn eine lange Person
 gos személy könnyen *persona altioris staturæ* kann sich daran flossen.
 belé ütközhetik. *in id impingat.* It

- It is so too. *Elle l'est aussi.* Ella lo è ancora.
- There must be also a great needle in the lock, for the hole of the key is very large. *Il faut aussi qu'il y ait une grande aiguille dans la serrure, car le canal de la clef est assés large.* Bisogna anche che sia un gran ago nella serratura, perciò che il cannale della chiave è assai largo.
- But it is a little rusty. *Mais elle est un peu en rouillée.* E però un poco rugginosa.
- This rust will not hurt it. *Cette rouille ne lui fera point de mal.* Questa ruggine non le farà male.
- The latch of my lock does not shut well. *Le loquet de ma serrure ne se ferme pas bien.* Il saliscendo della mia serratura non si ferma bene.
- The bolt will not be well nailed. *La pèle ne sera pas bien encloué.* Il ritegno non sarà bene inchiodato.
- May be. *Cela se peut bien.* Questo può bene essere.
- The handle is loosened. *Le manche est détaché.* Il manico è staccato.
- The lock-smith must fasten it with one or two nails. *Il faudra que le serrurier le refasse avec une couple de cloux.* Il chiavaro dovrà rifarlo con un paio di chiodi.
- Why have you no bolt for the door? *Pourquoi n'avez-vous pas un verrouil à la porte.* Perché non ha un chiavistello alla porta?
- I don't know what to do with, it suffices that the lock is good. *Je ne sais qu'en faire, il suffit que la serrure soit bonne.* No sò che farne, basta che la serratura è buona.
- Do you not hang a padlock on it when you got out? *N'y appliquez-vous un cadenas quand vous sortés.* Non applica un lucchetto quando esce?
- No never. *Non jamais.* No, giamai.
- The door has also pretty strong bands, hinges and lists. *La porte a aussi des bandes, des gonds et des seuils bien forts.* La porta ha anche delle bandelle, dei gangheri e delle liste ben forti.
- Yes it is very well kept and the peers are very strong also. *Oui elle est très-bien gardée et les jambages sont aussi bien forts.* Sì, e guardata benissimo, ed i portali sono ancora fortissimi.
- He thinks the threshold is a little too high. *Il me paroît, que le seuil soit un peu trop haut.* Mi pare, che la soglia sia un poco troppo alta.
- I would the lintel were higher yet, for a tall person can run against it. *Je voudrois que le linteau d'en haut fut encore plus haut, puisqu'une grande personne peut y heurter.* Vorrei che il sopra-liminare fosse ancor più alto, perchè una persona lunga può urtarvi contra.

Hufzon - ötödik Dialogus XXV. Das fünf und zwölfte Gespräch.

A' fákról, tsemekről, és azoknak gyümölcseiről. De arboribus, fruticibus, & eorum fructibus. Von den Bäumen, Strauchen und ihren Früchten.

Mitsoda fa az Uram! Cujus generis arbor est ista. Was ist das für ein Baum, mein Herr.

Alma fa. Malus est. Es ist ein Apfelbaum.

Termett e' ebben az esztendőben? Tulitne fructus hoc anno? Hat er dieses Jahr Früchte getragen?

Igen is: nagyon sok gyümölcse volt. Utique in magna copia. Ja mein Herr, er hat deren sehr viele getragen.

Elég érettek voltak e'? Fueruntne satis matura. Sind sie reif genug gewesen?

Érett egy alma is van rajta. Maturescit, ecce etiam unum pomum super ea. Sehr reif, da ist ein Apfel daran.

A' töve gyengének tetszik. Truncus apparet debilis. Der Stamm scheint schwach zu seyn.

A' gyökere (ha) gyenge, de vagynak szép jövősei, és tsemekéi. (Si) radix sit tenera, tamen frutices, & surculos profert. Die Wurzeln sind noch schwach, doch hat er viele Aeste und Zweige.

Még eleven haja van. Habet insuper corticem vivam. Er hat noch eine weiche Rinde.

E' mutatja, hogy nem régi. Hoc est signum quod (arbor) non sit annosa. Das macht, daß er noch jung ist.

De a' fája, úgy tetszik, mint ha aszú volna. Quoad corpus, quasi arida esset. Das Holz desselben scheint doch ziemlich hart.

Mitsoda alma terem rajta? Qualia profert poma? Was für Äpfel wachsen darauf?

A' virágja, és a' gyümölcse piros. Flores, et fructus (ejus) rubescunt. Die Blüthe und Früchte desselben sind roth.

Tsak a' külső része e' piros, vagy belül is? Extremitas, aut interior pars rubescit? Ist die Schale nur roth, oder ist es auch das Fleisch.

A' külső haja egészen veres, de a' belső része nem annyira. Exterior cortex rubet, pars interna (porum) non item. Die Schale ist ganz roth, aber das Fleisch ist es nur ein wenig.

Van e' ezen almának nagy magva? Habet protuberans gramen? Haben diese Äpfel große Kerne?

Kissebb, mint a' tseresznye mag. Minora sunt, granis cerasi. Sie sind ein wenig kleiner als ein Kirschkern.

The fifth, and Vingt ceinquié- Dialogo ventesi-
twentieth dialog. me Dialogue. mo quinto.

*Oftrees, shrubs, and Des arbres, arbrif- Degli alberi, arbo-
their fruits. scaux et de leurs scelli ed i loro
fruits. frutti.*

What tree is that Sir? *Quel arbre est cela* Mr. Cho albero e questo
Signor mio?

'Tis an appel-tree. *C'est un pommier.* E un pomaro (melo).

Has it brought forth some fruits this year? *A-t-il porté du fruit cette année?* Ha portato frutti in questo anno?

Yes Sir, it bore many. *Oui Monsieur, il en a porté beaucoup.* Sì Signore, ne ha portati moltissimi.

Were they ripe enough. *A-t-il été assez mûr.* Sono stati assai maturi?

Very ripe there is an appel of it. *Très-mûr, en voilà une pome.* Maturissimi, eccon un pomo.

The trunk appears weak. *Le tronc me paroît foible.* Il tronco pare debole.

The roots are very weak also, yet it has many boughs and branches. *Les racines sont aussi foibles, cependant il a beaucoup de branches et beaucoup de rameaux.* Li radici sono anche deboli, però ha molte branche, e molti rami.

It has a soft rind still. *Il a encore une corce molle.* Ha ancora una scorza molle.

The reason is, that it is still young. *C'est parcequ'il est encore jeune.* Ciò fa l'esser ancora giovane.

Yet its wood is very hard. *Le bois en semble pourtant être bien dur.* Il di lui legno sembra però esser molto duro.

What appels grow thereon? *Quelles pomes y croissent il?* Quali pomi vi crescono?

Its blossoms and fruits are red. *Les fleurs et le fruit en sont rouges.* Il di lui fiori, e frutti son rossi.

Is only the paring red, or the polp also? *Est-ce seulement la pelure qui est rouge, ou aussi la chair.* E solamente rossa la scorza, o lo e anche la polpa?

The paring is red over, but the polp it but a little so. *La pelure est toute rouge, mais la chair ne l'est qu'un peu.* La scorza e tutta rossa, ma la polpa lo è solamente un poco.

Have these appels great Kernels? *Ces pomes ont-elles de gros pepins?* Hanno queste pome grossi granelli?

They are a little lesser than a cherry-stone. *Ils sont un peu plus petits qu'un noyau de cerise.* Sono un poco più piccoli di un nocciolo di ciregia.

- Van e' hofzú szárok? *Elongati habentur petioli ejus?* Haben sie einen langen Stiel?
- A' szárok középszerű, *Petioli sunt medio-* Der Stiel ist mittelmäßig, aber Kräbbs ziemlich groß.
de a' torsája elég *cres, at caulis est grandis.*
- Mintha gyümölsz oskola volna itt. *Apparet hic plantarium esse.* Es scheint, sie haben hier eine Baumschule.
- Egész gyümölszöskert. *Totus quantus horpomarius.* Es ist ein ganzer Obstgarten.
- Hát a'ma nem körtvély fa? *Illa nonne prius est?* Ist das nicht ein Birnbaum.
- Igen is. *Utique.* Ja mein Herr.
- Terem e' már körtövét? *Profert jam pirum?* Trägt er schöne Birn?
- Éppen ez az, a' melyet én meg nyeltem. *Hanc ego amputavi (meis manibus.)* Dies ist eine, so ich eben abgebrochen.
- Milyen tsereznyét terem a'ma tsereznyefa? *Quaia cerasa profert, ista cerasus?* Was für Kirschen trägt der Kirschbaum?
- Ez édest, a'ma savanyút, és (imé) az *Haec dulcia, ista amara, illa vero durac-* Dieser süsse, und der da saure, und jener Amarellen.
Amarilld, kemény tsereznyét. nam.
- Ez a' baratzk'fa termet e'? *(Arbor) persica erat fructifera?* Hat dieser Pfirschaum viele Pfirschen getragen?
- Alkalmasint, de ezen szilva baratzk-fán meg is több vólt. *Mediocriter ast in arbore pruni-pomi adhuc abundantius.* Siemlich viel, aber auf diesen Abrikosenbaum sind noch mehr Abrikosen gewesen.
- A' birsalma fa tele van birs almával. *Cotoneus scatet cotoneis.* Der Quittenbaum ist ziemlich voll Quitten.
- Mi hasznát veszik? *Quid (usui) utilitatis est?* Was machen sie damit?
- El adattatnak. *Vendentur.* Wir verkaufen sie.
- Sok szilva van a'ma szilva fán. *Prunis abundat prunus illa.* Es sind viele Pflaumen auf diesem Pflaumenbaum.
- Több van rajta, mind sem hittem. *Plures fructus offert, quam putabam.* Es sind deren mehr als ich geglaubt.
- Ez esztendőbe jó e' a' dió? *Bonae sunt hoc anno nuces?* Sind dieses Jahr die Nüsse gut?
- A'ma dió fán jobb terem, mint akár melyiken. *Illa nux praestantioribus aliis, facunda est.* Auf diesen Nussbaum sind bessere, als auf jenen.
- A' mint látom, van szederj fa is. *Observo etiam morad est.* Wie ich sehe, so haben sie auch Maulbeerbäume.
- Ha-

Have they a long stalk? *Ont-ils une longue queue?* Hanno un lungo stelo?

The stalk is moderate, but the core is very great. *La queue est-médiocre, mais le trognon est assés grand.* Lo stelo è mediocre, ma il torso è assai grande.

Me thinks you have here a nursery. *Il paroît que vous avez ici une pépinière.* Pare, che abbia qui un seminario di alberi.

It is a compleat orchard. *C'est un verger entier.* E un pomario intiero.

Is that not a pear-tree? *N'est ce pas là un poier.* Non è quello un pero?

Yes Sir. *Oui Monsieur.* Appunto.

Dos it bring forth good pears? *Porte-il de bonnes poires.* Porta belle pere?

There is one, which I have gathered just now. *En voilà une que je viens de cueillir.* Eccone una, che hò colta adesso.

What cherries bears this cherry-tree? *Quelles cerises porte ce cerisier?* Quale ciregie porta questo ciregio?

This produces sweet ones, the other sour ones that amarells. *Celui-ci porte des douces l'autre des aigres et celui-là des amarelles.* Questo qui dolci, cotesto agre, e quello amarelle.

Did this peach-tree yield many peaches? *Ce pecher a-t-il porté beaucoup de peches.* Ha questo persico portate molte persiche.

A great deal, but on this apricock-tree were yet more apricocks. *Assés, mais il y a eu encore plus d'abricots à cet d'abricotier.* Assai molte, ma su questo bricocolajo sono stati ancor più bricoccoli.

This quince-tree is over loaded with quinces. *Ce coigner est bien chargé de coins.* Questo cotognaro è assai carico di cotogni.

What do you make with them? *Qu'est-ce que vous en faites?* Che ne fanno.

We sell them. *Nous les vendons.* Gli vendiamo.

There are many plums on this plum-tree. *Il y a beaucoup de prunes à ce prunier.* Sono molte prugne su questo prugno.

There are more than I have believed. *Il y en a plus, que n'ai cru.* Vene son più, che non ho creduto.

Are the walnuts good this year? *Les noix sont elles bons cette année?* Sono le noci buone in questo anno?

There are better ones on this waldnut-tree than on that. *Les noix de ce noyer-ci sont meilleures que de celui là.* Su questo albero di noce vene sono migliori, che su quell'altro.

As I see you have also mulberry-trees? *A ce que je vois vous avez aussi des mûriers?* Come vedo, ella ha altresì mori?

Úgy van, nints-ez esztendőbe fáji eprém. *Hoc anno destitui- tur fructu suo frugifer arbor.* Ja mein Herr, aber dieses Jahr hatte ich keine Maulbeere.

A' naspolya meg érte ezen a' naspolyja fánna? *Mespilum est jam co- dum in sud mespilo.* Sind die Mispeln schon reif auf diesen Mispelbaum.

Úgy, de a' mondola nem ért meg ezen mondola fánna. *Ita, sed non est ma- turum amygdalum, in fruticeto amygdalino.* Ja, aber die Mandeln sind nicht reif geworden auf diesem Mandelbaume.

Kétség kívül sok gesztenyét vitt el ezen gesztenye fáról. *Procul dubio, mul- tum ex castaneis sustu- lit, ex castaneto.* Sie werden ohne Zwei- sel viel Kastanien von die- sen Kastanienbaum bekom- men.

Reménységem van, hogy több lesz ezen esztendőbe, mint ta- valy. *Spes est mihi hoc an- no plus aquirendi, quam praterito.* Ich hoffe deren dieses Jahr mehr zu bekommen, als voriges Jahr.

Szabad e' ezen fige fá- ról egyet venni? *Licet de fico unicum decerpere?* Ist erlaubt eine Feige von diesem Feigenbaume zu nehmen?

Mindenik figét, a' melly rajta vagyon, tetsék, sőt ha egy tzitrommal, vagy narantsal kedves- kedhetem, végyen. *Omnes fici sunt pro- melly rajta vagyon, D. V. immo: si ma- lum citranium, aut au- rantium placet digne- tur accipere.* Alle Feigen, so darauf sind, sind zu dero Diensten, und wenn sie eine Zitro- ne oder Pomeranze haben wollen, belieben sie dieselbe auch zu nehmen.

Ha mérek bátorkodni egy Gránát almát, olaj gyümölsöt is veszek. *Si id mihi comedetur, malum apyrium, olivum sumam.* Wenn sie erlauben, will ich einen Granatapfel und einige Oliven nehmen.

Végyen annyit, a' me- nyi tetszik. *Accipiat quott pla- cent.* Nehmen sie deren so viel ihnen beliebt.

Meddű fák is vagynak ezen kertbe? *Etiam steriles adsunt hic arbores?* Sind auch unfruchtba- re Bäume in diesem Gar- ten.

Vagynak: a' jegenye fa, fenyő fa, nyírfa, tovább van nyírfa, körösfá, és a' ma be- reh, 's a' t'. *Sunt: abies, pinus, betula, ultra stat po- pulus fraxinus & illud fruticetum &c.* Ja, mein Herr, da ist eine Tanne, da ist auch ei- ne Bichte, eine Erle, eine Birke. Ferner ist da eine Espe, eine Buche, eine Esche, ein Pappelbaum, ein Buchsbaum &c.

En még semmi Hárslát se láttam. *Nullam tiliam huc- dum vidi.* Ich habe noch keine Lin- de hier gesehen.

Yes

Yes Sir, but I had no mulberry thit year. *Oui Monsieur, mais cette année je n'ai en* Si, Signore, ma ricevuta nessuna mora.

Are the medlars on this medlar-tree already ripe. *Le nesles sont-ils déjà mures à ce neslier.* Sono già mature le nespolo?

Yes Sir, but the almonds are not ripened on this almond-tree. *Oui Monsieur, mais les amandes ne sont pas mûres à cet amandier.* Signor si, male mandolate non son maturate su questo mandola.

Without doubt you'll receive many chestnuts from this chestnut-tree. *Vous recevrez sans doute beaucoup de châtaignes de ce châtaigner.* Lei riceverà senza dubbio molte castagne da questo castagno.

I hope I shall have more than last year. *J'espère d'en recevoir plus cette année, que l'année passée.* Spero di riceverne piu questo, anno che l'anno passato.

Is it allowed to take a fig of this fig-tree? *Est-il permis de prendre une figue de ce figuier?* E lecito di prender un fico da questa ficaja?

All the figs that are on it, are at your service and if you will a limon or an orange be pleased to take some too. *Toutes les figues qui s'y trouvent, sont à votre service; et si vous voulez un citron ou une orange prenez-en en aussi, s'il vous plaît.* Tutti li fichi, che visi trovano, sono al suo servizio; e se volete una limone o una nabe pigliane anche.

With your permission, I shall take a pomegranate and some olives. *Avec votre permission, je prendrai une grenade et quelques olives.* Con sua permissione prenderò una melagrana ed alcune olive.

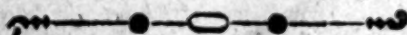
Take so many ones, as you please. *Prenez-en tant, qu'il vous plaira.* Ne prenda tante quante le piace.

Are there also trees notbearing fruit in this garden? *Y a-t-il aussi des arbres non fruitiers dans ce jardin?* Sono anche alberi infruttuosi in questo giardino?

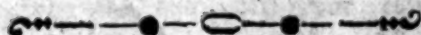
Yes Sir, there is a fire-tree, here is also a pine tree, and alder-tree, a birch-tree. *Oui Monsieur, voilà un sapin, voici aussi un aulne, un bouleau, un tremble.* Si Signore, ecco un'abete ecco ancora un pino, un alno, una betula. Di piu vi è un Further-more there is an asp tree, a beech-tree, an ash-tree, a poplartree, a box-tree etc. *le, un fau, un fraisne, un frêne, un peuplier, un buis etc.* poppo un faggio, un frassino, un pioppo, un bosso etc.

I have not yet seen here a linden-tree. *Je n'ai pas encore vu ici aucun tilleul.* Non ho ancor veduta qui nessuna tiglia.

Itthon van egy; sőt egy tserfa is.	<i>Hic ste una, ibi est quercus.</i>	Da ist eine, und da ist auch eine Eiche.
Van e' sok mak rajta?	<i>Estne fertilis glandibus?</i>	Sind viele Eichen darauf?
Nints, sőt igen keveset lehet rajta lel- ni.	<i>Non est immo vero aliquot reperiuntur.</i>	Nein mein Herr, es sind deren sehr wenige darauf.
Kétség kívül nints fű- fa.	<i>Sne dubio non reperi- tur salix.</i>	Ohne Zweifel ist hier keine Weide.
Hogy ne találkozna fű- fűfa is, holott min- denféle fa van ben- ne.	<i>Eecur careret salice- to, dum omnis generis arbores ad sunt.</i>	Warum sollte ich keine Weide haben, da ich aller- hand Bäume habe?
Ezen Bodza fa, ezen esztendőbe termette gyümöltset?	<i>Sambucus habebat hoc anno baccas suas?</i>	Hat der Hollunderbaum diesen Sommer Hollunder getragen?
Igen, nem tsak a' bodzfa, hanem a' gyalogfenyő, boros- tyán, a' magok gyü- möltöket meg ter- mették eléggé.	<i>Utique non sambucus solum aut juniperus, imo & laurus suas bac- cas produxerunt abun- danter.</i>	Ia, nicht allein der Hol- lunderbaum, sondern auch der Wachholder und For- beerbaum haben ihre Früchte inlliberfluß getras- gen.
Jó veres szöllő (ribizli) terem e' ezen bo- kron?	<i>Producit ribezium istud dumetum bonum?</i>	Wachsen auf diesen Busch gute Johannis- beere?
Igen nevezetes, de a' szuros egrés (kösz- méte) ezen igen apró.	<i>Peculiare, sed fin, a- cuteata bacca, solet es- se justo minor.</i>	Sie sind vortreflich, aber die Stachelbeere auf die- sem Busche sind zu klein.
Hát az eprek miné- müek ebbe az eper táblába?	<i>Qualia sunt fraga in vepreto fragorum?</i>	Wie sind die Erdbeere, die auf diesem Erdbeer- busche wachsen?
Igen jó izüek.	<i>Sant optimi saporis.</i>	Sie sind schöne Han- burren.
Szép tsipke gyümöl- tsök ezek.	<i>Pulcræ cynosbati baccæ sunt hæ.</i>	Wir werden sie bald abreisen.
Mindjárt le szakasz- tjuk.	<i>Satim decerpemus.</i>	Nehmen sie sich in Acht.
Vigyázzon hogy a' tövis meg ne szur- ja.	<i>Attendat ne spinæ pungant.</i>	Daß sie nicht von den Dörnen gestochen werden.
Könyü attól magát oltalmazni.	<i>Facile poterit sibi ca- vere.</i>	Davor kann man sich leicht hüten.

- There is one, and here also an oak. *En voila un, et voici aussi un chene.* Eccone una, ed ecco ancora una quercia.
- Are many acorns on it? *Se trouvent y beaucoup de glands?* Vi si trovano molte ghiande?
- No Sir, very litte. *Non Monsieur il y en a tres-peu.* Signor no, vene sono pochissime.
- Doubtless there is no willow-tree here. *Sans doute il n'y a pas ici-un saule.* Senza dubbio non vi e qui nessuna falce.
- Why should I have no willow-tree, having all sorts of trees? *Pourquoi n'aurois-je pas un saule, ayant toute sorte d'arbres?* Perche non averei nessuna falce, avendo io ogni sorta di alberti?
- Has this elder-tree born fruits this year? *Ce sureau a-t-il porte cette été du fruit?* Questo sambuco ha egli portato questa state dei frutti.
- Yes Sir, not only the elder-tree but also the Juniper-tree, having brought forth their fruits in abundance. *Oui Monsieur, non seulement le sureau, mais aussi le genevrier, et le laurier ont porte leur fruit en abondance.* Si Signore, non solo il sambuco, ma anche il giunipero, ed il lauro hanno portato i loro frutti in abbondanza.
- Grow good gooseberries on this shrub. *Est-ce qu'il croit de bonnes grosceilles à cet arbrisseau?* Crescono su questo cespuglio buone uve di S. Giovanni?
- They are very excellent, but the currants on this here are too little. *Elles sont excellentes, mais les grosceilles à celui-ci sont trop petites.* Sono eccellenti, ma le uve spine su questo qui son troppo piccole.
- How are the strawberries, that grow on this strawberry plant? *Comment sont les fraises qui croissent à ce fraisier.* Come son le fragole che crescono su questo fragolaro?
- They are very savoury. *Elles sont bien savoureuses.* Sono polto saporite.
- There are fine heps. *Voilà de beaux grattes culs.* Ecco de' bei grallaculi.
- Whe shall gather them soon. *Nous les cueillerons bientôt.* Gli coglieremo ben presto.
- Take heed of being prickt by the thorns. *Prenés-garde d'être piqué des epines.* Si guardi die esser punta dalle spine.
- It is very easy to be free of it. *Il est bien facile de s'en garder.* E facile il guardarsene.

AZ IDŐ - - MELLY MULANDÓ!

A' Tavaszi szellő, kies essőt földre lövellő,
 Mindent meg vigyoritt, gyászt is örömbe borított.
 Oh hamar el telnek, ezek is 's szárnyokra ki kelnek,
 Hajnali módra szalad, déli nap ám le halad.
 Sőt valamint nyárnak, ha serényeket gondjai várnak;
 Gazda kaszáltat, 's örül, fáradozása körül.
 Ezek is el múlnak, most vagynak, majd meg avúlnak,
 CÉRESIS a' mivelő, nyárba ha jön is elő,
 Nézzük el a' tarlót, nem rég harsagtata sarlót,
 Már púsztara kele, szebb vala nyári fele.
 Nézzük el a' Rétet, most ottan-Tulkokat étet,
 Hol kasza pendüle, széna tsomóra gyüle.
 Nézzük el a' völgyet, mellyről Tehenünk hoza tölgyet,
 Zöld vala fű teteje, tarka virágba feje.
 Nézzük el a' kertet, gyümölcstős fákra ha szert tett,
 Rakva van, oh be kies! Példa van, arra sies,
 Ebbe serény kéznek, szemeink mivelésire néznek,
 Őszi napon, 's Tavaszon, jön bé rakásra haszon.
 Őszt követ a' mór-d tél, melly is havazóra, ha fel kél,
 Rejtegeti kebelét, 's el dudorogta felét.
 Hogy ha ki takarja, fedelét Természet akarja,
 Kintsre kap eddig elé, vólt le takarva belé,
 Musa ha vizsgálád, magad is tudom, írva találád,
 Mellyre ki szert ha tehet, tsendes örömbe lehet.
 Természet rést mutat, vernek az *Eszközök* útát,
 Jóra haszonra, tekints, 's másokat arra meg ints.
A' mi de szebb még is, mellyet meg valhat az Ég is,
 Hogy napfényre hozád, Tiszteled úgy e' Hazád.
 Esmérik izlését leleményes eszed mivelését,
 Eszt ma neked meg adom, jobb kezem im hol adom:
 Oh be jeles vég ez, zöldes kofzorúdnak elég ez,
 Pesten meg maradó, közre de hasznos *Adó*
 Ez okos elmének, elmés munkája kezének,
 Olly ősi régi jegy ez, virtusaidra jegyez.
 Adja koronádat, mert meg tisztelted Anyádat,
 Nyelveket itt Te tanítsz, útát előre ki nyitssz.
E' nagy öröm jádzik, vigadozzunk, szép jele látszik,
 Versem arany fonala, Tiszteletedre vala.

